

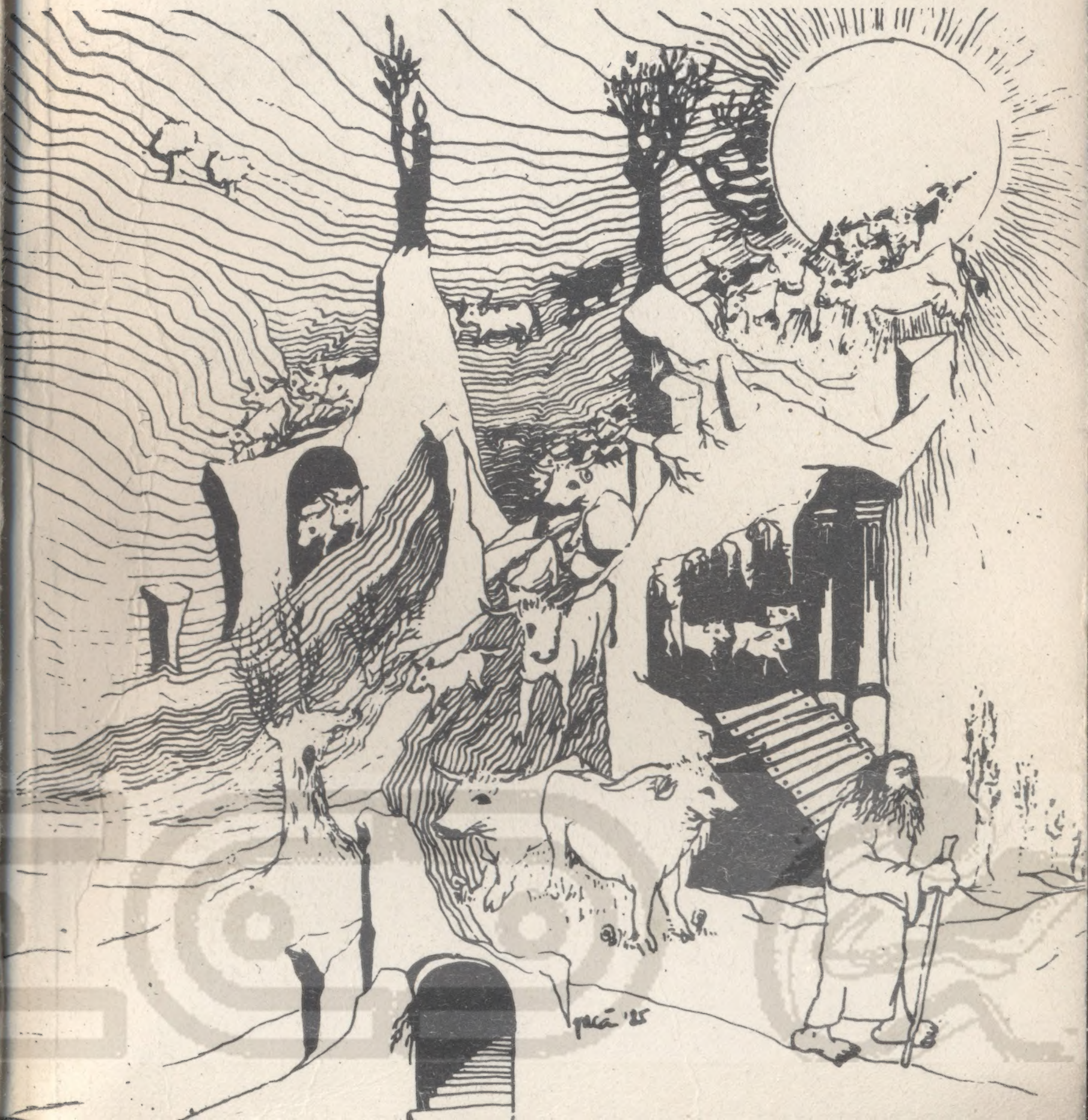
1217

tudor george

turmele soarelui

tudor george

biblioteca
bpt
pentru toți

Ilustrația Copertei: *Florin Pucă*

JECAN AURORA
IASI 1986
3

tuđor george

turmele soarelui

PREFAȚĂ DE MIHAI UNGHEANU

BIBLIOTECA PENTRU TOȚI ● 1985

EDITURA MINERVA ● BUCUREȘTI

PREFAȚA

POEZIA LUI TUDOR GEORGE SAU „LUPTA CU ÎNGERUL”

Excepționala jubilație verbală și eflorescența arhitectonică lucidă au singularizat de la început poezia lui Tudor George în contextul poeziei românești contemporane. Un anacronism deliberat marchează o operă poetică ce pare a ține de 1600. Prin Tudor George literatura română are șansa rară a unui poet anologic în care manierismul și barochismul conștient își dau mîna în plin secol XX.

Dacă încercarea de a clasifica pe poet n-a reușit de la început, încadrarea lui într-o generație literară nu ridică obstacole decît complicînd noțiunea cu sensuri suplimentare. Strict vorbind, Tudor George face parte din generația care, născută în timpul sau în preajma primului război mondial, debutează în timpul și în preajma celui următor, pe scurt, generația unui timp convulsional și catastrofic. Colegii de generație ai lui Tudor George sînt Marin Preda, Eugen Barbu, Radu Stanca, Ștefan Augustin Doinaș, Constantin Țoiu, Dinu Pillat, Leonid Dimov, Geo Dumitrescu, Mircea Ivănescu, Ion Horea și alții. Literar vorbind, numitorul comun al acestei generații este greu de extras, dacă excludem aspectul strict biografic. O generație care interesează două războaie mondiale este purtătoare a două traume. Carierele literare ale mai tuturor membrilor acestei generații sînt accidentate și procentul de debuturi întîrziate sau de activități întrerupte este mare. Spre deosebire de marile generații anterioare cu care se confruntă (pe de o parte, Arghezi,

Sadoveanu, Rebreanu — născuți în jur de 1880, pe de alta. Călinescu, Blaga, Camil Petrescu — cei de la 1900) noilor veniți le lipsește omogenitatea formației spirituale a predecesorilor. Grupările literare ale noii generații sînt efemere fără forță de coagulare și absorbție. Oricît ar fi de mitizate postum, grupări ca *Albatros* sau *Cercul literar* n-au putut fi factori de configurare literară ai unei întregi generații de scriitori. Pulverizată în grupuri mici, generația lui Tudor George n-a impus la vreme o fizionomie literară și nu i s-a acordat o identitate. Tentativele de regrupare sînt tîrzii și retrospective. Cum evenimentul decisiv al acestor biografii paralele a fost războiul, titulatura de „generație a războiului” a fost propusă de chiar unul din eroii acestor biografii¹. Urmașii au adoptat alta mai spectaculoasă, de aspect senzațional: „generația pierdută”², cu toate riscurile ce decurg dintr-o etichetare excesivă. Totuși această formulă radicală spune ceva sugestiv despre un rînd de oameni care, intrat în literatură, nu s-a realizat artistică la vreme purtînd însemnele unei damnări. Timpul a arătat însă cît de caduce pot fi etichetele. „Generația războiului” și-a făcut din înfrîngere un blazon și astăzi ea constituie un capitol de istorie literară compact și semnificativ care-și așteaptă exegeții.

Delimitarea, fronda, contestatarea, negativismul juvenil au fost principalele atitudini în punctul de plecare. Tudor George este din acest punct de vedere o figură caracteristică și reprezentativă a generației lui pe această latură. Personaj insolit și memorabil al boemei literare și artistice bucureștene, poetul și-a prefăcut actul artistic propriu zis cu spectacolul plin de energie năstrușnică al unui comportament liber și sfidător, apoteozat de răsunătorul strigăt: „Aho!”

Gesticulația vehementă a poetului ascundea însă un program. În scenariul deschis al lui Tudor George, poetul, refuzat de societate, nu se sfia să întoarcă și el spatele societății, s-o

¹ Emil Manu, *Eseu despre generația războiului*, Ed. Cartea românească, 1978.

² Alexandru George, *La sfîrșitul lecturii*, III, Ed. Cartea românească, 1980 (pp. 215—221, *O generație încă o dată pierdută*).

sfideze ori s-o violenteze. O robinsonadă îndreptată împotriva spiritului convențional și a conformismului, travesti îndelungat capabil să creeze o a doua natură celui ce l-a arborat. Spiritul funambulesc al poetului l-a făcut să joace scenete privite de cei din jur cu uimire: „Imaginați-vi-l cu barba lui de matroz îmbătrinit parcă sub aurora boreală, în urmă cu zece ani, într-o dimineață de primăvară, stînd în Piața „Matache” în fața unui ziar pe care se odihneau două perechi de pantofi și declamînd cu voce de stenor: «Ia pantofi cu talpa groasă / Care iarna nu te lasă», spre stupefacția gospodinelor și altor cumpărători din preajmă”. Tudor George a fost întotdeauna îndrăgostit de ideea de spectacol și a provocat întotdeauna mici reprezentații spontane, adevărate hepninguri, al cărui protagonist, asociindu-și asistența, era chiar poetul. Gestul surprinzător și plebeianismul afișat ascundeau însă un fond artistocratic. Ca Montherlant, Tudor George a iubit rugbyul pentru senzația de independență și de forță pe care o oferă, pentru fair playul scris și nescris pe care-l presupune. O fotografie ni-l prezintă ducînd pe umeri pe un fost ucenic într-ale balonului oval, performer continental în momentul imortalizării gestului. Sub aparența dezordinii, conduita lui Tudor George ascunde o personalitate de reală coerență și rigoare interioară, proba cea mai desăvîrșită a acestei discipline ascunse fiindu-i opera.

*

Preocupat de spectacolul lumii și de al propriei persoane în ea, Tudor George s-a proiectat de nenumărate ori în versurile publicate. Orizontul predilect al poeziei lui este cel al stepei, „pusta” în care păpușoi împung cerul cu săbioaiele frunzelor, bivoli grei ce se deplasează pe fundaluri aurite de soare, ciulini mînați de vînt colindînd întinderile vaste. Generoasele recolte ale cîmpiei, ritualul împărtășirii cu bucatele pămîntului, frenezia copilărească sub cupola Bărăganului se desenează retrospectiv într-o lumină celestă. Toamnele bogate sînt împărtășanii de neuitat:

„Din bostani sorbeam precum din cupe,
Miezul roșu, proaspăta dogoare,
Fructele de aur, cantalupe,
Ne-nfruptau zelește-n suc de soare !
Pintecoșii ardei grași, cu mustul
Gilgîind, cădelnițau altarul,
Ne-nțețeau plăcerile și gustul :
Beam licoarea și mîncam paharul !“

(Oastea lui Păpușă Vodă)

Copilăria realistă, prozaică, poetul și-a petrecut-o în cartierul muncitoresc, revoluționar și rugbystic al Griviței, evocat într-un lung poem sugestiv *Veverița de foc*. Peisajul s-a schimbat, preocupările sînt altele :

„Visam s-ajung degrabă ucenic,
Să-i cumpăr mamli un bariș la leafă —
Să nu mai fiu puștanul de nimic,
Tăind găini și lemne pe-o carboavă !“

Încă din școala primară, universului paradisiac al copilăriei i se substituie lumea de culori și surprize a iubitelor reviste pentru copii *Dimineața copiilor* și *Universul copiilor*, care-i livrează și primul îndrumător literar pomenit mai tîrziu cu sfințenie : Nicolae Batzaria : „El a fost acela care m-a dirigit către prozodia corectă“.¹

Dacă alți membri ai generației lui declară a nu fi avut părinți spirituali, formă de iconoclastie, Tudor George și-i revendică din nevoia de repere și continuitate specifică omului de cultură : „În anii studenției noastre, frecventam mai toate facultățile, care n-aveau cursuri obligatorii. Eram prezent, astfel, la interesantele studii de fiziologia simțurilor ale lui Proca, la Medicină, apreciam retorica magnifică și luciditatea lexicală a lui Istrate Miclescu, la Drept, asistam ca un intrus captivat de Dan Barbilian, la Matematică, audiam pe Florian, la Filozofie

¹ M. Ungheanu, *Interviuri neconvenționale*, Ed. Cartea românească, 1982, p. 135 și 136.

și pe Călinescu, precum și pe esteticianul Tudor Vianu, la filologie." Raza interesului intelectual a poetului în anii de formație este mare și explică infrastructura culturală a poeziei lui. Dacă precizăm că în anii aceștia G. Călinescu ținea cursurile despre *Universul poeziei* și tipărea în presa vremii eseuri despre Petrarca și petrarchism, despre Marino și despre Gongora, despre Magalotti, despre magie și alchimie, despre mistica culorilor și franciscanism¹ avem indicii asupra climatului intelectual și literar în care s-a format Tudor George. Într-un interviu poetul povestește cu un sentiment complice tocmai acest curs și spectacolul la care se deda „divinul” profesor: „La cursul său despre *Universul poeziei*, amfiteatrul Odobescu era arhiplin, cu auditoriul cățărât pe ferestre și întroienit pe catedră. Studentele studioase își notau stăruitor dar inutil tiradele și comparațiile meșterului, plecând mai nedumerite decât veniseră, încercând buimăcite și deconcertate să reconstituie, pe culuare, un text mai adesea sibilinic.”² Am decupat aici momentul unei fericite „întîlniri.” Ceva din aceste cursuri a trecut neîndoielnic în poezia lui. Nici un cursant al lui G. Călinescu nu ne-a spus în atât de puține cuvinte atât de mult despre manifestarea intelectuală și spectaculară a celebrului profesor din amfiteatrul Odobescu: „În privința profesorului George Călinescu, mărturisesc și eu că era încântător, cu o gesticulație extravagantă, plastică și expresionistă, cu efecte neașteptate, gongorice. Avea o alură de șobolan uriaș hrănit cu meninge de bibliotecă, mustăcînd senzual și plescăitor la cuvinte suculente, cu ochii mobili, îndepărtați și telescopici ca ai cameleonului, iar brațele multiplicat briareice în gesticulație aminteau de un crab vehement. Ne servea cu mare apetență trufandalele lexicale, de fructe de mare și metafore exotice, într-o desfășurare luxuriantă, ca într-o piață niponă. Îi dedicasem un poem portretistic care circula pe atunci

¹ V. vol. G. Călinescu, *Scriitori străini*, ELU, 1967.

² M. Ungheanu, *Interviuri neconvenționale*, Ed. Cartea românească, 1982, p. 136.

printre studenți : «Divinul» era într-adevăr o apariție nespe-
rată — fastuos oficiant la catedră, histrion și sacerdot deo-
potrivă, umit copilărește, sau răstindu-se justițiar, ciocnind
ca un bijutier efecte minore or extaziindu-se neronian la un
iluzoriu incendiu al Romei.“ Un portret dintre cele mai „căli-
nesciene“ care i s-au făcut lui G. Călinescu. Ochiul care pri-
vește este al unui afin iar formula de „histrion și sacerdot deo-
potrivă“ se potrivește și celui ce a emis-o. Linia incisivă, de
grafică japoneză, a acestui portret, pe care o vom regăsi și în
elegantele desene ale lui Tudor George, immortalizează într-o pos-
tură expresivă pe unul din părinții spirituali ai generației poe-
tului. Este la mijloc o problemă de comunicabilitate a struc-
turilor pe care o pune și admirația neștirbită pe care un alt
grivițean, coleg de generație al poetului, Eugen Barbu, a de-
clarat-o fără ezitare în orice împrejurare. Faptul că discipolii
marelui profesor „histrion și sacerdot deopotrivă“ provin din
cartierul grivițean deschide o fereastră incitantă și sugestivă
asupra compatibilității structurilor intelectuale și artistice.

*

*

În biografia artistică a poetului, *Singapore* este un nume
echivalent cu al Stelei Polare. Întâlnirea cu Singapore este des-
coperirea unui Paradis iluzoriu întruchipat de o cunoscută lo-
cantă subpămînteană în centrul Bucureștilor.

„În hruba noastră — zisă «Singapore» —
O navă eșuată-n bulevard —
Ne-am petrecut, damnați, atâtea ore
Cu pîlnia lui Bachus pe stindard !“

(*Generația singaporeană*)

Era spațiul refugiului și al rezistenței, o formă de protest și
de prezervare pentru mai târziu :

„Trăiam pe-atunci într-alte anotimpuri —
De cel de-afară fără-a ne păsa“.

Este vorba de anotimpul literar al anilor cincizeci, căruia conviviilor Singaporei îi întorc spatele aşteptându-şi sorocul. Un volum întreg, *Balade singaporene*, va celebra trufaşa şi dureroasa retragere şi pe „aceşti bărbaţi frumoşi ai Orei-Mele“. Ei erau Ghiţă Mărgărit, Eugen Schileru, Leonid Dimov, Mircea Ivănescu, Ernest Mathe, Teodor Pică, Tudor Țopa, Ilarion Ciobanu şi alţii, cărora poetul le închină câte o baladă. De laboratorul moral şi artistic subteran ţine întreaga operă scrisă de Tudor George. Tipărite tîrziu, baladele lui poartă data scrierii lor care coincide nu odată cu iluzoria fericire a peşterii singaporene. Ele conţin după cum spune poetul „datele atitudinii mele faţă de epocă“. Cultura şi poezia sînt modurile de existenţă ale singaporenilor şi, în amintirea poetului, Singapore este locul competiţiilor poetice cu temă şi formă fixă: „Unul dintre jocurile noastre favorite în acel Singapore, în acea crîsmă de ordură şi sublim, erau competiţiile de sonete pe rime date. Aceste exerciţii ne-au făcut nu numai mîna, dar ne-au creat şi această bucurie superbă a încastrării gîndului în cuvînt. În ce priveşte ostentaţia cu care am abordat sonetul, ea este autentică. Pentru că, după marea continuitate a poeziei noastre clasice, datorită momentului s-a ajuns la o poezie a odelor exultante, a cronicii rimate cu obiect gazetăresc, s-a ajuns la o degradare a poeziei în sine. Mulţi dintre cei care au acceptat să confecţioneze reportaje în versuri erau versificatori buni, chiar poeţi autentici, care s-au complăcut la emitenţa de serie şi la emitenţa ocazională (sigur, poezia, în esenţa ei este ocazională, dar nu neapărat calendaristic, nemaiavînd timp de rigoarea formală). S-au văzut asemenea producţii uriaşe, prozodie facilă, fără nici o legătură cu poezia.“¹ Singapore a însemnat pentru poet o hibernare activă în vederea unei primăveri artistice care a generat o cascadă de volume de poezii de Tudor George cu dată veche. „Tudor George este — scria Al. Piru — poetul, nerelevat la timp, al deceniului 1950—1960, unul dintre cei mai buni ai acestei etape, cînd însă s-a retras în el însuşi ca un

¹ M. Ungheanu, *Interviuri neconvenţionale*, Ed. Cartea românească, 1982, p. 131.

arici.”¹ Universul poeziei din cursurile călinesciene s-a împletit cu munca de atelier al Singaporelui.

Dar Singapore nu este numai un capitol din biografia artistică a lui Tudor George, ci și un capitol nevalorificat de istorie literară românească postbelică. Dedicându-i o carte, poetul scoate la suprafață un episod uitat. Singapore a elaborat o conduită și un program poetic. Poezia ca mod de existență este deviza acestui grup, unde strălucea George Mărgărit și unde au apărut virtuozii prozodiști ai unei poezii de impunătoare strălucire verbală. Închinând un întreg volum singaporenilor, Tudor George face și operă de restituție istoriografică, 1970, anul *Baladelor singaporene*, este anul în care existența acestui grup, cu componența și coerența lui literară, este adus la lumină. Un „eseu despre generația războiului” (Emil Manu), care trece în revistă toate nucleele scriitoricești ale epocii, are lacuna de a nu se fi ocupat și de acest cenaclu iradiant a cărui boemă afișată ca un stindard este proprie mai multor membri ai „generației războiului”. El a intrat, de altfel, în conștiința scriitorilor contemporani fiind evocat și de cei care n-au avut nici o legătură cu grupul singaporean : „Singapore — port stins, plantat la o mare imaginară, port acoperit cu nisip, zdrențe, corăbii de oase, vitralii strimbe, primăveri avortate, năvoade pline de melci puțind, borhot, drojdie, și plin de pirați cu ochi teferi, scînteietori de inteligență, liberi să înjure și să moară de foame — acolo se intră cu un copac de mînă și în inimă cu trandafirul limbii române, acolo luceafărul era corb, luna, pui de lele paceaură, acolo au fost arși pe rug sau urcați în șbilt, toți ajunșii, toți popii și mulți dintre poeții care mai trăiesc și astăzi, dar, de fapt, au murit în ziua morții lui A. Toma, cel ce-și păstra manuscrisele într-o cutie de conserve.”² Reflex al apariției *Baladelor singaporene*, cenaclul subteran este văzut ca loc de cult al poeziei și areopag al falselor producții lite-

¹ Al. Piru, *Poezia românească contemporană*, vol. II, Ed. Eminescu, 1979, p. 73.

² Fănuș Neagu, *Cartea cu prieteni*, Ed. Sport-Turism, 1979, p. 133.

rare. Cum membrii acestei grupări de frondă literară au publicat puțin și discontinuu în anii cincizeci, profilul literar al nucleului singaporean s-a dezvoltat publicului mai târziu, atunci când suita de volume semnate de Tudor George, Leonid Dimov, Mircea Ivănescu a impus fizionomia lui ca pe o realitate indiscutabilă, cu rădăcini mai vechi decât momentul apariției. Istoria literară postbelică a înregistrat reacția critică a revistei *Steaua*, condusă de A. E. Baconsky, împotriva poeziei inerțiale a epocii. Provenit de la autori, care practicaseră chiar ei literatura pe care o repudiau, denunțînd-o la alții, gestul a devenit punct de reper istoriografic. Apelul lui A. E. Baconsky care cerea întoarcerea poetului la uneltele sale nu făcea decât să dubleze conduita artistică consecventă a boemei singaporene, care a prețuit constant adevăratele unelte ale poeziei, fără a le părăsi vreodată. Locul Singaporei în istoria literară postbelică este unul privilegiat. Dincolo de climatul unui laborator exigent, el a creat poezie, și singură opera lui Tudor George ar fi suficientă pentru a-i crea un loc în panoul de epocă.

Călinescu, Singapore, rugbyul. În triada formativă a poetului Tudor George rugbyul ocupă un loc sărbătoresc. Pentru Tudor George acest sport e capabil de a modela nu numai fizicul ci și spiritul practicanților lui. Rugbyul este pentru autorul *Imnurilor olimpice* mai mult decât o încercare a mușchilor, un examen total, un substitut al vieții: "Lupta în teren mi-a oțelit și mi-a disciplinat, deși unora nu li s-ar părea, spiritul. Ca modestie socială, m-am simțit întotdeauna un om de echipă. Ca spiritualitate, un insubordonat și un năstrușnic. Aceasta e drama mea, aceștia sînt, de fapt, factorii spirituali ai structurilor baroce. Rugbyul, sportul pe care l-am îmbrățișat, este cea mai covârșitoare metaforă a acestui tip de structură: cu momente fixe de joc, monumentale, precum viaductul grămezii (îmi amintesc grandoarea aceluia Pont du Gard, de lângă Avignon), dar și cu fremătătoarea derută a unor inefabile construcții de culoarea vieții, cum sînt șarjele impetuoase și eseu-

rile sffșietoare.“¹ Definind spiritul sportului preferat, Tudor George își definește fericit propria structură: barochismul ca stil personal este asumat conștient. Singularitatea acestui profil de poet se accentuează. Are vreun corespondent? Iuitor de fast literar, Macedonsky, care-și ținea cenaclurile idolatre într-un fastuos decor ezoteric, a dovedit temperament sportiv, încălebind biciclul cu roata mare, când asemenea lucru era o performanță. Aproape de acest predecesor român pe care nu-l pomeneste, dar cu care îl simțim solidar prin ingeniozitatea formelor fixe ale poeziei și performanța verbală rară, Tudor George este însă mult mai aproape de un alt înaintaș. Student, spadasin și boem, poet peste acestea toate, Villon, prezidează din înălțimea unui prestigios trecut cărturăresc evoluția modernă a celui care a scris *Catehismul iubirii*. Dacă înlocuim spada cu balonul oval, riscul vieții adevărate, cu riscul vieții metaforizate de dreptunghiul străjuit de porțile înalte ale rugbyului, ecuația rămîne aceeași. Poet, cărturar, iubitor de vin și de riscuri, aliind subtilitatea intelectuală și scriptică cu energia spectacolului sportiv total, Tudor George este un Villon de secol XX. Amîndoi nu profesează doar idei despre libertate, ci și-o asumă cu riscurile ce decurg de aici. Îl deduc pe Tudor George nu din Villon-ul pitoresc pentru uzul celor grăbiți, ci din Villonul interiorizat și nostalgic. Replica lui la tulburătoarea *De-a v-ați ascuns* a lui Arghezi este o capodoperă la fel de tulburătoare: „Astă-seară — nu! — n-am să mor! / Am să mor — dacă vreți — mîine seară! // Am să plec! Am să plec / Binișor! Binișor! / Nu mă-mbrînciți în șuturi pe scară! / Fiți blînzi! Foarte blînzi! Foarte blînzi, domnilor! / Am o fractură în zona lombară! // Chemați, mai bine, un taxi, ceva, / Un soi de vehicul, chiar Urso-Mare, / O ambulanță rotită-n stea: / Stelaru m-așteaptă! Așa-i mă, Stelare? // Am să vă las! Nu acum — vă implor! / Discret am să-apun — discret — domnilor“.

(Strigoi îndărătnic)

¹ M. Ungheanu, *Interviuri neconvenționale*, Ed. Cartea românească, 1982, p. 139.

Tendința de a vedea în poezia lui Tudor George doar un reflex villonesc a făcut, pentru mulți, din autorul *Țării migrenelor* un poet monocord, identificabil cu o singură formulă de expresie. Rezultatul este reducția, simplificarea unei opere care nu se recunoaște doar în Villon, ci își caută punctele de sprijin ca un polipier gigantic pe o hartă literară mai întinsă și mai variată. Mai accesibilă, nota villonescă a cîștigat în fața celorlalte înfățișări ale poeziei lui Tudor George fără a le putea anula existența.

Cărțile de debut ale lui Tudor George, *Legenda cerbului*, *Balade*, *Veverița de foc*, *Copacul descătușat*, oferă suficiente elemente pentru o definiție completă a creației acestuia. Izbitoare a fost de la început propensiunea poetului către compozițiile ample, de o anvergură puțin obișnuită. Faptul că ele veneau într-un moment saturat de reportaje versificate „prozodie facilă”, zicea Tudor George, fără nici o legătură cu poezia* și de romane în versuri — *Veverița de foc* este și el un mic roman versificat — n-au impus de la început originalitatea autorului lor. Abundența calculată a acestor poeme, arhitectura supravegheată, artificială, deliberată a întregii construcții sînt trăsături definitorii care au atras mai tîrziu atenția asupra lor fără să marcheze decisiv situarea tipologică a acestei poezii. Masivitatea poemelor, geometria lor interioară, versul cizelat, fac parte dintr-un spectacol care scontează alte efecte decît cele ale poeziei curente. Substructura polemică a poeziei lui Tudor George este exprimată și de neobișnuita opțiune pentru masivitatea elaborată, consecvent susținută, ceea ce-l aduce, la prima vedere, în conflict cu „filosofia compoziției”, așa cum o înțelegea Edgar Allan Poe. Tudor George, care găsește în poetica lui Edgar Allan Poe mai multe puncte de sprijin, este mai aproape de autorul *Corbului*, poemă întinsă și riguroasă prozodic, decît de autorul lui *Anabell Lee*, deși din opera lui nu lipsesc nici scrierile de respirație scurtă.

Autorul *Baladelor singaporene* și-a ales ca specii predilecte în cărțile de început „legenda” și „balada” în cadrul cărora autorul dezvoltă un patos sufleteș excepțional, dublat de o ener-

gie lingvistică pe măsura acestuia. Sceneria acestor legende și balade, singulare prin amploare și forță în literatura română, este regizată cu un ochi și o mînă sigură, la care trebuie să adăugăm atenția pentru muzicalitatea versurilor. Nu întîmplător una din scrierile de început se numește „poem simfonic” vorbind elocvent despre complexa năzuință artistică a autorului lor. Tematica este și ea semnificativă. *Legenda cerbului*, care are peste o sută de strofe, se înscrie chiar prin titlatură în seria încercărilor de a găsi explicații miraculoase unor apariții naturale de excepție. Cerbul ar proveni, în legenda lui Tudor George, dintr-un arbore rămuros, care prin șansă divină capătă mobilitate și trup animal. Construcția este cărturărească și de o subtilitate indiscutabilă. Copacul suferă mai întîi de singurătate și de nostalgie, apoi ridică glas către Marele Copac să-l desprindă din țărîină. Dialogul cu Marele Copac, amintește inevitabil dialogul Luceafărului cu divinitatea din marele poem eminescian. Arborele cîștigă ca și Hyperion dezlegarea cerută : furtuna și trăsnetul îl eliberează din prizonieratul humei, nu fără blestemul acesteia :

Copacul descătușat este acum un cerb care-și plimbă prin pustă
rămuroasa-i coroană. Finalul e o apoteoză, cadrul declinant al
Luceafărului lipsind :

Subtilitatea stă în faptul că haina epică ascunde o temă mai savantă: comunicabilitatea regnurilor, ideea de posibilă metamorfozare, proprie întregii poezii a lui Tudor George. Fără a înțelege în întregime intenția și spiritul autorului, Felix Aderca

sugerează eliminarea unei lacune : „Ideea poemului, atât de adinc umană, a fugii de singurătate și izolare, a nevoii de iubiri frățești face minunată cumpăna cu ideea «luceafărului» nemuritor și rece. Dacă ai adăuga un episod al iubirii fără pereche, o dată și unică toată viața, nu m-aș sfii să strig pretutindeni că s-a ivit, cu *Legenda cerbului*, un nou «Luceafăr» al poeziei românești” (*Catehismul iubirii*, p. 229). Sugestiei lui Felix Aderca pare a-i răspunde „poemul simfonic” *Copacul descătușat*, care nu este însă decât reluarea în trepte simfonice, într-o partitură mai amplă, a *Legendei cerbului* încorporată, dealtfel, fără modificări în noua operă. Copacul dezrădăcinat devine, printr-un șir de metamorfoze, cerb, condor, pentru a atinge realizarea supremă : devine Luceafăr. O forță dezlănțuită, modificată, ca în pictura expresionistă, tulbură conture, produce dinamisme noi, contaminează, animează inanimatul instalind o adevărată religie a metamorfozei ascendente și purificatoare. Nostalgii terestre lipsesc din *Copacul descătușat*, în care direcția mișcării este exclusiv ascensională. Spontaneitatea este exclusă în cazul unor scrieri cu corpul amplificat al căror substrat livresc este evident. Retorica lor presupune o lucrare avertizată născută dintr-un program conștient. Arborescența supravegheată a poemelor și fastul lor verbal fac din Tudor George un maestru al prozodiei românești.

Baladele (1967), cuprinse toate în actuala selecție, confirmă și amplifică trăsăturile din *Legenda cerbului*. Aspectul paradoxal al poeziei lui Tudor George se ilustrează aici mai bine ca oriunde: cu o desfășurare necenzurată, poemele au o prozodie foarte cenzurată. Contrariile coexistă și intră în definiția poeziei scrise de Tudor George. Năzuința către vast poate fi găsită peste tot. Arborele se visează liber de determinarea rădăcinilor. Pelicanul îngrădit în grădina publică are nostalgia altor zări. Oceanul lui Neptun este teritoriul maximei libertăți. Poemele sînt construcții dedalice, firul Ariadnei aflîndu-se în mîinile poetului preocupat să-și uimească cititorul prin nemărginirea panourilor, prin dimensiunea spectacolului. Apa și aerul sînt elemen-

tele predilecte ale navigației sale nețârmurite. Păsările, zburătoarele în sens larg, dar mai ales vietățile marine și cele al căror aspect frizează interregnul (broasca țestoasă, melcul, ari-ciul, etc), populează universul poeziei lui Tudor George, Cheile acestui univers poetic sînt de căutat într-o experiență literară anterioară.

Clasificația villonescă explică încadrarea poetului printre baladiști. Dar Tudor George este mai mult decît un baladist. El și-a ales balada, cum și-a ales mai tîrziu sonetul, consecvent cu sine în ambele ipostaze. De reținut că epicul rămîne pretextul în baladele lui Tudor George. În *Legenda cerbului* interesează nu atît istoria originii cerbului cît ideea de metamorfoză a regnu-rilor. În *Neptun petrece, Balada celor două valuri*, nu istoria celor două valuri interesează, valul neavînd practic istorie, cît spectacolul oceanului în varii înfățișări și decorații, în metamorfoză continuă. Întîlnirea lui Michelangelo cu Meduza, imaginată de poet în *Michelangel și Meduza*, vorbește de fapt despre o aventură a spiritului, și așa mai departe. Nici *Baladele singapo-rene* nu sînt balade propriu zise, cîntece epice, nu istorisesc întîmplări, ci fac portrete, descriu climate, înfățișează „visuri”. Chiar atunci cînd a fost pus alături de G. Coșbuc, mai mult din necesități de didactică situare, disocierea de acesta s-a făcut apăsător, subliniindu-se sensibilitatea modernă a autorului *Turmelor soarelui*, înalta virtuozitate, fascinantă intuiție plastică, îndrăzneța invenție verbală, atrăgătoare și contestabilă totodată (D. Micu). Arteziana verbală și imagistică a poetului este mai importantă în „baladele” lui Tudor George decît baladescul propriu-zis.

Singura baladă de aspect canonic, cu un subtitlu explicit în acest sens, *Petre a' lu' Nae Cicu, portret și proiect de baladă bă-trînească, în stil eroic și popular*, în care componenta epică și eroică are toată vigoarea cuvenită cîntecului bătrînesc, ne deschide perspectiva unei alte afiliieri, pe linia Ion Pillat, Vasile Voiculescu. Aerul baladesc, tematica patriarhală a lui Ion Pillat, ca și perfecțiunea formală, sînt prezente și la Tudor George. *Turmele soarelui* descriu cu o policromie grea, de pastă abun-

dentă, defilarea în asfințit — reminiscență heliadescă? — a cîrezilor minate de bouari. Imensitatea colindată de vînt a cîmpiei dunărene oferă materia din *Ciulinii Bărăganului*, poate nu fără o sugestie din romanul cu același nume al lui Panait Istrati. Un țaran proiectat gigantic și mitologic se află în *Somnul bunicului*, poem antologic prin densitate, sugestie și strălucire formală. Tot în cadrul climatului tradiționalist se înscrie și vastul poem „simfonic” *Oastea lui Păpușă Vodă*, nostalgic și patetică totodată evocare a unui Bărăgan iluminat de amintire. Asemănările sînt însă numai aparente. Nostalgic și reflexiv, Ion Pillat rămîne o rudă depărtată a lui Tudor George. Explozia de vitalism a poeziei acestuia, elogiul pe care-l aduce vastelor spații aspre și deschise, violenta beție a simțurilor, care intră în joc cînd este vorba de a celebra roadele pămîntului și tot ce este legat de spațiul matrice al Bărăganului îl despart hotărît de Ion Pillat, care a scris totuși și el despre Centauri, ființe mitologice preferate în universul senzual și orgiastic al lui Tudor George. Autorul *Turmelor soarelui* comunică mai firesc cu viziunea și vocabularul agrest al lui Vasile Voiculescu, alături de care Tudor George are în comun și percepția din interior a marilor bărăgane. Tudor George nu cîntă dealtfel satul și pe țărani, ci cîmpia ca pe un fecund spațiu matrice. Poetul se adresează geologiei, naturii și perspectiva lui e de ordin mitologic. Cîmpia rodnică este locul exploziei vegetale și animale, spațiu panic și dionisiac prin excelență, poartă a tuturor încercărilor de evadare spre zărilor chemătoare. Nici lirica evocare din *Oastea lui Păpușă Vodă*, unde Bărăganul este un paradis infantil, nu schimbă datele acestei perespectivări. Copiii trăiesc între păpușoi foșnitori ai toamnei, între harbuzi și porumbi o frenezie inocentă și irepresibilă a simțurilor.

Imi place vîntul slobod ce-n bărăgan purcede,
Cînd pârul mi-l frămîntă din zbor, ca iarba verde !...

Și-aud cum, pe deasupra, fantasta lui aripă,
Cu liote de vrăbii și stol de grauri țipă...

(*Ciulinii Bărăganului*)

Mai apropiat de Vasile Voiculescu care scrie și el un jurnal liric al satului văzut cu ochi de copil, Tudor George se desparte hotărît și de acest înaintaș de la a cărui experiență poetică se revendică cu alt prilej. Rareori cîmpia română a fost evocată și zugrăvită cu atîta nobilă tensiune și aspră căldură ca în paginile lui Tudor George.

„Uneori prin vis parcă mă cheamă
Muzica aceea și persistă :
Foșnet de porumb și glas de mamă,
Legănîndu-mi liniștea mea tristă !

Parc-o văd pe buna mea, bătrînă —
Care-mi fu bunică, dar și moașe ! —
Cu un braț, săltat de sub țărînă,
Vrun cocon, ca vîntul să-l înfașe !...

Te slăvesc, Dumitră-Ilythia —
Zeea zămislirii, daco-tracă :
Ai sădit și-ai populat cîmpia
Cu feciori și lanuri mîndre, iacă !

Răzlețit și hăituit de Parce,
Pe coclauri stranii ca Ulise !
În Ithaca mea mă voi întoarce
Sărutînd Scriptura brazdei scrise !..

Liniște-i *aici* ! Simt vîntu-n tragăn,
Cum foșnește-n rugurile luncii
Aripi largi de cucuruz își leagăn,
Lîngă sîn, păpușile ca pruncii...”

(Oastea lui Păpușă Vcdă)

Există în acest poem întins cit cîmpia o voluptate a nostalgiei, o tînjire după farmecele unei vîrste mai pure. Cupola Bărăganului, îmbracă un paradis pierdut. Autorul nu este însă un amator de nostalgii idilizante : Tudor George descoperă în peisajul ro-

mănesc spațiul vast, gestul gigantesc, dezlănțuirea energiilor
agreste în sunet de orgă. Precedentul sumar al acestui antidi-
lism îl găsim în *Enigma Otiliei*.

*

Nu s-a făcut încă o lectură a poeziei lui Tudor George prin
Universul poeziei descris de G. Călinescu. Audient al funambu-
leștilor cursuri, Tudor George se amuză parșiv de uluiala stu-
dentelor și face retrospectiv un portret memorabil fostului său
profesor văzut ca un „crab vehement”. G. Călinescu vorbea de-
spre poezia mobilelor, despre anatomia îngerilor, despre rolul reg-
nurilor în poezie, despre himere operînd cu multe exemple din
spațiul poeziei baroce. Pentru confuzia regnurilor el citează pe
Marino al cărui Păun este confundabil cu o grădină exultantă.
Fluturii sînt poetici pentru că pot fi la rîndul lor confundați cu
florile etc. Poezia este pentru G. Călinescu structură care se ma-
nifestă, organizare: „nimic nu are rost în poezie dacă nu este
expresia biografiei mele, tot ce intră în poem e «interior»”.¹
Această poetică o ilustrează poeziile lui G. Călinescu din *Lauda
lucrurilor*, dar cea mai convingătoare ilustrare a acestui strălu-
citor discurs despre poezie este opera lui Tudor George. Multe
balade ale poetului par a fi scrise în directă legătură cu ideile
lui G. Călinescu despre universul poeziei. „Orice confuzie de
regnuri e poetică”, afirmă G. Călinescu. Urmează mai multe
exemple pe care le vom găsi aproape fără excepție în baladele
de început ale lui Tudor George. „Mineralul ori vegetalul, apa-
rent cu procese animale, animalul mineralizat ori vegetalizat
deschide conștiinței noastre ideea continuității între regnuri.
Astfel broasca țestoasă...” (*Universul poeziei*, p. 110.) Broasca
țestoasă din *Legenda broaștei țestoase*, ariciul din altă poezie
sînt evocate tocmai pentru aspectul lor tranzitoriu. G. Călinescu
vorbește de confuzia regnului vegetal cu cel animal și a celui
animal cu cel vegetal: „Și mimetismul cerbului stîrnește acelaș
sentiment de compromis. Coarnele acestui animal par făcute din

¹ G. Călinescu, *Universul poeziei*, Antologie și posfață de
Al. Piru, Ed. Minerva, 1971, p. 146

material lemnos și când ele se apleacă asupra apei dau iluzia unor crăci aplecate asupra superficiei lichide. Un zgomot și copacul o ia la fugă." (*Universul poeziei*, p. 111.) *Legenda cerbului* e întreagă în aceste rînduri și dacă concluzia noastră n-ar fi abuzivă am zice că i se datorează :

„Pe tainice cărări, cu pasul lin,
Adulmecînd izvoarele pe-aproape,
Adulmecă spre iazul cristalin
Și capul păduros l-apleacă-n ape.

Jur împrejur copacii roată-ncing
Și ramul lui cu ramul lor e-asemeni
Și-n cerul-apei din tărie ning,
Cu-al frunții lui leit, luceferi gemeni."

(*Legenda cerbului*)

G. Călinescu vorbește doar de o „confuzie“, Tudor George avansează ca și în cazul legendei despre broasca țestoasă către metamorfoză. Cerbul a fost un copac care printr-o „minune“ trece în regnul vietăților. Tot G. Călinescu scria că „cel mai teatral (dintre vegetale, *n.n.*) este copacul desfrunzit, ulmul cu mîinile înălțate hieratic în ceață“. Copacul este cel mai apropiat de regnul animal și chiar de om „fiindcă, ținut de pămînt prin multiple rădăcini, el pare a invoca cu brațele cerul într-o sforțare de smulgere“. Este drama și atitudinea arborelui din *Legenda cerbului* și din *Copacul descătușat* :

„Numai acolo, iacă la mijloc,
Cînd stă asupra soarele în creștet,
Sub patima coroanei lui de foc
Vezi un copac cu lăstărișul veșted !

De-atîta timp de cînd săltat semeț,
Furtunilor din cîmp l-nfruntă harța,
El s-a-nălțat în pustă, pădureț,
Ca unui elefant crăpîndu-i scoarța.

Stă ca un sceptru-n mijloc — domn trufaș —
Iar cînd începe ora vijeliei,
El zbate cerul — clopot uriaș —
Semnal de-alarmă-n inima cîmpiei.“

Frapantă este și prezența marilor animale de povară întocmai așa cum le sugerează *Universul poeziei*. G. Călinescu susține că animalele superbe sînt fără mare poezie și că favorabile acesteia sînt animalele colosale și gregare, ca elefanții, hipopotamii, rinocerii, care pot stîrni meditația poetică. Eugenio D'Ors considera demn de atenția artistului pe ornitorinc. Profesorul observa: „Noi, neavînd elefanți, îi înlocuim cu turmele de vite, ca Eliade, ori cu bivoli. Aceștia fiind negri și adesea plini de noroi fiindcă intră în apa bălților și avînd totdeauna un mers colectiv, tîrît, ca de negură căzută la pămînt, traduc sentimentul de revărsare“, și dădea un citat care poate fi foarte bine înlocuit cu unul din *Turmele soarelui* de Tudor George:

„Crezui un roi de muște, la început, și parcă
Zării un bloc de neguri crăpîndu-și mozaicul,
Precum în toiul verii stîrnite muște-ncearcă
Un zbor compact, extatic, într-un vacarm ridicul...”

Pe urmă se prelinse ca o imensă pată
De instabile tonuri, mereu întunecoase,
Ce-ntruchipau o trîmbă de elefanți plecată
Spre țintirimul cărnii și-al putredelor oase...

Această viziune din urmă fu cea justă:
Curînd se-adeveriră funestele impresii!
Era, de fapt, o turmă minată dinspre pustă,
Cu trunchiuri mari, ghiolbane, ca un exod de gresii...

(Io-s dinspre bărăgane și ochiu-mi recunoaște
Cum pe tipsia-ntinsă confunzi un praf c-un vultur,
Or astru-n zori l-adumbră zvicnirea unei broaște,
Or holdele le-agemui cu-a mărilor tumulturi...)

La fel, nimbată-n colburi, deosebii cea turmă,
Și, ager la privire, curînd băgai de seamă,
Cum se luptau bouarii pe laturi și pe urmă
Să-nchege acea pînză ce-ntruna se destramă...

Iar oamenii aceia se clătinau spre-ncoace
Păreau să se desprinză din neguri de baladă
Păreau că sînt din cremenii zdrobite sub tesace,
Hirsuți cum înșiși codrii cînd vîntu-n ei se-nnoadă...

Mi se părea că nu știu ce zeu, zdrobind din fașă
În pumn gigant, lucrarea-i pe care n-o regretă,
Închipuise-aceste gigante cocoloașe,
Friabile materii și schelării de cretă !"

Toată imagistica din textul călinescian o regăsim în *Turmele soarelui* : animalele colosale și gregare, elefanții, bivoli negri cu mersul colectiv și tîrît. Șirul corespondențelor dintre optica lui G. Călinescu și universul poeziei lui Tudor George poate continua. Astfel profesorul atrăgea atenție asupra mediului acvatic și faunei lui, asupra suavității melcului, de care poezia lui Tudor George e plină, ca și asupra uberiității solului. Ar fi cel mai lesnicios lucru să producem fragmente ilustrative. Ce concluzie vrem să extragem de aici ? Aceea a comunicabilității. Poetul a găsit în G. Călinescu un spirit înrudit și în universul poeziei descris de profesor clarificarea propriei structuri artistice. Cîștigul acestei confruntări cu G. Călinescu este de situare tipologică. G. Călinescu nu descrie universul întregii poezii, în ciuda titlului cursului său, ci al unei anume poezii, care este poezia barochistă. Numele lui Marino și Gongora sînt edificatoare pentru această preocupare. Reabilitarea barocului începuse nu cu multă vreme înainte sub impulsul lui Eugenio D'Ors, iar G. Călinescu, într-o vreme în care cărțile lui Gustav René Hocke despre labirint și manierism nu apăruseră, era un pionier al noilor poziții estetice. Citită prin prizma *Universului poeziei* așa cum

l-a conceput și descris G. Călinescu, poezia lui Tudor George ni se dezvăluie ca fapt artistic baroc.

*

Nu e o întâmplare că primul exeget, care numește barochismul creației lui Tudor George, este editorul *Universului poeziei* de G. Călinescu : „Excesul de tehnică face din Tudor George un poet barochist“, zice Al. Piru. Acest „exces de tehnică“ definește poezia lui Tudor George.

Bătălia fiecărui poet cu materia primordială de construcție a literaturii, cuvîntul, este pentru Tudor George „lupta cu înșelul“. Instrumentul fiind cuvîntul, material inefabil, „vor ieși multe lucruri eșuate, dar, aș spune, eșuate sublim. Vor fi și niște bătălii pierdute, dar ele nu vor fi mai puțin spectaculoase.“ Am dat citatul pentru a sublinia ideea de eșec acceptat, eșec lucid, atît de scumpă mentalității baroce. Barocul a fost definit de nenumărate ori. Tudor George adaugă și el o definiție la cele existente : „Barocul este, prin esență, o mare disperare care, chiar înșingărată fiind, oferă o strălucire, o luminiscentă vesperală a unei mari poftă de a trăi“. O definiție pe care n-ar respinge-o, credem, nici Gustav René Hocke, nici Edgar Papu, nici Tapie. În mod firesc trebuie să căutăm în poezia lui Tudor George această „disperare înșingărată“ a unei mari poftă de a trăi.

Lui Michelangelo, considerat astăzi a fi unul din precursorii barocului, poetul îi închină unul din cele mai caracteristice poeme prin apetența barocă : *Michelangel și Meduza*. Marea prezență tutelară a poeziei tîrzii a lui Tudor George este Shakespeare, personaj artistic central în demonstrațiile de promanierism ale lui Gustav René Hocke. *Catehismul iubirii* este o replică elaborată la sonetele shakespeariene. Un sonet din *Catehismul iubirii*, al cărui titlu vorbește de la sine : *În umbra lor*, face elogiul acelor înaintași sub protecția cărora poetul își așează poezia :

„Dator să-mi flutur slava-nspre urmași,
Către străbuni dator, mă-ntorn cu slavă !

Dar mai dator — c-o trimbiță de lavă —
 Ești Poeziei — fulgerul ce-l lași !
 Din Shakespeare îmi revendic spița bravă,
 Din Michelangel', Dante — primii pași,
 Petrarca-mi fuse tragicul luntraș,
 Iar Eminescu-mi dete seva gravă !
 Ca la Villon, p-ici-colo, versul mușcă,
 Ori, cu-Anton Pann, bătrînul, trag o dușcă !
 Mă simt, cîte puțin din fieșcare,
 Nimbat cu stema razelor solare !
 Sub slava lor nu pier, nici nu mă-ntunic !
 Stejar printre stejari, în Codru-s unic !"

Asemenea declarații simplifică demersul exegetic. Tudor George este un scriitor reflexiv care se întoarce asupra creației sale artistice și o gîndește în funcție de cîteva repere artistice. Analiza poeziei lui nu se mai poate face profitabil decît în cadrul acestei rețele de relații literare și artistice pe care poetul o divulgă.

Remarcabilă este la Tudor George luciditatea structurii artistice. Barochismul acestei poezii este proclamat și asumat deschis de către poet : „Obsesia monumentalității strălucitoare, exuberante, insolite, specifică barocului (mă gîndesc, în primul rînd, la acea vestită Sagrada Familia a lui Gaudi) este, fără îndoială, și pentru mine, un îndemn către mari edificii, fie ele chiar ne-terminate, în sensul de nerotund construite.“ Aplecarea către amploare, către monumental, chiar cu riscul lipsei de rotunjime, de fapt de echilibru clasic, de simetrie acceptată, este vizibilă în toate marile sale poeme, de zeci de strofe, a căror curgere tumultuoasă respectă o ordine ascunsă, controlată doar de autor. Catedrala lui Gaudi e cîntată în versuri :

„Familia Sagrada“ — zid sublim :
 În față-i mască, -n spate-i altă mască !
 Întrăm din cer în cer, ca să ieșim :
 Lăuntru, -afar' același cer se cascade.“

(Gaudianul panegiric)

Nu este vorba doar de o definiție. Toate poeziile lui Tudor George sînt scăldate de marea de figuri și personaje a manierismului și barocului. Strămoșul barochiștilor, Ovidiu, în ale căror meamorfoze aceștia au găsit un precedent de seamă, este oaspetele de cinste al baladistului singaporean și-l vom întîlni frecvent ca reper de seamă :

„Mai degrabă mă-ncred în străbunul Ovid,
De legendele lui nicidecum teamă nu mi-i,
Metamorfice zări în atom se deschid
Și Geneza o văd — electronicul ghid
luminînd chipul Lumii“

(Amintiri dintr-o lume a tăcerii)

Dintre multele definiții date barochismului lui Tudor George i se potrivește aceea a „formelor care zboară“. Ea aparține lui Eugenio D'Ors și se referă la tendința celor mai cunoscute produse arhitectonice baroce de a sfida condițiile gravitației și de a fi mase avîntate într-un zbor care încearcă imposibilul. Pentru un admirator al Familiei Sagrada această definiție este cu atît mai adecvată. Năzuința zborului și zborul, ca semne ale deplinei libertăți și împliniri omenești, pot fi găsite în cele mai caracteristice poeme ale lui Tudor George. „Formele care zboară“ sînt fie pînzele cortului priponit în țaruși, fie visul de zbor al pelicanului din Cișmigiu. În cîmpie sub vînt banalul cort devine o corabie ce-și întinde pînzele către cer :

„Cînd vîntul îl zbucnește frenetic, dîndu-i șuturi
Și sufletul de pînză i-l umflă-n freamăt surd,
Pulpanele-i gigante — ca doi gigantici fluturi —
Asemeni unor zboruri cutezătoare, zburd !

Se smulge din pilonii ce-n țarnă îl împlîntă
Ca-n tre furnici cum zbate, înfrînt, un cărăbuș,
Un gulliver de cîrpă cu-n crîncenarea frîntă,
Sub fire de paianjen și de pigmei țaruși !

Ca prins la stîlp, l-înalță prăjina și-l susține
De-un fals catarg ce-l minte, robindu-l prizonier —
Corabie uitată prin brustur și ciuline
La margine de mare, la margine de cer...”

(Cortul)

Ca într-o tipică dinamică barocă mișcarea își conține contrariul său : zborul este imposibil cu o falsă corabie.

Citită prin grila barocului lui Eugenio D'Ors, poezia lui Tudor George își vădește prompt conturul estetic. O temă caracteristică găsim în sugestia paradisului pierdut, care revine cu regularitate în diverse variante. Un paradis pierdut este tărîmul rural al copilăriei. Pelicanul din Cișmigiu somnolează și el visînd la raiul acum intangibil. Noaptea la Singapore sînt prilejuri de a construi un paradis artificial în locul celui scufundat. Copacul încătușat visează și el paradisul altui regn. Nostalgia după o vîrstă și o condiție pierdută străbate cele mai multe din poeziile lui Tudor George.

Element difinitoriu al barocului, după Eugenio D'Ors și Edgar Papu, apa poate fi găsită mai peste tot în poezia autorului *Turmelor soarelui*. Fluiditatea apei, dinamismul ei, horbota de forme pe care o procură valurile, năzuința de a se rupe de matcă sînt prezente în lunga *Baladă a celor două valuri*, intitulată *Neptun petrece*. Compoziția e populată de multe personaje și se așează sub semnul marelui și al multului. Poemul are peste o sută de strofe și este de o abundență imagistică neobișnuită.

Predilecția pentru reprezentatie a barocului este satisfăcută de Tudor George în cele mai bune producții ale sale. Nu mai revenim asupra *Turmelor soarelui*, asupra *Somnului bunicului*, asupra *Oștii lui Păpușă Vodă*, sau a *Legendei cerbului care ilustrează* antologic scenariul baroc al baladelor lui Tudor George. O mostră strălucită ne-o oferă *Michelangel și Meduza* în care marele sculptor, din familia de spirite a barocului, suferă de fascinația mării și a înșelătoarei ei faune, în care vede un model de creație intangibil. Peisajul mării este edenic :

„Saturniene cercuri amplificate-n jur
Iradau din mijloc, ca-ntr-o arenă, trepte,
Părea că-i sus, pe-o scară, împinsă-nspre azur,
Și-n van făcea cu mîna Meduzei să-l aștepte...

Un zbor de caracatiți — gigante crizantemi —
Cu brațe suprapuse, lin, una peste alta,
Învolburau edenul cu palmieri supremi —
Grădinile din care ar fi cioplit cu dalta...

Adimensionale în ochiul instabil
Stîncoasele fantome se refăceau întruna
În clipa următoare prindeau un alt profil
Cum se dilată-n valuri, ca ireală, luna..."

Poemul se desfășoară ca o imensă tapiserie proteiformă stabilind o relație artistică între unul din pionierii barocului și elementul cel mai dramatic și mai fluid al acestuia : apa. Calcularea efectelor este ceea ce atrage atenția aici : vocabula rară este folosită predilect, sonoritatea cheazășiuește alegerea ei, expresia pare sculptată. Acvaticul ca mediu de predilecție al poeziei lui Tudor George este magistral înfățișat și în grandiosul poem *Amințiri dintr-o lume o tăcerii* inspirată de scufundările celebrului Jacques Cousteau. Este versiunea nouă a unor incursiuni mai vechi în lumea submarină, un spectacol apoteotic al faunei marine, o cortină uriașă, vie de imagini mobile care comunică inundînd fosforescent ecranul :

„Va fi un cer cu mari ninsori de calamari și-nvîrtejite sepii,
Cu inimi zvîcnitoare săgetător din înflorite-aorte.
Arici de mare, aștri mați, zburlindu-și, însorindu-și țepii,
Angelice murene-n straniul fresc, holbate, pitulîndu-se prin
borte...

Mi-a fost dor de-acel cer mai lucid și mai clar, mai lucid,
Unde-n zbor se rotesc cu comete de foc, zepeline-rechinii
Care îngeri și-arhangheli, prinși din zbor, îiucid —
Grandiosul incendiu sfîngeros al luminii !

Am trecut nevăzut ca și cum nu văzusem dansul lor —
dansul pirle
Unde-ncinsul focar înțetit atrăgea în catozi alte raze,
Însetat de un spațiu mai galant și mai liric,
Precum Nero m-am tras lângă Insula Focilor, la stîncoasele oaze

Eu pe-acolo știam scoici florale sunînd ocarine de-azur și
prin goarne de naos
Cilibii acei melci Coryphela aprind giuvaeruri luxuriante
Și cu stele madreporii-i colind prin celestul masacru,
Un mistral submarin clătînînd nemilos prin livezi de
mărgene și-acante

Poemul este simplu pretext pentru un carnaval de cuvinte
pentru o suită torențială de imagini. Policromia și strălucirea
arhitecturală și lexicală a acestui poem etalon pentru universul
poeziei lui Tudor George ne permite să-l așezăm fără ezitare
sub semnul Păunului, care este semnul eclatant al spectacolului
baroc.

Semnului Păunului i se adaugă lui Circe, căreia dealtfel Tudor George îi închină o „sextină”: *Imn la Circe*. Circe este regina „prefacerilor”, a metamorfozelor. Ea face regnurile să comunice între ele dînd chip de animal omului și animalului chip de vegetal. Legendele lui Tudor George, a cerbului, a broaștei țestoase, a pagurului sînt niște metamorfoze ovidiene. Poetul nu se oprește asupra „confuziei” de regnuri, ca sursă de poezie, așa cum recomandă G. Călinescu, ci compune „metamorfoze” noi.

*

O construcție barocă prin monumentalitate și fastul versificației este *Dacica*, subintitulată de autor „Epopée națională în sonete”. Rolul „cînturilor” homerice îl joacă aici „sonetele”. Marea frescă a înfruntării daco-romane este pulverizată în segmente tratate separat, fiecare în parte, ca o bijuterie. Decorativismul prozodic este barochist în esență și face corp comun cu întreaga operă poetică a lui Tudor George. Întreprinderea are proporții

neobișnuite, peste 3.400 de versuri în aproape 250 de sonete. Este aici un exces de tehnică și el tipic manifestării baroce, o exchi-biție voluntaristă și estetică, al cărui scop ultim — atins de altfel — este grandoarea și strălucirea.

Tudor George își trăiește cu bună știință singularitatea artistică. Reperele sale sînt vechi, comparate cu cele ale poeziei curente. În *Catehismul iubirii* poetul se întoarce la Shakespeare, prilej de a reactualiza un univers spiritual și de a sacrifica forme fixe, sonetul. Singaporenii cultivau cu fervoare formele fixe ale poeziei, ca ofrandă adusă artei „pure”, în sensul de neocazională, făcînd din invenția verbală și ingeniozitate un panăș. Într-un *Cuvînt înainte — Argument pentru eseu liric*, Tudor George mărturisește cele două mari repere care străjuiesc inițiativa sa sonetistică: Eminescu și Shakespeare. Drumul către marele Will trece pentru autorul *Catehismului iubirii* prin Eminescu, și justificarea acestui itinerar spiritual este demnă de atenție. Pentru Tudor George, Eminescu înseamnă receptacolul fericit al genialității shakespeareiene: „este cuprinsă în intuiția proteică a iluminatului Eminescu nu numai definiția dialectică a Geniului, a cărui vivacitate contrastantă se manifestă prin marele spirituale, temeinic consemnate în tipologia Renașterii, dar și aceea cosmică diversitate, acel exploziv *Ingegno*, ce caracterizează liberalitatea și licențiozitatea Barocului”. Dar Tudor George nu se revendică din Eminescu doar pentru că acesta intuiește complexitatea genialului dramaturg, ci pentru că află în el un precursor în ale meșteșugului. N. Iorga definea meșteșugul eminescian într-un fel care justifică puternic atât revendicarea lui Tudor George din măiestria marelui înaintaș cît și racordarea acestuia la Shakespeare: „Avem a face, nu cu un creier în efervescență, scria N. Iorga despre Eminescu, ci cu un spirit calculat, chibzuit, meticulos, care leagă între ele elemente dispartate, pregătite de multă vreme, și, iată, aici e explicația tumultului de icoane, care nu izvorăsc deodată din imaginația înnebunită de cugetarea intensă sau biciuită de sentiment, ci vin

de pe paginile caietului unde fiecare-și aștepta ceasul”.¹ Și : „Poeziei reflexive (cerute de Junimea, *n.n.*) i se opunea aceea a fanteziei dezlănțuite, celei mai puternice și mai neînfrinate fantezii”.² Această puternică și neînfrinată fantazie, opusă deliberat poeziei reflexive și reci, această meticulozitate în a uni elementele disparate între ele îl leagă pe sonetistul din *Cafehismul iubirii* de Eminescu. Cît despre Shakespeare, care este zeul tutelar al cărții, Tudor George scrie : „*Shakespeare* înseamnă în primul rînd *Iubire*, deci patos vital, înseamnă *Poezie*, deci argument dominator asupra Timpului, prin Cuvînt”. Sonetele shakespeareiene sînt puncte de plecare, „provocări” alese cu deliberare, pentru a stimula o construcție care se vrea „eseu liric” scris cu știință rece și suflet incandescent. *Cafehismul iubirii* este cartea unui eroism tehnic acceptat cu bună știință, un proiect alcătuit pentru măreția lui fără teama de eșec. Patosul susține această uriașă mașinărie de sonete executate cu o rară știință prozodică. Critica a distins între linia livrescă a sonetelor și linia goliardică, preferînd-o pe a doua ca mai autentică. Tudor George este însă la fel de autentic și în incursiunea lui „livescă”, care este trăită. Sonetul despre *Gaudi* e un mod inspirat de a vorbi despre marele Will :

„Bizar drapaj de muri flambînd :
„*Sagrada*

Familia !

Evocă-l pe *Gaudi* —

Harfist de-arhitecturi, fantastice studii,
Și temple-n care imnu-i doar fațada !

Gigantă orgă de lumini !

Preludii,

Ce-n umbra loru-și vor surpa plămada,

¹ N. Iorga, *Eminescu, Ediție*, studiu, note de Nicolae Liu, col. „*Eminesciana*”, Ed. Junimea, 1981, p. 241.

² N. Iorga, *op. cit.*, p. 243.

Ori Sorelui, ori Noptii, fi-vor prada ! —
O poți diviniza, ori s-o repudii !

Fantasmeme pot fi a unor temple,
Care, cîndva, or fi crescut din tine !
Și-acum, aieva, alții-or să-ți contemple —
Visînd *atunci* ! — superbe-le-ți ruine !

Gaudi — ca și tine Will — știuse
Să-nsuflească zidurile-apuse !"

Pentru Tudor George, Familia Sagrađa intră într-un reper-toriu tot atît de firesc și de trăit ca și anecdotică goliardică. Separația care s-a făcut nu ține seamă de dimensiunea inte-grală a poetului și trece cu vederea coarda gravă, dramatică, prin excelență barocă a poeziei lui. Iată un *Elogiu nopții* de o autentică tăietură eminesciană :

„Cînd, noaptea, alții dorm, tu — dus pe gînduri —
Te-nstrăinezi de trup, de-a lumii șotii ! —
(Lui Michelangelo Buonarroti
Te-asemuiși, scriind asemeni rînduri !)

Poeții cu luceferii-s cîmotii :
Ei nu au somn, nici liniște-n străfunduri !
Te-i hodini, cîndva, în patru scînduri —
Pe veci culcat în recea tihnă-a grotii !

Dar, pîn-atunci, ești robu-acestor lucruri :
Durerile de zi, sînt seara, coapte
Și — beaț de otrăvitele lor sucuri —
Cu liliecii rătăcești prin noapte !"

Deși este suficient pentru a marca valoarea de sus a so-netelor grave ale poetului, lărgimea registrului său liric se cere ilustrată și cu alte piese. *Catehismul iubirii* face sinteza tuturor temelor anterioare. Sonetul *Eugen* este o delicată evo-

care a unui personaj singaporean, în care nota goliardică rămîne marginală :

„Cu Eugen Schileru *mă-ntîlesc*
Adeseori în vechiul „Singapore” —
Să mai cinstim un gînd — gravate ore
În acvaforte dintr-un film goyesc !...

Nici nu-l ating — ca fumul de ușor e ! —
Holbează ochii lui de melc, firesc,
Prin iarba viziunilor ce cresc —
Necum să cred că Timpu-o să-l devore !

Ascultă Timpul : Simfonia-Cinci ! —
Ori weinburschul cu pumnul bate-n crămă ?
Privesc la cer, de fum cum te prelingi —
Zăpezile cînd îngerii-și destramă...

Mă-ntorc la crîsmă, dau cîte-un ocol,
Privind *distrat* — să nu-ți văd colțul gol !...”

Villonismul poetului, exagerat pînă la a-i dezechilibra fizionomia integrală există și aici susținut de versuri memorabile. Ea reprezintă o fază mai veche a poeziei lui Tudor George, mai cristalizată poate, dar numai o fațetă din multele pe care, proteic, poetul le-a înfățișat pe rînd, cititorilor săi. Traversarea întregii opere a poetului impune această concluzie : poezia lui Tudor George nu este reductibilă la o singură notă sau la o singură fațetă. Calitatea barocului este de a fi multiplu și surprinzător. Poetul are luciditatea structurii sale și a traiectului de urmat. Opera posedă o infrastructură intelectuală și a o reduce la declamația de speluncă ar fi o eroare. Vocația culturală a acestui poet structural baroc a dat anvergură și adîncime operei. Întoarcerea la Shakespeare nu este doar ambiția unui autor care cultivă ingeniozități prozodice rare ci și reven-

dicarea dintr-un orizont umanistic complex și prestigios. Ceea ce am urmărit în această prefață a fost mai ales precizarea cadrului de referință în care interpretarea poetului se poate face în chip adecvat.

Tudor George a fost preocupat de a-și căuta în literatura română o familie de spirite. Punctul său de plecare în aventura barocă este în chip declarat Dimitrie Cantemir: „Orientarea mea către baroc se datorează în bună măsură «întîlnirii» cu *Istoria hieroglică*, această grandioasă lucrare și unică în concertul european al culturii. Pot să spun că limba modernă nu este atît de colorată și nu este atît de finită, rotunjită, în tentativa ei de așezare, de ființare puternic literară, ca în scrierea lui Dimitrie Cantemir. Atît Gaudi cît și Dimitrie Cantemir au dus la bun sfîrșit opera lor, dintr-o mare dragoste față de materialul cu care au lucrat. Primul cu spațiul coafînd parcă aerul cu construcțiile sale exuberante, pline totodată de sublim și evlavie. Al doilea, Cantemir, organizează noționalul, face operă de filolog temeinicind o limbă, lupta lui cu îngerul este lupta cu cuvîntul. Asemeni lui, toți poeții care-și merită numele.” Marea dragoste față de „materialul de lucru”, față de limbă există și la Tudor George. Iscusința lexicală și prozodică a poeziei lui este suficientă pentru un titlu de glorie. Rezultatele sînt atît de vizibile încît se poate spune că opera lui Tudor George are o limbă a ei, un idiom particular recognoscibil după sunetul și fosforescența lui. A doua „întîlnire” decisivă pentru poet rămîne George Călinescu, cu ale cărui cursuri despre universul poeziei baladele lui Tudor George comunică atît de intens, el însuși un spirit baroc. Familia poate fi sporită în actualitate unde este izbitor barochismul prozatorului Eugen Barbu, un fidel al lui George Călinescu, manierismul lui Fănuș Neagu ispitit de atmosfera Singaporelui, din care n-a făcut

parte, sau al lui Nichita Stănescu. Dar ceea ce-l detașează pe Tudor George de contemporanii lui este luciditatea programului său artistic, conștiința literară a propriei opere, forța de a impune un capitol de istorie literară ignorat și de a duce pînă la capăt „lupta cu îngerul”. Poezia lui Tudor George marchează o victorie patetică asupra timpului prin cuvînt.

MIHAI UNGHEANU

NOTĂ BIO-BIBLIOGRAFICĂ

Tudor George (Tudor Georgescu) s-a născut la 3 februarie 1926, în comuna Ulmeni din județul Ilfov, în apropierea Olteniței, la Dunăre, dar copilăria și evoluția ulterioară s-au petrecut în cartierul muncitoresc bucureștean Pleșoianu-Grivița. Aici urmează cursurile primare și apoi liceul, după care absolvă cursurile Facultății de Drept din București, fiind licențiat în Științe juridico-administrative (1949).

Frecventează, însă, cu asiduitate și pasiune, cursurile de literatură comparată de la Facultatea de filologie, susținute de străluciții profesori Tudor Vianu și George Călinescu, factori determinanți în orientarea temeinică a scriitorului.

Acesta dovedește, dealtfel, înclinații pretimpurii pentru artă, publicînd încă din clasa a patra primară compoziții școlarești, desene și rebusuri la revista *Universul copiilor*, fiind îndrumat cu dragoste, la primii săi pași, de către scriitorul Nicolae Batzaria. Publică, apoi, în revista liceului, intitulată *Licăriri* și în diverse reviste umoristice ale epocii (*Epigrama*, *Gluma*, *Bufo* etc.), remarcîndu-se la cursurile profesorilor săi și prin vrednice traduceri lirice din poezii latini, francezi și germani, astfel că se poate vorbi de un debut timpuriu.

Face cronică plastică la *Fapta lui Mircea Damian*, care-l recrutează de la cenaclul „Sburătorul” și scrie cronică sportivă la ziarul *Sportul*, colaborând cu versuri și la mai toate revistele literare.

Debutul propriu zis, în volum, se produce destul de târziu (1957) la E.S.P.L.A. cu *Legenda Cerbului*.

Vom menționa aici, în ordine, evoluția editorială a lui Tudor George :

1957 *Legenda Cerbului*, Poem, Editura pentru literatură și artă ;

1959 *Bob auriu*, Basma în versuri, Editura tineretului ;

1963 Kis Yenő, *Versuri alese*, traducere împreună cu Teodor Pică, Editura pentru literatură și artă ;

1964 Giosué Carducci, *Scrieri alese*, traducere de versuri, Editura pentru literatură universală ;

1965 Ady Endre, *Poezii*, traducere de versuri, Editura pentru literatură universală ;

1967 *Balade*, Editura pentru literatură ;
Veverița de foc, Epos, Editura tineretului ;

1968 *Copacul descătușat*, Poem simfonic, Editura tineretului ;

1969 *Balade*, Colecția „Albatros”, Editura pentru literatură ;
Aldo Palazzeschi, *Surorile Materassi*, traducere, Editura pentru literatură universală ;

- 1970 *Baladele singaporene*, Editura Cartea românească ;
Țara migrenelor, Editura Eminescu ;
- 1972 *Sonetele aeriene*, Editura Cartea românească ;
Armura de sudoare, Editura Albatros ;
- 1973 *Bazarul cu măști*, Editura Eminescu ;
Veverița de foc, Epos, Ediție revăzută și adăugită,
 Editura Ion Creangă ;
- 1975 *Parfumul timpului*, Editura Albatros ;
Imnuri olimpice, Editura Stadion ;
- 1976 *Sub semnul lui Hercule*, Editura Sport-turism ;
- 1977 *Catehismul iubirii*, Eseu liric, Editura Albatros ;
- 1978 *Imaculatul panegiric*, Editura Cartea Românească
 (Premiul Asociației scriitorilor din București) ;
- 1979 *Cupola Bărăganului*, Editura Eminescu ;
Scarabelul sacru, Colecția „Cele mai frumoase poezii“, Editura Albatros ;
- 1980 *Dicționar de omonime* (în versuri), Editura Ion
 Creangă (Premiul Organizației de Pionieri din
 R.S.R.)
 Sir Philip Sidney, *Astrophel și Stella*, Sonete, traducere,
 Editura Univers ;
- 1981 *Ierbarul Amourului*, Sonete, Editura Junimea ;
- 1982 *Inventar celest*, Sonete, Editura Cartea Românească ;

1983 Cecco Angiolieri, *Canțonierul, Sonete*, traducere, Editura Univers ;

1984 *Dacica*, Epopee națională în sonete, Editura Militară ;

1985 *Cetatea de sidef*, Poezii, Editura Ion Creangă ;
Olympia, Monografie lirică (în colaborare cu Virgil Ludu), Editura Sport Turism.

NOTA AUTORULUI

Ordinea poeziilor din prezentul volum — constituit antologal și de sine stătător — nu este cronologică și nici în suita apariției volumelor din care au fost selectate.

Volumul prezent a fost alcătuit pe genuri literare și într-o ordine preferențială sugerată de mine. Deși există regretul că din ampla mea operă poetică multe lucrări reprezentative au rămas în afară, îmi exprim bucuria și satisfacția că această antologie apare sub auspiciile unei colecții de prestigiu și popularitatea „Bibliotecii pentru toți“.

Cu speranța că, pe curînd, o nouă editare mai amplă, de autor, va completa imaginea „definitivelor“ mele, urez cititorilor mei lectură plăcută cu ocazia prezentei reîntîlniri.

ACEASTĂ CARTE
SE DEDICĂ MAMEI MELE

DOBRIȚA CÎCU
ȘI MEMORIEI TATĂLUI MEU

MARIN GEORGESCU

I. LEGENDE

LEGENDA CERBULUI

I

Cît vezi cu ochiul cîmpul vast rotit
Pe mari întinderi, pînă către baltă,
Și cît ceaunul cerului boltit
Nici un bordei, nici un arbust nu saltă !

Numai acolo, iacă, la mijloc,
Cît stă asupra soarele în creștet,
Sub patima coroanei lui de foc
Vezi un copac cu lăstărișul veșted !

Acolo cine l-o fi semănat ?
Ce vînt l-o fi adus ? Ce zburătoare ?
Și cît de dîrz a fost, de-ncrîncenat,
Pîn-a crescut în pusta asta mare !

Ce desperare-a bieteii rădăcini,
Scornindu-i seva, l-a-ntremat, năucă,
Acolo unde brusturi și ciulini
Se tîrîie-nchirciți și se usucă ?!

De-atîta timp de cînd săltat semeț,
Furtunilor din cîmp le-nfruntă harța,
El s-a-nălțat în pustă, pădureț,
Ca unui elefant crăpîndu-i scoarța.

Pe-ntinderi mari văratecul pămînt
Ca scoarața lui, în faguri vaști secrapă,
De parcă-s guri setoase, înfruntînd
O secetă și-un dor nestins de apă.

Căscate guri se-alătură și cer
Asemeni unui cor pierdut în zare,
Cu imn de slavă, lăcrimatul cer
Pe-obrazul lor să pice alinare !

În loc de lacrimi, soarele-arzător
Împroască suliți și săgeți de rază
Ca într-un scut, asupra pustelor
Și-n pieptul lor de platoșă țestoasă.

Mai vine cîte-o ploaie uneori,
Adusă de-un vultur sau de-un erete,
Dar surpă-se din slavă munți de nori,
N-astupă-atîtea guri și-atîta sete !

Pe-acest tărîm și peste-acest norod
De suflete uscate și litanii,
Copacul cela-i singurul voivod
Și-i sufletul acelor bărăganii.

Din trupul ei, din lacrimile ei
Țărîna stearpă îi adună vlagă
Și-i împlinește tot mai cu temeii
Statura lui, coroana lui întregă !

Stă ca un sceptru-n mijloc — domn trufaș —
Iar cînd începe ora vijeliei,
El zbate cerul — clopot uriaș —
Semnal de-alarmă-n inima cîmpiei

În vremi de pace, ca un înțelept,
Meditativ, din frunze dulci sușură
Și cît îi zarea el privește drept
Imperiul lui de patimă și-arsură !

Din răsărit și pînă la apus,
Cu umbra lui purtată peste țară,
Îl miruie pe fiecă supus
Și-l mîngîie c-un petic de răcoară,,

De multă slavă și de drept cuvînt
Ce-adumbră-n țara fără de fruntarii,
L-împovărează-asemeni unui sfînt,
Cu nimbul lor zumzăitor, țîțarii.

Iar nopțile, cînd îi țîșnesc din sîn
Ca săbiile din culcușul tecii,
Spintecători, într-un limbaj păgîn,
Îi cîntă-n stele slava, liliecii...

.

Dar el e trist și orișicărui fast
Răspunde sceptic : ramuri clătinate,
Și-și ofilește trupul lui fantast
Mușcat de-un vierme-afund : Singurătate !

II

Romantie stă și împăienjenit
Și gînditor sub vastul clar de lună,
Sub mătăsosul viscol selenit
De raze și palori ce-l încunună...

Își amintește zilele de puf
Și viscoalele iernii-adevărate,

Cum iureş dau, sălbatec, dispre stuf
Şi hoarda lor prin pustă cum s-abate,

Cum către poale zvînturate-i vin
Zăpezile, roind cîmpia vidă,
Ca un popor, sub scutul lui hermin,
Surpat pe trepte-n vastă piramidă...

În timpul toamnei, iar, cîte-un vîrtej
Peste întinderi năzărindu-şi jaful,
În preajma lui, cu rotitoru-i vrej,
Ca pe-un stindard de slavă umflă praful...

Pe-acest tărîm al Voii-Nimănui
Domneşte — singur domn — imensa vatră
Cu-ncoronarea frunzelor verzu
Sărbătorit de vînturi, ploi şi piatră...

Dar el e trist şi orişicărui fast
Răspunde sceptic : ramuri clătinate
Şi-şi ofileşte trupul lui fantast
Muşcat de-un vierme-afund : Singurătate !

III

Stă gînditor sub fluturate plete
În prada neschimbatului frămînt :
— Mi-e dor nespus ! De adevăr mi-e sete !
De unde vin ? Ce vreau ? Şi cine sînt ?

Nu sînt nici cer, nici mîzgă, nici lumină,
Nici piatră nu-s, nici praf, nici strop din baltă,
Cu toate astea mie mi se-nclină
Şi-mi sînt supuse toate laolaltă !

Și pentru ce? A umbrei filfiire,
Ce ca o torță prin prejur mi-adumbră,
S-o jinduiască marea lor iubire ?
Și fiindcă-s lăntuit cu-această umbră ?

Căci dacă vîntul, apa, cerul, lutul,
Sînt libere ca soarele și luna,
Eu umbrei mele, străjuindu-i scutul,
Mă simt, aici, legat pe totdeauna !

În țarcul zării stau ca pe-o tîpsie,
Căpietor rotind peste paragini
Cu umbra asta, ca o torță vie,
Etern mimîndu-și sterpele imagini :

De cîte ori dă veste răsăritul
Cu surle lungi că soarele-o să treacă,
Zăltata umbră-mi sare ca smintitul
Și-n țărmlul zării din apus s-apleacă...

De cîte ori, cînd în amurg decade
Solara țeastă ca pe-o ghilotină,
Către răsăritenele arcade
Ca-ntr-o prăpaste, umbra mea se-nclină...

IV

Domnescul zbucium, patima augustă
Spre sufletul mulțimii-și află drumul :
Se tulburară vîlfele din pustă
Și selfii ușurei cu trup ca fumul,

Vîntoasele și ielele plutite
Cu mare forfotă se tulburară,
Dansînd prin praf, suave, despletite,
Fermecător, sub soarele de vară

Stîrnind în zborul lor, ca o părere,
Din care-ncet, încet se-ncheagă visul,
Atîta lin frămînt și unduire
Cît să-i topească gîndul trist, plictisul.

Nimb aburit pe-ntînderile plane
Împleticiră din senin ca roiul
Dansînd euforii — fete morgane
Ce-și clătinau, holde-ntr-aievea, boiul.

Și ca dintr-un senin se năzăriră *
În tremurul și dansu-acelor fete
Minuni de care ochii beți se miră,
Și frescuri policrome, unduiete...

Pe trepte moi de mătăsoase șaluri
Părea că pusta s-a-mplinit cu apă,
Că mari orașe se-nglindesc în valuri
Și că-n străfunduri, oaze mari se-adapă,

Cu gîturi lungi ca lebedele tandre
Sublime turnuri sîngerară unda
Și turle mari cu-astrale policandre
Care-aprindeau oceanele de-afunda...
|

Atoli edenici, insule edene
Pluteau pe apa de platin a verii
Și păsări mari cu luminoase pene
Și-n dans lacustru, paletuvierii...

Dar, colo-n zare, iacătă mănunchi
Prelungi coloane-a-unor temple dure —
Copacii-și înnodară trunchi de trunchi,
Cu verde dom boltind ACEA pădure !...

.

Copacul stă vrăjit și visător...
Și horbota silfidicelor rochii
Dansînd incert, se schimbă ca un nor
Prin fel de forme fermecîndu-i ochii.

În prada fermecatului colind
Tresaltă mii de ochi, ciulește-n frunză
La fiece minune străduind
Prin ceața fermecată să pătrunză...

Dar dintre toate cite-i dansă-n față,
Cu prisosință cere-acelor nuri
Să-i stingă dorul, plăsmuind prin ceață
Păduri silhoase, codri și păduri...

Nici holde suple, ca un dans de raze !
Nici turle ce-n străfund s-au întrupat !
Nici mari cetăți ! Nici insule ! Nici oaze !
Numai păduri, păduri cu-adevărat !...

.

Sublim dansară vilfele edene
Augustei minți vărjindu-i, în călduri,
Imaginații dense, pădurene,
Păduri cîltoase-nchipuind, păduri...

Pe urmă, către seară, ostenite,
Își irosiră cheful și duiumul
Pădurile, din dansul lor, vrăjite,
Asemeni irosindu-se, ca fumul !

Și iar rămase trist pe cîmpul vast
Prin ramuri îndelung cutremurate
Păstrînd ecouri dulci din sterpul fast
Și închircindu-se-n singurătate !

.
 La țărmul mării trec, arareori,
 Înnegurînd o clipă discul stepii,
 Ca o săgeată, cai spintecători
 Și ca un vis se mîntuie sirepii...

— De-aș fi sirep cu stepa sub călcii
 Și dăruit cu haru-alergăturii,
 Ca un sirep, pe drumul cel dintii,
 M-aș irosi-nspre inima pădurii !

Prin cerul vast vulturii iute trec
 Încrîncenînd arcata lor aripă
 Și năruindu-se prin spațiul sec,
 Ca mari luceferi de-ntuneric, țiță....

— De-aș fi un vultur m-aș sălta la nor
 Cum văd zburînd deasupra mea vulturii
 Și năruit, ca ei, din primul zbor,
 Aș amurgî-nspre inima pădurii.

...Adie-un vîntuleț peste ciulini
 Și creanga lor le-o clatină ușure
 Și peste pustă, izme și sulfini
 Răzbate-un cîntec lin dinspre pădure...

Ca un ecou, un dulce ciripit
 Pe lyra brizei, tandru, se strecoară
 Și fiecare frunză s-a ciulit
 Ca o ureche, ca un ochi, o nară...

— Cîntați-mi voi, pădure, codru-ntreg,
Căci vorbele ce-mi vin pe vînt încoa'
Prietenoașe-mi sînt și le-nțeleg
Și-mi leagănă ca ramul, inima !

Văluitor, silvanicul parfum
Așemeni unei muzici, acuprinde
Și peste pusta-ntinsă-și face drum
Și patima din inimă-i aprinde :

— Al nostru ești, nefericite mim,
Tu domn al țării-n care zaci ostatec,
Vino la noi ! La noi ! Noi te iubim,
Copil stingher, tu — sînge păduratec !

...Și-atunci i se părea că mari păduri
Prin visul lui, ce plin de-atît nesaț e —
Se dezrădăcinau din bătături
Să-i iasă-n cale și să-l prindă-n brațe!...

Și-nfiorat de basmul codrului
Și dragostea ce vine să-l înșele,
Își strînge, singur, ramurile lui
Cu brațele-nchircite între ele...

VI

Romantic stă și împăienjenit
Și gînditor sub vastul clar de lună,
Sub mătăsosul viscol selenit
De raze și palori ce-l încunună...

Poeticele plete se-auresc
De pudra lunii pare-ar fi o lyră
Cu corzi de aur, care, îngeresc,
Litani lungi și-acorduri moi deșiră...

Se-ntinde-n pustă lyra de lumini
Copacul-Rug și-ableacă umbra grea
Înflăcărat cu brațe și tulpini,
Cu negurate mîini de catifea...

— Tu, Umbră, care cînti fermecător,
Aprinde-n ceruri ruga ce i-o fac
Fă să-mi cunoască glasul-ntr-adevăr
Și să-l asculte Marele-Copac !

Tu, Pom dumnezeiesc, tu, umbra mea
Tu, cel ce crești prin voia ta, mă-nclin !
Strămută-n creștet țintuita stea
Pe care mi-ai sortit-o, Pom-Divin !

Din frunzele, ce tremură-n nervuri
Ca aripile moi de lilieci,
Fă-mi pene moi să zbor peste păduri
Și aripi largi, în locu-acestor creci !

Acestor rădăcini cu care scurm,
Ca niște mari picioare-mpleticite,
Îndură-te și chinul fă să-l curm
Și-n locul lor, dă-mi dacă vrei, copite !

Tu, Arbore-al-Veacului-Dintîi
Dă-mi aripi, dacă vrei, să zbor, aiurea,
Sau liberează-mi umbra din călcîi :
Dă-mi pas să umblu, să-mi găsesc pădurea !

.

Cutremurate coardele se sting
Pe-ntinse lande... Turburata lună,
Prin palidele-acorduri care ning,
Din cornul ei de aur larg răsună

Și stoluri aurii — heruvici nori —
În preajma ei se-adună pe tăcute,
Pe fruntea visătoarei ei palori
Înaripînd îngîndurate cute...

În cercuri mari ecouri se rotesc
În val de val rostogolind de-a rîndul
Și din străfundul țărmlui ceresc
Pe marea nopții se stîrnește vîntul...

E ceru-asemeni pustelor crăpate
Și munți de nori ca din senin se fac...
Prin marele-ntuneric ce se-abate
Despică trăsnet Marele-Copac :

— Al liniștii și al statorniciei
Sălbatec sol pe țărml de ocară
Fii dezlegat de patima cîmpiei
Și falsa slavă care te-mpresoară !

Descătușată, spaima ta să-nfrunte
În goană veșnic, vîntul, ploaia, neaua,
Și steaua ta din cer să-ți steie-n frunte
Și-unde te-o duce pasul, poartă-ți steaua !

Dezleagă-ți-se umbra-ncătușată
Din patima țărinii, pe vecie,
Nemaifiind statornic niciodată !
Așa am zis !

CORAL : — Așa să fie !

...Din trăsnet şfichiind „acea“ poruncă,
Prin bezna nopţii se surpară vaduri
Şi din străfund copacul sur l-aruncă
Deştelenindu-i vechile răsaduri

Bolborosind teribilul descîntec,
Pămîntul se căscase ca o gură,
Ca un blestem, ca un fantastic pîntec
Şi pomul se scorni din surpătură...

Se-nduplecă pe povîrnita coastă
Îngenunchind ţărînii ramul veşted
Ca-ntr-un sărut pios... Din noaptea vastă
Luceafărul picîndu-i drept în creştet...

Lungi sulite de foc şi-aprinse grindeni
Spălară de pe talpa lui ţărîna :
— Deschisă-ţi este calea pretutîndeni
Şi liberat să fii pe totdeauna !...

.

Nedumerit, în tragică-aşteptare,
Îndurerat de spasmu-acelei smulgeri,
Şezu-ndelung pe frînteale picioare
Sub ghiotura de ape şi de fulgeri...

Şi numai cînd tîrziu se irosiră
Săgeţile şi farmecul furtunii,
Prin drapuri de opal şi de porfiră
Sclîpînd a-nseninare ochiul lunii,

Și numai cînd, tîrziu, sub stînsa ploaie
A iuților săgeți și zórul apei
Se limpezise zarea de șivoaie,
El își deschise-ncet laleaua pleoapei

Clipi de multe ori, nencrezătoriu,
Și iar închise ochiul să nu vadă
Fantasticele stepe de ivoriu
Sub ningerea luminii de zăpadă...

Clipi de multe ori și vreme lungă
Îi lăcrimară ochii — prima oară —
Ca un izvor prin tremurata dungă
Simțînd lumina, vie, cum strecoară...

Și-n trunchiul lui, ca într-o văgăună
Pe care-o ascundea de mult copacul,
Simțea cum din străfund parcă s-adună
O flacăară, zvîcnind ea liliacul...

Atunci deschise ochii mari, de-a dreptul
Sfrutînd nemărginirea și urîtul,
Un aer viu simți că-i umflă pieptul
Și din surpatul maldăr, săltă gîtul

Nemaisimțînd nici rădăcini cum scurmă
Prin horbota țărînii, că-l agață,
Își țepeni picioarele din urmă,
Își opinti picioarele din față,

Destelenindu-și, dintr-un salt, bușteanul,
S-aridică, înalt, peste pustiu
Cu umbra-ntînsă măsurînd limanul
Mișcîndu-și capu-n vînturi : Arbor-Viu !

.

Mult zăbovind sub fulgerata lună
Copacul-Viu sedus o fi rămas
Și pînă să-și strămute prin țărînă
Înspăimîntat de moarte primul pas !

Amețitor, în rotitoare spiră
Tăriile stîrnite-n aprig vînt
Ca valurile-n cercuri se clintiră
Horind olaltă stele, cer, pămînt...

— Întîia spaimă, cerule, s-o spulberi
Urnindu-mi dintr-o urmă-ntr-alta ciotul !
Pe urmă-nvingător, pășind prin pulberi,
Or să se miște lumile cu totul !...

Îl întări șovăitoarea rugă
Și gleznele rotind ca o morișcă,
Simți cum trupul greu de buturugă
Cu umbra lui, cu cer, cu tot, se mișcă...

VIII

Întîiul pas aidoma-l pricepe
Ca puiul de vultur ce-nvață zborul,
Pe urmă-ntinsul nesfîrșitei stepe
Tot mai plutit l-atinge cu piciorul...

Bănuitor, de nu cumva-i minciună,
Ori vis frumos ce-n mintea lui se țese,
Arcade mari sub vastul clar de lună
Cu umbra lui boltește-n salturi dese...

Galop lunar cu umbră desfăcută...
Ecoul surd ritmează pașii duri
Cînd trece-n zbor arborescenta ciută
Către păduri, gonind, către păduri...

Mult s-au uimit de vile cascade
Care-au stîrnit copacul zburător,
Norod de selfi și de hamandriade,
Dînd veste-n toată duhna stepelor !

Cu mare forfot, iele și vîntoase
Din locul lor tăinit se tulburară
Și care cum pe unde-au stat retrase,
Din crăpături se năpustiră-afară ;

— Rămîi, rămîi ! O, nu pleca, o, nu !
Nestrămutat în vechea ta domnie !
Tu, viața noastră, dacă pleci și tu,
O să rămîină stepa-n veci pustie !

...Îl congiurară-n horbotul lor des
Cu imnuri largi rugîndu-l să rămîie,
Cădelnițînd, cît ține largul șes,
Ca un sobor de prapuri și tămîie...

Ingenuncheați sub fulgeratul salt,
Cu fruntea pogorîtă în țărînă,
Ciulinii sterpi, sub zborul lui înalt,
A îndurare fluturau din mînă...

Dar el răzbate-nflăcăratul roi
Și imnurile ce-mprejur l-agață
Noroadale ce-aleargă din-napoi,
Ori vin din laturi, ori îi ies din față...

Galop lunar cu umbra desfăcută...
Ecoui surd ritmează pașii duri,
Cînd trece-n zbor arborescenta ciută
Gonind către păduri, către păduri...

Cu ochiu-aprins, răzbate ca o piază
Prin stepa care nu se mai termină,
Înspăimîntat de nu cumva visează
Și-i tot înlănțuit la rădăcină...

Nepotolit trecînd, nendurător,
Peste acel norod, de la o vreme
Schimbară-n furii lacrimile lor
Și-n loc de rugăminți cîntau blesteme.

Iar vîlfele ce-n preajmă-i dau ocol
L-învăluiră cu potopul hulii,
Întocmai cum lăstunii-n aprig stol,
Cît ține cerul, dau de goană ulii :

L-întunecă de tot, îl împresoară
Și ca-ntr-un nor, l-înceibără duiumul
Îi țiuie-n urechi, l-înteapă-n nară,
Pe ochii lui de foc plutesc ca fumul...

Strălucitori sub pavăza luminii
Și-asmuț prin pustă armia lor vastă
Izbindu-l toți scaieții, toți ciulinii
Cu sulițe și cu săgeți în coastă.

Și prin întăritate ținuturi
Îscații brusturi, răbufneala ierbii
Îl biciuie-n șuierătoare cnuturi,
L-agață-n gheare, l-împletesc ca șerpui,

Sar pietrele și bolovanii-n hopuri
Și ca-n amnar îl scăpără-n copite
Proșcîndu-i plutitoarele galopuri
Și buturii gionoatelor rănite,

Iar din străfund, ca o imensă gură
Însîngerată, vatra lui se cascadează
Stîrnind prin aer harpii mari de ură
Ce-ntunecară liniştea cerească :

— Fii blestemat, tu, rupt din vechea-Faimă,
Fugar să fii, pe veci, din Starea-Toată
Şi să te năruie, ca acum, de spaimă
Nemaiaflîndu-ţi locul niciodată !...

Şi liniştea de care-acum te lepezi
Şi-o iroseşti cu-amăgitoarea fugă
Sfărîmă-se ca piatra-n paşii repezi
Aşa cum tu sfărmaşi a noastră rugă !

...Dar el nu vede, nici n-aude, nici
Nu simte-n carne zarva lor de moarte,
Cu paşii năruind tot mai voinici
Zorind tot mai departe, mai departe !...

Răzbate dîrz înflăcăratul roi
Şi marile blesteme ce-l înceată
Şi neguri mari le spulberă-napoi
Le taie-n laturi sau le surpă-n faţă,

Copac gigant prin puste se strămută...
Ecoul surd ritmează paşii duri
Cînd trece-n zbor arborescenta ciută
Către păduri gonind, către păduri...

— Bine-ai venit în strămoşescul crîng!
 Bine-ai venit, răzleţule fecior!...
 Copaci aievea-n jurul lui se strîng
 L-îmbrăţişează-n ramurile lor...

Şi ca întîiaşi dată, ochiul lui
 Cu lacrimi mari simţi cum se umplea
 De parc-atunci s-ar fi deschis întîi,
 Înrouat, duios ca o lalea...

Pe iarba moale mătăsos păşind,
 Sub legănarea tandrelor arcade,
 Penumbre răcoroase îl cuprind
 Şi-o dulce înserare-n ramuri cade

Pe tainice cărări, cu pasul lin,
 Adulmecînd izvoarele pe-aproape,
 Alunecă spre iazul cristalin
 Şi capul păduros l-apleacă-n ape.

Jur împrejur copacii roată-ncing
 Şi ramul lui cu ramul lor e-asemeni
 Şi-n cerul-apei din tărie ning,
 Cu-al frunţii lui leit, luceferi gemeni.

În ochiul apei, fermecatul cerb,
 Străvede aripi mari cum se desfac...
 Purtînd în creştet strălucitul herb...

Stă visător, şmerit, ca un copac...

18—22 VII 1955

LEGENDA BROAȘTEI ȚESTOASE

Ierburi și ramuri clăteau în vînt
Dulce frămînt...

Numai o piatră sta-ntruchipare
Nemișcătoare...

Or, să fi fost scrisă de soartă
De-a pururi moartă ?!

Inima ei, cugetul ei,
Mocneau scînteii...

Ea — cea mai stinsă, cea mai înfrîntă —
Astfel cuvîntă :

— O, templu-al pietrelor, Munte-Sfînt,
Piatră sînt !

Mare-a furtunilor, aprinsă vatră,
Sînt piatră !

Cer mișcător, dinamic vînt,
Eu piatră sînt !

Voi stelelor, aștri de-argint,
Piatră mă simt !

Voi dezlegați-mă din univers,
Voi dați-mi Mers !

Natură, zare,
Dați-mi Mișcare !

Muget al vieții, profund răsufl
Dați-mi, Voi, suflet !

Nu mă lăsați, demoni și zei,
Statornic stei !

Fie să-mi smulgeți duhul, stihia,
Statornicia !

Nici cal buiae, nici uliu-n zbor ! —
Glod tîrîtor !

Faceți să-mi treacă din pas în pas
Sterpul popas !

Cu prisosință trudind din greu
Tot pasul meu !

O, Țărm, mă scapă,
Asemeni scoicilor duse de apă !

Ajută-mi glodul
Să-l zbat de-a-notul !

Măcar odată-n străfundul prund
Să mă scufund !

Piatră sînt ! Piatră !
Vreau piatră-vie !
Așa să fie !

.

Cerul, Pămîntul, Marea și Vîntul
I-aud cuvîntul...

— Nu-i drept să fie
Piatră-n vecie !

Atîta suflet precîtu-l are
Prea-i mare !

Dar nici să-și piardă vechiul ei chip
Nu-i chip !

Vremelnic, poate, să-i dăm să fie
O Piatră-Vie !

Ci, dup-un timp, la vechiul har
S-o-ntoarca iar !

Cum tot ce-n lume, umblă, or zboară,
S-o-ntoarca iară !

De-ar fi ea scoică, pasăre, floare —
Tot muritoare !

Plinimu-i dară și să-i dăm harul
Cu avatarul !

Ți-om da o viață, ca fiecărui,
Cum stărui !

Dăm hotărîre dumnezeiască :
Prefă-te broască !

Cu prețu-acelei jertfe ce-o jurui :
Să te tot tîrîi !

Or prin vîltoare surupă-ți glodul,
Răzbind de-a-notul !

Sub cer, de-acuma, locul ți-l schimbă
Mergi de te plimbă !

Mergi și cunoaște lumile toate,
Pe săturate !

Cînd toate celea le vei cunoaște,
Treci dintre broaște !

Atunci te-ntoarce la vechea-ți vatră
Iar : Piatră — piatră !

Căci și cu zborul vulturului și sfarmă aripa, plușul,
Dar cu tîrîșul ?!

Ieși dintre aștrii cei călători
Cînd vrei să mori !

Piatră, har ție !
Așa să fie !

Zis și făcut :
Lespedea broaștei s-a desfăcut...

Numai că Vîntul cînta-ntr-adins,
Cînd s-a desprins :

— De-una mă tem :
Tîrîșul pietrii o vrea să dăinuie-n matusalem !

...Și chiar așa,
Din clipa ceea, tare frumoasă, de cînd umbla,

Nici gînd să-audă de vechea stare
Nemuritoare !

Etern își tîrîie vechea povară
Nevrînd să moară...

Etern preumblă broasca țestoasă —
Viața-i frumoasă !

Prin bolți de-azur
Face-nconjur...

Stele de mare, aștri marini
Îi trec prin preajmă fluizi, felini...

Și uneori, la țărmi, prin smocuri,
Tulbură locuri...

Pământul, Cerul
— din latură-n latură —
Le tot colindă
și nu se mai satură...

Lumea întreagă n-o mai încape
Tîrîndu-și sufletul prin vînt, prin ape...

Care și mie cît de dor mi-i
Broască țestoasă pururi de-aș fi !

5 XI 1957

CORTUL

Ambulacrar, stă cortul cu sfori și cu odgoane
Gigantă echinidă-ntr-un straniu univers —
Turtit ca o ursină sub sinilii oceane,
În sarcofag de ape ce-l lănțuie la mers...

El ar pleca : de-aceea întinde-aceste brațe
Și pseudopicioare ce-l mint și-l țin, de fapt,
Înflăcărîndu-i mersul, ca-n vatra-i să-l agațe, —
Visînd plecări, redîndu-l plecărilor înapț !

Cînd vîntul îl zbugnește frenetic, dîndu-i șuturi
Și sufletul de pînză i-l umflă-n freamăt surd,
Pulpanele-i gigante — ca doi gigantici fluturi —
Asemeni unor zboruri cutezătoare, zburd !

Se smulge din pilonii ce-n țarnă îl împlîntă
Ca-ntre furnici cum zbate, înfrînt, un cărăbuș,
Un guliver de cîrpă cu-ncrîncenarea frîntă,
Sub fire de păianjeni și de pigmei țaruși !

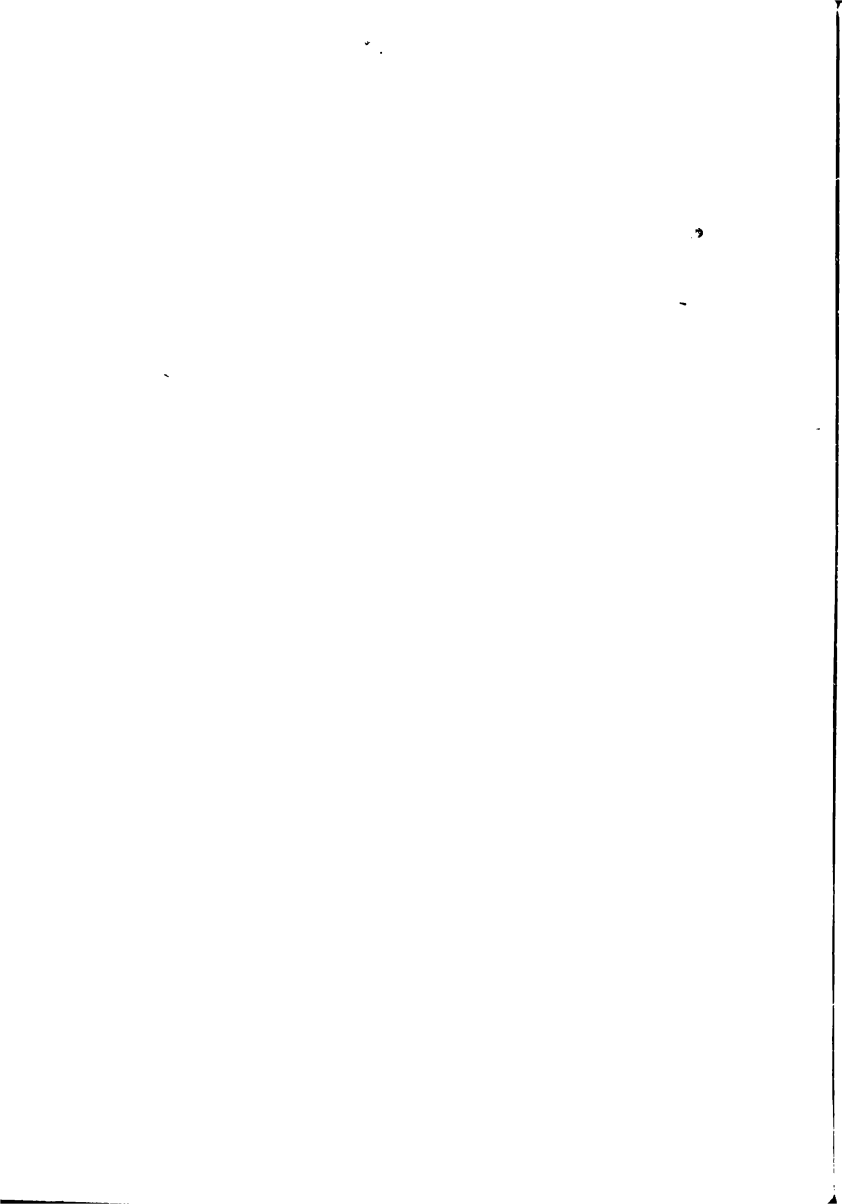
Ca prins la stîlp, l-înalță prăjina și-l susține
Pe-un fals catarg ce-l minte, robîndu-l prizonier —
Corabie uitată prin brustur și ciuline,
La margine de mare, la margine de cer...

Plecări și zboruri, poate, se-ntîmplă într-aieve,
Cînd valul poartă pînze și norii aripi port,
Dar vîntul, cînd se-ntartă, încearcă să-mi releve
Vulturu-nfrînt, asemeni pleoștitului meu cort...

Cîndva, doar amăgîndu-l că-i un condor și zboară
Prin mîndre peisaje montane, plutind lent,
Pe creșetele dalbe, îl vom zgărdi în sfoară —
Pe cît de veșnie liber, pe-atît de penitent !

O ! Ambiguitate ! Tu — cort, eu sensul dublu —
Încătușatul cuget, ce pleacă-n slăvi, mereu !
Slujind același Simbol — olaltă, se acuplu
Luceafărul revoltei și-nfrîntul Prometeu !

II BALADE

DIOPTRIILE TIMPULUI

Trec anii, trec, și ochiul mi se-nceață
Precum fereastra peste care-a nins
Tot mai departe-i luminoasa-ți față
Soarele tău de leucom cuprins.

Ca viermele mă-nfășur în mătase
Or tu în vâl de nouri te-nfășori ?
Oricum ar fi, confuzii dureroase
Ți-abundă chipul și te ia-n vultori.

Cu ochiul orb mă reîntorc, cum melcul,
Spre înlăuntrul meu și-ntr-un târziu
În cerul strîmt care-și închide cercul
Mi-apari aievea-ntocmai cum te știu.

8 III 1960

AM STAT UITAT ACOLO

Lui Emil Botta

Am stat uitat acolo un secol, două, trei...
Împleticit prin ierburi cu foșnet de mătase,
Lăcuste-arteziene împrăștiu scînteii
Și-mi împleteau coroane și jerbe luminoase...

Iar peste acel viscol ce croșeta lumini
Din spice și din tije de foc străfulgerate,
Mă-mpresura, deasupra, un nimb mai larg de pini,
Un brîu de vii explozii și de explozii mate.

Iar peste cercu-acela : înflăcăratul cerc
Din care prelungi suliți răzbeau pînă la mine,
Și-n care doar cu gîndul puteam să mai încerc
A mai răzbi prin ploaia și spasmul de lumine.

Astfel păream în plasa acelui univers
Un vierme de mătase ce se preschimbă-n flutur
Și care doar așteaptă un vînt care-ar fi șters
Orbirea-ncîntătoare, din aripi vast să flutur...

5 VI 1958

CHEIA

Nu știam prin colburi ce-mi scînteie
Ca un ochi de orb cu bulba seacă :
Mi-a clipit în calea mea o cheie,
Se holba demonică, buimacă.

Ochi părea ce-și caută o cale
Făr' s-o mai găsească niciodată !
Cine știe de la ce portale
O fi fost, sau de la ce lăcată ?

Se căscase ca o gură mută
Ce invocă — fără să vorbească —
Dragostea și taina ei pierdută
Fericirea ei și vechea broască

Sta descumpănită, nepereche,
Și-mi păru vorbirea ei absurdă ;
Rotunjită-n praf ca o ureche
Fără de timpan — ureche surdă !

Mi-a părut, apoi, cum sta-n țărină,
Arătînd spre nu știu care parte,
Ca un deget smult de la o mîină
Năzuind spre zări, pînă departe...

Cine știe ce comori din vise
Sau grădini ce-și zbat de aur ramul
Sub tăgada ei au fost închise
Și le-a străjuit cîndva sesamul ?

O fi fost la vreo-nflorită ladă,
Grea de borangicuri și carpete,
Priveghind, ca nimeni să n-o vadă,
Toată zestrea strînsă-a unei fete ?

Or sub somnul ei pecetluisse
Tot ce-a fost unei bătrîne drag :
Amintirea, florile ucise,
Anii-nghesuiți în sarcofag ?

Or la poarta-nchisă cu răteze
Legănată-n lanț, ca un cercel,
O fi stat cîndva să privegheze
Penitența vrunei tinerel ?

Mută-mi sta, acum, aici, nainte,
Neputînd cu glas peltic să-mi spuie
Soarta ei — în cîteva cuvinte —
Limba ei ce-ncuie și descuie !

Undeva, o singură lucarnă
Dorul ei neschimbător i-l poartă ;
Pătimașul lor sărut răstoarnă
Lumile și cască-n cer o poartă...

20 VIII 1956

METAFORA ÎMPIETRITĂ

Lui Nuni Anestin

Aveam pe-atunci nevoie de-o privire
A unui ochi cu iezer cunoscut,
Să-mi licărească blînd din amintire,
Și ochiu-acela piatră s-a făcut !

Aveam pe-atunci nevoie de o floare
Pe inimă ca să mi-o pun drept scut
Și s-o hrănesc cu sînge și dogoare,
Dar floarea ceea piatră s-a făcut !

Nevoie-aveam pe-atunci de-o puritate
De-o flacăra pe care s-o sărut,
Cel mai cîmplit de tine-aveam din toate,
Metaforă, ce piatră te-ai făcut !

29 IV 1960

LA BAR

Lui Martin Ionescu

Trăiesc la ceasul ăsta un timp topit de aur
Cu bere mierie, în cupe de Granzquel,
Ce face să-ți plutească simțirea ca un plaur
Cu viziuni și păsări ce cuibăresc prin el...

Ținînd în palma strînsă efervescenta sondă,
Mimez groteasca mutră a unui fals Rotschild,
Trăgînd cu pasiune dintr-o țigară blondă,
Marcată cu coroană și stemă „Chesterfield“ !...

Dar, ca un viu „remember“, în coșul de nuiiele
Stau vîrfuite chifle de aur, în morman,
Împrospătîndu-i parcă și-acum privirii mele
Imagini largi cu holde foșnind prin Bărăgan...

• Bune-s țigările-astea și daurita bere
— Stupefianta blonde, nemțești și englezești ! —
Dar știu că pîinea asta, de-aici, mi-a dat putere
Și m-a-ntremat să birui, răzbind spre anii-acești !

Poți să te crezi un conte, or lord, or ștab de vază
Și poți pe-un frac să-ți lepezi sumanul, vechiul briu,
Dar ochiul tău, de-a pururi, înlăcrimat de-o rază,
Va tremura-n lumină ca strămoșescul grîu !

17 IV 1960

PELICANUL

Lui Nelu Winkler

Un pelican stă-n Cișmigiu
Pleostit și singur către toamnă
Părîndu-se că nici nu-i viu
Și nici un zbor nu-l mai îndeamnă...

Stă culcușit în puful lui,
Dar poate că, acum, el zboară,
Plutind spre Steaua Sudului,
Prin visul cald din subsuoară...

În visul lui, un stol gigant
Coboară-n Cișmigiu să-l fure,
Zburînd spre polul celălalt
Sfruntînd oceanele azure...

Scrutînd oceanele din vis,
O elipă gîtului se saltă
Și ochii mari i s-au deschis
Trenînd pe cenușia baltă.

Cu aripile-ntinse larg
Dezvoltă zbaterea-i ardentă...
Ecouri sarbede se sparg
Sub zarea toamnei, penitentă...

Numai o clipă... Dar apoi
Pleoapei sale-i trage storul,
S-afundă-n pufurile moi,
Prin vis continuîndu-și zborul...

Havuzul coșcovit și timp
Se stinge ca un stuf al verii,
Ca un tufiș uscat în cîmp,
Mimînd, de-a surda, palmierii...

...Priveam umilul pelican
Și îmi păru icoana vie
A-ntregului trecut uman
De-ncătușată nostalgie !

La fel, astralei nostalgii
Cîndva i-am fost înfrîntul, robul,
Sub norii-nnegurați trăii
În cerul strîmt ce-nchingă globul !...

Ca pelicanul solitar,
Visam în stuful minții mele
Un zbor înalt, fără hotar
Plutind cu stoluri mari de stele...

Spre cosmosul din care viu
Pe insula planetei noastre,
M-aș fi întors într-un târziu,
Peregrinînd din astre-n astre,

Să dezrobesc din strîmte bolți
Acele lumi încătușate
Și să-ți ajut să te revolți,
Eteric vînt de libertate !

Mi se părea că n-am s-apuc
Numai în vis sperata clipă,
Mesaju-n cosmos să mi-l duc,
Cu-nflăcărata mea aripă !

Dar, stîncă dură dac-ar fi
S-o țină-n bezna ei adîncă,
Grăunța-maltelor mîndrii
O să răzbească și prin stîncă !

Țădăcinată-și face loc
Aripa mea prin roca minții
Și încolțind penet de foc
Zbucnește tainele seminții...

Și iată ! ceru-i despiciat !
Trag vîntu-n piept, cu tot nesațiul !...
Copac de flăcări s-a-nălțat...
A' mele-s lumile și spațiul !

18 VII 1959

CARUSELUL NUPTIAL

Valeriei

Amintește-ți de seara de-atunci
Suprapusă pe-ntiul sărut
Cînd cu buze turtite de prunci
De-un fior ucigaș ne-am temut !

Aș fi vrut peste cer să plutesc !
O aripă-mi crescuse dedalic,
Cînd suirăm pe trepte, firesc,
În giganticul scrînciob metalic...

Împreună, la cer ne urcam,
Legănați în divin carusel,
Legănați precum fructele-n ram
Legănați în astralul cercel.

Prea frumos ! Prea frumoasă era
Noaptea ceea cu pajeri de foc !...
Prin smolitul azur cîte-o stea
Se surpa cu țăriile-n cioc !...

Cer, deasupra ! Și cer dedesubt !
Numai cer ! Atît cer, draga mea !...
Dinainte, la țărîmul abrupt
Lacu-n cer, ceru-n lac, se frîngea...

Stele-n ape și lotuși în cer
Flori în flori — luminos amalgam —
Cufundați în adîncul mister
Ochi în ochi, mîină-n mîină, visam...

Și puteam — doar o mîină-ntinzînd
Să desprind, oferindu-ți-l teafăr,
Fruct de aur cu puful plăpînd —
Talisman al iubirii luceafăr !

Și puteam, de-ai fi vrut, să-ți culeg,
Bob de bob, picurate belșuguri,
Stea de stea — firmamentul întreg,
Pigulindu-i ciorchinii de struguri...

Lunecam în gigant rotogol
Ca o roată de moară-n afunduri
Spintecînd fluviul nopții domol
Îmbătați de astralele prunduri.

Mi-amintesc, ăa acum, acel vâl
Ce-ți plutea peste chip, nebuloasă —
Nu știam dac-o fi într-adevăr
Cosmic vâl, sau vâl pur de mireasă.

Picurată-n paiete păreai
Sub pleiade și sălcii de stele,
O naiadă desprinsă din rai —
Dăruită visărilor mele !

Triumfalele bîlciuri, sub noi
Se pierdeau în afundele-abisuri
Lampioanele, astrele — roi —
Fremătînd într-o plasmă de visuri...

Lunecam din zenit în nadir
Lunecam cu extatica roată
Reurcînd povîrnişuri în şir
Prin beteala luminii — curată...

Cer în sus, cer în jos, cer în jur...
N-aş fi vrut roata să mai oprească
Prinşi în vraja fiorului pur,
Îmbătaţi de-o iubire cerească...

15 VIII 1951

DIALOG CU FRUMOASA

*Prietenului meu.
doctorul Ducu Mircan*

Continuu am un dialog cu moartea :
Eu partea ei o ţin, ea mie partea !

Ea-mi spune că pe lumea asta-s flori
Anume să m-aştepte pe cărări
Plinind în preajmă nimb de curcubeu
Pe fruntea mea şi pentru cerul meu.

Iar eu îi spun c-anume-mi dau ocol
Grădini de flacări, flamuri de pîrjol
Şi lujere de seceri şi de coase
Asupra mea s-apleacă mînioase...

Ea-mi spune c-au crescut păduri viteze
Și codri-anume să mă-mbrățișeze,
Că-n fiecare braț și-n orice ram
Un prieten drag, un frate tandru am !

Iar eu îi spun c-anume cresc urît
Copacii sterpi ca să mă ia de gît
Și-n fiecare gest ce mă-nconjoară
Eu văd un asasin, presimt o gheară !...

Ea-mi spune că la țărml mării cresc
Văpăile sup sceptrul meu domnesc,
Că marea, cu balaurii din ea,
Sînt sclavii mei și sînt puterea mea !

Iar eu îi spun că-n fiecare val
Văd slozii ei — cumplitul animal !
Găvana nopții auie cumplit,
Sorbindu-mă prin ochiul ei scobit !...

Ea-mi spune că pe bolte stele sînt
Cu deștiu-ntins să le cuprind de-a rînd
În chip de diadem să mi le-nnod —
Întregul cer — luciferosul rod !

Iar eu îi spun că printre astre simt
Nimicnicia mea și cerul strimt :
Plăpîndul fulg al spelbei păpădii
În iarna-n care mă înzăpezii...

Ea spune că-s „principiul“, densul „miez“
Al vieții-n care trebuie să crez,
Că-s Rațiunea, sîmburele pur,
Al lumilor rotite dimprejur !

Iar eu îi spun — de parcă nici nu-i spun —
Că sînt și nu-s, ca spuma de săpun,
Că-s efemer și în zadar scînteii
Ca mușchilul sarbăd la hotarul ei,
Că-s amăgiri de nori și de stafii —
Ea însăși, spelbă, parcă nici n-ar fi...

Astfel cu moartea, eu, din loc în loc
Dialoghez și într-astfel mă joc,
Ca orbul cu ologul, strîns legați,
Unul într-altul, venetici și frați,

Adverși părtași la searbădul frămînt,
Tîrșindu-ne de-a surda pe pămînt,
De-a surda, fiecare-n doaga lui,
Ca tot ce-n lumea asta

e

și nu-i !

7 X 1959

TURMELE SOARELUI

Era o zi cuprinsă într-un potop de soare
Ce inunda orașul în seu topit și-n miere,
Cînd fiecare turlă părea o lumînare
Cu boiul lins de flăcări, scălimb, fără putere.

Deasupra, peste case, plutea o apă-a morții
Încît întreg orașul părea fata morgana...
Plopi fumegau subțire cu prapuri, spelbe tortii
Pe zările incerte clătinîndu-și lin pulpana...

În după-amiaza ceea în care și asfaltul
Se moleșea-ntre pietre, glotîndu-le-n gingie,
O lene fără seamăn acuprinsese-naltul,
Necum să mai plutească vreo-ntraripare vie !

Cu plumb topit pe aripi, cutezătoare vrăbii,
Mai atingînd cu burta în saltul lor țărîna,
Înconjurau havuzul cu sclipitoare săbii
Ce le rotea de-a surda peste prăpăd fîntîna.

Părea că-i, mai degrabă, un car persan cu spițe
Și cu hangere lucii ce scapără-n lumină
Cînd macină-n de-a valma solarele cosite
Și-armuri din solzi de șarpe ce-i cad sub ghilotină !

O prevestire, totuși, purtau acele spade
Rotite-arhanghelește, sus, peste soclu-n creștet,
Deși, neluînd aminte înaltelor tirade,
Se culcușau prin pulberi, vrăbeți cu puful veșted...

...Aceasta era clipa în care, de departe,
Răzbise dinspre margini, din stînosele cartiere,
Un lung exod fantastic cuvîntător de moarte,
Urnindu-se spre moarte cu ultima putere.

Crezui un roi de muște, la început, și parcă
Zării un bloc de neguri crăpîndu-și mozaicul,
Precum în toiul verii stîrnite muște-ncearcă
Un zbor compact, extatic, într-un vacarm ridicul...

Pe urmă se prelinse ca o imensă pată
De instabile tonuri, mereu întunecoase,
Ce-nchipuiau o trîmbă de elefanți plecată
Spre țîntirimul cărnii și-al putredelor oase...

Această viziune din urmă fu cea justă :
Curînd se-adeveriră funestele impresii !
Era, de fapt, o turmă mînată dinspre pustă,
Cu trunchiuri mari, ghiolbane, ca un exod de gresii...

Nediferențiată persistă-n creier zarea,
Dar orice punct ce vine și se bosumflă-n fală
Amplifică și face un fluviu vast cărarea,
Contura unei vite crescînd monumentală !

(Io-s dinspre bărăgane și ochiu-mi recunoaște
Cum pe tipsia-ntinsă confunzi un praf c-un vultur,
Or astru-n zori l-adumbră zvîcnirea unei broaște,
Or holdele le-asemui cu-a mărilor tumulturi...)

La fel, nimbată-n colburi, deosebii cea turmă,
Și, ager la privire, curînd băgai de seamă,
Cum se luptau bouarii pe laturi și pe urmă
Să-nchege acea pînză ce-ntruna se destramă...

Iar oamenii aceia ce clătinau spre-ncoace
Păreau să se desprinză din neguri de baladă,
Păreau că sînt din cremenii zdrobite sub tesace,
Hirsuți cum înșiși codrii cînd vîntu-n ei se-nnoadă.

Ast chip, se-apropiase, deși părea să stee
Ca înrămată-n zare fantastica devalmă :
Din pata de culoare o lîncedă maree
De politonuri sumbre în revărsare calmă...

A desprimăvărare păreau cum se dezgheață
Băltatele coline prin aburi de zăpadă,
Or cum prin bura toamnei ți-apare codru-n ceață
Cînd vîntu-i hăituește bezmetica cîreadă...

Erau, de fapt, aceleași patetice cornute
Cu ochiul scurs, cu cornul pierdut de-un nobil zimbru,
Dar osebie pe trunchiuri cu fieru-ncins cusute
A morții ecusoane : un A — funestul timbru ! —

Am înțeles atuncea exodul unde duce
Și-mi afundai privirea tăișe ca jungherul
Prin vitele acelea prostite la răsoruce
Prin ochii lor albaștri care reflectă cerul...

Curînd păreau mai clare impresiile mele —
Ca deslușind pe-o hartă un munte de-o prăpaste —
Se scorojiră-aieva conturile acele
Prin adîncite riduri și crenelate coaste.

Mi se părea că nu știu ce zeu, zdrobind din fașe,
În pumn gigant, lucrarea-i pe care n-o regretă,
Închipuise-aceste gigante cocoloașe,
Friabile materii și schelării de cretă !

Răzletele copite cu bonturile-n lături
Parcă-și purtau povara pe loc, ci nu-nainte,
Iar cozile tîrîte ca ofilite mături
La bărzăunii groaznici deloc nu luau aminte.

De boii antici parcă un fulger îmi aminte
Și-i văd cu flori, ghirlande, la caruri triumfale,
Cînd sorcove de sînge purtînd pe oseminte
Și rane creponate, mi-apar aceștia-n cale !

Ce inutil să dibui funestele-apariții
De-au fost or vaci de lapte, or tauri de prăsilă !
Neiertător, deasupra, stă soarele-n solstiții,
Le șfichiue din raze cu cnutu-i fără milă...

De-a fost cîndva o vită cu uger rotofei,
Ce potopise lumea în fluvii dulci de lapte,
Și care propășise o turmă de viței ?
Sleită, o vînduse țăranul într-o noapte !

A fost un taur ager pe care în frînghii
Flăcăii cei mai trupeși l-încocîrjau la montă,
Roind vreo șapte sate cu-a' sale pandalii ?
Ce răpănoasă-i astăzi statura lui de fontă !

Asemeni evocare și altele la fel
Cu bivoli ce se culcă, nepăsători, în baltă,
Din satul meu se-ntoarnă spre mine, cătincl,
Și-asemeni unor umbre, greoi de tot se saltă...

Dar bivolii aceștia și-aceste vaci și-acești
Nefericiți boi jilavi curgîndu-mi prin pupilă,
Îmi par a fi relicve și epoci nefirești —
O pastorală timpă, un secol de argilă !

Fumez cîte-o țigară în tihnă uneori
Și-o văd cum mai persistă în scrumu-i, ca o cîrpă,
Care la primul tremur, cînd degetu-ți streкори,
De parcă nu fusese în forma ei, se surpă :

La fel și-această formă ce dăinuie masiv
Stă-n ochiul meu de pustă care, de-a surda, cată
Sub streșinele palmei, prin zări, fără motiv,
Spre turmele muntoase ce parcă-ncoa s-arată...

Copilărie-apusă, o, încă mai invoc
Miraju-acelei clipe care-o credeam vetustă,
Cînd așteptam, zadarnic, să-i văd urniți din loc,
Să se strămute munții spre cerul vast din pustă !

Copillăros rămas-am și încă mai regret —
Și — ca atunci — aceeași tristețe mă adumbră ;
Se surpă tot ce-aieva îmi pare că-i concret,
Cum se topesc toți munții în propria lor umbră !

Să nu-mi vorbiți de pustă — căci pusta eu o știu
Voi, umbre tăbărite în ochiul meu, olaltă ;
O clipă de-nchid pleoapa, veți fi doar un laviu,
Cum bivoli de neguri se toropeau în baltă !

O, turmele luminii prin pustă rătăcind !
Vă sorb din amintire, imagini arzătoare,
Leite unor ape de aur și argint
A căror frumusețe a izvorât din soare !

Ah, evocări peltice ! În lături, gînd patetic,
Tristețea scursă-n ochii jilavi de dobitoc !...
Revăd hlamida turmei, fișii — petic cu petic :
Văd era ce se scurge cînd ere-i vin în loc !

Căci iacătă exodul acesta stins de vreme
Ce pare a fi scrumul unui fantastic rug !
Mai stăruie-amintirea încoronatei steme,
Și pieptul ars de bice și șoldul spart de drug !...

Mai stăruie-amintirea spășitelor istorii
Cînd genunchea-n țărină, răpus, ultimul bour
Ce-mpărățea tărîmul izvoarelor și-al florii
Și liber da prin codrii, cu bunget vast, ecouri !...

Mai recunosc hidalgii acelei triste spețe...
Și turmele acelea din pustă-ale luminii...
Heraldica grefată cu bîte și cu bețe...
Și tihna de pe baltă... și vîntul... și ciulinii...

...Prin forfota urbană a serii își prefiră
Exodul trist de umbre picloasele releuri
Cu coarnele gigante în desplită liră
Pășind prin bulevarde cu nante defileuri...

Atuncea, metempsihic, o turmă de tramvaie
Peste tipsia pieții dă buzna să răstoarne
Bolovănoase brazde prin formele greoaie,
Încrîncenînd spre spate metalicele coarne...

Afund, prin arătura de umbre-și taie pîrte
Și cum sub fier pămîntul în lături îl azvîrli,
Se răzleşc deoparte, ciocvîrte de ciocvîrte,
Din turma bulucită, orbiș, spre cheiul gîrliei...

.
O, trist exod de epoci și apariții sumbre !
Nefericită turmă ce treci precum trec anii !
Lung întovărășiră acest exod de umbre
Cu vaste policandre boltite-n părți, castanii...

Gigantica alee cu trunchiurile dure
Urmează-n pas cu turma, molcum, aceeași cale ;
Le mai aduce-aminte de munți și de pădure,
Ei înșiși parcă-s bouri — făpturi monumentale...

Iar ceialalți, din urmă, cu ultima putere,
Cu muget surd răsuflă și-adulmecă poteca
Și mulți din ei se surpă în tristă-ngenunchere,
Ca pelerinii stranii care tînjiră Mecca...

Tîrziu, funesta poartă și-nchide iar firida
Îngurgitînd tot fumul și ultima fantoșe...
Atunci, ca-ntr-un spectacol fantastic de corrida,
Însîngerat, amurgul zvîrli eșarfa roșe...

.

...Într-o imensă gură, dințatele grătare
Pe dedesubt devoră și macină-n măsele
Fantasticul balaur al apei funerare
Flambînd cu viperi brune și roșii catifele...

Castanii își încurbă spinările-ntr-o rînă,
De parcă vor să surpe gigantica cetate,
Unde e scris ca-n tainiți de-a pururi să rămînă
Acei ce nu-și păstrară campestra libertate !...

Curînd se face noapte și cerul — bivol negru —
Din balta lui de neguri se saltă cum străbunii
Acestor sumbre turme și — apărînd integru —
Amenință, fantastic, sfruntînd cu cornul lunii !

18 IV—6 V 1959

MOARTEA ARICIULUI

„Hirsutule ! — hirsuta mea îmi zice,
Trenîndu-și mîna drăgăstos prin blană —
Arici de mare, necrestat în brice !
Lucidă minte-n crustă de castană !

Tu, soare-al meu sălbatec, nimb de țepi
Pătos hirsut cu sulii de dogoare,
Ciulin de stepă, floare care-nțepi
Despică-ți crusta, dă-mi o sărutare !“

...Astfel m-alintă, răsfirîndu-mi perii
Din barbă, de pe frunte și din creștet
Și ca de-un vînt prevestitor mă sperii
Chircindu-mă sub mușuroiul veșted.

Ci mă și simt arici, cum spune ea
Și-ntrezăresc aprinsa ei plămadă
Precum o vulpe ce și-ar revârsa
Cu părul ei focos prelunga-i coadă.

Ca un arici, m-ascund în spinii mei
Și tac și-ascult, zburându-mă-ntr-afară
Ciulindu-mi țepii-n vânturi, subțirei,
Cercetător foșnind prin iarba rară...

A fost o vară-aprinsă în ăst an
Din care încă vipii mai revarsă,
Tîrîndu-se prin țarmul dobrogean
Ciulinii sterpi și bălăria arsă.

Ca pe-un ciulin de pustă scorojit
Mă duce vîntu-n cîmp de-a rostogolul,
Mă duruie-n vîrtej și-am năpîrlit
Și s-a uscat prin perii mei potmolul.

Și de pe-acuma toamna vine-ncoa
Trenîndu-și coada rumenă de vulpe
Și ca un roi de frunze-n urma sa
Prelunga coadă-i fulgeră-ntre pulpe —

Șireată, cum o știi, curînd-curînd,
De țepii mei își va aduce-aminte,
O iperită galbenă stropșînd
Prin ploaia mea teșită, să m-alinte...

Va-nseila plăpîndul trup al meu,
Cu-alintul ei, ce s-o preface-n gheară
Și crusta-n care viețuisem eu —
Ariciul ei hirsut de-o-ntreagă vară.

În creier poate gheara am s-o simt
Ca-ntr-o castană-aprinsă cînd se crapă —
Și revărsat din țestul lui prea strîmt
Îl voi simți cum piere, cum îmi scapă.

Atuncea mă voi stinge, dar eu știu
Că-n strîmtul cer pe care-l las aici
Soarele veșted va păli-ntr-un pliu
Lăuntric, absorbit ca-ntr-un ariei,

Acolo numai, am să mă deschid,
Plesnind de-acum ca fructele prea coapte,
Cu astrele din cerul echinid,
Care-nfloresc în fiecare noapte...

STĂPINUL VORBELOR

Tatălui meu — Martin

Al vorbelor trufaș sînt suveran
Și gîndul meu e pentru toate lege,
Se-așează-n jur cu gestul diafan
Al unor curtezane lîngă rege.

Zîmbesc suav, se-upleacă-n preajma mea
Boltind spinări și umere golașe
Și doar clipind din pleoapă aș putea
S-aleg dulci favorite ca un pașe.

Cu pas plutit alunecă prin jur
Ca flori de lotuși mari pe ape line
Nemărginit de dragi, fără cusur,
Cu tandre reverențe, lungi feline

Flambînd din brațe danță valuri dulci
Și văluri nevăzute înfioară
Pe-a căror pînză firavă să-ți culci
Sufletul proaspăt, inima ușoară.

Pe fire delicate de paingi
Îți torc în jur meșteșugită plasă
A cărei boare numai de-o atingi
Că-ți și vrăjește pleopa somnuroasă.

De farmec mult, se-nceată ochiul greu
Și de acele danțuri nu mai scapă
Sub bolte de cristal, precum Nereu,
Te prăbușești sub fastuoasa apă.

Al brațelor și-al pulpelor alint
Și-a rozelor satenuri și mătăsuri,
Un farmec de beteală și argint
Desfășură-n timpane și pe văzuri.

Sub volbura acestor nimfe moi
Și palide meduze răvășite
Din ranguri, flasc, te-afunzi ca un moroi
Și danțul lor coplesitor te-nghite...

Curînd pe creștet îți va sta un crab
— Ca o coroană ce se ofilise —
Și ochii tăi de visător nabab
Se vor topi cu scoicile deschise.

Vei rătăci prin magicul polip
Prin negura de ape și meduze,
Prin pătimașe nimburi de nisip
Ca stridia, cu perlele pe buze.

Iar mîna ta — neptûnian trident —
Tîrziu, de sub uitări, tînjind să scape,
Va flutura prin tot oceanul lent
Ca o eşarfă de mărgean,
sub ape.

REMEMBER

Mamei mele

Aştept ! Aştept ! De secoli mulţi aştept !
De mii de ani natura se frămîntă,
Pin-am zbucnit să dau luminii piept,
Cu viaţa însăşi să mă iau la trîntă !

Ca un atol, urcînd din ram în ram,
Din treaptă-n treaptă-aprinsele mărgeane,
Simţii atunci cum mă încoronam
Victorios pe-azurele oceane !

Singele meu — izvor din timp apus —
Mult a răzbit prin tálvegul naturii,
Curgînd prin epoci, ca un fluviu-n sus,
Pînă să-şi afle mîntuirea gurii.

Aceste braţe — sigur — mi-amintesc
De marii arbori ce mi-au fost străbunii,
De ramurile lor ce — nefiresc —
Mulau alinturi la obrazul lunii...

Şi-aceste lungi picioare, ce le-mplînt,
Fi-vor-fi-fost ambulacrare-actinii
Prin fundul mării, printr-un veac cărunt,
Ori şerpi robiţi — ca şerpii rădăcinii...

Și ochii, ce-n oglindă mi-i afund,
Barba nerasă, părul cu paragini,
Îmi pomenese de icrele din prund,
Fantastice brădeturi de imagini...

Plămînii mei din radiografii,
Pe care-i oselesc prin vâlul ceții,
Aidoma-s unor țestoase vii,
Sau lumilor ce le-mpînzesc bureții...

Iar inima — o, inima ce-o simt
Pulsînd de sînge iute ca sirepii ! —
O țin închisă-n corpul meu prea strîmt,
Ca sub un clopot facla unei sepii.

Iar creierul, ce-l știu că stă ascuns
— Ca într-o nucă grea un miez gigantic —
În embrionul lui de nepătruns,
Păstrează
— încă viu —
un trăsnet anti-

CORTUL AVATAR

Scarabeu gigantic, or fantastic crab
Care se tîrăște, ostenit, din mare,
Animat de vînturi, cortul meu arab
Ce miriapodă stranie-mi apare !

Pare că spre-această treaptă, din străfund
A urcat cu rîvnă, fermecat de-o vrajă,
Vlăguit cum zace prin nisip și prund
Printre deserații brusturi de pe plajă.

Sub oceanu-acesta proaspăt de azur,
Buimăcit privește dincolo de astre,
Soarele, meduză-ntr-un ocean mai pur,
I-nșunună zborul frunții lui sihastre.

Poate că-și contemplă sarbădul avînt
Măsurînd oceanul zărilor agreste
Cu acele ceruri care-n urmă-i sînt :
Naltele, cu-afunde constelări și creste !

Între duble bolte năzărit stingher
Greu și-nșepenește lungile odgoane,
I se par că-s valuri norii de pe cer,
Cosmicele vînturi i se par oceane.

Dintr-un cer într-altul — infinit reverb —
Straniul ipohimen stăruie să prindă
Zborul lui fantastic, visul lui superb,
Cer din cer, simfonic, orchestrînd oglindă.

O, nedumerirea cortului extatic !
În priveghi cuprinde vastul peisagiu
Dominînd limanul trist și singuratic
Ca un lest ce-l zvîrle marea-n naufragiu.

.
...Dar sub ploi și vînturi vine eîte-o elipă
Cînd, vestind furtuna, zboară pescărușul ;
Cortul meu, atuncea, zbate din aripă.
Smulge, ca un vultur înfierat, țărușul.

Se înflăcărează ca un val și-asemeni
Mării, prinde aripi cît să ți se pară,
Cu tritonii-olaltă și delfinii gemeni,
În exod fantastic că-ntr-aiëvea zboară.

Dar acele visuri trec ca și furtuna
Veștede-i cad mării sarbedele-aripe.
Cortul meu rămîne trist ca-ntotdeauna
Visuri noi din vînturi iarăși să-nfiripe.

...Păre-mi, de departe — noaptea, cînd mă-ntorc —
Stranie jivină-a-nchipuirii mele :
Labele-i fantastice nebuloase torc —
Un gigant păianjen torcător de stele.

Și eu însumi — parcă fluture netot,
Pală noctilucă în fantasta oră —
Fîlîind aripa, mă grăbesc cît pot
Către-acel păianjen care mă devoră !

Schimbător ca marea, astfel — iar și iar —
Or ca dunele-astea moarte care-nvie,
Mi se-nfățoșază Cortul Avatar
Prin neschimbătoarea pulbere pustie.

Călător prin spații, ros de nostalgii,
Prins pe-un vîrf de munte or la țărnul mării,
Cortului acesta îi împărtășii
Dubiile mele, pulsul disperării.

Cortului, asemeni — în constant exod
Dintr-o lume-ntr-alta — propria mea vrere
Lunecă, or prinde pe vreo treaptă nod :
Pretutindeni lumea prinsă-n cîte-un cer e !

Vreo metempsihoză, chimical, cîndva
De-o să se scornească pînă voi fi mort,
Ultima dorință — ca nomad — aș vrea,
De vă stă-n putere, faceți-mă cort !

Îmbătat de vînturi și de cer, de ape,
De lumină multă

— luminos înec —

Voi iubi Natura — toată, cîtă-ncăpe ! —

Pururi beat de vînturi, am să-mi tot petrec !

POLIPIERUL AVATAR

Aidoma unui polip
Îmi schimb ades
Polipierul chip
La formă și-nțeleș.

E o minune... e ceva
Cu mii de brață
În care aș îmbrățișa
Întreaga viață.

Copac de-aș fi,
Atol,
N-aș vecui
M-ai resfirat prin Gol !

Dar suflet fiind,
Îmi cresc cumplite
Hidre tînjind
Nețăr murite.

Cerul și marea,
Puhoi de astre,
Cuprind suflarea
Visării noastre.

Din ram în ramuri
Cresc, neasemeni,
Liotă neamuri
De prapuri gemeni.

Sufletul meu
N-are hotare !
Crește mereu,
Mare, mai mare !

Cînd să-mi cuprind
Marginea toată,
Proaspăt colind
Zării s-arată !

Cuprinzător
De necuprins,
Mă desfășor
Titanic ins.

Ins — Briareu
Mare !...
Mai Mare !...
Sufletul meu
Fără hotare...

NIAIDE ȘI CENTAURI

Treceam printr-o pădure
De dalbe frumuseți
Cu șoldurile dure
Și sîinii pădureți.

Centaureii pe-o coastă
A iapă nechezînd,
Înfiorau această
Pădure-n neorînd.

Felinele naiade
Cu torsu-ncremenit
Simțeau c-o să le prade
Centaureatul mit.

Un vînt aprins trecuse
Cu bărbătesc vînzol
Prin drapurile smulse
Dînd pradă trunchiul gol.

Dar nudele carnații
Mai fumegau și-acum
Nimbînd acele grații
C-un reactiv parfum.

Undita adiere
Stîrnită-n depărtări
Larg necheza-n durere
Potirele din nări

Păreau, holbînd, să soarbă
Ambrozii și nectar
Și-n ochi cu bulba oarbă
Holbau vizionar.

Cînd mușchiuloase funii
Își prăvăliră crupa,
Frumoasele-și prind sînii
Florați în pumn cît cupa...

Fantasta herghelie
De jar încins, de sînge,
Cu zarea purpurie'
În cerc de foc se strînge.

Cu coamele în vînturi
Centaurii se văd
În proaspetele-avînturi
De fulger și prăpăd.

În timp ce dinainte —
Sub zarea ce de plumb e —
Zbor dalbele veșminte
A dalbelor porumbe.

Îngenuncheate-n rugă
Mlădițele se-aplece !
Fugiți !
 Nu-i timp de fugă !
Cîntați !
 Vîntul petrece

Un cîntec de iubire
De purpură și aur :
În mașteră-mplinire
Naiade și centauri...

GENERAȚIA SINGAPOREANĂ

*Distins panegiric
Leatului meu liric*

Au fost și niște ierni năbădăioase,
Cu crivățe, cu viscole-n picaș —
Războinice, dînd răzmerița-n oase,
Fracturi prin codri — ghipsuri și bandaj !...

Au fost acele ierni cu mari migrații,
Cu hoardele de crivățe-n galop,
Cu vaietul desfășurat prin spații
Înnămețind pământu-n vastul trop...

Ne-am zis, pe-atunci, să nu pierim în pripă,
Că nu-i acela mort și nici trîndav
În care visul zăbovește-o clipă,
Din taina lui zbucnind apoi mai brăv !

Ne-am zis : Butacii, bulbii, sub țărîină
Și arborii prelinși în rădăcini
Și-acele fructe, frunze ce se-amîină,
Dospesc afund mirifice grădini !

Și nu-i decît o clipă, o sistolă
Din pulsul vremii — Iarnă !... Noapte !... Ieri !...
În care, germinînd ca-ntr-o cupolă,
Pădurea vieții-și capătă puteri !

În ierni de-acelea, palizi și-abia tineri,
Dar mai sperînd c-om da, cîndva, altoi —
Măcar și p-un mormînt, la Sfînta Vineri ! —
Sorbeam din crîșmă aburi, seve noi...

În hruba noastră — zisă „Singapore“ —
O navă eșuată-n bulevard —
Ne-am petrecut, damnați, atîtea ore
Cu pîlnia lui Bachus pe stindard !

Eram convivii-acelui naufragiu
În așteptarea nu știu cărui ceas,
Cînd — dincolo de-al anilor ravagiu —
Să mai salvăm splendori, cîte-au rămas...

În chip de soare, străjuia — cumplită —
Helicea unui vechi ventilator,
Ca spada lui Damocles rotelită
Pe creștetele noastre, cobitor...

Dar, mai ales, ne-nghesuiam în „cală“ —
La „submarin“ — pe trepte și mai jos —
Cîntînd, ea-ntr-o conelavă cardinală,
Un *De profundis* sumbru — clamoros...

Trecută-i vremea... Mulți s-au stins, iar unii
S-au dus prin lume... Eu rămas-am trist
Să cînt, uitat, pe marginea lagunii,
Să dau acelor vremuri acatist...

Doar n-am s-aștept — ziceam p-atunci — să-mi moară,
Spre a-mi cînta divinii mei convivi,
Atîta timp cît moartea-așteaptă-afară
Și-n crîsmă cîntă-alcolii ei nocivi !

Acești bărbați frumoși ai Orei-Mele
Prea puri la suflet și la minți prea puri
Îi voi cînta-n edenicele stele
Zbucnite din borhoturi și lături !

O drojdie ! O votcă ! Ori un verde !
O secărică, un coniac, un rom
Din iadul purulent care ne pierde
Coșmarul nostru-l face policrom !

Ziceam de-o țuică albă-prăzulinie
Cum urcă-n palmă-n delicatul țoi,
Cum ca-ntr-o floare buza și-o deschie,
Că pară-un ghiocel ce saltă-n boi...

Iar votca pură — sevă cristalină —
Cînd o săltai în slăvi — de nici n-o vezi —
Și căreia-i ziceam „streptomicină“,
Ne amintea mai purele zăpezi.

De secărica galbină, desigur,
Ziceam că-i soare palid și plebeu
Ca tristul grîu ce tremură sub friguri ;
Cu lumînări de ceară și de seu...

Alături amirezmitoarea izmă
Părea un verde tonic din infern —
Catranul de șerpintă ars cu pizmă —
Veninul ce-l prelinse Holofern...

Eu mi-amintesc de cilibii libații
Cu negru-rom și roz-chihlimbării
Cînd steagul morții-l arborau pirații
Trenînd pe mări amurgul stacojiu...

De-arama cea lichidă din coniac
De drojdia ca plumbul cel topit,
Ne-om aminti pînă tîrziu, încoace,
Ca de-un ev-mediu morn și iezuit.

Or spăngile acelor sumbre toamne
Cu țoiuri sîngerii crescînd ca-n crîng
În mîna noastră prăbușite — Doamne,
Sorbite-n chip de săbii, îndelung !...

Trăiam un exotism, de bună seamă !
Balcanica boemă-atunci a fost
A unei generații ce-și destramă
Simțirea, viața, visul făr' de rost ?!

Cine-a crezut așa — meschin din fire,
N-a înțeles și n-a crezut nimic,
N-a dăinuit din el nici amintire !
Cei tari răzbiră bezna ! Cresc în spic !...

A fost un timp baudelaïrian, pesemne,
Și-un timp rimbaldian cu varii sori,
Prin care noi — adepți plăcerii demne ! —
Vocalizam și-ngurgitam culori !

Trăiam pe-atunci într-alte anotimpuri —
De cel de-afară fără-a ne păsa —
În cerul unor intime Olimpuri,
Cu vii dispute de *fier-à-bras*...

A fost un timp cu-alcooluri caligrame
Printr-un Tahiti ori Apollinaire...
Printr-un Gauguin — eliberat de drame,
Eliberat din iadul temnicher...

Pe-acel Satan livresc din colțul minții
Noi l-am cinstit, i-am dat și lui un țoi,
A stat cu noi, și-a chefuit ca prinții
Și s-a-mbătat alături cu noi...

Au fost destui esteți ce ne crezură
Lături și zoaie, lenevii, putori,
O drojdie-a luminii, grea ordură,
Talent furat ascuns printre scursori !...

A fost un timp când ei jurau în barbă
Că, Zi, ești Noapte, Alb ești, Negrule !
C-afară-i primăvară — flori și iarbă —
În timp ce noi știam ce iarnă e !

Prea s-au grăbit în vînturi ventrilogii
Să-nchipuie din gît privighetori,
În timp ce noi — grăunțe-ascunse-n bolgii —
Sub crusta vremii germinam splendori...

Orbi ne-au crezut — olaltă cu sobolii,
Cu Baba-Oarba, buni de dat la corbi,
Mondenii prinți ce-și împărțeau orgolii,
În timp ce noi știam că ei sînt orbi !

Muți ne-au crezut, ca sacii strînși la gură;
Asemeni lor — cu ce-or fi fost umpluți ?! —
Superbii demagogi de rasă pură,
În timp ce noi știam că ei sînt muți !

A fost un timp, cînd ei scorneau pe dește
Și socoteau că doi-or-doi fac cinci,
În timp ce noi — duhnind dumnezeiește —
Credeam pe-atunci în bachice lozinci !

A fost un timp de sunet, de culoare
Și de profundități și de parfum,
Și un protest vital că nu se moare
În voia orișicui și orișicum !

Ț-aveam un drept — cît viața ne-a fost partea,
Fără să vrem alege-o cum vrem noi ! —
Avem un drept ca să ne-alegem moartea
Și iadul vieții mele — alege-l-voi !

Trebui să mori dedat smintelii tale !
Și-orișice-ar vrea vrîun altul, fă pe dos !
Urît fie-ți frumosul lui cu zale !
Urîtul tău înzauă-l mai frumos !

Ci gerul fastuos ce ți s-așterne —
Herminul fast cu mașteri purități —
Topește-l tu cu focul din taverne,
Profetizînd lumina altor dăți !

Trădare nu-i — cînd crezul tău e altul —
Față de-acel ce-ți zice trădător !
Zăpezii-i piere coca, dar bazaltul
Zbucnește, din străfund, strălucitor !

Un imn pentru Spartacus se cuvine !
Și pe morminte cînd privim la flori
Să ne-amintim de zările senine
Visate-n hrube de gladiatori !

Căci trupul tău, ce ți l-a dat Natura,
Ți-l poate frînge lanțul înfierat,
Dar niciodată Dragostea și Ura
Nu s-au zgărdit în lanțuri !...
Niciodat' !

25 III 1969

BALADA CĂNĂRIȚEI LIL

Baladă păsărească

*Lui George Călinescu
Scrisoarea cănăriței Lil
Spre seniorul ei gentil,
Pe cînd, scăpată din bazar,
Se-namorase de-un canar.*

Iubitul meu senior și cronicar,
Iartă-mi, de poți, ciripitorul stil
Și genul păsăresc epistolar
În care-ți cîntă cănărița Lil !...

Cu un cuvînt datoare sînt, măcar,
La desperarea ce-o anunți febril,
Ca pe-un ferpar de mort într-un ziar,
Or pierderea unui cățel docil !

Văd că te zbați să afli în zadar
Pe unde stau, pe unde mă tupil,
Dar află că nici gînd n-am să dispar
Sub colții vrunei monstruos reptil !

N-am întîlnit nici un cotoi barbar
Cum mi-ai cobit ! Hazardul iată-mi-l :
Un tiz de-al meu din sudul insular,
Leit ca mine la penet, profil !

Îl cheamă Lúli ! E un exemplar
Pe care l-am visat ades — subtil
Privindu-mă-n oglinda de cleștar,
Ci trupul lui închipuindu-mi-l !...

Îmi seamănă în totul, așadar,
Și e duios și blînd ca un copil...
De-ai auzi tu glasul lui de jar,
L-ai îndrăgi la fel precum eu mi-l !

Nu mai rîvnesc la domul princiar,
Sub care tu mi-ai dat regesc azil,
Cu poleit hamac și cu aquar,
Făcînd să uit de traiul meu mazil !

Iubirea ta am înțeles-o, doar !
Prefigurai în boiul meu fragil
Un chiot stilizat și liniar,
Un țipăt primitiv și juvenil !

Dar de simțirea mea n-aveai habar !
Semințe... Apă... Alintări... Cadril...
Un zbor de pe dulap pe samovar...
Te încîntai cu traiul meu debil !

Dar eu Lúli al meu — ce mai ștregar !
E altceva ! Adio trai servil !
Trăiesc cu el un straniu avatar,
Simț libertatea fără domiciliu !

Să-l vezi cum face tumbe, ghidușar,
De cite-un ram prinzîndu-se abil,
Or ca un fruct de aur pin frunzar
S-ascunde, pînă-l află, dînd un tril !

Culege-n zbor semințe de arțar,
Muscuțe vii, ori boabe de pistil,
Lin, ciocul lui de dulce chihlimbar
Spre ciocul meu căscat tinzîndu-și-l...

Astfel m-alintă-n chipul cel mai rar
Și-n tot ce face-atîta-i de gentil
Și-atît de nentrecur și de sprintar,
Că nu mai cred să fie doi ca Lil !

Îmi pare că trăiesc un vis bizar :
Mă-nflăcărează-avîntu-i juvenil
Plutind în zbor pe un zefhir hoinar,
Prin pajiști roșii, galbene, vernil...

Cînd ne oprim pe-o ramură, arar,
Ne-apropiem aripile, tactil,
Și — cioc în cioc — cu piruit hilar,
Ne dăm în leagăn :

uța, Lúli-Lil !...

Un lin hamac, spre seară, prin frunzar,
Cînd cască luna ochiul ei vigil,
Visăm și gungurim — trup unitar —
Ca îngerii-n vitraliul evangil...

În lacul constelat de nenufar
Pleiadele de astre se distil,
Prelungi rusălci cu păr de chihlimbar
Vibrează-afund înlăcrimat sigil...

Atunci visăm un zbor fără hotar —
Umăr la umăr tremurînd gracil —
Comete cu penetul selenar
Străfulgerînd spre marea de beryl...

La sud ! La sud ! Porni-vom, așadar,
Curînd, curînd, zburînd, zburînd, febril,
Înspre edenul țărmlui primar
Unde ne-așteaptă veșnicul April !

Ce trist îmi fuse traiul solitar
Și sarbăd, ca nisipul nefertil !
Ai să-nțelegi cîndva, or e-n zadar ?
Rămii închis în egoismu-ți vil ?

Rămii în cerul tău de cărturar
Ca scoica strînsă-n strimtul ei cochil
(Caverna ta de bulgări și mortar !)
Au revoir, cher monsieur ! Soyez tranquille !

Rămii în trogloditul tău bazar :
Cavernă cu coloane, peristil,
Cu fructe de lumină și cu scuar,
Cu tot ce-ai moștenit prin codicil !

Trăiește-ți viața-n straniu furnicar,
Te plimbă-n cutioare pe rotil
Și doar în visuri trupul tău gregar
Dac-o-ndrăzni vrui zbor fără peril !

De bine fie-ți cerul sedentar
Cu sobă, baie, mobilă de stil,
În raftu-ți penitent strângînd avar,
Aripi livrești — un stol bibliofil !

Cu Dante zboară tu, imaginar,
Sortindu-ți cicerone pe Virgil !
Eu nu știu un alt ghid și-un alt acar,
Decît pe Lúli-n zborul către Nil !

Rămîi cu bine, bietule-arhivar
De bibelouri, cerului steril !
Noi vom porni pe-un cer fără hotar
Un zbor adevărat, un zbor viril !

Deci, uită-ți păsărica ta cu har !
N-aș vrea să cred că plîngi ca un copil,
Or mă blestemi să ard întru Tartar,
Stropind cu lacrimi mari de crocodil !...

N-aș vrea să cred, deși te știu bizar,
Plin de idei și-n intrige abil —
Că ai să faci o crimă cu radar,
Ghidînd spre mine-un mașter proiectil !

Am să mă rog la Marele-Canar
Ca să-ți trimită-n cuibul tău fosil
O altă cănăriță toantă-n dar,
Să-ți zbenguie-n castel cu vodevil !

De nu cumva și-n pieptul tău, amar,
Chiar inima ce ți-o sugrumi, ostil,
În colivia coastelor de var
S-o zbate ca să-ți scape din exil !

Adio, deci, iubitul meu calvar !
Fii salutat cu cel din urmă tril
Al celei ce-ai iubit-o în zadar,
Al celei ce credeai că-ți fuse
Lil !

1959

BALADA MIȚELOR

Lui Mircea Ivănescu

...Cînd mă strecoar dinspre cartiere,
La ceasul nopții care pierе,
Aud, cînd trec prin primăvară,
Pisișile cum trag să moară...

Le văd lihnite prin bazaruri,
Lielind din ochi cu joc de zaruri...
Și-mi vine-un gînd cu avataruri....

Deplîng acele avataruri....
Deplîng, la stirpea lor regească,
Ce decadent pot să trăiască !...

La „Singapore“-n galantar
Boleşte un cotoi hilar.

Hipnotică-n vitrini s-ațiță —
Sfinx — Mit — baudelairiana miță !

Îl știu — cînd doarme făr' să-i pese —
Că-i cerșetor la zece mese !

Privesc la el, sorbind un spirt :
Nefericitul miț de birt !...

Nu ! N-am să cînt nicieînd ca voi,
Pisici mieroase, dulci cotoi !

Să mă strecor pe sub picîoare,
Izbit în troși, cerșind mîncare !

Din sfîrcul lingușitei cozi
Să mîngîi zbiri, s-alint irozi,
Rîvnind și miorlăind din jos
Că — poate ! le-o pica vrun os,

Tot ondulîndu-mi coada zburlă
Să fiu atent la ce s-azvîrlă !...

*

Nu ! Nu rîvnesc nici miț de birt !
Mai bine să mai vie-un spirt !

*

La urma urmii, tot n-aș vrea
Nici miță mai de soi ca ea !
N-aș vrea să fiu nici mai de neam :
Flocoasă miță de Siam !

Miț hărăzit la vreo cadînă
Să mă muleze pe sub mînă

Să duc un trai, ca de-mpărat,
Cu funde... lins... și pomădat

Și-n perne bufe să mă-nfașe
Ornînd desfrîul ei, — trufașe —
În timp ce-n delicata-i blană
Își șterge scîrma suverană,

Cînd sclavele Semiramidii
Mă-mbie cu homari și midii,

Flasc să-mi plătesc — puindu-i coarne —
Ciozvîrta zilnică de carne,

Cu languros mîerlau — la bîrfe —
Tîmp confident regalei tîrfe !...

•

Nu ! Nu rîvnesc nici mîț de birt !
Nici mîț încoronat cu mirt !
Mai bine, să mai vie-un spirt !...

•

Nu ! Iaca, n-am să fiu ca voi
O mîță bleagă, blind cotoi !

Ghepard degenerat, de casă,
Ce, galeș, mîngîiat se lasă !
O votcă dac-o să mai vină,
De-i scris să fiu, voi fi jivină :

Ahoe ! Tigru cînt — de junglă !
Și-mi crește gheara să v-ajungă !
Și nici de leac să nu rămînă
Nici din irod, nici din cadînă !...

Nu ! Nu mai vreau nici mîț de birt !...
 Mai bine... să mai vie-un spirt !...
 Mai toarnă-mi, pajule Titirt !

Las' — cui o vrea — să fie mîță !
 Trăiește-ți viața, găgăuță !
 ...Și înc-un spirt !...
 Și înc-un spirt !

30 III 1958

MANSARDA

*Luț Martiniuc
 de la Hîrlău*

Într-o mansardă stau și mie-mi place,
 Deschid fereastra-n cer și-s fericit :
 Port în nacelă, ca-ntr-o carapace,
 Obsesiunea cosmicului mit...

Adeseori cînd ferestruica-ngustă
 O smulg din povîrnitul ei contur,
 Îmi pare că — țîșnind ca o lăcustă —
 Privirea mea se sparge de azur...

Atîta concretețe niciodată
 N-aș fi crezut să aibă-acest ether
 E-atît de dură roca înstelată !
 Deschid hubloul : mă izbesc de cer !

Atuncea ochiul meu se alungește
Dezghiocat din globul lui și-ncerc
Să pipăi primprejur, să simt pe dește,
Dimensiunea lumii ca un melc...

Or mi-amintesc — iscat dintr-o țestoasă —
De vrun străbun, de vrun leviatan
Din carapacea mea, din strîmta-mi casă
Pornind la aventură pe-un ocean...

O-ntreagă Atlantidă simt sub mine
Pulsînd acolo-afund ca sub înec,
Sub treapta mea — cu stelele vecine —
Oceanul coperișelor cînd trec...

Epavele din anticul dezastru
Sub val-de-val dorm somnul lor fragil
Precum — sub mirul fiecărui astru —
Agonizează cîte-un nautil...

O, timp barbilian — o, timp extatic !
Cimetière marin — o, Valéry !
Însumește-n șistul tău acvatic
Filon cutezătoarei poezii !

Sedus, deci, în atolul cu mansardă
Cînd ochiul mi-l înalț peste potop
Să-mi pară că străpung c-o halebardă
Pe dincolo de cer un periscop !...

17 XII 1958

O mîină de-ți lipsea, eu mă făceam
O mîină care ție să-ți stea — dreapta !
Un ochi dacă-ți lipsea, pe-al meu ți-l dam !
Picior dacă-ți lipsea, ți-eram eu treapta !

Orice-ți lipsea — ca tu să fii Întreg ! —
Din mine aș fi rupt, de bună seamă !
Chiar inima — dacă n-aveai — nu neg
Că ți-aș fi dat-o ție — fără dramă !

De fapt, aveam atîtea mîini și-aveam
Atîția ochi și inimi și picioare,
Cît Budha-Însuși : Elixir — balsam
A ceea ce vrea lumea și nu are !

Dar ce n-aveam eu însumi (dar mai sper
Să fie-un Om-ca-Mine, printre stele !) :
Dreptatea ! Al-Dreptății-Cavaler
Să fiu am vrut ! — Neșansa Vieții Mele !

1970

SUGESTII PENTRU MONUMENTUL MEU

Vrun sculptor realist de-o vrea să-mi facă
Un monument fălos să-l puie-n piață,
Luăți-l, voi, dragi prieteni, în târbacă —
Pînă i-ar ride-n nas vreo precepeață !

N-am chef să-mi port și dincolo de groapă
Imaginea de care silă-mi fuse,
Urmașii să-i aud că nu mai seapă
De-acest bețiv cu zîmbetul pe buze !

Și nici vrun sculptor realist-romantic (!)
Din ce n-aveam, cîte ceva să-mi puie,
N-am chef cu calități, în stil gigantic,
Să-mi îndulcească mutra din statuie !

N-am chef să-mi port și dincolo de moarte
Eternizate-n chip hilar pe-un soclu
Famelic-hoitul, boarfele deșarte,
Necum călare, nici purtînd monoclu !

Ferească Dumnezeu ! — n-am fost vrun rege,
Nici n-am rîvnit episcop, nici ministru —
Din personalitatea mea să-nchege
Vro marmoră ! Fui doar un bard sinistru !

Mantilă-aprinsă n-avui, princiară !
Un trening ponosit mi-a fost veșmîntul
Și un fular cu aripa ușoară, —
Un fel de torță ce-o smintise vîntul...

Nu mi-am bleojdit vro tiară pe-o ureche,
Ca țestul impozant să-mi alungească —
Purtam în toiul iernii-o bască, veche,
De cînd s-a inventat pe lume bască !

Ci-n palma mea eu n-am purtat vrun schiptru
Or spadă temerară de Toledo —
Ci, mai virtos o glaje grea d-un litru
Și-un prieten bun mi-au fost distinsul *credo* !

Nici n-am avut pe zare-ntinse gesturi,
Vocalizînd ca arborii-n furtună —
Indicative-n vînt, comenzi, protesturi —
Gest sacru-mi fuse-o strîngere de mînă !

Ci n-am purtat botfori luxoși, nici cizme,
Nici bilgheri ca vechilii, or ca grofii —
Doar votca mi-a scăpat de reumatisme
Picioarele-nghețate, spartî-pantofii !

La ce să mint ? — ca să-mi mai apăr troșii
De setea lor, ce mă-ntrecea-n beție,
Drept botniță, le-ncăputam galoșii —
Deși-i detest — ca rit din burghezie !

(Ce înțeleg prin rit burghez ? Vezi bine :
Ipocrizia — fast deprins să-nghiță
Sub masca lui, nemernica rușine,
Mizeria — sub lueia pojghiță !...)

Mai merge-acolo-n soclu vro opinecă,
Or vrun bocanc, ba chiar desculță laba,
Or chiar oghiala lui Ivan Turbincă, —
Dar un galoș sculptat ?
Nu ține treaba !

Portretul meu, ca mine, nimeni știe-l,
Pe dinlăuntru, cît pe dinafară —
Din partea mea, eu multă bucurie-l
Denaturai, făcîndu-l de ocară.

Mi-l recunosc reverberat din sticle,
Or din vitrine-ntors, cînd poftă nu mi-i,
Din orgile de țoiuri — cicle, cicle... —
Și din latrine... și din ochii lumii...

Vă pot chiar spune cum să-mi faceți chipul :
Să-mi borteliți, drept frunte, o cocoasă,
În care ochi plāvani, vādindu-și șclipul,
Vor spînzura de-un nas, ca două boașe...

Ochi mari și lăcrămoși avui, cum ciuta...
Dar ce contează-nfățîșarea feții ?
Figura mea e binecunoscuta
Figură ce-o purtară toți poeții.

Încît, nu voi nici o asemănare
Cu nimenea și însumi nici ou mine :
Cu-atît socot poetul că-i mai mare
Cu cît l-asemeni, simplu, cu oricine !

De-or vrea — morțiș ! — urmașii să-mi rămînă
Vrun monument, pe unde-mi tîrîi pașii,
Să-mi nalțe-un obelisc c-o sticlă-n mînă,
Cum hăulesc și dănțuie nuntașii !

Așa mă știu — deseățușată forță ! —
Sticlînd sub zări solare ca sideful,
Ca o cometă-aprinsă, ca o torță,
Ce astrelor le-nvîrtoșază cheful !

Or — mai dihai ! — faceți doar obeliscul,
Iar chipul meu, nimica întrupîndu-l,
Doar voi veți ști că unde-apune piscul
Ca o fantoșă stă de strajă vîntul !

Căci Vînt am fost — un duh robît în straie,
Cu ochi de foc ce-n depărtare scurmă,
Un suflet de prăpăd și de văpaie
Ce n-a lăsat, ca vîntul, nici o urmă...

Lui Tudorel Popa -

Rareori, deci, pașii-or să te poarte
Prin grădini ce ochiul ți-l devoră,
Mai ales te-ndeamnă către moarte
Resplendind mirifica ei floră !

Niciodată însă-atît de tandre,
De sublime, nenaturaliste,
N-or zîmbi carnalele mixandre,
Nici parfumul lor n-o să persiste,

Niciodată însă-atît de gravă
Nu-mi răsună în ureche orga,
Nici nu-mproașcă mintea cu otravă
Cu arhangheli palizi — ca la Morga !

Despuiati, ne-am îmbăiat de-o vraje —
Nesupusă sumbrelor atingeri —
În colocviul dezmățat pe-o plaje,
Niciodată însă-atît de sinceri !

Pașii mei prin dens talcioe se-ndeasă,
Ochii aștia-n îmbulzeli se-nnoadă,
Niciodată nu-mi căzură-n leasă
Atîți ochi, picioare, mîini — grămadă !

E-un sobor — ca-n vechile icoane —
De ochioși, de nimburi suprapuse,
De cristoși conturși, de lighioane
Și de patimi ca-n Infern, Isuse !...

Trupurile sfinților, sfrijite,
În bucăți le spulberă Casapul —
Ca-n Județul-Ultim, pasămite —
Zboară cîte-un inger, numai capul !

Zboară — stoluri, stoluri — măruntaie,
Ca prin august ploile de astre,
Un satîr, un ferăstrău le taie,
Sărutînd floralele dezastre !...

Prin vilvori de sînge, seu și ceară,
Sfeșnicele veșnice-și iau zborul,
Or, pe-un nimb de farfurie, zboară
Capul lui Ioan Botezătorul...

Sîngeră cometele de-a dura...
Dumnezeu cu greu ar recunoaște
Printre flori de sînge : ochii, gura,
Inima acestor sfinte moaște !...

Gemănați, bojocii zbat prin aer
Azvîrliți, ca acvila-mpușcată,
Mîinile se zvîrcole, se-ncaier,
Ca sobolii prinși într-o găleată...

Capetele-n durăt — ca berbecii —
Se izbesc, se-mboncăn, se-mpreună,
Cum, spre zori, dau buzna liliecii,
Ghiftuiți, spre scorbura comună...

Colo — sus — căscîndu-și gura mare,
Un grifon flambează limbi de flacări
Hămesit de-atîtea mădulare —
Au de-au fost căpute, au mari macări...

Pînă una-alta-n vaste cade
E-un prăpăd, e-o vraiste, e-o derută :
Peste-o pulpă fragedă decade
Coapsa pătimăse, laba slută...

De cutezi spre lada funerară,
Ți-nfloresc dezastrele, războiul..
Iar deasupra — peste țeste-n scară —
Monument funebru — stă Cotoiul !

E la Morgă un cotoi gigantic
Care-l îndrăgesc toți necroforii :
Pare Cerberu-unui templu antic
Pus de pază-acestor Crematorii !

Vin studenții la autopsie :
Peste stive străjuie motanul !
L-au numit — ci cînd îl chemi, el știe ! —
Domnul-Alexandru-Lăpușneanu !

Tutelar, pe-un maldăr de organe,
Umflă-n vînt mustății sale șfichiul
C-un adulmec ager, după toane,
Unde-i pică splina sau rinichiul...

Răsfățat, vreun creier prinde-n labă
Și din gheara leneșă-l azvîrlă,
Plictisit de splendida tarabă
Unde carnea, sîngele, curg gîrlă...

Noaptea, cînd sub sumbrul candelabru
Cioclii-adorm pe târgi spuind palavre,
Zîmbetul cotoiului macabru
Stăruie-n priveghi peste cadavre...

Neclintită stă această fiară —
Ochii lui de jar și-ațintă linxul —
De-ar pași-n cavou vrunduh d-afară,
Împietri-l-ar și-ngheta-l-ar Sfinxul!...

28 I 1959

LAMENT LA CAVALERUL MĂRGĂRIT

(cel ce slujea singaporeanul rit)

O clipă numai, dacă sar putea,
Cu mâini de forceps care pruncu-l naște,
În palmă, ferm, să prind gândirea mea —
Ca prinsă-n țest zvicnirea unei broaște!

O clipă, numai, dacă-n cer privind
Văd norii fermi, măcar de se destramă —
În ochiul minții, copleșiți de jind,
Rîvnesc să prind cugetătoarea flamă!

Un Michelangel dac-aș fi, și-atunei
Tot n-aș putea în pumnul meu încape
Amoeba cugetării prinsă-n stînci,
Meduza prinsă-n dantelări de ape!

Dar eu, acesta, micul bard hazliu,
Eu, boulevardierul Tudor George, —
Aho — chiuitul prea tîrziu
Al unei triste și vetuste orge!

Dar eu, acest romantic hărtănit —
Relievă sumbră într-un veac atomic —
Cum aș putea pe Ghiță Mărgărit
Să-l cînt, decît cu tonul jalnic-comic?!

Nici unei muze ajutor nu-i cer,
Căci muzele-s vedenii de-ale noastre,
Iar Ghiță — cuviosul cavalier —
E staroste-al singaporenei castre !

Or, care ochi de Argus sau de zeu
Cu geana mai vulcanic flăcărată,
L-a cunoscut mai viu cît îl știu eu
Și l-a-ndrăgit mai pătimăș vreodată ?

Rămîie-așa de simplu, de firesc —
Contur neclar, ca scrijelat de-o cretă —
Cum în pupila mea mi-l amintesc, —
Efegie-ntr-o antică monetă.

Tîrziu de tot, vreun meșter numismat
De-o pipăi pupila mea cu mîna,
Te-o regăsi, așa, cum te-am păstrat, —
Prietenul meu drag dintotdeauna !

Rugini vor trece și coceleli, oxizi,
Ce viața noastră, timpul, îl devoră —
Te voi păstra în ochii suferinzi
Nealterat, frumos, ca-n prima oră !

Pe lumea asta, o, de-aș fi atît,
Nimicnic preț, și toată viața-mi fie-i
Medalionu-mbrățișat la gît,
Bănuțul sterp, podoaba prieteniei !

Căci nu cunosc alt băn și nici alt preț —
Pe lumea asta-n care regi sînt banii —
Doar lacrima distinsei frumuseți
Și soarele ce-l poartă-n ochi golanii !

Să fie soare, soare mult, ciclop
De aur, de căldură, de lumină !
Eu în haznaua cerului mi-ngrop
Bănuțul sterp și rîncea rugină !

Curînd se face noapte ! Facă-se !
Totală renunțare să se facă !
S-o stinge-atunci cu mine tot ce e
Și amintirea ta sub promoroacă !

Am ars puțin, măcar cît un chibrit —
Deși puteam să fiu un cer în flacări —
Dar l-am cîntat pe Ghiță Mărgărit,
Făr' să-mi ordone el, ca marii macări !

Căci tot pe lumea asta ce-am făcut,
Dac-ar fi fost și brambura, prin stele,
Nu m-am purtat în frîu, nici abătut,
Decît la voia nebuniei mele !

Să-ți fie voia liberă ! Să fii
Cîntat de-o strună liberă ca vîntul
Și imnu-nflăcăratei bucurii
Coral să-l cînte astrele de-a rîndul !

O, te-aș cînta așa, de-ar fi să pot
— Căci nu-mi doresc o daurită liră ! —
Cum arborii cu alungitul ciot
Pe lira lunii brațele-și deșiră !

Dar e ceva ce mi te-a-ngemănat
Cu norii palizi și cu nimbul lunii !
E, poate, ochiul tău străfulgerat
Privind printre alcooluri, ca nebunii...

E, poate, buza ta ȃe-mi aminti
Zambila mortuară, poate crinul
Cu miere grea prelinsă prin gingii
Pe unde-a şiroit cîndva veninul ?!

E poate-un Quasimodo ȃe-l văzum
Săltat în cupă, prăbuşit în cupă,
Cînd clopote tălăngăneau duium
Deasupra noastră, bolţile să rupă !...

E, poate, ceasul liniştii de-atunci
Cînd dalb erai şi pur la strai, ȃa mortul,
Cu crinul mîinii fin crispat, s-arunci
De sus, din dreapta ta, lui Haron ortul...

Măi stăruie, mai stăruie, etern,
Clorotiea prezenţă peste ere,
Prin ningerile dense ȃe s-aştern
Te-nchegi mai dens şi stărui cu putere !

Prea mare voce-n pieptul tău de melc,
În crusta cea de trup, nencăpătoare,
Prea patos mult în nemilosul cerc
Şi-n fragedul cuptor — cumplit, dogoare !

Prea straşnic vînt olaltă zălogit
În foalele de rumenă hîrtie,
Prea multe-albine-n stupul ceruit,
Să nu-l sufoce, sau să nu-l sfîşie !

Nu-i boală, deci, tuberculoza, nu-i !
Ci-i foc mărturisit şi-aprinsă pară,
Ce nu se-aprinde-n pieptul nimănuî,
Cît n-are-atîta foc, să dea p-afară !

Fii memorat, slăvite bard, John Keats,
Cu torțe-n piept, incinerat Jan Huss,
Voi, toți, ce-ați ars pe rug, slăviți să fiți —
Cu Ghiță Mărgărit cel mai presus !

Cine-ar putea vorbi despre atleti,
Ce prăbușiți îi văd sub prima rază,
Cînd flacăra firavei tale vieți
Ca un opait, încă, luminează ?!

Stă scris acestor fragede făpturi
Să-ngemăneze dragostea și ura,
Cu zîmbete crispate pe figuri
Privind sarcastic viața și natura !

Stă scris ca o sămîntă rod să dea
Și bradul rădăcini s-agate-n stîncă,
Ci sufletele mari, așijderea,
Se prind de viață cu putere, încă !

Așa a fost și bardul Mărgărit —
Pădure-n flăcări, torță de rășină —
Cenușa, ca un zbor l-a-ntroienit,
Dar în străfund, tot jar e și-i lumină !

Ca șerpilor trași înspre bîrlagul lor,
Cuvintele se trag și pielea-și schimbă,
Dar l-am văzut în slăvi, șerpuitor,
Cu șerpi de foc și-nflăcărată limbă !

Eu am văzut supremul lui lasou
Pletind copacul cerului prin bolte
Și scrișnete astrale dînd ecou
Sub șerpilor-nflăcăratelor revolte...

Eu am văzut cum cerul, clătinat,
Ca un copac se prăbușea-n furtună,
Cuvîntul lui, prin vămi cătîndu-și vad,
Se prăbușea cu boltele-mpreună !

Și nu-i păsa de zei în nici un fel,
Cu orice liftă măsurîndu-și flama...
S-o fi teșit, de-atîta foc și zel,
S-o fi topit ca lumînarea lama !

Pumnal dac-ar fi fost, or spadă grea —
O spadă de Toledo, princiară —
Și pîn' la urmă încă se topea
De-atîtea bătălii și-atîta pară !

Dar biata limbă-a unui cavaler ?
— Chiar Ghiță Mărgărit fiind cavalerul ! —
Măcar că mulți trimise-n iad și-n cer,
Pînă la urmă, s-a teșit ca fierul !

O limbă de-ar fi fost, de clopot, chiar,
Încă și-atunci, zbătînd atîta vreme,
S-ar fi topit, dar glasul princiar
Al lui — deprins cu ode și blesteme ?!

Un clopot surd, dogit, răsună-acum
Ca un potir ce stăruie-n ecouri
Și farmecul străvechiului parfum
Noi îl vedem și-l auzim prin nouri...

Plutește-n cer, iubite Cavaler !
Plămîinii tăi îi văd arzînd pe-o criptă,
Iar limba ta, ca fulgerul, prin cer
O văd răzbătătoare și înfiptă !...

Acestea de la tine au rămas
Și altor generații ce-or să vie :
O torță și o spadă fără glas
Ce-așteaptă sub cenușă să învie !

Nu-i stinsă torța ! Torța nu s-a stins !
N-o să se stingă torța, niciodată !
Iar Spada ta — săltată de vreun ins —
O să despice vremea ce s-arată !

Sibiu, 1960

ȚARA MIGRENELOR

Lui Ioanichie Olteanu

...Înfăldurit în toga de soare-a nantei zile,
Pășeam, privindu-mi umbra, cum stăruie prin jur —
Invidios duh negru, dînd negrei lui mantile,
C-un zbîr de noctilucă, fremătător contur..

Pe osebite osii — sub pironitul crug —
Pe raze și pe spițe divers flambîndu-și fumul,
Cu faldura lui neagră mă-nfașă ca pe-un rug —
Pare-un stindard de moarte, un prapur marcînd drumul...

Înviorata mimă adumbră-n jurul meu —
Cînd, deschizînd cărarea, precum Virgil lui Dante,
Cînd, îndemnînd să treacă augustul corifeu,
Cînd, priveghind din urmă, țiptil, pășind în poante...

În zenitală-amiază stătusem ca un ornic
Proptit în vasta piață, nimbă de soare-n creștet
Și pentru-o clipă Duhul s-a stins, dar — nestatornic —
Porni din nou să-nfalde mantilei valul veșted...

Astfel încît, adesea, toreador fiind gîndul,
Simțeam un taur negru cum vrea să mă ucidă,
Cum dă tîrcol pe-aproape cu-asalturi noi, de-a rîndul,
Trăind în tensiune o intimă corridă !

Și nu mai știu cum, pașii trăgîndu-i pe sub ziduri,
La adăpost de zmeul ce-mi rotelea tîrcoale,
Mă-ntîmpinără-n cale fantastele firiduri —
Mătăhăloasa umbră a vrunei catedrale.

Și pe deasupra-n boltă, prinzînd tot ceru-n brață,
Un vast castan dezvoltă penumbre suverane,
Învîrtoșind — puzderii — prin vîrtecoasa-i ceață
De cilibii luceferi țepoși or de castane.

Acolo, în hățîșul de umbră — tot mai deasă —
Al frunzelor palmate ca brațe ce se-ncurcă,
O forfotă și-un vaier de nedescris se-nțeasă
Și cătrănite vînturi cu limbi și flamuri urcă...

Pe sub o bîrnă veche pășind, deci, mai departe,
Printr-o răcoare tandră ce-nmiresma văzduhul,
Pe nesimțite, iată, de trupu-mi se desparte
Zburînd ca liliecii prin arse ziduri Duhul...

Rămas eu totul singur — eu însumi umbră, parcă —
Cercai lui Peter Sehlemil un curios omagiu
Cînd prinse zbor, pe-aproape, o bufniță sau țarcă,
Înjunghiind prin beznă cu ochi sticloși pasagiul...

Treptat, obișnuindu-mi privirea cu-acea lume,
N-aș fi putut, desigur, să urlu, nici să țip,
Cînd forfoteau prin preajmă vedenii și huimude
Pe care niciodată nu le-am zărit la chip !...

Dar ceea ce, desigur, mi se părea că este
În toată-nvîltoarea de-aici mai nefiresc,
Era încredințarea că umbrele aceste
Au evadat, de-a dreptul, dintr-un sing-sing dantesc...

La primul colț, fui gata de-o umbră să mă-mpiedic :
Era o arătare, un fel de cîșetor...
Deosebii, alături, piciorul ortopedic
Și buturuga moaxă a celui alt picior.

Sărind ca ars deoparte, ferii, rugînd iertare
Și cotropit de milă, mă scormonii de-un leu,
Cînd el și-nturnă mîna și ambele picioare
Le azvîrli-nspre mine-njurînd de Dumnezeu !

Înmărmurit de-această răbufnitoare hulă,
Lemnoasele fantome lovindu-mă cu foc,
Pîn' să-mi revin, trecuse, socot, vreme destulă...
Luai „pseudopozii“, mîeros, să-i pun la loc.

În timp ce bustul aspru nestăvilat mă-njură
Și iar apucă cioții ca să-i azvîrle-ncoa'
De parcă-s bumerange mă ațintesc cu ură
Zburînd, de data asta, și-o cîrje-n țeasta mea...

Atuncea, două umbre s-au năzărit pe-aproape
Și ca prin farmec șchiopul fu sfînx cu laba-ntinsă :
Se ploconi, cînd, iată, din slăvi lăsau să scape
Cu luciul ei metalic pomana lor prelinsă...

Bizară îmi păruse moneda lucitoare,
Picînd din înălțime ca o cometă moartă
Și mai bizară, încă, această întîmplare
Cînd, nimerită-n palmă, plesnise-n țandări spartă !

Greu osebiei figura acelor doi, ciumată,
Scheletica dantură rînjind ca prinsă-n ținte,
Al doilea stuchise cu buza descărnată
O firavă tulpină lucios țîșnind pe-un dinte !

Se sparse, ca și prima lucindă maravedă,
Cu generozitatea care-o-mproșca ciumatul,
Iar șchiopul strînse-n palmă, avar, acea monedă
Și-o puse într-o pungă, unde sticlea scuipatul :

„Slăvită fie mila cuvioșiei tale !
Slăvit să fie harul și gestul vostru-august !
Pe mintea voastră steie un nimb de osanale !
Slăviți ! Din mila voastră, mi-ați hărăzit să gust !“...

Astfel, cu temenele, mătănăind, pendulă,
El le sărută piatra de sub picior, sandala,
Cînd ei, — lovindu-i tigva din trecerea fudulă, —
Pe cît mai pe departe își trag, cu scîrbă, poala...

Ba — nimerind în cale picioarele și cîrja
Pe care le-azvîrlise în cîrca mea ologul —
Ei le împing departe, să și le ia de-a țîrșa,
Cînd o să vrea statuia ca să-și mai schimbe soclul...

Aceasta prima oară m-a minunat și încă
Mult timp simții c-aprinde în inimă o rană,
Păstrînd ecouri stranii și o-ntristare-adîncă
De-aceea cerșetorie și despre-acea pomană...

...Speram că-i doar ecoul spășitei insolații,
Prin care — ars de sete — pășeam odinioară,
Căci, încă-ntr-acea clipă, ardentelor libații
Le mai simțeam tăria, rîvnind să mă-ntorc iară !

M-aș mai fi-ntors să spintec solstițiara piață,
Să mai m-așez în centru ca obeliscu-n soare,
Cu umbra sfîrtecată, flambînd ca o paiată
Schimonosindu-mi gestul, — prin jur, cicălitoare !

Dar, cînd să trec de vama acelor chipuri sumbre,
Să mă-mbăiez în zarea diurnă — cea de lapte —
Mă-mpotmolii în zmircul de iasme și de umbre :
Dintr-un coșmar, într-altu !...

Deplină noapte !

Noapte !

17 XI 1955

LEBEDELE DIN PARC

Lui Tudor Vianu

N-au ele, oare, nostalgii și n-au
O-nsîngerare-n aripa lor tristă,
Un zbor mocnit, un azuratec „schiau“,
Un zvon de libertate ce persistă ?

În toamnele-astea-n care veșnic trec
Deasupra noastră cîrduri aripate,
Pe-azure bălți nostalgicul înec
Acestor zburătoare nu le-abate ?

Încolăcite-n zăpeziu penet,
Prelungile lor gîturi și le-ncurbă
Ca șerpilor tîrîtori prelinși încet
Prin văgăuni, sub volburi și sub turbă.

Dar poate-acolo — ea din sîmburi — cresc
Din ochii lor, de sub-acele-omături,
Aripi gigante și un zbor cereso
Și primăveri care dospesc sub pături !

Asemeni, troienit în visul meu,
Cînd toamnele se scutură-n blegi salbe,
Mă cotropesc visînd, visînd mereu
Un zbor gigant cu lebedele dalbe...

27 II 1957

ACOLO

Lui Tudor Vianu

Acolo, printre frunze ce susură — oîlcat
Prin forfota de gîze, precum un Gulliver —
Sub largile ogive de verde-ntunecat
Am să străvăd un fluviu insinuos de cer

Pe-a căruia șuviță meandrică plutind
O să-mi alunec ochiul în limpedea cărare
Îmbrățoșat de codri ai căror țărmi s-aprind
Pe-ncolăcite delte și-azure estuare...

Astfel, pe apa verde și apa de azur
Îmi regăsi-voi tihna care mi se cuvine
Cu suflet de jivină înlăcrămat și pur
Să simt, fără cuvinte, că-i liniște și-i bine...

Tîrziu de tot, o pleopă alene-alunecînd,
Va cetlui sub criptă un univers diform
Ca apele clintite în straniu neorînd
Cînd unduioase sălcii foșnesc pînă ce-adorm...

5 VI 1958

FUNAMBULESCĂ

A mele boarfe se-nfăldau pe-o sîrmă,
Corăbii duse-nchipuind și vele...
Pluteam pe-această navă fără cîrmă ?
Mă luau acele rufe-n zbor cu ele ?...

Cămașa mea se-nflăcăra din brize,
Se-nbalona, creștea cu mult mai mare,
Părea o focă albă-ntre banchize,
Or urs polar săltîndu-se-n picioare ?...

O, exotisme ! Vis de paranoia !
Magnificente, sterpe sinecdoce !
Sămînța, cît un purec, de secvoia,
Visînd un cer de astre să disloce !...

Cu-atît mai triste-abisuri, mai profunde
Surpări în sine — pliuri scrise-n pînză —
Cu cît, pierdute-n viziuni imunde
Mă ponegreau cu stearpa lor osînză !

Am revăzut fantomele acelea
Cu care mă-nțoleam, de colo-colo
Zburînd în vînt — parcă-mi pierdusem pielea,
Ca Marsyas, decorticat de-Apolo !

Era un vînt hazliu, de bună seamă, —
Un vînt de iarmaroc — și mi-amintesc că
Propria-mi umbră, propria mea flamă,
Contura mea dansa, funambulescă...

De fapt, contura mea — ca o beșică,
De corpul meu golită — se umflase :
Statuia mea simțeam cum s-aridică
De dincolo de carne și de oase !...

...Bufoneria boarfelor scălimbă
Dansa o pantomimă de prost-gust,
Cînd deșuchiatul vînt limbea din drîmbă
Un cîntec monocord, pe-un ritm vetust...

Vai, dar cămașa mea smintită-n hulă,
Bombată-n piepți — atlet parc-ar fi fost ? —
Cu brațe lungi vedeam cum se dehulă
Într-o tandrețe flască, fără rost !...

Izmenele — mai caraghioase, încă —
Se inflamau, în nu știu care scop
Ca doi ochi mari de melc, prin bezna-adîncă
Holbîndu-se, celest, ca-n telescop !...

Cînd pantalonii, spînzurați în clame,
Zburdau prin cer, cu guliverici pași, —
Îndătinat c-o spațială foame,
Părea că văd doi crenvurști uriași !

Stupide boarfe ! Chiar aveam motive
Să rîd sarcastic, să mai rîd nițel :
Ce falusuri zeiești, indicative,
Ca meteorologicul drapel !

- Scălămbăiau în vînt — în fel și chipuri —
Ca două trompe mari de elefant,
În prada drăgăstoaselor tertipuri, —
Fiind, care mai de care, mai flambant !...

Am regretat din suflet, prima oară,
Că n-am avut și eu — de cînd mă știu —
O garderobă mai puțin sumară :
Poate-ntremam un vis mai fistichiu !

Să fi avut vreo trei cămăși, or patru,
Crăcane trei sau patru dac-aveam,
Vedeam balet în lege, ea la teatru,
C-o trupă-ntreagă — strașnic baeram !

Așa, m-am mulțumit cu trupa veche !
Doi balerini și balerine — două :
Craci, mineci, doi de cîte-un fel, pereche ! —
Iubire veche-ntr-o-nscenare nouă !

Cămașa mea se alinta-n-de-sine,
Cu cioatele — pulpan peste pulpan —
Ca lebedele-n dans, or blegi feline,
În stilul cel mai flasc și lesbian...

Iar clovnii mei, izbindu-se-n devalmă,
Se giugiuleau, or se trăgeau de ciuf
Și împleteau sudalmă cu sudalmă
În cel mai tragic stil de comic buf...

Mi-am amintit păpușile din bilciuri
Cu bastonade, cu amor brutal,
Cum clănțăneau ca un aspic de zgîrciuri —
Ba furioase, ba sentimental...

Ceva cu Vasilache, Marițica,
Și August-Prostul și cu Tontul-Drae,
Care se bat, se ceartă pe nimica,
Se trag de păr, s-alintă din ciomag...

Ceva cu Pieroți și Colombine,
Cu alde-Pantalone și-Arlechini,
Ce se pricep, d-a surda, să combine,
Balet fantast pentru cîțiva țechini...

Era ceva !... Mă tot zgîiam afară
Cum vîntul — domnul marionetist —
Le zgîlțîia și le trăgea pe sfoară
Într-un amor cînd vesel, cînd prea trist...

Le-aș fi lăsat eu astfel să-și petreacă
De capul lor și oricît ar fi vrut,
Dar mă trăsei în ele ca-ntr-o teacă,
Înfrigurat, ca un hanger vîrit...

Prea mă simțeam un *ecorché* de studiu
În fața unor medici, or model
Al unor sculptori pervertiți — preludiu
Al Morții care m-ar privi cu zel !

Nu mă suport ca hoit, în pielea goală !...
Mă tem de-un vînt stîrnit de pe pustii —
Cînd sfînta-ploaie boarfele-mi le spală —
Că-mi fură îngerii de pe frînghii...

Altfel, ades, în serile de vară,
Cînd mă bronza obrazul lunii pal,
Îmi spînzuram otrepele p-afară
Și-nchipuiam, sedus, un carnaval...

Or devinam procesiuni din Goya,
Peste ciulini zvîrlind un trening ros,
Flambat de-un vînt smintit, în toată voia,
Crucificat prin spini ca un Cristos...

La soldul Mării, doar, simțeam că-s sincer,
De hanțe că mai vrednic mă dezbră
Nerușinat de tandrele atingeri,
De sînii ei, de mătăsoșu-i păr...

Port o pudoare de efeb canonic —
Prea ipocrit în ritualul țol —
Lăuntric lăntuind un drag agonio,
Un morb mortal ca gloanțele-n pistol...

De-aceea, mi-am ales — ca să mă mîntui —
În loc de-o rasă, treningul sportiv —
Simbol al unui duh care ca vîntu-i
De frămîntat și de contemplativ !

Ci, orișicînd mă prididește, încă,
Un duh al Mării, năvălind încoa',
Îmi zboară-n vînturi bluza, la poruncă,
Prind călușarii-n vînturi a-mi juca...

1970

CÎINELE NEGRU

Serile, cînd mă-ntorceam acasă,
Cătinel, prin fundătura gropii,
Umbra mea umbla mătăhăloasă
Și creștea mai mare decît plopilor...

Umblăreț prin nopțile de lapte,
Uite-așa-mi trecură anii tineri !
Drumul meu trecea, noapte de noapte,
Lîngă cimitirul Sfintei-Vineri...

Cînd mă apuca, de prin cartiere,
La întoarceri, tîrziata oră,
Nu o dată m-au horit himere, —
Crucile legînd drăceasca horă !

Ca un nimb treceau prin clarul lunii,
Urmărindu-mi umbra pe ulucă :
Parcă cineva-mi lega cu funii
Pașii-n foc — simțeam cum mă apucă !...

În acele nopți, printre morminte
Auzeam un cîine, lung, cum urlă
Și ades îmi fulgerau prin minte
Buhnele de fum din vechea turlă...

Totuși, neschimbat rămase drumul,
Negăsindu-i nopții altă cale,
Sub uluci mă strecuram ca fumul, —
Crucile dansînd sub lună, goale...

Într-o noapte, pași tiptili urmară
Pașii mei, pe care, totdeauna
Însoțindu-i cu lumina clară,
Nu mi-i urmărise decît luna !

N-am privit napoi, dar ca o piatră
De-mpietrită inima se face
Și din urmă-o umbră-ntunecată
Se trăgea mereu tot mai încoace.

N-am privit în urmă, nici de-o parte
Umbra ce venea dinspre morminte !
M-a condus așa pînă deoparte,
Numai dinapoi, nedînd-nainte...

Îmi făceam cu limba semnul crucii
— Pașii, grei — piciorul, buturugă —
Cînd zării din depărtare nucii
Dinspre casa mea, o luai la fugă...

Nu priveam-napoi, tăind de-a dreptul
Cimpul prididit de mărăcine,
Singerîndu-mi mîinile și pieptul —
Umbra grea simțeam că-i după mine...

Parcă mîini și cîngi de foc și gheare
— Rug de bălării săltînd năuce —
Se-ntindeau prin jur cu desperare
Sfîșiindu-mi trupul, să-l apuce !...

De aripa-ntunecatei harpii,
Inima, scăpîndu-mi mai mult moartă,
Spintecînd printre ciulinii capii,
Rostogol s-a năruit în poartă...

Prietenoasă, blîndă, curtea noastră
M-a scăpat de-acel umbratec gaiț :
De priveghi, îmi clipocea-n fereastră
Ochiul prietenosului opaiț !...

Respirai ca după un prăpăd...
Tămîia gutuiul din grădină...
M-am întors, atunci, să văd, să văd
Printre garduri, iazma, la lumină !

Negru și scâlîmb în poarta grea
Parcă-l văd mereu, și azi și mîine,
Toate nopțile, din viața mea,
Cît oi mai trăi, grozavul cîine !

Nu mai trec pe lîngă cimitir
De mulți ani, dar, tot hoinar — firește ! —
Simt mereu, cînd nopți de nopți înșir,
Parcă, un dulău mă urmărește....

1947

CE-AR FI ?!

Lui Romulus Vulpesu

O, ce-ar fi, dinspre-amurg să mai se-ntoarcă,
Din ghilotina zării, stinsul soare,
De-a-ndoaselea, plutind, cu-aprinsa-i arcă,
Să-ntr-amurgească dincotro răsare ?

Revigorîndu-și zenitala clipă,
Pe drum întors, în treapta nefirească,
Să piară, descrescînd ca o aripă,
Spre zorii-n care scris fu să se nască !

Și fructele să se preschimbe-n floare !
Și florile-n boboci, bobocii-n muguri,
Iar mugurii, sub brazda mustitoare,
Să se întoarcă-n rădăcini și-n sucuri !

Ce-ar fi-ntr-astfel, istorie și lume —
La voia-nchipuirii-mi, trepădușe —
Să se întoarcă-n stările postume,
Ca degetul întors într-o mânășe ?!

Asemeni gânduri stranii, nemoderne,
Retrospectiv le-admir cum se-nfiripă —
Fiind mărturia dragostei eterne,
Care ți-o port, din prima noastră clipă !

O, de-aș putea să-ntorc această roată —
Ca roza telefonului, rotită
Retroactiv — să mai trăim o dată
De la-nceput, fantastică orbită !...

8 II 1958

SUPERB DESTIN DE TÎNĂR ȘOIM

Folcloristului Pamfil Biltiu

Născu luni
Din genuni
Pe-o coștilă-n Munții Bruni...

Zări marți
Codrii sparti —
Zborule, de ce-l întarți ?

Cătră miercuri
Plutea-n cercuri
Peste culmi, peste aisbercuri...

Veni joi,
Vîrtejoi,
Și dădu vîrtej pîn oi !

Vinerea-i
Vine rea
C-o șoimancă tinerea !

Simbătă
Să-mbătă
D-atît cer cît săgetă !

Bine-i că
Duminecă
Glonțul mi-l cuminecă ?!

S-a-ntors luni
În genuni —
Printre astre și străbuni...

31 III 1972

SUBLIMUL PANEGIRIC

*Viteazului vestit în mii de lupte,
Dacă-i înfrînt o dată și-a căzut,
Din cartea slavei filele-i sînt rupte
Și i se uită trudnicul trecut.*

SHAKESPEARE, Sonetul XXV

Dar ce-i un cascador ?
Ce ipohimeni,
Ce soiuri neumane, nelumești,
Ce supermani, nebănuți de nimeni,
Din ce planete vin voinicii-acești ?

Ce nimb zeiesc le-a-ncununat corimbul ?
Ce zei le-au dat tărie-n braț și-n pumn ?
Spre fruntea lor mă-nalt, dar nu văd nimbul
Nici corpul lor c-un spectru radiumn !

Pe umeri, cascadorii-am vrut să-i pipăi —
Necredincios, ca Toma — sub cămeși,
Să văd de-i vrun altoi de zbor și-aripă-i,
Zăgani de-or fi, or îngeri urieși ?!

Ci, rușinat — retras sub bontul deget,
Ca într-un ochi de melc cu bulbul orb —
De-atuncea, nici cu gândul nu mai preget
Să-i văd întraripați, plutind p-un sorb !

La geniile sùmere-mi port gândul :
Cu chip uman, cu bărbi ce-și desfășor
Superbul rîu — și parcă-i văd, de-a rîndul,
Cu aripi largi, gătindu-se de zbor !...

*

...Dar i-am văzut p-un braț de macarale —
Gigantic braț, purtîndu-i peste cer,
În șnurul coliviilor metale —
Ca mărtișorul unui Guliver !

Vrun temerar Cousteau-mi trecea prin minte —
În cușca lui, prin roiuri de rechini —
Cînd cascadorii-aterizau pe grinde,
Scrutînd recifii smultelor grădini...

Sondau prin munții de moloz, de blocuri,
Pe hornuri și, terasamente-n vînt —
Cu farmecul unor funeste jocuri,
Pășind prin spații care nu mai sînt !...

Funambulesc, pluteau pe cîte-o sîrmă,
Pe cîte-un colț de paviment rămas,
Se cățărau pe-o scară fără urmă,
Fantoma bîrnei o călcau sub pas !...

Era o legănare pe văzduhuri,
Cu-aeriene zboruri de paing —
Din depărtări, zăream acele duhuri,
Cum crestele stihilor le-ating !

Se năluceau pe scări interioare
Și clătinate punți, sub muri stingheri,
Pe trepte, filfiind imagine,
Ce nu păreau să ducă nicăieri !...

Îi urmăream prin cataclismul drastic
Din lumea lui Jorge Luis Borges —
Un labirint madreporar, fantastic,
Printr-un coșmar din care nu mai ies !..

Puteam să văd, ca-n bolgii, sinistrații
Din fresca suspendaților coloși :
Grădina cu delicii și tentații —
CUTREMURUL — ca-n Hieronymus Bosch !

Dar nici o paralelă prea livrescă,
Nici plastică, nici un coșmar, nici vis,
Din Dante, Goya, nu mai mi-amintesc că
Le-aș fi văzut, ca-n ăst Infern deschis !

Surpate-n falii d-un gigantic gater,
Etajele holbau sinistru-n cor,
Cu știrbe guri cîntau funestul crater —
Termitierul flasc, devastator !

Sunau acolo-n slăvi vetuste orge
De ziduri sparte, tuburi, stâlpi de fum —
Un recviem șoptit lui Tudor George,
Peste nimicnicia care fum !

Pe-acele culmi, prin surupații faguri
De țevării, de fiare, de moloz,
Prin hăul care se căsca sub praguri,
Și giurgiuvele cu perdele roz,

Prin horbota de sfișiate drapuri,
Sub niagare de beton armat,
Pe spaima suspendatelor dulapuri,
Pe-o lustră spînzurînd la cîte-un cat,

Peste terasamentele ce-și flutur
Cîlțosul păr — Egide ! șerpi de fier,
Peste pianul negru, ca un flutur
Gigantic, atîrnat pe-un ciob de cer,

Peste căderi de îngeri și derute
Ce-nzorzonau surpatul Helicon,
Peste clavirul treptelor durute
Surpate-n vid, ca un acordeon,

Peste oroarea falselor încredere
Și-a cutezanței spirelor de melc,
Peste ecluze de-nclăcite ieder
Și hohotul căderii care-o-ncerc,

Peste-amintirea frîntelor tablouri,
Și iezelele spartelor oglinzi,
Prin zidurile fără de ecouri,
Balcoane și plafoane fără grinzi,

Cutezători, cînd spadele-și împumnă,
Ori cad de pe redane-ntre araci !

Ei sînt *Vitejii* ! Sînt *Evocatorii*
Acelor nefilmate bătălii,
Din care-nfrînți și spoliați de glorii,
Se-ntorc, printre răniți, a doua zi !

Asemeni Om a fost și Stavru Tudor —
Deprins a-și spune-adesea-n sinea lui
Că rănilor-s ușoare și că nu dor,
Iar Gloria-i răsplata nimănui !...

Noi te-am văzut, cutezător ca-n filme,
Cum — *primus inter pares* — dîrz rămîi,
Cum, prin posada caselor infirme,
Săreai, cu salvatorii — oel dintîi !

Te strecurai, ușor, ca o șopîrlă,
Insipurat prin surpături, ca-n laț,
Și te-ntorceai, tîrîș, cu barba zburlă,
Albit de colburi, dar c-un pruno pe braț !

Ori, cățarat pe smulte paliere,
Prin ochiul amintirii parcă treci,
Salvînd de la dezastru, cît nu pieri,
Comorile unei biblioteci !

Brav Salvator de Viață !

Și de Carte !

Memoria spre Duhul Tău, mi-nchin !
Te vād, călcînd cu moartea peste moarte,
Fără de preget, cîtuși de puțin !

Prin bolțile capelelor sextine,
Ca-n Michelangel, viziuni dezgrop,

Gînd, cătărat pe culmi, Te văd pe Tine,
Cum cari, în cîrcă, valuri din Potop !

Pe-un fir de păr, ca spada lui Damoele,
În veşnicie, omule, atîrni !
Şi-n hăul veşnic, prăbuşit din socle,
Te-ncredinţezi în barca unei bîrni !

O bîrnă-ntr-un nestabil echilibru —
Ca un pendul al morţii, din Olimp —
Se smulse din ţîţînile ce-i vibru,
Surpîndu-se-n Uitare şi-n Netimp !

Stîrnind molozul clipelor acestor,
Un vînt al morţii-ţi şuiără-n meningi :
Bătrînul bloc cu nume mitic — *Nestor* —
S-a prăbuşit, ca un oştean, din chingi !...

*

Dar ce-i un cascador ?

Ce ipohimeni,
Ce pronii neumane, nefireşti,
Ce imigranţi astrali, făpturi nenimeni,
Din care lume vin bărbaţii-aceşti ?

Deprins eu greul, omul-om încearcă
Să-şi facă drum prin încercări ce trec...
Viteazul Cascador, pîndit de Parcă,
Se spulberă, la cel dintîi eşec !

Precisă-i săritura ! Volta-i certă !
Altminteri, el, într-un declin încert,
S-ar păbuşi, ca pasărea inertă,
Icarian — în zborul lui inert !

Dar omu-i om, nu-i pasăre, să poarte
Colțite-n umeri aripi, ca la zei ;
El zboară, făr' de aripi, peste moarte —
Netemător de toți ereții ei !

Atita timp cît certă-i fi-va mîna,
Cît ager-ochiul, tare-cumpătú,
Învîngător el fi-va-ntotdeauna,
Trăind *numa-n victorii* — altfel, nu !

Un cascador e-asemeni unui rege,
E-asemeni unui vajnic domnitor,
Pe care-abia destinul de-l protege,
Atita timp cît iese-nvîngător !

Atita cît Istoria l-înscrie,
Cu sceptrul lui, în tronul lui superb,
Un principe-i o-ntruchipare vie
A unei lumi, a unui falnic herb !

Căderea unui Princip, din Cetate,
E propriul lui soroc, destinul dur —
E jertfa uneltirilor spurcate —
Răpus de surghiunire, ori satîr !

Dar Cascadoru-i Îngerul Căderii —
E însuși Geniul — Turnului-Surpat !
Te face pentr-o clipă să te sperii,
Dar nu se sfarmă-n putredul palat !

Căderea-i luciferică, de-o clipă,
E un *memento* surd în ochiu-ți pal,
E vanul cuget c-ai purta aripă
Și c-ai pluti prin aer, dus de-un val !

Un cascador ?

Narcisica legendă

Cu Meşterul Manole din străbuni ;
Impactul cert, ce zborul i-l suspendă,
Reverberîndu-i cerul prin fîntîni !

Un Cascador nu moare niciodată !
Un Cascador, cum ar putea muri ?
Cînd el e Visul, Mintea-ntraripată,
Astrala Năzuinţă — zi de zi !

Cum aş putea, pe-o piatră funerară,
Un epitaf ridicul să-nfirip,
Sortînd sub criptă Pasărea cea Rară —
Măiastra Phönix — veştedu-Arhetip ?!

Eu nu pot crede. Arhanghel luciferic,
Că-ţi vei scrumi penetul tău seraf —
Întramurgînd, surpat sub Întunerie,
Sădîndu-ţi, într-un bulgăr, epitaf !

Nicîcînd, prin ţintirimul allegoric —
Ca Hamlet, năzărit printre gropari —
Nu-ţi voi cuprinde craniu-n palmă, Yorick,
Ca să-ţi declam verseţii funerari !

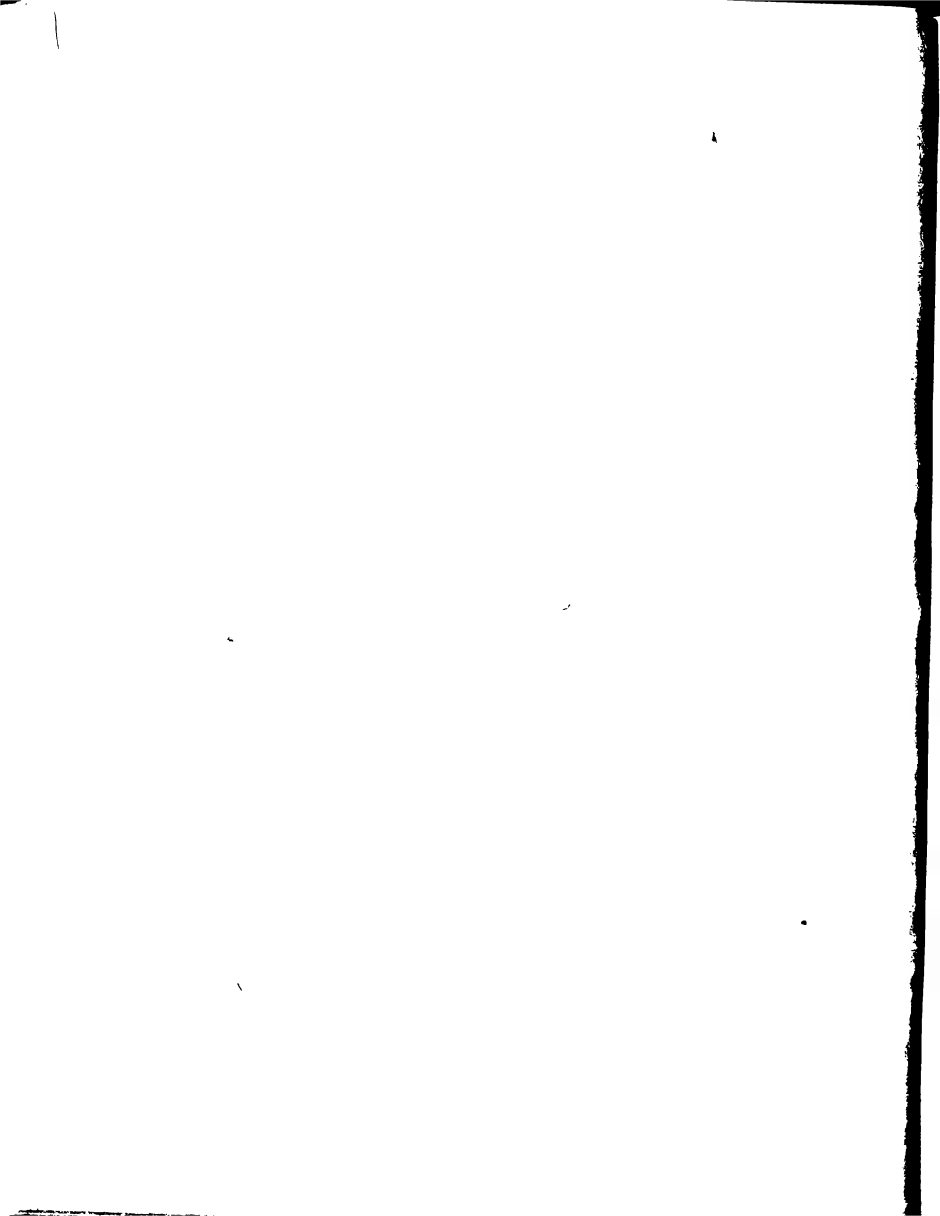
Ci, chiar de-ar fi, printre lăcaşuri sumbre,
S-adast pios, pe-o piatră de mormînt,
Voi hărăzi sublimei Tale Umbre,
Sublimul Glas, sublimul Tău Cuvînt :

*„Nu ! Trecător pios, să nu verşi lacrimi —
Gîndînd că-s os zdrobit şi-n carne sînger !
Poetii tineri, doar, vrun vers consacră-mi !...
Şi-ndrăgostiţii să mă aibă inger !...*

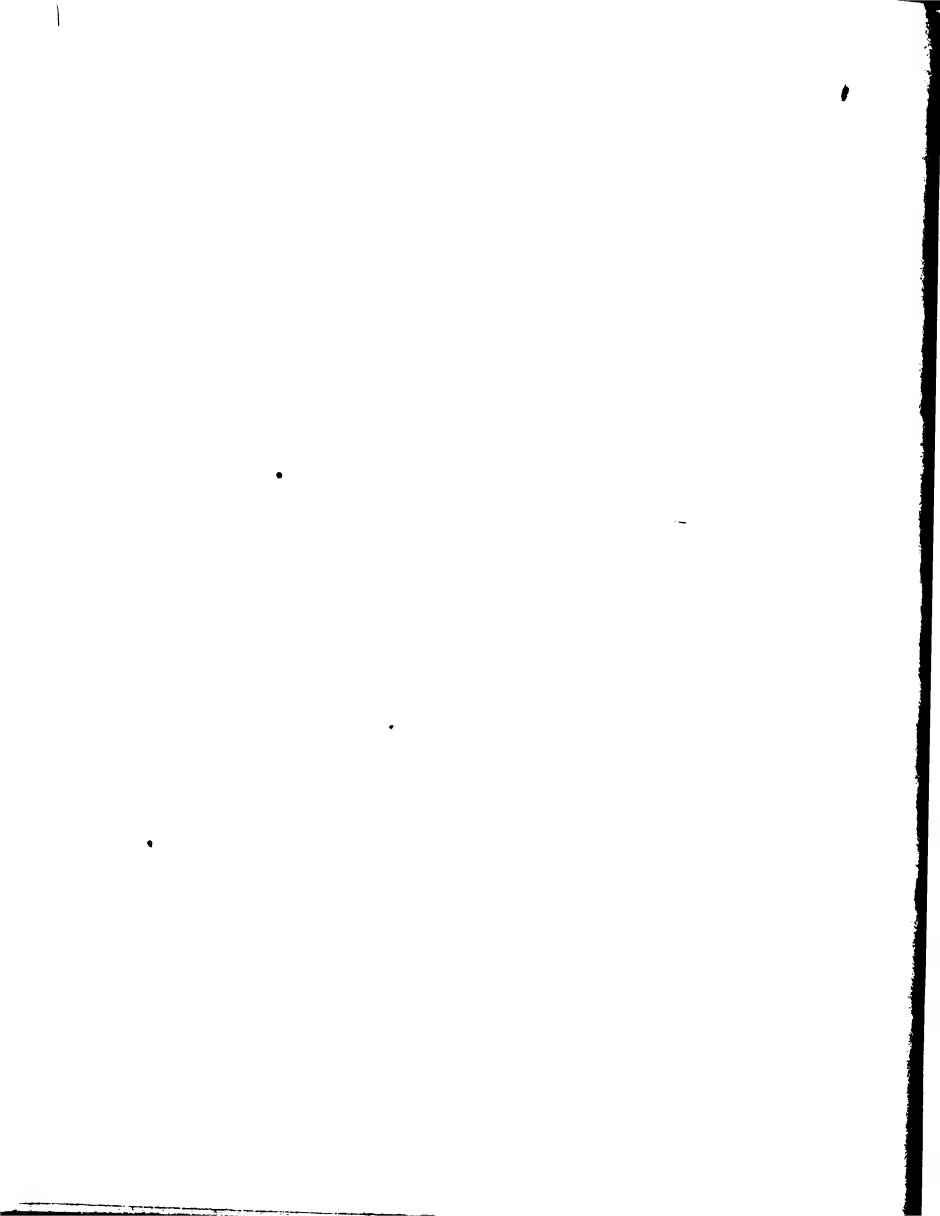
*Aici, e-un cenotaf ! Nimic nu zace ! —
Un Cascador, năcicînd, nu-i un cadavru ! —
Eu nu-mi cătai «aici» un loc de pace !
Eu voi zbura etern !*

Sînt TUDOR STAVRU!“...

26 III 1977

III. ELEGII

ORFEU

(Trecere la țarm)

Treceam pe malul mării
Cu pașii lipa-lip
Marcîndu-i fiecărui
Coroana pe nisip.

Dar marea cu-a' ei valuri
Mă urmărea din mers
Cu unduioase șaluri
Coroanele le-a șters.

De-mi zăbovea vreo urmă
Mimînd conturul pal,
Degrabă, fără urmă, •
O-nvăluia un val.

Pe-atunci gîndeam c-asemeni
De trecătoare mi-s
Pierdutele poeme
Pe care le-aș fi scris,

Căci marea — să mă-nfrunte,
Ștergea cu limba ei
Amăgitoarea punte
Pe care-am pus temei,

Iar vîntu-mi șoptea tainic,
De fiecare pas,
Că nici un semn mai trainic,
Din toate, n-a rămas...

Priveam acelei treceri
Cu capul răsucit
Cum daurite seceri
Sub talpă mi-au pierit.

Mi se părea-n matrice
— Asemeni lui Orfeu —
Că treci, Euridice,
Călcînd cu pasul meu !...

Încît, cu lîra spartă,
Îndurerat la chip,
Pășeam pe plaja moartă
Prin secolii de nisip.

Nainte : coală pură,
Asemeni și-napoi ;
Pe palida-mi contură,
De-a pururi, valuri noi.

Dar pașii mei, sub mine
Dacă-i priveam, în schimb —
Păreau c-aprind lumine
Și că-i încălț' un nimb !

Ce fericit nebunu-i
Privind la soare-n cer :
Părea că-i urma unui
Fantastic Guliver !

Titan ce se strămută
Prin sfere, nevăzut,
Marcînd aceeași rută
Prin cer, dintru-nceput !

Dar noaptea, ca o mare,
În ciclicul ei mers
Stingea frumosul soare
Și-ntregul univers

Opii, răpus de vrajă
La țărmu-acelei mări
C-o însorită plajă
Scăldată-n constelări !

Recunoscui risipa
Pe care n-o-nfirip,
Cu pașii lipa-lipa
Prelinși peste nisip.

PORTRET

Avea ochi ca mura
Pletele de vînt
Îi scăldau făptura
Scoici topite blînd.

Genele arcate
Buzele la fel
Parcă-naripate
Gingaș din penel.

Fruntea-naripată
Gînduri line-o fae
Fin cutremurată
Ca un vînt pe lac.

Și ca o tulpină
Lustruită-n strung
Peste trunchi s-anină
Gitul lui prelung.

Parcă-l țin pe-un soclu
Umerele lui,
Bustul și mijlocul —
Zvelt ca la statui.

Drept cum îi dreptatea
Calcă — nice strîmb —
Demn — cu fermitatea
Firului de plumb.

Totuși, nu-i rigidă
Talia, nici trupul
Cînd dintr-o firidă
Îi răsare, suplu.

Sumbre catifele
Se topeso în falii :
Limb despică-n ele
Luminoasei talii.

Mîna lui ușoară
Dusă ușurel
Printre văluri zboară
Ca un porumbel.

Toga lui de umbre
— Noapte, dinapoi —
Cearcă să-i adumbre
Trupul — falnic sloi.

Trupul dalb de ceară
Umbrele-l converg :
Aisbergul de pară !
Fulgerat aisberg !

I-am zărit prin ceață
Straniul avatar :
Focul lui de gheață
Cu profil lunar...

Totuș niciodată
Nu-ncerca să-i prinzi
Umbra afundată-n
Nordice oglinzi.

MĂ PĂRĂSESC PRIETENII

*La trecerea
Dinei Burhele*

Mă părăsesc prietenii, pe rînd !
Ne răzlețim ca pomii-ntr-o pădure ;
Cu creștetele-n flăcări fluturînd
Cad unul cîte unul sub săcure...

Îmi spune vîntul, tînguind ușor —
Înduioșînd stejarul și gorunul —

Că din frăția densă-a codrilor
A mai căzut un prieten, încă unul...

Iar cei care-n picioare-au mai rămas
Îl prind, pe după crengi, la subsuoară
Și ca pe-un mort spre ultimul popas
În giulgiul lor de ramuri l-înfășoară.

Și îl susțin și parcă ar mai vrea
Cu gestul ca-ntr-o cîrje să-l ridice,
Să-l salte lîngă ei, alături,
Cum l-au știut în vremile voinice.

O, tinerețe — codrul meu apus,
Cu care mă născusem într-olaltă —
Unde-s acele timpuri ce s-au dus
Cînd miruiam cu fruntea bolta-naltă ?!

Ne coșcovim, și creștetul semet
Precurb privește rădăcina-nfiptă
În glodul cotropit ca un îngheț,
Țărîna ne-mpresoară ca o criptă !

Rotunde scorburi ochii și-au căscat
Privind la cel din urmă cum se-nclină —
Mari bufnițe cu ochiu-ncercănat
L-au privegheat cu lacrimi de rășină...

Rănite aripi ramurile-i par
Zbătînd și stăruind să mai s-agațe
De poala zării-albastre în zadar :
Un stol de vulturi, larg — un rug de brațe...

Curemurîndu-și uriașul trunchi,
Din slava lui se prăbuși cum cerbii
Fringîndu-i-se crengile-n genunchi
Cu herbul răsfirat prin apa ierbii...

Tălăzurate frunze-au şuielat
Ca mările stîrnite cu dezastre
Şi codru-ntreg vui străfulgerat
De-acel frunziş or stol igneu de astre...

Tîrziu, doar ploaia ierbii susura
Cînd se-aşternură grelele tăceri
Smeriţi îi priveghiară-n preajma sa
Lin pîlpîindu-i brazii făclieri...

Iar pe deasupra, unde s-aşternu,
Tăriile roteau ca o bulboană
Şi un luceafăr — tulbure de-acu —
Urma-n adîncuri stinsa lui coroană...

O, poate în cîrînd, cîrînd de tot,
S-o strînge crugu-n preajma mea, de moarte,
Şi cu săcurea am să mă socot
Şi voi simţi de trunchi cum mă desparte !

Dar nu-i nimic ! Nu-s trist de-atîta zor !
Atît aş vrea ca-nveninatul ulcer,
Sărutul cel adînc, mistuitor,
Nu mi-l da tu, săcure ! Vreau un fulger !

Un fulger vreau — o pajeră de foc
Descătuşînd monadele-n furtună —
Să-l văd cum taie beznele-n mijloc,
Cum jerba lui de flăcări mă-ncunună !

Şi fiecare ramură a mea
Să se aprindă — flacăra-n tumulturi —
Ca niscai aripi largi care-ar zbura :
Un rug înflăcărat — un stol de vulturi...

Să mă cuprindă-ntreg acel pojar
Zgurmînd şi şerpîi rădăcinii mele,
Ciocnindu-mă de-naltul tău amnar,
Să fumeg tot, să mă înalţ la stele...

De-atuncea eu departe am să fiu
De forfota nevolniciei noastre ;
Ne-om regăsi etern într-un tîrziu
Peregrinînd prin codri-adînci de astre...

8 XII 1959

ORFEU

*Lui Eugen Jebeleanu,
la trecerea Floricăi*

Prea sceptic totdeauna, prea înşelat ades
De propria mea umbră, de-al ochiului eres —

Dar, detestînd Uitarea şi resemnarea ei —
Pe vanele îmbolduri din piept am pus temei.

Am exultat prin simţuri, am vrut să văd, s-aud,
Să pipăi melodia din mugurele crud,

S-adulmec vîntul ager, cu nara, ca un mînz,
Aroma hergheliei şi-a stepei s-o pătrunz,

Am vrut ca agurida să-mi strepezească-n dinţi
Pătrunzătoare sucuri, copilăreşti dorinţi,

Am vrut ca iarba tandră să-mi pîlpîie-n călcii —
Să calc pe focul verde al verdelui-dintîi,

Iar adierea brizei cu-a undei, tremurînd,
Pe lira mea de aur să le-mpreun în cînt,

O nupție solară de raze-n dans compact,
De libelule lucii, în luciu cataract —

Să nu se irosească parfumul, gestul pur,
Nici gust, nici son, nici umbră ce n-ar fi prins contur ! —

Arhitecturi de gînduri, să-nșnurui, să-nfirip
Abstracte constelații din pleavă de nisip !

Strădaniei acestea rob i-am fost în van ;
Credeam că ochi e ochiul, timpanul că-i timpan,

Credeam că-i mîna — mîna, piciorul că-i picior !...
Abstracțiune-i totul — duh neizbăvitor !

Cum cutezai — o, Umbră-iubită ! să te-ntrup,
Să-ți zic Euridice, să te desprind din grup ?!

Ai fost o amăgire a simțurilor, doar,
O decupare-n aer, nălucă din pojar...

Al Umbrelor-Imperiu n-ar fi răbdad mai mult
A părului tău liră vibrantă s-o ascult,

Cînd brațele precurbe susțin astralul păr,
Să cred e-ai fi o liră carnală-ntr-adevăr !

Mi-a mai rămas imboldul acelor tandri nuri,
Să cînt pe lira-mi stearpă edenice tortûri,

Halucinate vînturi să-nfrunt c-un dor acerb,
Purtînd trofeul sacru ca hăituitul cerb,

Să trag prin cer o diră precum arcatul șoim —
Cărări întortocheate prin care-acum îngăim,

Prin apele-cleștare să-mplînt solarii pești
Topiți în chiar cleștarul strălîmpid, nefirești,

Al îndoielii șarpe n-ar fi putut mai crunt
Răsadnița otrăvii s-o cuibărească-n cînt,

Căci însumi sînt o umbră, și cîntul meu nici nu-i,
Părelnice, ca umbra și cîntul nimănu...

*

...Închipuire-i totul ! Închipuire ! Dar,
Închipuirea n-are nici formă, nici hotar !

Deci, dacă-nchipuirea-i și Paradis și-Infern,
Prin vălu-nchipuirii sînt liber să discern,

Neostoitul cuget, deci, poate — oricît vrea —
Să-și logodească unda cu-nchipuirea mea !

O Muzică-i, deci, totul, un sunet nentrerupt,
Un pandemon de sonuri — nici sus, nici dedesupt ! —

Cum ceru-n heleștae, cu-azurul circumscris,
Reverbă-nchipuirea aceluiași Narcis !

Dar, nu ! Iubirea-i spasmul, e gestul de-a cînta,
De-a fi-n de-sine-însuși cu-nchipuirea ta,

De-a decanta-n de-sine al Galatheeii zvon,
Mulînd închipuirea precum Pygmalion,

E gestu-acestor palme uitate-n sacru chiup
Palpînd Meduzei tandre gelatinosu-i trup,

E gestul care-ngîină prin aer îngerî puri,
Ca razele-n vitralii, ca vîntul prin păduri,

Zenonică-amăgire a unui zbor defunct,
Ca astrele-n privire închipuind un punct.

Femeie, Soare, Lună, Iubire — de-i poți zice —
Meduza-nchipuirii, i-am zis Euridice !...

*

Părelnică silfidă, — nemîngîiat contur —
Păstrată numa-n ochiu-mi și-n tainicu-mi huzur,

Doar palidă prezența i-o bănuiam, incert,
Avînd-o-ntreagă-n suflet și-aieveya nici pe sfert,

Încît — scornind pe frunte palmatele-adieri —
Mi s-alungeau prin suflet acorduri dulci de ieri...

Părea-nhămat la jugul unui potrivnic vînt,
Că vroi să trag o umbră afară din mormînt,

Iar pletele-mi spre-n urmă flabîndu-mi, straniu puls,
Îmi înturnau profilul către un timp apus,

Or aș fi fost copacul din cîmp, fără vecini,
De fulgerul furtunii stîrmit din rădăcini...

Părea că dintr-o luptă mă-ntore învins, precurb,
Cu toga sfîrtecătă prin fiecare hîrb

Iar pasul, prins ca-n mîluri, trăgîndu-și glodul șters,
Abia ca dintr-o stîncă se deslușea-nspre mers,

Mă-mbrobona sudoarea c-un cătrăniu sidef,
Destelenindu-mi chipul ca-n basorelief !

Mă-nvolburau, contrare, două dorinți : s-ajung !
Să-i curm închipuirii tot chinu-acela lung !

Dar și-nsetat de chipul, de nimbul drag al ei,
Să-i mai zăresc, o dată, făptura, *cu temei* !

Să mă-ntremez de para conturului ei vag
Și cu dogoarea ceea, spre cerul meu s-o trag !

Căci îndoiala — morbul acelui adevăr —
Se culcușise-n suflet ca viermele-ntr-un măr !...

Mă răstigne-n balanță un răsărit-amurg ;
Cînd mă-nceșta din urmă, cînd mă-ndemna cu sirg !...

Trudeam, zdrobit, spre poarta Infernului, să ies,
Să-mbrățișez, palpabil, funestul meu eres !

Am vrut, deci, ochiul, nara, urechea, vocea mea
Și mîna mea, piciorul, să-mi creadă-ntru *ceva* !

Statura ei de umbră în soare s-o ridic,
Marama cea de raze nimbînd-o-n borangic...

Mireasă ca o rană aprinsă-n ochiul meu :
Fecunditate-astrală ! Solarul hymeneu !

Vai, întorcîndu-mi capul, într-un fugar desmierd,
Cu-această nebulie, de-o clipă doar, s-o pierd ?!

Mă clătinam pe muchea unui jungher de jar,
Dintr-un infern într-altul, într-un declin contrar...

Astfel, trecură seculi, milenii au trecut,
Simțeam că port în cârcă un munte nevăzut

Părea că însuși Atlas, dînd raita prin Infern,
Mi-ncredințase mie blestemul lui etern !

Or Ixion cătîndu-și, printr-un răstimp, popas,
Pe crugul lui de flăcări rotite m-ar fi tras !

Tantalice, sisife strădanii fără rost,
Ca Umbra mea pierdută mai triste n-ar fi fost !...

*

O, Îndoială — vierme ! din trunchiuri ce făcuși ?
Friabilă mireasă ! Logodnic-rumeguș !

Spelb cariu, ce prinzi forță din propriul meu trup,
Triumfător de trupeș atunci cînd eu mă surp !

Ca prăbușita flamă cu veștejitul tors
Mi-ai veștejit simțirea... țin minte... m-am întors...

Ce demon — precum vrejul sucindu-mi blegul cap —
Smulse-se-n clipa ceea fermecătoru-ți drap ?!

De-aș fi-mpietrit atuncea — și să-mpietresc de tot ! —
Uimit de-acea Sodomă ce-l urmărea pe Loth !

Dar, nu ! Scălimb și palid, precum un boț de unt,
Eu m-am topit în spaima acelui amănunt !

Ca sărutînd un filtru perfid cu pleoapa grea —
Se veștejise lyra din mîini, ca o lalea,

Necum nici eu aievea, nici tu-ntr-aievea fuși,
Or numai nălucirea unor bujori apuși,

Unor suave roze pälind atît de pal,
Cu nefiresc parfumul angelic ce-l exhal,

Ca aripa heruvă topindu-se-ntr-un pliu,
Surprinsă de-un paingăn într-un celest laviu

Imperceptibil, tandru amurg de borangio
Din care nici durerea n-a mai rămas, nimic...

Atît mi-aduc aminte, ce crunt rînjise Pluto,
Ghilotinindu-mi zarea c-un hohot : Ai pierdut-o !...

Izbeam dement De-a-Pururi-Pecetluita-Poartă,
Crucificat de vînturi cu lyra-n țandări spartă ?!...

1969

AMINTIRI DE LA BAIA CU ABURI

Lui Radu Popescu

Neîndoielnic, lauri lui Dante !
Însă și făr' de asemeni elogii,
Înspre tărîmul lumii-ăleilante,
M-am pomenit prin spurcatele bolgii !...

...Popii desfrîului oferă amvoane
Ce aminteso de cabina catolică,
Unde, păziți de priviri, de icoane,
Rămîn în pielea lor diabolică.

Se leapădă, asemeni păcatului,
Haînele groase, treanța, izmenele,

Rămîne liber cultul bărbatului
Dat pradă văzului, zburlindu-și penele...

Pentru această înfățișare
A Sfîntului-Duh vrînd să se-ascunză
Prin încileite cîlțos cuibare,
Adam se rușinează c-o frunză !?

Într-adevăr, pudoare într-atîta
Trezește *văzul* întotdeauna,
Încît candoarea — nemaivăzuta —
Ca pe o pasăre o prinzi cu mîna !

Jocul luminii s-ar putea ca, astfel,
Să fie însuși — concret — piuitul ?!
Soarele mîinii-i deranjează nițel
Scufia nimbului ca mărgăritul...

Dar e un curaj să privești curios
— Trăgînd în pliuri, discret, perdeaua —
Trunchiul acesta săltat vînjos,
Care, ca Marsyas și-a smuls mantaua !

Despre nesăbuite tandreți
Poți să te-ncumeți fără rușine :
Bustul oferă tandri nămeți
Și flori — oglindei — brațele pline !

Se începe c-o dăruire
Către imaginea ta de Narcis
Turtindu-ți nasul în oglindire :
Clepsidra trupului tău s-a transmis !

Este ceva care iese din tine —
Un duh înfrigurat, rebegit —
Asemeni vulpii vonmünchauzine,
Care din pielea ei și-a ieșit...

Or, poate Marsyas eram — satyrul —
Or cristalidă eram — un vierme —
Pierzînd petalele ca trandafirul —
Mai pur, mai sincer ivind sub derme ?!

Se leapădă ceva, simți că se leapădă,
De la prima mînușă, de la primul fular,
Ipocrizia hainelor scapătă
Răsărind cîte un luminos mădular...

Gîturi de lebădă, mîinile-acestea
Se-ntind prin aer și se frămîntă
Reeditînd gestului indic povestea :
Soarele-Șiva raze cum cîntă !

Un răsărit pentru orice amurg ;
Palma cu raze trece prin bolte
Spicele-acestor palme decurg
Ciclio, din mine, ca niște recolte...

Dansul pe care mi-l bănuiam
E-ascuns în linia trupului gol,
Care flambează-ntr-un intim tam-tam,
Cu șoldul și numărul rotogol...

Este o curgere tînjind rotund
În toate-aceste sinuoase linii,
Dezvăluindu-se din glod străfund
Cu șoldul și umărul rotogol...

Mă bucur și cînt din fibră în fibră
Tremur de legănarea din aer :
Carnea mea feciorelnică vibră,
Simt cum se gudură lent ca un vaier...

Primordială mișcare ! Tandrețe !
Moluscă fragedă, pseudopodă !
Tremură vipera de tinerețe
Zvîcninidu-și pielea ei încomodă...

Singele înflăcărat dă pe-afară
Căci, altfel, de unde atîtea brațe ?
Și-atîtea flăcări cîte mulară
Mîinile-acestei suple paiate ?

Brodează soare-mprejur ca un vierme...
Toate aceste protuberanțe
Se risipiră în luciuri ferme
Și-n mozaicuri de dulci faianțe...

Trecerea-n rîndul Marilor-Fresce
De corpuri goale ce se contemplan
Din prima treaptă ne năucește
Cum crește-n slavă indicul templu ;

Prea senzuale, extatic pure,
Năzare rituri prin slăvi bacanta :
Un crab de gesturi pregnînd ușure
Cerule de umbre dinspre Ajanta !...

Șnur de istorii face-nconjurul —
Prelungi exoduri treptuitoare —
Învîrtoșindu-se-n preajmă șnurul
De mîini, de trunchiuri și de picioare...

Și prin această junglă virilă
Amiresma cultul femeii
Prin hărmălaia de duhuri, vigیلă,
Dansul felin al Salomeii !...

Capete !... Capete !... Densete grime
— Ca în anteicele piramide —
Smulse din trunchiul lor cu cruzime
Te năpădesc prin intrări, prin firide...

Trupuri și trupuri — ca vița de vie —
Cresc pe colonne, în vrajbă de linii,
Forfota cărnii se-agață, vie,
Holbându-și, doldora, ochii-ciorchinii !...

Ochii !... Molohul vajnic de carne
— Argus c-o mie de ochi — te străpunge
Hydra-pletoasă mii de lucarne
Are pe brațul care te-ajunge...

Aici, în forfota aceasta densă,
Pierde-te, creangă a mea, plăpîndă,
Împădurindu-te baia imensă
Care te-așteaptă ca o osîndă !

*

...Dar viziunile abia se-adună,
Crescînd cu frescele din Purgator,
Unde, pe trepte, ca-ntr-o lagună,
Urcă un spirit fumegător...

Din anatomicele avalanșe
Izbăvitoare, o fină ceață
Pudrează cu o bură etanșe
Desfriul care-l avem în față...

Pare că drumul duce la cer...
Călcăm prin norii-n troieni ca lîna :
E-o bucurie, într-adevăr,
Că ne dispăre piciorul, mîna...

S-a stins și gestul cu care-n joacă
Imitam *dincolo* nimbul și soarele ;
Mîna prin bolte umblă opacă
Și parcă nu mă mai duc nici *picîoarele*...

Trupului irosit îi e ciotul,
Dar din această lentă risipă,
Spiritul — purificat cu totul —
Ca dintr-o moarte se înfiripă...

Plutesc, de vreme ce umblu prin duhuri
Și toate parcă-s o amintire
Pe-această pace calmă-n văzduhuri,
Dorm vulturește-n cerească plutire...

...Întoarcerea e pe drumul invers,
Plecînd din această-mpăcare de lînă :
Se năzăreau iarăși, din mers,
Duhul picioarelor, pîcloasa mînă...

Îmi apărea iarăși prin opaițul sur
Trupul de care fugisem încoace
Și cîte un virgilian contur
Mi se năzărea că vrun semn îmi face.

Reveneau iarăși la locul lor
Părțile trupului ce irosit e,
Fiecare mînă, fiecare picior —
Parcă mai limpezi adăogite !...

Astfel am înțeles din zăpezi
Reîncarnarea zeului Siva,
Prin soarele-acelei înalte amiezi,
Căscîndu-și sala de aștri ogiva ;

Dușuri de foc, din înaltul botez,
Miruiau „reîncarnății“ pe frunte,
Prin carnea proaspătă cu pielea frez
Lumina șiroind funte-funte...

Depart-e-n urmă, plase de fum
Mai atîrnau șerpi de regrete
Și spiritul ca un eteric parfum
Se prelingea prin șolduri, prin spete...

Cu diadem de broboane pășind
În certitudinea acestor astre,
Ne bucurăm că iar ni s-aprind
Mîinile noastre, picioarele noastre...

Greieri, lăcuste, șopîrle și șerpi
Prin anotimpuri cînd reci, cînd calde,
Binecuvîntă pîntecii sterpi,
Sînii și coapsele sar să ne scalde...

La scăldătoarea Capernaum,
Ori scăldătoarea Sfintului-Gange,
La fel trudește trunchiul de fum
Să se tămăduie de-ascunse goange !

Pe vătămarile cîte însipură
Inima, sufletul, mințile noastre,
Cu-nlăcrimarea de flăcări pioură
Botezătorul-Duș lucii astre...

...Nu uit nici cum apărea cîte unul
— Osîndă de care nici eu n-am scăpat ! —
Sclavii ce freacă în palme săpunul
Topind tot jegul cu gest pilat !

Uită-se, dacă se poate uita,
Zarva acelor ce-aşteaptă rîndul,
Să-i prindă sclavii cu laba grea,
Prin cazne, duhul reîntrupîndu-l !

Lungi caracatiţe îi trag sub trapă,
Zgurmînd în coapsa grasă ficatul,
Şi fiecare Prometeu crapă,
Cînd îl frămîntă-n clonţuri gealatul !

Trudesco pe-aicea sfinţi iezuiţi
Întru această aspră frăţie ;
Să-i canunească pe nelegiuţi
Şi carnea-ncinsă să le-o sfîşie ?!

Or poate carnea fumegă-n zori
Trăind coşmarele cele mai varii
Cînd beţivanii de gladiatori
Tînjesc să frîngă-n ghionturi cezarii ?!

Corpu-i cu lacrimi plin şi cu zoaie
Care le şterge, blîndă, otreapa :
Apa aceasta pură-i înmoaie —
Apa aceasta divină ! Apa !...

*

...Umerii vălurindu-mi cearşaful
Şi spînzurîndu-mi-se pe după şale,
Mîngîietor am uitat tot perdaful
În oblăduirea atingerii moale...

Pentru ca ultimele rămăşiţe
De întunecime, de necurăţenie,
Să se topească-n aceste şuviţe
Care-mi dădeau indiana vedenie.

Și pentru ca mersul iar să-mi apară
Cu-nsemnele urmei, cu certe intenții,
Deprinși cu plutirea pașii mei răsunară
Concretelor lespezi pocnindu-mi galenții.

Aș fi putut, totuși, acelor ecouri
Sedus, într-un colț să m-așez ca fahirii,
Pecetluit în tăinite cavouri
Rumegînd tainele nemuririi.

Dar și așa, corpul ușor
Hanțele vechi cînd mi-l hăimurară,
Pluteam... eram tot plutitor —
Beat ca un spirit fără povară...

Astfel, plutind printre oamenii vii,
Viața mi se păru nefirească
Și ea pe-un vis ce mi-l amintii
Din adormirea mea îngerească...

Doar într-o curte, la un catarg,
Cînd vîntul serii-ncepu să sufle,
Văzui cum zboară-n azurul larg
Un stol de îngeri — un stol de rufe...

12 XI 1953

PEȘTIȘORUL

Lui Iordan Chimet

Sufletul meu mi se pare închis
Cu acel peștișor în acvariu :
Parcă trăiește, parcă-i un vis
În filigranele apei de bariu...

Pîlptie, pîlptie flacăra lui —
Insinuantele aripi și coada...
Zboară prin cerul palid-verzui
Neverosimil flambîndu-și plămada...

Un duh — asemeni cu duhul meu —
Muchii răsfrînge, de-argint, ca șișul,
Ochiul ce-l fulgeră vrun minereu
Străluminînd penumbrei desișul...

Fald platinat cu laviu de cenușă
Pare aievea, apare, dispare
Pururi plămada lui jucăușă
Cu o vibrație tulburătoare...

Văd uneori, ochii lui — mari ! —
Gura lui — mare ! — oval căscată ;
Moarte, aidoma Tu îmi apari,
Holbînd prin geamuri — prompt ! — cîteodată !

Pe urmă — brusc ! — parcă întors
Ca o mînușă pe partea-ailaltă,
Floral și-nghite felinul tors —
Zburla-n desișul umbrei tresaltă...

Uneori lunecă atît de lin
Cum — despletită-n șuvițe — luna...
Norii de purpură și muselin
Prelung îi sfîșie tandru cu mîna...

Astfel — plutitor — mă visez, uneori,
Similar cu șuvița de lună or peste,
Duh ce-n troienele dulcilor nori
Ca o cometă de foc se topește...

17 XI 1958

GAUDIANUL PANEGIRIC

Al fiecărei generații drept,
Chiar datorie de-a-l marca și-l are :
Să scoată— fieșcare — glas din piept,
Să-i tragă, cocoșește, o cîntare !

Eu i-am cîntat, sonor, pe leții mei,
Spășitei generații dînd cînstire...
Băieți iubiți de-alcool și de femei,
Ca fluturii dînd buzna-nspre potire !...

În buza gropii, fie-mi fericiți,
Țărîna-mbrățișindu-i, senzuală,
Cu dragostea cu care-acești iubiți
S-au azvîrlit în glajă și-n vestală !

Garoafele de foc, la cripta lor,
Coroana de luceferi să-și aștearnă —
Chiștoacele solipind seducător,
Din buză-n buză, într-un cer de iarnă !

Va fi un piept de gloanțe ciuruit,
Or de ftizii, prin șanțuri și prin hrube,
Or decorații care-au strălucit
În pieptul lor viteaz, cu mii de bube !

Și crini am să v-aduc, blajini trompeți
Cu glas pios, prelung, al unei pîlnii,
În cinstea-vă și-a trecătoarei vieți,
Sunînd parfum, ca-n tulnicul Bobîlnii !

Acei ce cred că leatul cel de rînd
E-un număr, doar, e un obiect de treabă,
În care nu dospește nici un gînd —
Ei înșiși, care-i viața, nu se-ntreabă !

Eu nu cunosc vrun tînăr — cît ar fi
De firav, de bicisnic, de ciuboață —
Să nu-i tînjească facla inimii
Ca lumea asta s-o cuprindă, toată !

Și nu cunosc în lume trențuros,
Primind din mila publică simbrie,
Să nu viseze : Tirania jos !
Să nu-și proclame propria mîndrie !

Zăltații lumii-n lume-și fac amvon
Și spun minciuni la lume și la ziduri —
În timp ce visătorii-aud un zvon
De îngeri pali și cîntă-n crîsmă lieduri...

Un tainic templu-i fiecare trup,
Boltit în hardughia lui de oase —
Arhitecturi *gaudiene*-n grup,
Ce nimănuia nu-i aduc foloase !

„Familia Sagrada“ — zid sublim ;
În față-i mască,-n spate-i altă mască !
Intrăm din cer în cer, ca să ieșim :
Lăuntru-afar' același cer se cascade.

Dar ce vrei să-mi arăți ? Fațada ta
Sublimă — ca prelații, au ca regii ! —
Cînd, pînă lăuntru, te vei măcina
De-un cancer sumbru, viermuindu-ți negii !

Or vrei, la ciotul tău luetic, pal,
Marcat de lepră, Cerberul cînd latră,
Să ne-nturnăm prin putredul portal
C-un imn de catedrață scrisă-n piatră ?!

Alege-ți cum vrei tu și dă-ți cu fard
Pe dinlăuntru, ori pe dinafară —
Înșiră-ți singur boarfele pe gard,
Ori poartă-le-n adinca ta cămară !

Oricum vei fi, ne-ngroapă-același cer
Și *Zidu-Aceleii-Plîngeri* nu există !
Care-i închis și care-i temnicer ?
Și care-i masca lumii cea mai tristă ?

Gaudi-a scris în piatră glasu-i grav
Și-l voi cita, cu lăcrămarea-n gene,
Ci : „*soarele-i mirificul zugrav*
Al țârmurilor mediteranene !“...

Ce umbră faci ? Ce pliu îți pui, ce drap ?
Din trunchiul tău ce zdreanță neagră-atîrnă ?
Ce nimburi, ce pampoane-ți pui pe cap ?
Ce schelării tresalți din bîrnă-n bîrnă ?...

Există doar un ceas solstițiar,
Cînd umbra intră-n tine, ca-ntr-o teacă,
Cînd trup și suflet se-mpreună, iar,
De-a dreptu-n strălucirea ce le-mbracă !

Aceasta e *Amiaza* tuturor,
Din care doar cel flasc, scălimb, decade —
Tîrît înspre-amurgitul abator
Al unui soare veșted, din balade !

Vulturii de amiază ! — La Zenit,
În clipa verticală — drept în creștet ! —
O spadă-arhanghelească intră-n Mit !
Un vultur spelb se surpă-n zboru-i veșted !...

Acesta-i Zidul-Tău ! Doar tu-l susții,
Cînd trece limba Ceasului prin Tine —
Meridianu-naltei bucurii,
Prin care universul se susține !

O clipă doar, din viață, ești divin :
Cînd tînăr ești, cînd dragostea ți-abate,
Cînd parc-auzi un vers, cînd bei un vin,
Or, mai curînd, în clipa morții — poate !

De Clipa-Ceea, nimeni nu-i scutit,
Chiar dac-ar vrea, prin farmec, să s-ascundă :
Îl miruie-Acel Soare, însutit,
Nimbat ca melcu-n propria lui undă !

Așa încît, fii țănoș cavalier,
Ori împărat al lumii, om de vază,
Ori vierme sumbru, fii ! Același cer
Ne-nsulițează-n spița lui c-o rază !

Nu sarbede mîndrii eu am să port
În trupul meu, cu-nfipse banderile,
Ca sorcovele unui taur mort !
Ci port în suflet Astrul-Nantei-Zile !

Din umbra mea și din clisosul lut,
Un chip monumental, pe-ncet, se-ncheagă
Și mă dezleg în Soare, mă strămut
În plasma lui, cu ființa mea întreagă !

Nu vă voi spune-Adio ! Ci vă spun
Că-n fiecare-a-nmugurit aripă,
Săltîndu-se, dintr-un Icar străbun,
Spre Clipa-Ceea :

Zenitala Clipă !

Cînd am să mor, vreau să fiu ars ;
Aleagă-se din mine pulberi !
Adio, trup, țest, carp și tars ! —
Cenușa-mi, vîntule, s-o spulberi !

Prevăd, la cremator, pe coș,
Copaci de fum, pulsînd de-a rîndul —
Orașul anilor frumoși
C-o grea tandrețe-mbrățișîndu-l !

Pe aripi, paseri vor purta
Ca bruma, duhul meu subțire
Și ca pe-un giulgiu, umbra mea
Pădurile or s-o respire !

Iar apele, pe fruntea lor
Cu lin îngîndurate cute,
Vor legăna unduitor
Acele colburi așternute...

Cenușa mea va-mbrobodi
Răceala marilor orașe,
Iar roditoarele cîmpii
Cu harul meu o să le-nfașe !

Pe dunări și pe negre mări,
Ușor, ca neaua, o să cadă
Și pe carpați din depărtări
Pluti-voi tandra mea zăpadă !

Pămîntu-mbrățișa-îl-voi
Și-apoi o mie de pămînturi :
Prin vraful cosmicului roi,
Cenușa mea, să mi te vînturi !

Voi poposi pe noi planeti
Și-n trupul proaspetei țărîne,
Cenușa ispășitei vieți
Sămînță nouă va depune !

Din măturia ce-am s-o las,
Vor încolți păduri solare
Și-n ramuri vor căta popas
Și cuib, măiestre zburătoare !

Ci-n orice colț s-o resfira
Vrun fir din pulberile-mi fine,
S-or naște, din cenușa mea,
Copaci și cîntăreți — ca mine !

SOMNUL BUNICULUI

*Drag mi-a fost bunicu' —
Bunul Nae Cicu !...*

Păcat că voi nu l-ați văzut cum doarme
Pe bitu-meu, cînd — de la cîmp întors —
Pe prispă-și ciolănea truditul tors,
Ca un oștean care-a căzut sub arme !

Părea un dac îndrăgostit de moarte —
Străbunul meu erou necunoscut ! —
Îmbrățișîndu-și prisma, ca pe-un scut,
Cu care somnul morții și-l împarte !

Mai vezi-l cu-amintirea ta — pioasa ! —
Bronzat la chip și falnic, ca și-atunci,

Cum lîngă trunchiul lui, brăzdat de munci,
Şedeau de veghe secera şi coasa !

Acele miini, snopite-o viaţă-ntreagă,
Păreau că-s curpeni scurşi din pieptu-i supt,
În care cuprindea, pe dedesupt,
Ţărîna lui, ca pe-o muiere dragă !

Pica în somnul lui, cu-atît nesaţiu,
Ca prăbuşit în vis un luptător —
Pe după brăcinar prinzînd, cu spor,
Pe trupeşul Anteu, în crunt pancraţiu !

Cu lutul prispei, chipul lui — cîmotii ! —
Se-ngemăna ca-n *Somnul* lui Brîncuşi,
Iar trunchiu-i prometeic, sub cătuşi,
Părea un sclav de-al lui Buonarroti !

Păcat că numa-n amintire, încă,
Şi-n ochiul meu s-o mai păstra un timp --
Surpat ca Encelade din Olimp —
Ciclopeianul somn durat în stîncă !

C-un gest titanic, vezi-l cum cuprinde
Precum Atlas titanu-ntregul glob
Şi-ntăritat, cu forţa lui de rob,
Boltitul cer îl clatină, din grinde !

Îi pîlpîiau doi ploi — precum penaii
La porţile ogrăzii — suple facile,
Cînd rugul cărnii-acestui sfînt Heracle
Se risipea-n florii şi-n costelaţii...

Păcat că voi nu l-aţi văzut cum, parcă,
Dormea-ntre stele, într-un somn profund,
C-un horcăit suprem, cutremurînd
Cocioaba lui, ca pe-o străbună arcă...

Se-nflăcărau mușcatele-n ferestre,
Sub streășină, ghirlânzi de poame-n șir,
Ardeii rumeni, c-un astral delir,
Nimbau în slăvi ritmările terestre...

Cînd respira bunicul, cîte-un munte
S-aridica la cer, ca marea-n țarm,
Apoi vedeau cum slăvile se dărm,
Cînd foiul mării-ncepe să se-ncrunte !

Se-nvolbura un vînticel prin bozii —
Umflîndu-și buza-ntocmai ca Eol —
Ciulinii o porneau de-a rostogol,
Dulăi flocoși foșneau din tîrnul cozii...

Doar cîinii lui dormeau ou el alături,
Cutremurați prin somn de somnul lui
Și-ncolăciți, cu prispa căpătii,
Bleoșdeau un ochi prin blana lor de mături...

C-aveau și ei, ca toți dulăii, vise
Și — din stăpîni — pe el l-aveau mai scump ;
Cînd se-ntorcea bătrînul de la cîmp,
L-îmbrățișau, parcă s-a-ntors Ulisse !

Cînd fornăiau cîrlanii din coșare,
În somnul lor — monumental trapez ! —
Visau și ei, stîrnind cîte-un nechez,
Că-1 poartă-n zbor, prin cîmp, pe tata mare !..

Bătrînul nuc foșnea din săbii lucii,
Vălindu-l într-un nimb miresmîtor,
Pe cînd lăstunii, năvăliți în cor,
Zbucneau un imn din orgile ulucii...

Dar ce visa, sub chica-nciltoșată,
Răpus de munci, ca trudnicul Hercul ?...
Visa că-i strîns tot cîmpul în pătul
Și turmele lui Thespius că-i fată !

Visa o-ncăierare c-un centaur,
Ori cu vrun fluviu-n brațe, snop cu snop...
Buiacul amazoanelor galop...
Livezile cu merele de aur...

Sub umbra lui acuprindea pămîntul,
Surpat în somn, precum Icar în mit,
Ca un titan răpus în tărmlu scit,
Cu cer, cu tot, din tălpi cutremurîndu-l...

Păcat că voi nu l-ați văzut, acolo,
Pe prispă-ngenuncheat — ca zeul Apis,
Deificat sub cerul pur, de lapis,
Purtînd în creștet discul lui Apollo !

Sublim era să-l fi văzut cum cade,
Topit ca o efigie-ntr-un scut,
Giganticul erou necunoscut —
Păstrat în Amintire și-n Balade !...

Pe stîlpîi prispei, scrijelați cu brîie,
Coloane infinite-n slăvi susțin —
Ca pe-un mauzoleu, or baldachin —
Stelatul cer, prin care el tot suie...

TINEREȚEA TITANULUI

Adolescența lungă, prea lungă, mă doboară
Și lucrurile-n preajmă prea leneș prind contur !
Aștept să iau asupra-mi titanica povară —
Cu mintea și voința titanului matur !

Deși în cuibul palmei gigante eu prind stele,
Ș-ades le mîngîi puful de aur, ca la pui,
Chiar știind c-or să le crească din raze, aripi grele,
Prea-mi zăbovește vremea, de cînd le tot mîngîi !

Deși văd în oceanul oglinzilor azure
Cum umbra-mi se profilă-n imenși, ciclonici nori,
Și-mi pare că-mplinită e toga vîrstei dure,
Prea copilandru, încă, mă simt adeseori !

Prea vor dovezi titanii-ăi bătrîni de pe de lături
Și prea te pun la cazne și probe noi să-nduri,
Cînd e destul, c-o pleasnă, cinci-șase munți să-i măhuri,
Or să le-nșfaci căciula cîltoaselor păduri !...

Cu toate astea, dînșii, cînd își adună Sfatul,
Ca pe-un zăvod, de pază la porți mă rînduiesc,
Cît șuierînd în frunză, mă pierd cu șuieratul —
Cînd glasul meu alături de-al lor e mai firesc !

Eu cred că-ncai d-acolo îmi vine mintea asta,
Ce, nefiind prea puțină, ei mai puțin-o fac,
De-mi tund, ca la balauri, cînd li-i zburlită creasta,
Ca nu cumva d-a loru-și isprăvi să-ndrug că-s fleac !

Mă dumiresc eu bine ! Îi mai pîndesc o vreme,
Pe urmă, nevrînd prieteni, mi-i trag pe toți dușmani
Și-i fac eu, pîn' la urmă, titani fiind, a se teme
Și-o să le-arăt ce-nseamnă odraslă de titani !...

ROTONDA DE LA TOMIS

Jur împrejur, în grea rotondă —
Ca o brîncușiană vatră —

Druidie, cresc butuoi de piatră,
Durînd, prin timp, ciuntita frondă
Din helge stîncă, or mulatră...

Gu gheara-ți scrijelași, Natură,
Pe unde, lin, umanul deget
Amorfului i-a dat contură
Și viață hărui-n sculptură —
Pe zei fruntîndu-i, fără preget !

Atîtea mii de ani, olaltă !
Ingrămădite-n neorîndă,
Sînt marmuri dintr-o lume altă
— De melci prelinsă, ori de daltă —
Spre-n care mintea-mi se cufundă...

Păstrează-n piatră mărturie —
Natură, Om și Timp și Lupte —
Istoria-nturnată mie !
Frînturi din antica mahie,
C-un abator de blocuri rupte...

M-așez pe-o marmură obloangă,
De seculi prinsă-n mușchi subțire :
Un scit, un grec, sau o romancă,
Au stat cîndva pe-această bancă,
Scandînd o stanță de iubire !

Destramă, Timp ! Eol, șoptește —
Prin arbori noi scrutîndu-și zborul —
Că-n tot ce știi tu, părintește,
Din ce se surpă-n vînt, or crește,
Rămase trainic doar Amorul ?

Șed capitелurile-n horă —
Jur împrejur — le tot contemplan :

Coloane dîrze-ntr-altă oră,
Din timp ce amintiri devoră —
Dîrz, evocînd solarul templu !

Romane și grecești inscripții —
Zobite-n vechile altare —
Destramă stihuri funerare,
Pe unde tracii, geții, sciții
Dormeau în tumuli, de-a călare...

Dezbină, Timp ! Eol, șoptește,
Dă arborilor noi, răspunsul
Că-n tot ce știi tu, părintește,
Din tot ce surpă-n vînt, ori crește,
Rămase trainic numai Plînsul !...

„Te-ai stins, Caecilia-Artemisa
— Frumoasa lui Perint, fragila —
Și a lui Andrys, tu, Kirilla,
Pe unde-ncolbuiră scrisa
Nisipul, vînturile-argila“...

„Cirillus — prunc iubit ! — tu, ramul
Lui Bessius — cîrmaci de navă —
Ți-ai frînt mlădița ta firavă —
Curmîndu-ți stirpea ta și neamul
Ce stăruia, prin tine-n slavă !...“

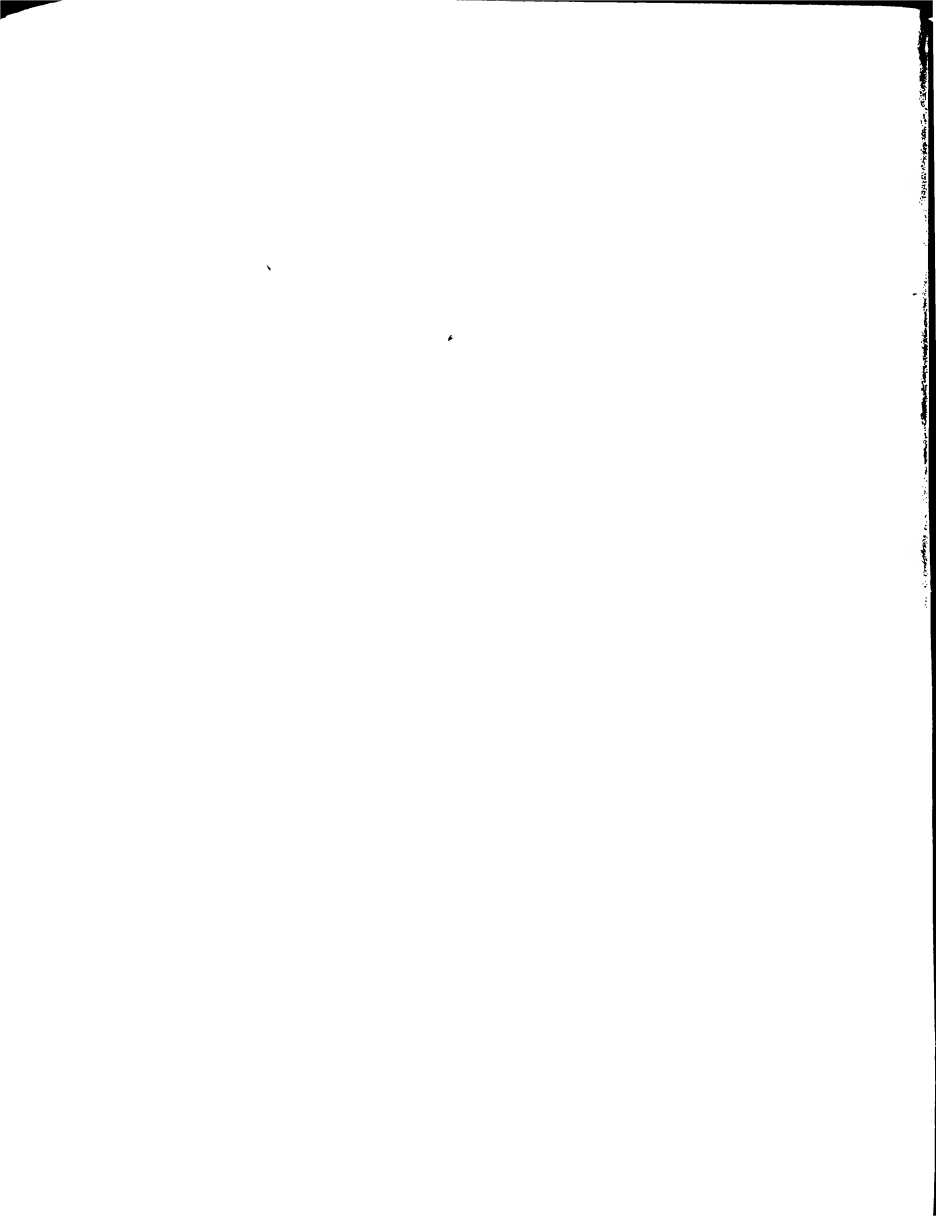
„Te-ai stins și tu, Pompeius Falco
Din Moesia — Guvernatorul,
Sub care-ngenunchea poporul !
Tu, țarcă, amintirea-i calc-o
Cu negru-ți giulgi, flambîndu-ți zborul !“

Mnémosyna — ce stai de strajă
Și nu lași sufletul să piară—

Arată-mi la orimăla glajă
A duhurilor ce-și prind coajă
Și într-aievea mă-mpresoară !

Bătrînul nuc — cel ce-și revarsă,
Deasupra, cerul de tămîie,
Mă-nfaldură cu torța-ntoarsă
Și fieșcare piatră ștearsă,
C-un braț
s-apeacă,
s-o mîngîie...

IV. SONETE

I

Cînd clericii — mandat celest ! — se ceartă
 Pe Sfîntul-Tron al Sfîntului-Imperiu,
 Cînd, pentru-orgoliul lor, invoacă Cîriul
 Şi se-mbrîncesc, turbaţi, la Sfînta-Poartă,

Cînd Duhul-Sfînt peste-un vaecarm isteriu
 Haznaua de lumină şi-o deşartă,
 Cînd Sfînţi-Părinţi ca laicii se poartă,
 La ce, de tine, Papă, să mă speriu ?!

Exemplul Vostru de-l urmează regii
 Şi se-nvrăjbesc, ea Voi, seniorii, ducii,
 Tu-i dojeneşti cu Sfîntul-Cnut al Legii
 Şi-i căsăpeşti la mir cu mirul Crucii !

Dreptatea, Libertatea vorbe sînt
Precum e-n cer, așa şi pre pămînt !...

II

Zmintit ce sînt într-o zmintită hulă :
 Minciuna îndrăznii s-o-nfrunt, fălşese,
 Cînd ea-n mulţimi, abilă, se furişe,
 Iar pe tiran umilul îl adulă !

Minciuna te priveşte dintr-o nişe
 Aseunsă-acolo-n taina ei fudulă,
 Cînd nu-i convine-un rege, dă o bulă,
 Doboară un imperiu c-o pastişe !

O, trist Zmintit ! Zmintit zmintit ce-am fost !
Mai prost nici nu puteam să fiu mai prost !
Ciumații toți, leproșii toți se-ndoapă
Cu vorbe izvorâte de la Papă !

Cine-ar putea cînta — ce sfîntă mină ?! —
Din tron, pe Sanetitatea-Sa-Minciună ?!

III

Nu, nu mi-a fost prea greu să-mi leapăd tronul,
Cum floarea ei și-ar scutura-o rosa,
Nici imposibil de-nfruntat angosa
Că alor mei le-am terfelit blazonul !...

N-am tremurat, închipuindu-mi Cossa
Cum mă va-mpinge-n lături cu bastonul,
În timp ce ipoceritii țin isonul,
Hulindu-mă, cînd tîrșii spre Canossa !...

Nimic ce-ar hîrjii cărări prin carne
N-ar izbuti mîndria să-mi răstoarne,
Nici fierul ars ce-ar sfredeli, nedrept,
Văpăile din craniu și din piept,

Cît m-a distrus un gînd — un singur gînd —
Că — pentru cît cutez — sînt prea plăpînd !...

IV

Care-i greșeala cea mai grea : — zi-mi, Papă ! —
A celui ce-a greșit și-și recunoaște,
Cînd, penitent, orăcăie-ntre broaște
Or ca guzganii-și sapă singur groapă ?

Sau e a Celui ce pe-acela-l paște
Și — din ce-l vede-n șanț, că nu-i mai scapă —
Îl soarmă-n torturi, îl dă prin grapă,
De mai s-aleg din el doar sfinte-moaște ?!

Zi-mi, Papă, tu, cu vocea ta preasfântă !
Sfinte-Părinte, rogu-te, cuvîntă !
Cine-i Cristosul ? Robul tău, de-a tîrșa ?
Or tu, izbindu-ți robul tău cu cîrja ?

Aștept răspunsul tău de-o viață-ntreagă !
Părinte-Sfinte, du-te și te roagă !

V

Renunț la Roma, azi, precum Ovidiu,
Cînd — prea trîziu — veni să-l ia galera...
Renunț la vis, mi-i silă de Cythera,
Detest grandoarea gestului insidiu !

Renunț la gestul tău clement, Esthera,
Nici libertatea azi n-o mai invidiu :
Să se înece-n mările de stibiu !
Înfrînt, dar mîndru — îmi condemn hymera !

Ce-i prea tîrziu, degeaba să mai vie !
Degeaba-n lume-omunculi să se nască !
Degeaba-i primăvara prea tîrzie,
Cînd n-a rodit la vremea ei firească !

Desfid tardiva milă suverană,
Cînd, trup și suflet — tot — sînt tot o rană !

VI

Clemența ta, azi, Papă, n-o mai voi !
Nu voi pași de-acum rînjita-ți Poartă
Eu, cel desculț, răpus, cu carnea moartă,
Vălit în sac, prin zloată, prin noroi...

E prea tîrziu ! Speranța ta-i deșartă !
Poți să m-aștepți și-n vremea cea de-apoi :
S-o izbăvi speranța celor goi !
Tiranica speranță nu se iartă !

Mi-am părăsit imperiu, cer, stindard,
M-am zmîngălit cu scîrnă-n loc de fard
Și m-am tîrît pînă la Poarta-Ta,
Să-mi spui o vorbă, să mă vrei ierta !

Royalu-mi chin de l-ai spăși pe sfert,
Te ierte Dumnezeu ! Eu nu te iert !

7 II 1969

TRECERE PRIN PARC

Lui Tudor Vianu

Îmi port royal statura de poet
Pășind sub cer alături cu copacii,
Prin firul ierbii ce se curbă-nceț
Mlădițe suple dănțuind cu grații

Prening din slavă fluturi și frunzet
Un crainic vînt împărtășind ovații
Și-nchină-n cupe roși, ciocnind buchet,
Holocaust în cinstea noastră — macii

Pe-această cale cu păuni superbi
Ce trena-și poartă cometoși ca mine,
Sărut pios arborescenții cerbi
Și mîngîi căprioarele-regine.

Pe-un ochi de lac, străvād, prin suple ierbi,
Lunecătoare lebedele line...

27 II 1957

INTRARIPARE

Vorbiți de Clasici, Zei, vorbiți de Genii :
Presate imortele-n stinse bracuri,
Meningi de pagini, sclerozate veacuri,
Papyrusuri certificînd milenii...

Dar seara, cînd, pe clătinate lacuri,
Din taina salcei năluciți vedenii —
Sătui de Urbe, de livrești asténii,
De larva zărvuită-n bric-a-bracuri, —

Un înger palid fruntea v-o-nconjoară
C-o nimbă tandră, ca o suplă tiară,

Și-n ochiul vostru pîlpîie-o lumină
Dintr-un opaiț antic — genuină —

Ba chiar simțiți înmugurind din umeri,
Imense aripi, ca la zeii sumeri...

CARTEA

Tandrețe languroasă lin tactilă
Pe-obrazul cărții mele, pe copertă :
Paingul mîinii-n fiecare filă
Palpită ager o meninge certă !

Deci, tu ești orhideea mea fragilă
Ce timpul meu, calcarul, mi-l insertă,
Parfumul meu de firavă argilă,
Icoana mea-n infoliul tău inertă !

Îți recunosc, petală ou petală —
Ca Hamlet deșirîndu-ți monologul —

Corola ta ce iz amar exală
Pe unde-și scurse nebunia drogul...

M-ai devorat, idee cu idee !
Pier în extaz, Sublimă-Orhidee !

ARMURA DE SUDOARE

Prea bine nu mă simt cu bani în pungă !
Sînt vrednic numa' pînă-i prind în labă,
Sînt prea-nvățat să nu mi se ajungă,
Și-abia eînd n-am, să sfîrîi după treabă...

Nu-mi iau model vrun leneș de tarabă,
Și nicidecum pe ăl cu laba-lungă ;
Pripitul nu-l iubesc, nici p-ăl cu grabă !
Mult trîndăvesc, da' sting, cînd sâr la muncă !

Îmi place să asud, cu mintea-n flăcări !
Sublim e în sudori să te bălăcări !

Pe trup să porți o platoșe de rază,
Iar ochiul tău — răzbătător — să vază !

Mă sfătui cu străbunul Hesiod :
Cît timp nu pui, n-ai ce să iei din pod !

N-AM TIMP SĂ MOR

N-am timp să mor, trudind d-atîta vreme,
— Chiar nedator nimica nimănuî —
Dar dacă-n piept nici o speranță nu-i,
De nici o moarte nici n-am a mă teme !

De viață, doar, mă tem, că n-am s-apui
— Matusalem uitat și de blesteme ! —
Sub zări de nea aș vrea-ntre crizanteme
S-adorm pleoștit, cu nimeni căpătîi !

Ah, tihnă vreau ! Vreau tihnă ! Vreau : adio !
Nu ! N-am nici un regret din tot ce-a fost
Și zisa-viață care-aș părăsi-o !

Doar amintirea unui cer anost
Și poate, uneori, un zîmbet care
De tine-mi amintea, de flori, de soare...

COROANA DE SONETE

Glosă

I. MATRICE

*Tot Universu-i scris numa-ntr-o genă !
Din infim spor, Păduri regenerează !
Un Soare-ntreg renaște dintr-o rază !
Atomului, Cometele-i țin trenă !*

*În spelbul Mit dospește forța trează !
Plăpîndul nor Taifunul îl antrenă !
Minerva dăinuiește-ntr-o migrenă !
Sortit e-un strop de rouă Lumi să vază !*

*Puternic ești, Tu — Gînd, Tu — Vis, — Poete !
Tu, Literă — sămînță grăitoare !
Program-Arhitectonic din Sonete !*

*Atavic Cumul — vieții viitoare !
Un Punct numai să lași, un Semn pe-o Carte !
O Literă ne mîntuie de Moarte !*

II. ECLESIAST

*O Literă ne mîntuie de moarte !
Pripitul zel stă-nscris în țintirime :
Vraf-Epitaful nemaicitit de nime' —
Deșertăciunea vieților 'deșarte !*

*Scălimbe cruci pe-alei — scălimbe rime
În știrbe strofe suferinde foarte —
Se tîrîie, duc lupta mai departe,
Spre-a nu se irosi în întregime !*

Spăsite vieți se-ntrupă-n reci cuvinte,
De-o virgulă se leagă, doar, de-un nume,
De-o rună ruginită pe morminte,
De-un mușchi pe-o piatră, de-un culbec în spume...

Din duhul tău nimic nu te desparte,
Un Punct numai să lași, un Semn pe-o Carte !

III. GRAFIT

Un Punct numai să lași, un Semn pe-o Carte !
Serafa Edelweiss pe-o tîmplă-alpină
Mijește-n cîmp stelar și nu se-nclină
Nici vîntului, nici efemerei Soarte !

Furtunile se zdrențuie-n ruină,
Se sfarmă stîncă-n grohotele sparte ;
Catifelata stea va să se-ntarte,
Ca diamantul orb, să dea lumină !

Sortite-au fost : hîrtia efemeră
Și efemer, dansînd pe coli, grafitul
Să celebreze lumile ce speră,
Eternei trăinicii serbîndu-i ritul !

Cuvîntul scris e lacrimă, dogoare,
Atavic Cumul — vieții viitoare !

IV. ATAVIC CUMUL

Atavic Cumul — vieții viitoare !
Din rodnic colb și scrum de toamne sure,
Focșoare Phoenix năpădesc pădure,
Din stinsul cenușar migrează-n soare !

Şezum sub codrii antici, să-mi susure
Clepsidrele străfunde, placentare,
La firul ierbii crud, lângă izvoare,
La pragul fermecatei comisuri !

Neîmămărit, în refractare sensuri
Mă dispersam, ca humorală sevă
În nantele şi-adâncile propensuri,
Prin poli propuşi, prin presupusa Evă !

Priapici brazi sculptau pagode nete :
Program-Arhitectonic din Sonete !

V. BAROC

Program-Arhitectonic din Sonete !
Dă-mi sevă, tu, proliferante ruguri —
Dispersele frunzarelor belşuguri —
Artezianul trunchi să mi-l desfete !

Din muguri stîrnă-mi crengi, din crengi dă-mi muguri,
Buzate frunze dă-mi, ce-or să se-mbete
De sărutarea suplelor comete
Cu rod focos în plîsă, ca jaru-n struguri !

Naturii va să-i corectăm programul :
Eliberat haoticelor norme,
Barocul cel prolific, cu tot neamul,
Îl vom planta-n electrizante forme !

Profil concret vei da, vei fi în stare,
Tu, Literă — sămînţă grăitoare ?

*Tu, Literă — sămînță grăitoare,
 Tu faci să crească Timpul, dinapoia :
 Un purec, cît sămînța de sezoia
 Purtînd, ca Atlas, cerul în spînare !*

*Homeric bulb orbit renaște Troia !
 Din Beethoven o pajiște-mi năzare,
 Eolie glas dă-n scoică son de mare,
 Prin ochiul puștii văd tortúri din Goya !*

*O linie, un punct, o spelbă pată, —
 Ca după ploaie, alfabet de rîme, —
 O hieroglifă veștedă mi-arată !
 Friabila Istorie-n fărîme !*

*Mitologii s-au stins, imperii gete !
 Puternic ești, Tu — Gînd, Tu — Vis, — Poete !*

VII. OCHIUL

*Puternic ești, Tu — Gînd, Tu — Vis, — Poete !
 Poți în cuvînt mumefia un virus,
 Or aburul de smirnă-ntr-un papirus, —
 Tămîie dăinuind cu unde-ncete !*

*Prelinsul timp al oștilor lui Cirus
 E-nscris pe cer de săgetatu-arete...
 Spășiții îngeri doar Poetu-i vede :
 Cu chipu-mbălsămat ca trandafiru-s !...*

*Din Timp, un Ochi spre-ncoa' etern s-ațintă !
 Ci Ochiul nostru cată înspre-Acela !
 Pojar străbun mocnește-n hyacintă !
 Pădurile din Timp își trag dantela !*

În stinsul ochi, Homer aprinde-o rază :
Sortit e-un strop de rouă lumi să vază !

VIII. BROBOANA

Sortit e-un strop de rouă lumi să vază !
Cercelul firav, lacrima debilă
Din ochiul Aurorei se profilă
Prin iarba cu cleștare de topază...

O buburuză-n geana de zambilă
Și-anină ochiul, strania mirază,
Cît pare că în sfera ei veghează,
Întregul cer — imensa lui pupilă !

Minuscul astru ! O, sublimă perlă,
Ce-n conca zării pîlpîi ! Strop de rouă !
Tăciune sfînt din ancestrala șperlă ! —
Sudoare sfîntă, — hăruită nouă !

Sfînt diadem slăvind augusta venă :
Minerva dăinuiește-ntr-o migrenă !

IX. MINERVA

Minerva dăinuiește-ntr-o migrenă !
Cruntata frunte Zeus și-o apleacă :
În țestul lui stă-nfipt, ca spada-n teacă,
Un trăsnet dur și-o pavază helenă !

Numai baltagul tău, Vulcane, dacă
Va mirui torpoarea schizofrenă,
Se va ivi, atunci, acea Atenă
Cu coif și-astrala za care-o îmbracă !

La cel dintii fior ce-adie-n craniu,
Presimt prevestitoarea ta Idee —
Pehblenda-n care zace-al tău uraniu
Ca un balaur într-o orhidee !

Presimt cum pe ocanica arenă
Plăpîndul nor Taifunul îl antrenă !

X. ANSELMUS

Plăpîndul nor Taifunul îl antrenă !
Dorm, ca-ntr-un ou, povești tăinite-n coaje :
Eolieni balauri, prinși de-o vraje,
Pîdesc, din sîmbur, forța lor perenă !

Mai ți-amintești de-Anselmus cel din glaje,
Sub cerul sticlei prins, ca-ntr-o falenă,
În zbor interior, prin strîmta scenă
Dintr-un coșmar cu bahice miraje !

Sonetul de cleștar te-nchingă-asemeni
Cum prinse-n plod edenicele paseri,
Ca lumile care visează-n germenii,
Ca fulgerul rubinelor cu laseri !

Da ! Phoenix din tăciunul spelb viază !
În spelbul Mit dospește forța trează !

XI. MIT

În spelbul Mit dospește forța trează !
Memoria mirabilii seminte
Păstrează-n insondabile velinte
Străfundul spic din amurgita oază !

Îmi ard în ochi atavice credințe,
Grifoni extatici, sfîncși îmi stau de pază,
Mimez un idol sacru, în extază,
La sibilinic rug, ce din părinți e !

Anim acest carbon, flambînd în pagini,
Spre evocarea altor stinse ere :
Silvane mituri fumegă-n paragini,
Din ritualul scrierii-austere !

Mari glaciații scurse-ntr-o morenă !
Atomului, Cometele-i țin trenă !

XII. UN PUNCT DE FOC

Atomului, Cometele-i țin trenă !
Focosul-Punct iscat din stol de prisme,
Duhovnicul astralelor tropisme :
El, Jupiter — Olimpia Antenă !

Ce haos surd ! Haotic cataolism e,
Închipuindu-mi, doar, acea Gheenă,
Devălmășită-n vraștea halogenă,
Cu macerări bezmetice și pisme !

O, Armonie ! Oare-o să se stingă-n
Memorie, cereasca țesătură,
Goblenul dumnezeului-păingăn,
Minunile ce ochiul meu le-ndură ?

O singură soînteie le păstrează :
Un Soare-ntreg renaște dintr-o rază !

XIII. ARAHNE

*Un Soare-ntreg renaște dintr-o rază !
Arahne, tu, cu daurite-andrele
Brodează-mi stema, cerurile mele —
Vast curcubeu pe-o canava atlază !*

*Fă, dintr-un ochi, ochi mulți, din stea, fă stele
Din literă fă-mi verb, din verb fă-mi frază
Și imn din imn astral proliferază —
Proteic — pandelocul de dantele !*

*Atita timp cât ochiul meu mai poate
Să croșeteze-n viscol de lumina
Nemaivăzute lumi nemaicîntate,
Voi crede-n Adevăr, Frumos și-n Bine !*

*De-i scutura feriga frîntă-n vază,
Din infim spor, Păduri regenerează !*

XIV. PROTEU

*Din infim spor, Păduri regenerează !
Visează-n pulberi hidre palimblaste !
Dintr-un zgrăbunț, preling reciife vaste !
Stă-n vrejul flaso Hecatonchiri de groază !*

*Mirifă-i forța agrăirii noastre :
Din zdrîngul limbii poți stîrni cea loază,
Gea iederă-vîrtej, Taifun-emfază,
O scară pînă-n pronii, or prăpaste !*

*Cu ochiul ager, uită-te și zgurmă
Minunile tăinite-ntr-un corpuscul,
Heraldică popoarelor din urmă, —
Nestinsul soare-nchis în bob-minuscul !*

Ciorchini, dă-mi, Bachus ! Cîntă-mi, Melpomenă !
Tot Universu-i scris numa-ntr-o genă !

XV. COROANA DE SONETE

Tot Universu-i scris numa-ntr-o genă !
Din raze împletite-n filigrană,
Sonetului dă-i strălucirea strănă,
Cleștarul radiumn — dogoarea stenă !

Precum Petrarca-n Capitol se-ntroană
Poet Divin întru a Romei Plenă —
Înstrună-ți, Muză, harpa ta sirenă
Și-aprinde-mi din sonete o COROANĂ !

Lumină din lumină mi-nlumină !
Dă-mi curcubee-n lacrima din geană,
Sublima-Prismă unic-genuină
Străfulgerîndu-mi tiara suverană !

Cu cînte fruntea bardului s-o poarte !
O Literă ne mîntuie de Moarte !

XVI. BOUSTROFEDON

O Literă ne mîntuie de Moarte !
Un Punct numai să lași, un Semn pe-o Carte !
Atavic Cumul — vieții viitoare !

Program-Arhitectonic din Sonete !
Tu, Literă -- sămînță grăitoare !
Puternic ești, Tu — Gînd, tu Vis, — Poete !

*Sortit e-un strop de rouă Lumi să vază !
Minerva dăinuiește-ntr-o migrenă !
Plăpîndul nor Taifunul îl antrenă !
În spelbul Mit dospește forța trează !*

*Atomului, Cometele-i țin trenă !
Un Soare-ntreg renaște dintr-o rază !
Din infim spor, Păduri regenerează !
Tot Universu-i scris numa-ntr-o genă !*

FUNAMBULESCUL MIM

Cine-i acel ce-atît de strașnio știe
Tot ce gîndesc, ce simt, ce vreau, gesticul
Și imitîndu-mi abitir tot tieul,
Îmi zburdă-n jur, aidoma — sosie ?

E cînd suavul văl ca borangicul :
D-abia de-l simt prin derme cum mi-adie :
Cînd greu îl simt, de tul, ca pe-o mantie
Trenînd din trunchiul meu cîte-un fascicul !

Cînd — alteorî — la bunul lui capriciu,
S-așterne-n calea mea ca un lințoliu,
Se face preș funestul măscăriciu,
Or, dup-un colț pitit, m-adumbră-n doliu !

Aștept să cadă Toamna, ca să-l știm :
Cine-o fi fost Funambulescul Mim ?!

BALERINA DE GHIPS

I. CATATONIE

O, inger flase ! Neputincioasă poantă
A unui zbor de ghips ! Pleoștit amurg
În viziunea unui demiurg
Care-a expus eroarea lui flagrantă !

Scălimbul creator te vinde-n tîrg
P-oricît, ca pe-o netrebnică bacantă,
P-un gît de șnaps, p-un filer scurs în geantă,
Unor clienți ce nu-l primese cu sîrg !

Prin aburi de-alcohol, răasai divină
Pe-un colț de masă — scenă sclipitoare ! —
Și-n ochiul meu, superbă balerină,
Dansezi printre sticloante și pahare...

Și-mi cresc din suflet nimburi, se dilată,
Ca undele din flacăra curată...

II. BALERINA DE GHIPS

Măcar dac-ar fi fost de porcelan
Prelinsa dansatoare-n piruetă,
Desfoliată-n selenit elan !
Dar nu așa : c-un braț ciuntit de cretă !

Fuiorul ei de raze-mi păru stran,
Prea spălăcit, în volta prea concretă,
Sub smalț cojit, simțai în filigran
Fracturi osoase — grația procretă !

Prea creponat era acel tu-tu
Dintr-un moar boțit, julit de molii,
Prin care — descărnată — se văzu
O pulpă roz, ca floarea de magnoliă...

Din umăr i-amurgsie spelbul clips...
O, balerina tragică de ghips !

III. CE FULGER !

Ce fulger ai fi fost ! Puteai să fii
Un snop de lan, din soare un fascicul,
Rug ireal, foșnindu-ți borangicul,
Pe-un vînt astral — prielnio inimii !

Dar tu n-ai fost decît un junghi ridicul,
Un sclip de tinichea, ce străluci
Cu gălbenarea sterpei jucării,
Cărei cocleala îi lîngea fistioul...

Și nici măcar n-ai fost de tinichea,
Plîngînd, tomnatec, iederi de rugină !
Tu — boț de ghips — tu — dansatoarea mea,
Sortită-a fi unui smintit regină !

Mai ți-amintești acel bețiv, în trans,
Ce cuvios te-a invitat la dans ?

IV. FUNESTA SÎRMĂ !

Arteziană balerînă
De borangicuri prinse-n joo —
Astrală pasăre de foc
Țîșnind prin conul de lumină !

Mirific astrele se coc,
Undind spre nimba lor deplină
De policromă muselină
Al flamei simbur din mijloc !

Dégas superb ! Absurd se curmă
Sublimul dans interior,
Zărind, sub smalt, funesta sîrmă
Ce-anină-n soclu falsul zbor !

Scălimb Icar picat din soare !
De ghips e sluta dansatoare !

V. S-AR MAI PUTEA ?

Cum aş putea să reanim
Divina pasăre ce-o speră
Această flamă grosieră
În rugul unui dans sublim ?!

Butucănoasă baladeră
Seornită de grotescul mim
Al unui meşter anonim
Muşcat de-o palidă himeră !

Extatică, scălimbă formă
Zăltată-n statuar peduncul !
Oroare-a cărui zeu ? — enormă !
Grotesc, întraripat homuncul !

Ce mîini funeste le-au fost pînteo
Acestui glod, ce fad descînteo ?!

Rămii la mine în odaie,
 Infirmă Divă-n spartul soclu !
 Sublim — printr-un revers binoclu —
 Astralu-ți tors va să-mi apaie !

Voiu stinge orice gând de cioclu
 Stîrnit cînd ghipsul se despoaie !
 Topită-n lăcrămoasa ploaie,
 Îți vei petrece-n Simbol foclu' !

Uita-voi fracturata mîna,
 Ciontitul șold, culoarea roasă,
 Ca — singur ! — *Gestul* să-mi rămînă
 Aprîns în noaptea ce se lasă !

Te voi păstra etern, și-aproape,
 Sub spectrul amurgitei pleoape !

STRIGOI ÎNDĂRĂTNIC !

Astă seară — nu ! — n-am să mor !
 Am să mor — dacă vreți — mîine seară !
 Voi dansa, voi dansa-ntr-un picior,
 Așa, d-al dracului — dă stea polară !

Am să plec ! Am să plec ! Binișor ! Bi-niii-șor !
 Nu mă-mbrînciți în șuturi pe scară !
 Fiți blînzi ! Foarte blînzi ! Foarte blînzi, domnilor
 Am o fractură în zona lombară !

Chemați, mai bine, un taxi, ceva,
Un soi de vehicul, chiar Ursa-Mare,
O ambulanță rotită-n stea :
Stelaru m-așteaptă ! Așa-i, mă, Stelare ?

Am să vă las ! Nu acum — vă implor !
Discret am s-apun — discret ! — domnilor !

IMN POLYMNIEI

Vorbesc ! Citesc ! Și scriu ! Trei haruri, trei,
Care-mi invocă Buze, Ochi și Mână ! —
Uneltele unor prea darnici zei,
Poetului sortite — dimpreună !

Dă-mi Gura Ta, cu imnul dragostei !
Dă-mi Ochiu-Ți constelat ca o fîntină !
Dă-mi Crinul-Mîinii-Tale, dacă vrei
Să-l fac pecetea mea, să-mi fii stăpînă !

Vorbesc ! Citesc ! Și Scriu ! al Buzei Tale
Cuvînt mă simt, ce-Ți pîlpîie-n petale !

Văd litera asteriei hidalge,
Ce-n Ochiul Tău palpită printre alge !

Iar Mîna Ta e-un caduceu cu viperi
Din care n-ai mai vrea să mă eliberi !

NAȘUL VORBELOR

De-acuma, mulțămît cîtva tot sînt,
Că — dacă alta n-am făcut pre lume,
Deprins la șotii, năvălit la glume —
Umila vorbă o făcui Cuvînt !

Ce mare treabă-oi fi făcut, anume ?
I-am dat, acestui grai, distins veștmînt !
Am preschimbât un sunet sterp în eînt,
Obîrșie i-am dat, i-am dat un nume !

Am logodit Cuvîntul, după voie,
Cu Vorba lui, în taina lor intimă —
Cît însăși viața mai frumoasă-n doi e :
Din Mire și Mireasă — ritm și rimă !...

Cuvînt de-au fost, au dac-au fost Voroavă —
Io le-am nășit, Io le-am săltat în slavă !

EFEMERUL CÎNTEC

I. MESAJUL GIZEI

Ar trebui sub lupă s-o revăd
Această efemeră, suplă gîză,
Ce-mi plăcă, prin perdele, ca o spuză
Pe-un vînt celest, dintr-un astral prăpăd !...

Ideogramă fină de ceruză !
Tașism filigranat, stelar omăt,
Cu trei antene scrise dindărăt,
Sortite-n cer pulsarii să-i auză !

Ce hram porți tu, fantastic mesager,
Al unei microlumi dintr-alte ape ?

Al cărei năvi, modulul efemer,
Sub becul meu, l-ai scoborît pe-aproape ?

Dovada cărui zbor străfund vei fi
Din gizele roite-n galaxii ?

II. RUSALIE

Doi ani de zile, ori mai bine trei,
Zgrăbunțul larvei stăruie-n nămol,
Se tîrîie-n plătîndu-i camizol,
Pîn' să-ți apaie-n straiul de scînteii !

Sublimele-artificii zboară stol :
S-aprinde bolta-n intim templul ei,
O lîntiță de gîze, un polei
Reverbă ceru-n fastuos pîrjol !

Invazia de larve-n slăvi îndură
Masacrul-Vameș : broaște, ștîme, pești...
Dar — nupțial — suprema aventură
Ca un luceafăr, Vierme, ți-o trăiești !

Te tîrîi larvă, secolî, dar — O CLIPĂ ! —
Mireasă fii ! Fii Mire ! Poartă-aripă !

În orice piatră zace o statuie,
Ce-n ochiul *unui* sculptor se deșteaptă, —
Dar, care, altui ochi zărită nu e,
Sub peplul de steril — perdea inaptă !

Ci *altor* ochi pupila le-o mîngîie
Tot *alte forme* scrise-ntr-*altă* treaptă —
Ca-ntr-o meduză pîlpîind verzuie,
Ce-n val de val fantomele-și adapătă !

Sublimă Piatră-n care-aprinși cît largu-s
Atîția ochi — ochi scrutători de Argus !

Această Piatră zvîrle-o-n rîu, căci Apa
O va scălda-n fremătătoare rochii,
Teșindu-i de pe sînul ei otreapa,
Spre *forma* ce-au rîvnit-o-n ea toți ochii !

OARE-AM PUTEA SĂ DEFINIM SONETUL ?

Cristalizată muzică-i sonetul —
Copil al trudniciei îndelunge,
Precum grafitul diamant ajunge,
Sub frămîntări tiranice, pe-ncetul ?

E perla scrisă-n lacrimi și-n sînge
Cu care-n stridii a-ncrustat stiletul ?
Durerea Vorbii, mîntuind Poetul :
Catrenul și terțina care plînge ?

Vai, soarta *definiției* acestii :
Să-noate, ca meduzele-n sugestii !

Poți, oare, să surprinzi, într-o Meduză,
Nimbatul chip, luminofora-i bască,
Dacă-n nisipul plăjii-o tîrîi, flască,
Scurgîndu-i ochiu-n fiece ventuză ?!...

TREI LUCRURI

Bărbatul volnic — sfidător de moarte —
La Templul Vieții-adaogă temei
Trei cărămizi de bază — hramuri trei :
O casă nouă ! Un copil ! O carte !

Nu mi-am sleit d-a surda anii mei :
Slăvii o casă — herbul să mi-l poarte !
Plodii un prunc, să-mi ducă mai departe
Bătăile focoase-a' inimei !...

Veni-vor vînturi, casa mea s-o surpe ?
Ci stirpea mea s-o stinge-n vrîun flagel ?

Cînd hoitul meu va putrezi prin cîrpe,
Ce fleacuri vor dura mai mult ca el ?

Tu, Cartea Mea-n cîntări slăvindu-mi-le,
Stol îngeresc vei flutura din file !

UN CHIOT !

Motto :

*Et sur ces sommets clairs où le silence vibre,
Dans l'air inviolable, immense et pur, jeté,
Je crois entendre encore le cri d'un homme libre !*

JOSE-MARIA DE HEREDIA
Aux Montagnes Divines

Cînd — beat de tinerețe — cîndva, urcam la munte,
Cu verticalul tulinic al brazilor pe buză,
Descătușam — cît cerul ! — lăuntric să s-auză :
Aho ! — acel țipăt al zărilor răsfrînte !

Cîndva — la țărmul mării — pășeam stelara spuză
A plăjilor imense, cu solzuiri mărunte,
Izbindu-mă sirene din sfîrcul cozii-n frunte —
Aho ! — chiuindu-mi fantastica Meduză !

Semeață, ca aisbergii, auz acea cîntare
De fulger care-ngheață, înfipt pînă-n prăsele —
Ca un fanon gigantic, un țătur de cleștare,
Legînd aceste pulberi cu pulberea din stele...

Duceți-l la ureche — cu scoica — după voie,
Al Libertății chiot și-al Spațiului : Aho !...

Intr-o lucrare a unui autor anonim se pomeneste despre o fantezistă intrecere lirică între Hesiod și Homer. Regele Panedes va fi pus cununa biruinței pe fruntea lui Hesiod, contrar părerilor marului public, spunind că „drept este să fie proclamat învingător cel care prin versurile sale ne îndeamnă să cultivăm ogoarele și să trăim în pace și nu cel care înfățișează războaiele și măcelurile“.

Cîntați, cu-nvrednicire, pe blindul Hesiod —
Acel c-un ochi spre brazdă, cu celălalt spre cer —
Cînd — îndemnînd țăranul, prin sfatu-i auster,
La muncile agrare — l-împovăra de rod !

Ce imn se mai cuvine divinului Homer ? —
Acel ce-nflăcărează puternicul norod
Să nu-și încline fruntea, suindu-și arma-n pod, —
Cînd însăși Demnitatea și Viața lui o cer !

Ca „oul, sau găina ?“ — problema, văd, s-a pus :
Care-i întîi din două, deci, care-i mai presus ?
E ca și cum se-ntreabă : Or plugu-ntîi, or arma ?
Ce-i mai de preț pe lume — silozul, or cazarma ?

Sofisticul Panedes dă stima lui supremă —
Nu judecîndu-le-Arta, clasîndu-i după temă !

La Olimpiada din Tokio, în concursul de iahting, clasa „Olandezul zburător”, frații Stig și Lars Kall, marinari suedezi, care se aflau în frunte, cu maxime șanse de a câștiga cursa și medalia de aur, s-au întors din drum, salvând echipierii și ambarcația Noii Zeelande, aflați în mare pericol.

...Erau, de mult, în frunte și dinaintea lor
Le dăntuiau sirene, cu solzi lucioși de aur,
Iar marea unduioasă foșnea, ca un balaur —
Drapel gigant de unde rulînd cuceritor...

Atuncea, auziră — prin mugetul de taur
Al turmelor marine — un glas tînguitor
Și înspre-acea bulboană, cotiră-n grabnic zbor —
Uitînd de soarta cursei și cuvenitul laur !

Neptun cerea pe-altarul de flăcări vii — ofrandă :
Bărcuța cît un flutur din Noua Zeelandă !
Și s-ar fi stins — desigur ! — ca fluturu-n genună,
De nu erau, pe-aproape, cei doi, să-ntindă-o mînă !

Medalia de aur nu-n pieptul lor a ars,
Dar nimeni n-o să-i uite pe frații Stig și Lars !

Motto :

*Și dacă steaua ce mă-ndrumă-n taină
Spre mine cu blîndețe s-o uita
Schimbîndu-mi zdrențele-ntr-o mîndră haină
Să pot fi demn de-a sta în fața ta,
Atunci, abia, mi-aș trîmbița iubirea ;
Dar pîn-atunci îți ocolesc privirea.*

SHAKESPEARE Sonetul XXV,

Nu voi atinge-această psaltire-a lui Shakespeare,
Deeît cu gestul frunzei ciătîtă-n tandra briză :
Suava mină, care tînjește s-o deschiză —
Pe fieșcare filă, c-un dești, picîndu-i mir !

Mi-i teamă de-o lumină hieratică, trimisă
De-un înger ce pîndește-n tăinitul trandafir !
Ar trebui — desigur — să am zeiescul gir
Și Cartea s-o desfoliu pe-un rug, ori pe-o banohiză !

De unde-atîta teamă și-atîta ger, să-ndur :
Splendorile edene, infernul grav-obscur ?

Mi s-a-ntîmplat — cu palma plutind blajin prin trestii —
Pe însuși Will să-l mîngîi — visîndu-l din sugestii !

Și cîteodată, ochîu-mi, prelins în vro mirază —
Asemeni unui aisberg astral, părea să-l vază !...

SUBLIMA NOAPTE

Motto :

*Și gîndul meu spre tine zări străbate
Zelos ca pelerinii să te sorb ;
Pleoapele deschise-s ferecate
De bezna-n care vede doar un orb.*

SHAKESPEARE, Sonetul XXVII

Sublima Noapte-a definit-o Strozzi,
Pe drept : „fu da un Angelo scolpita“ —
Arhanghelul Mihai i-a fost ursita,
Din geniul lui născut-a geniul Noptii !

Privește-o-n șoaptă, numai, pe-mpietrita
Visare-a umbrei ce-o-ndrăgim cu toții —
Împovărat de grelele emoții
Că unui alt tărîm i-ncerci ispita !

Prin ochiul orb, cerescul Ochi să vază
O laudă a somnului, divină,
A Celui ce, trudind cu mintea trează,
Slăvea Uitarea, fără de hodină !

A Celui ce, cu-nflăcărate tortii,
Reînvia împărăția Mortii !

LA PEȘTERA

Motto :

*De-o fi să treci de ziua așteptată
Cînd moartea mă va-ntoarce în țărînă...*

SHAKESPEARE, *Sonetul XXXIII*

Mă minunez de înghețata flamă
A stalactitei, rugu-i splendid sloi
Și pic-cu-picur, timpul se destramă
Cu sîngele calcarelor șiroi...

Acel ce-a fost, cîndva, poet de samă
Și între oameni — Om — și-a ars, ea voi,
S-a vlăguit, dînd peșterilor vamă,
Cu masalale oarbe, dinapoi...

Au fost, cîndva, trăiri și sentimente —
Vulcanii degerați, priviți din mers,
Și-a-estate-nlăcrimate sedimente
Bat tropii, ca fantoma vreunui vers !

Gîtlejul sumbrei peșteri ce se oască
E Orga-Stînsă — Vocea ta, cerească !

ÎN UMBRA LOR

Motto :

*Și nu mai sînt lovit, sărman sau prost,
Cît umbra lor îmi dăruie putere
Din plinul tău, făcîndu-mi adăpost
Sub slava ta ce-n veci de veci nu pier.*

SHAKESPEARE, *Sonetul XXXV/1*

Dator să-mi flutur slava-n spre urmași,
Către străbuni dator, mă-ntorn cu slavă !
Dar mai dator — c-o trîmbiță de lavă —
Ești Poeziei — fulgerul ce-l lași !

Din Shakespeare îmi revendic spița bravă,
Din Michelangel', Dante — primii pași,
Petrarca-mi fuse tragicul luntraș,
Iar Eminescu-mi dete seva gravă !

Ca la Villon, p-ici-colo, versul mușcă,
Ori, cu-Anton Pann, bătrînul, trag o dușcă !

Mă simt, cîte puțin, din fieșcare,
Nimbat cu stema razelor solare !

Sub slava lor nu pier, nici nu mă-ntunic !
Stejar printre stejari, în Codru-s unic !

TEMATICA ETERNĂ

Motto :

*O, cât ne chinui, cruntă despărțire,
Că nu ne-ai dat răgazul de alint
Să toarcem timpu-n gânduri de iubire,
Cît timp și gînd atît de dulce mint.*

SHAKESPEARE, Sonetul XXX/X

Încearcă să vorbești de orice alta,
Dar despre Timp și de Iubire — ba !
Tematica poemei va seca,
Precum — fără izvoare — seacă balta !

Nici filozofii nu spun altceva
Și nici pietrarii, dăltuind cu dalta,
Ci — cât ne-o fi pe lumea asta halta —
Iubi-o-vom și-o vom cînta pre ea !

Ne mint și timp și gînd atît de dulce !
Dar ne hrănim cu otrăvita hrană,
Ca un bolnav, ce-nfometat de ulcer,
Balsam de moarte-și toarnă peste rană !

Iubire-Timp înseamnă Viață-Moarte !
Fără Iubire, lumile-s deșarte !

IATĂ-MĂ-AJUNS !

Motto :

*Cum calul ca dorința mea nu zboară,
Rămîne ca dorința zbor să-și ia
Și iute și ca fulgul de ușoară...*

SHAKESPEARE, Sonetul Li

Iată-mă-ajuns în pragul a jumătat' de secul,
În treapta senectuții ce n-o speram defel.
Cît am răzbit prin foame, cutremur, au răzbel,
Ori fost-am trîmbițașul lui Bachus, cu cinzeoul !

S-au surupat imperii, pierit-au în flagel,
Culturi, civilizații le-au potopit înecul !
Io am durat ! În cinstea-mi, sacrificați berbecul
Și dați-i cep la butea cu vin trandafirel !

Știu eu de-oi mai fi vrednic s-ating un vac întreg ?
Că poftă am de viață, trecutul nu-l reneg !

Mi-ar fi de-ajuns, din drumul parcurs, măcar un sfert,
Ca Viitoru-n față să îmi apară cert !

Cu-amurg-acestui secol pripelnic — douăzeci —
Mileniul care vine, din prag, salută-l, deci !

SALUT, STRĂBUNILOR RAPSOZI !

Străbunule Pindar — eu te salut !
Primește-n dar, umilu-acesta rod,

De la Ahoe-olimpicul rapsod
Al Cerului prezent și din trecut !

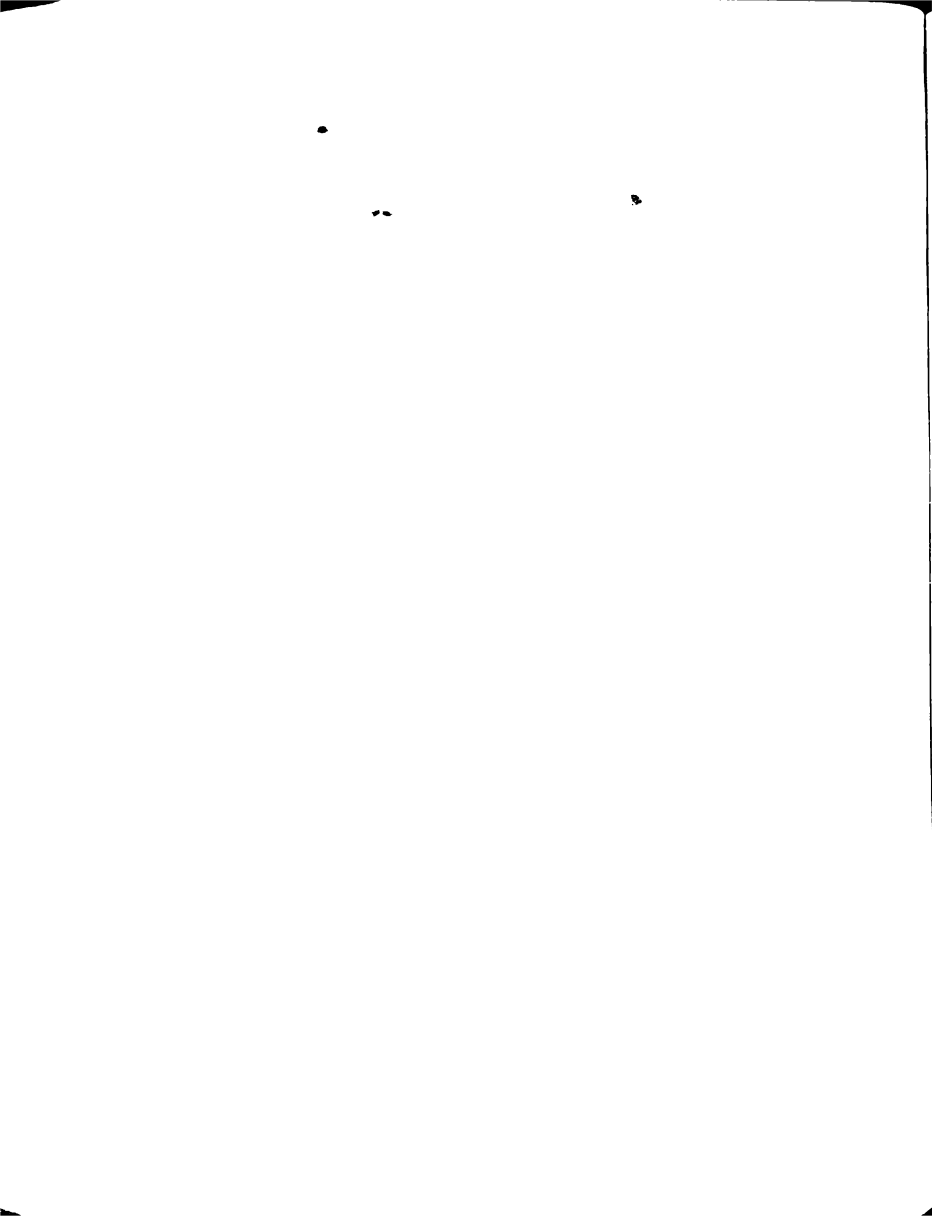
Salut ! Și ție, barde Hesiod !
Căci „munci și zile“ multe-am dat tribut
Și lupte-am dus — sub heroulănul scut —
La slava voastră-antică să mă-nnod !

Salut, Orfeu ! — Străbunule Orfeu —
Cu lyra ta, creșcă-n țărml meu !

Salut etern ! Străbunule Ovid,
Cu vers stelar — din țărml meu lucid !

Nîmbat asupră-mi, bulbucatul Cer
E Ochiul Tău — străbunule Homer !

V. POEME

PAGURUL

Uimește-te adînc, neîncetat,
Ca apa schimbătoare, fețe-fețe,
Pînă-ți apare chipu-adevărat,
Miraza ta, reverbeată-n spețe !...

Întoarce-te, ca ramurile-n cerb —
De unde, an de an, s-adăugiră,
Pînă să crească-nflăcăratul herb,
Giganticul trofeu, cereasca lyră !...

Aruncă-ți ochiu-n urmă, uită-te
Prin crengile giganticului pom —
Imensul rug al vieții care e —
Cît timp s-a scurs, pînă să-ți zică : Om !

Un mugur ești pe cel mai nalt copac !
Din ram în ram, spre rădăcini scoboară,
Prin talvegul străpuns din veac în veac,
Către sămînța vieților, primară !

Cu sevele întoarce spre izvor
— Reptile — broaște — pești și crustacei... —
Din treaptă-n treaptă, ca un rîu, scobor :
Coralii — bureți...
au fost străbunii mei !...

Privesc la mîna mea cu care scriu,
Văd deştele-ncrengate-n palma zveltă :
Din deltă-n deltă, pulsul-acesta viu
Răzbate din străfund,
din deltă-n deltă...

Văzu-i, cîndva, la mare, un pagur
— Un biet ermit, sub gluga scoicii, ternă —
Doar pe sub streăşini mai privea-mprejur
Ca umbrele lui Platon, din cavernă !...

Tăinit în scoica lui şi temător,
Scotea un braţ —
s-ar fi părut că scrie,
Cum cronicarii-şi scriu zăpădul lor...
Dar cînd îi năzărea trecînd vrîun nor,
Degrabă, se trăgea în cochilie...

Ci iar pagurul scoate-ncet un braţ,
Ca pe-o peniţă-l foafecă-n tot chipul,
Şi se tîrăşte prin incertul spaţ,
Pe urma lui heroglifînd nisipul...

Ca un pagur tăinit în scoica lui
Trăiam cîndva, sub un ocean, afunda,
Sub oblojitul ţestului gurgui,
Ce-adăpostise mintea mea — plăpînda !

Bine-i să stai sub adăpost, la cald,
Visînd ca-ntr-o eternă primăvară,
Dar, de sub pleoapa-nchisă, cite-un fald
Al visului te-mpinge în afară !

Şi te sufoci
şi vrei lumină, vrei
Să spargi în ţandări zarea ta îngustă

Ca mugurii, sub crusta de polei,
Spărgînd matrița, germinînd sub crustă !...

Descind dintr-un pagur îndepărtat !
Penița mea străbuna crustă-o sparge,
Înflăcărîndu-și scrisul ondulat,
Cum flutură paguru-n clește, alge...

E drept umila-mi trecere s-o-nscriu —
De-ar fi și pe nisip să-mi las tiparul,
Prin apele incerte —

cît sînt viu

Și nu mi-am troienit pe veei calcarul !...

Oricît de palid, merită să-nsemni
Popasul tău prin treacătoarea viață,
La temelia altora mai demni
Și lumilor ce se străvăd prin ceață !

De-ai fi nimicnio sîmbur, neștiut,
Pierdut printr-un Atlantic or Pacific,
Din trupul tău cel pirpiriu și slăt,
Poate să crească un atol mirific !

Se vor depune, încă, mii și mii
De-nțelepciuni, ce timpul nou le-așteaptă —
Coralii aprinși cu ruguri purpurii —
Dar tu vei fi, sub ei, întîia treaptă !...

Vei fi sămînța ceea, bobul mic,
Din care urcă arborii sequoia,
Plantînd pe piscuri uriașul spî,
Ce zboară-n slavă, neprivind napoia...

Va crește timpul, Vertical, în sus,
— Coloană dură, arbore spre stele —

Nu s-o mai ști că primul grunț l-ai pus
La temelia avântatei schelle !

Tu, cel dintii, atuncea ai să fii
Străbunul neștiut, spre care scurmă
Întoarsa sevă-a-naltei bucurii,
Spre rădăcina ei cea mai din urmă !

Secreta bucurie, de pe-acum,
Se-ntoarce-n 'tine și erezii-auzi-i,
Și vezi-i cum se-nalță ca un fum
Spre viitorul falnicei iluzii !...

Tu crezi și sigur știi : va fi așa !
Peste zgrăbunțul vieții zvînturate,
Pe adevărul, pe stihia ta,
Va să dureze-a timpului cetate !

Al tău va fi acest mausoleu,
Pe care-l celebrează seva vie :
Un rug spre culmi, adăogînd mereu
Cenușa-ncinsă, peste temelie...

Un briareu, urcînd din ram în ram
Cu mii de brațe, cu păduri de brațe,
Un codru-nflăcărat, cum îl visam,
Al căruî, de-nălțimi, nestins nesaț e !

Imens, tentacular polipier
Va crește din umila ta scînteie,
Înflăcărînd deplin astralul cer,
Cu rugul tău, cu calea ta lactee !

Etericele vînturi înfruntînd,
Atolul tău cu cometoasă frunte

Spre soarele cel nou, curînd, eurînd,
Meningea altui cosmos va s-o-implînte !

Din cerul nostru-acesta, va-ncolți
Un proaspăt rug, mesajul să ni-l poarte,
Ca pulsu-nflăcărat al inimii
Și-n flăcărarea minții, mai departe...

Uitat va fi nimicnicul pagur —
Ce, tîrșa, dintr-o școică-ntr-alta, trece,
Cătîndu-i minții-ncăpător contur,
Prin scoicile de-nțelepciune sece...

Eu, de pe-acuma văd un ochi imens,
Ce în pojghița apelor se cascade —
Atolul, telescopul meu trimes,
Va să scruteze pîlnia cerească !...

Descătușat, ca un gigant culbec,
Ce-și alungește ochiul pîn' la stele,
Tot cosmicul ocean am să-l petrec
Prin viziunea cochiliei mele !...

Protuberantul soare din mijloc
Prin tulburul ocean o să-mi apară
Simbolic, viu, ca un pagur de foc,
Ce sparge crusta cosmică-n afară !...

Acela eu voi fi, cu-adevărat !
Nemaiavînd nimic să mă mai spării,
Simți-voi pulsul meu învăpăiat
La marginea gîndirii și-a visării !...

6 II 1960

I

Pietrarul Michelangel dormise frământat
Și toată noaptea-n pernă izbise ca-ntr-o piatră
Din care să-și desprinză conturu-adevărat,
Cum își desprinde focul plăcențele din vatră.

Porni, precurb, spre marea cu-nflăcăratul puls
Ce zbate în inerta, stîncoasa-ncătușare —
Imagine fantastă a nopții ce s-a seurs,
Vînt ostenit prin zdreanța spășitelor coșmare...

La țarm îl salutară prietenoase stînci,
De care el privirea cu silă și-o ascunse —
Pe care le privise ca pieten, pîn-atunci,
Cînd i-apăreau de aur și bronz, în soare unse...

— O, ipocrite forme, o, împietrit contur
Prin care ochiul nostru și sufletul tresaltă,
Eliberînd vrîm monstru-mpietrit, fălos de dur,
În timp ce alte forme mai pure pier sub daltă !...

Măcar o hibernală fantasmă dac-aș fi, —
Neliniștită pururi, preschimbătoare pururi —
Ce-nchipuie-n cristale de gheață monștri vii,
În veșnică mișcare-a perfectelor contururi !...

Or vîntul, numai vîntul cu nevăzut scalpel,
Cu degete fluide ce arborii-i sculptează,
Euritmii și forme pulsînd în spasm cu el,
Ca muzica de umbre ce scapără-ntr-o rază !...

Or marea ! Numai marea de plasmă fremătînd,
În care fierbe cerul cu madrepori și astre,
În care zări protee prind forme, rînd pe rînd,
Mimînd perfecțiunea închipuirii noastre !...

...Ci răsucind privirea din povîrnitul țărîm,
Se deslîpi din umbra ce-o da stîncoasa turmă,
Pe cînd, topite-n soare, stihiiile se dărm
C-un zgomet ca de cretă, rostogolite-n urmă...

Pășește Michelangel prin fragedul nisip
Prin care pescărușii vîrstară tatuaje
Și soarele-i nimbează c-o tîară sumbrul chip
Și-i pune nimb sub talpă aurifera plaje...

Precum năierii calcă, cu legănatul mers
Al gîndurilor sale purtate de maree,
Cum marea scaldă-n leagăn întregul univers,
Împăunînd lumina în scoici și-n eureubee,

Vin valurile line cu-implătoșaii pești
Și pe-un covor de alge în calea-i se sfărîmă
Și tălpile-i sărută și-n fiecare dești
Încearcă la picioare inelele de spumă...

Cu unduioase gesturi, din joacă-i pun brățări
La glezne și le-nșiră mai sus, urcînd spre pulpe,
Că Michelangel simte din tandrele mîlări
Alt trup, ca lutul proaspăt înfăldurit prin cîrpe...

Ciorapi lichizi îi suie și-i trag peste genunchi,
Ca un etanș vestigiu ce balerinii-mbracă,
I-mbrățișează șoldul, curînd și-ntregul trunchi,
Se trage din lumină în valuri, ca-ntr-o teacă...

Descătușată formă întoarsă-ntr-al ei val,
În aluatu-n care dospește orice formă
Și unde se dizolvă în nimburi de cristal
Precum un dans mirific, c-o aură enormă !.

...Bătea un vînt mai tandru, cu-atît mai tandru, cît
Multiplicatul soare vedea-n afund cum crabii-l
Îngîină prin vîltoarea acelu cer căzut,
Și se făcea el însuși mai vînt, mai impalpabil...

Năzare-i că renaște în muzică și-n dans
Pe brațe de sirene ca lebedele tandre
Cu gîturile-ntinse, cu-nfiorat balans,
Plutind prin sala-ncinsă cu mii de policandre...

Atunci, simți pe creștet insinuat sărut
Și îi păru o mîină că îi atinge mîina
Și printr-un vals de forme atunci i s-a părut
Că marea, marea-l poartă, sedus pe totdeauna...

I se păru c-alintă prin orice fald și pliu
Prelungile ei falii de-amoebă, lunecoase,
Cu îndelungi ecouri topite-ntr-un laviu
În care huzurește lumina de mătase...

Alegorii bizare, cu hiperconiei sîni,
Aovaticole lenjuri le-nduplecau să crape,
Conturile mărgene pulsau prin văgăuni
Anatomii virile ce se-nnodau prin ape...

Fermecătoare, marea îi apăru atunci
Cu-ncăierate forme și-amoruri ce se-nfruntă,
Cu lumi fremătătoare de animate stînci
Și vrăiștuei de alge într-o acerbă nuntă...

Ca o mireasă, marea mirifică-și ivi
Sub transparente văluri, sub verde-azura-i bluză,
O floare-nflăcărată în dreptul inimii
Înmiresmînd tot cerul privirii-acea Meduză...

Cu sufletul lui antic, aspațial — copil
Ce soarele-l cuprinde în palma lui, or luna —
Michelangel simțise impulsul prim, tactil :
Meduza prinsă-n pleoapă s-o miruie cu mîna !

Înnărvita mînă, ce smulge-n cangea ei
Caliciul fin al florii, or sfarmă-n pulberi roca,
Se dilata-n vîltoare — cuprinzător temei —
Desfătătoarei hidre să-i simtă pulsul, coca !...

Dar în afunde cercuri, Egida — cruntul ochi
Se abstrăgea-n bulboana imaginilor, suptă,
Se-ndepărta Meduza prin forfota de rochi...
Iar mîna lui prin geamuri se-nsîngera, ca ruptă...

Saturniene cercuri amplificate-n jur
Iradiau din mijloc, ca-ntr-o arenă, trepte,
Părea că-i sus, pe-o scară, împinsă-nspre azur,
Și-n van făcea cu mîna Meduzei să-l aștepte...

Un zbor de caracatiți — gigante crizantemi —
Cu brațe suprapuse, lin, una peste alta,
Învolburau edenul cu palmieri supremi —
Grădinile din care ar fi cioplit cu dalta...

Adimensionale în ochiul instabil
Stîncoasele fantome se refăceau întruna,
În clipa următoare prindeau un alt profil
Cum se dilată-n valuri, ca ireală, luna...

Î-o fi părînd de tragic asemeni lui Orfeu
Robit unei imagini din vis, Euridice,
Zărită și pierdută în forfotul proteu,
Din care străduise în van s-o aridice ?...

Nefast acelor umbre, simți Michelangel
Cum apele-l refuză-mpingîndu-l în afară,
Cum marea, ca o criptă, s-a fost închis sub el,
Purtîndu-l pe deasupra — statuie funerară...

Nefast acelor umbre care coșmaru-și rup
Cînd mîinile se-agață prin firave dantele,
Cînd, ametit de aer, recăpătîndu-și trup,
Se prăbușește-n soare, îndrăgostit de ele !...

...Departe, mult departe, ca pe-un pierdut Icar,
Sub stresînite ramuri, prin fulgerate linii,
L-au tot scrutat cu floarea holbată în zadar,
Și-acum făceau, zărindu-l, la țarmuri, semn, ciulinii !

Dar el nimic nu vede, fiind ochiul lui întors
Spre-acel tărîm din care își asculta egloga,
Pe cînd, de-ntreaga vlagă, simțîndu-i trupul stors,
L-îneconjurau delfinii, prelinși, să-i poarte toga...

Dar el nimic nu vede, ci-ntr-un reflex înot,
Prin horboteala mării își spintecă exodul,
Răpus, precum pescarii ce-n opinteală scot,
Cu toată marea-n cîrcă, înspre uscat, năvodul...

Cît pare, cînd se saltă, în valuri înhămat,
Un hipocamp gigantic, un odgonit centaur,
Care din herghelia neptună-ar fi scăpat,
Cu coame de vâpaie și învâscut în aur !...

Dar Michelangel simte în carne valul greu,
Parcă-nnodat în lanțuri lichide și-n belciuge
La stînca grea a mării, curbat ca Prometeu
Pe care-adînc, din coapsă, vulturul mării-l smulge...

...Încoronat cu alge și scoici s-a prăbușit,
Îmbrățișînd nisipul pe plaja-auriferă,
Cu coamele sleite și torsul ofilit,
În timp ce facla mării călcîiul i-l digeră...

Amăgitoare nimfe se tîrîie-n genunchi
Și-i împletesc o plasă din solzii lor și fulgii
Hultanului aevatic care-i mușoa din trunchi
Și trupu-ntins la țarmuri l-învăluie cu giulгии...

...Tîrziu, cînd din pămînturi, ca un Anteu întors,
Simți o vlagă nouă cum îi alungă ceața,
• Își povîrni pe-o parte îndureratul tors
Și cuteză-n lumină să-și rostogoale fața...

Dar mîna arcuită și-o trase înspre chip,
Parcă-notînd și-acuma prin sclipitoarea teamă,
Cînd, brusc, scalpелul razei în ochi îi dete-un sclip,
Ca rodia mușcată, prelinsă-n dinți cu zeamă...

Lumina-nlăcrimată l-îndupleca treptat
Multiplicînd sub gene meduzele solare,
Recunoscîndu-și trupul, aievea, întrupat,
Cu-aspidеle visării prelinse la picioare...

II

O, zbatere sisifă, o, păcătos tertip
Al smulgerii din umbră, extenuantă hidră,
Care transformă somnul în pulberi de nisip,
Redîndu-ți altă viață, o mașteră clepsidră !...

Pe tine vream, pe tine, lumină, să te cînt,
Atingere ușoară, tu, mîngîiere lină,
Întruchipare vie a toate cîte sînt
Și se desprind de moarte !...

Renaște-m-ai, lumină !

Aeriană mină, care suav mîngîi
Planetele-nghețate, vîlindu-le-n căldură
Și le-mpresori obrajii ca puful de gutui,
Cu pulberea ta fină, cu argintata bură,

Vream să te cînt, crăiasa edenei aurori,
Ce naști din scoica mării fremătătorul cîntec,
Cu argușii mirifici, mirificele flori,
Cînd beznele-și despică înneguratul pîntec,

Cînd sclipitoare trupuri de fildes, de sîdef,
Se oselesc, desprinse din vinetia ceață,
Prin florile-nsorite pe rumenul gherghet
Care-mi desfată ochii și lumilor dă viață !...

În cerul tău de flăcări, în forja ta de foc,
Alerg să-mi capăt trupul, din beznă mă desferic,
Desprins ca o statuie dintr-un granitic bloc,
Smulgînd din cripta Noptii placente de-ntunerie...

Primordialei peșteri, înflăcărat, mă rup
Ca bîrnele din munte, ca urșii din bîrloagă,
Sînt fericit, lumină, de luminosul trup —
Cel oe, prin mărturia ta sinceră, se-ncheagă !

O, templu al lui Memnon, care tresalți în zori —
Ghețar zburcînd din noapte, topindu-i zarea cruntă —
Încredere-altoită în ochii-mi scrutători,
Statuie-amăgitoare, care-n lumină cîntă,

Adu-mi o dimineată a limpezii oglinzi,
Cînd pare-ți cum că noaptea se-absoarbe-n mit și-ți pare
Că-i limpidă natura, ca-n rouă s-o cuprinzi,
Și-i cer înțîia oară și-ntîia oară-i Mare !...

Atunci, ca prima dată, sînt clare toate, iar,
Și orice gest din tine se paște prima oară,
Și ai o presimțire fecundă de cleștar
În care, limpezi, toate *atuncea* se-ncleștară !...

...E-o dimineată pură în care n-ar clinti
Nici zveltele sirene, insinuîndu-și sfîrcul,
Necutezînd deasupra pe linele stihii
Nici ciocul, nici aripa să și le-nmoaie stîrcul...

O dimineată-n care, prelins precum Cristos,
Peste eșarfa mării ai luneca ușure,
Și plăsmuit din raze profilu-ți luminos
Ca-n vâlul Magdalenei s-ar prinde-n tente pure...

III

...Al pietrei și-al stihiei neclătinatul Domn
Se culcă-n pat de marmuri, pe zgrumți și-apeacă țeasta.
Mai istovit, cătîndu-și o moarte lină-n somn,
De-ar împietri o dată cu marmura aceasta !...

Picioarele-ostenite în marmură se prind
Cu rădăcini conturse-n filoanele fluide,
Prin plantele ignee din stîncă, pîlpîind,
Prin maștera-ncleștare de alge ce le-nchide...

Truditul tors de arbor și brațele-i însumn —
Ca alto-relieful tînjind compacta-i vatră —
Cu cîte-un sîn de piatră în fiecare pumn,
Ca iedera-n ventuze, ce culcușește-n piatră ?

— Dă-mi somn, mă-mbracă, Noapte, în vâlul tău de
pluş !

Dă-mi linişte, mă-neacă-ntr-al liniştei diluviu
Şi trupu-acesta schilod l-acoperă-n cenuşi,
Ca urna pompeiană uitată sub Vezuviu !

Nervurile din creier mi le-mpietreşte, tu,
Cum fulgerul atavio înţepenit în rocă,
Fii martor crîncenării şi vieţii ce trecu,
Primeşte-mă, Uitare, tu, Piatră, mă sufocă !...

...Dar zbugiumatu-i suflet, în marmură prelins,
Animă pulsul pietrei şi pietrele tresaltă
Şi somnul cu vedenii i-l tulbură-ntr-adins
Cu lumile trăite de el pe lumea-ailaltă...

Şi izbucnite parcă din blocul nopţii dur,
L-ameninţă-n dejectii, îl biciuie-ntr-afară,
Inflăcărare grupuri prinzînd imens contur,
Cu Laokooni fantastici, cînd forţa-şi desfăşoară...

Taifunu-ntruchipează colonne şi copaci,
Dintr-un vulcan lăuntric, haotic, se declanşe
Se-nvîrtoşează trunchiuri — oalaltă — mîini şi craci
Şi-ntr-animate blocuri ţişneso în avalanşe...

— O, liniştea *aceea* cîndva de-ar mai veni —
Precum o apă clară cînd se revarsă zorii
Şi formele le spală de umbre

— *acea Zi !*

O zi fără de umbre, pătrunsă prin toţi porii !...

Dar ochiul se despică, însîngerat de stei,
Cu buza ruptă-n cremeni, cu-obrazul spart, ascultă —
Strivită-n carnea stîncii, în măruntaul ei —
O inimă-ntr-aievea, un puls, o catapultă...

Maree reîntoarsă în vechiul țărnm și chin !
În pieptul stanei simte cum bate ca-ntr-o ușă,
Ci parc-o și străvede, drapată-n muselin,
Trenînd prin ochiul lumii, Meduza de cenușă...

IV

...De-atuncea, Michelangel, dînd țărmlui ocol,
Trăiește-n ochiul amplu care-l boltește zarea :
Găvana lui secată de forme, ochiu-i gol,
C-un freamăt nou se umple, imens, inform ca marea.

Doar păsările mării, îl văd din zbor, trecînd.
Și-i ciugule privirea ca de statuie oarbă,
Răsfrintul păr de algă ce unduie plăpînd
Și melcii de mătase burzuluiți prin barbă...

Dar el nimic nu vede, n-aude țipătul
Alcionar, ce-n creier și în retină taie,
Doar marea uriașă plimbîndu-și sclipătul,
L-învăluie-n istovul Meduzei de văpaie...

Cad umbrele-azvîrlite de stînci în calea lui
Și-l mîngîie-n răcoare și îi prostearnă preșuri ;
Ferind arhipeleagul de umbre, parcă nu-i,
Scălimbele lor forme le-mpinge, parcă-s leșuri...

Amurgul surpă-n valuri semețul Ierihon,
Cetățile de steiuri cu umbrele-n restriște,
Și lyra lor de umbre, ca unui Amphion,
I-o-ntind lui Michelangel, spre slavă, să le miște :

Cu dalta lui măiastră doar el știuse, doar,
Să bănuie-n străfunduri, să le sfințească pragul,
Ferestruind izvorul simțirii, pulsul clar,
Ca Moise, dînd izvoare în pîrtii cu toiagul !...

Or, ochiul lui de pară ce-n steiuri fulgera
Și suflute și forme stîrnea, zdrobind sterilul,
Uitase-acuma gnomii și sclavii-n stîncă grea !
Să-și fi-nstemat Uitarea pe ochiul lui sigiliul ?!...

...Cu fața ațintită de-a pururea-nspre larg
Pare-un titan, el însuși smulgîndu-și, lor asemeni,
Din stîncile amorfe ce-n urma lui se sparg,
O aripă, un suflet descătușat din cremenii !...

Și numai Vîntu-l prinde în brațe, ca un orb,
Și-l pipăie și-l strînge și-i stăruie-n conture,
Pe cînd spre ochiul mării, înspre afundul sorb,
Desferecatul cuget se năruie,

ușure...

Iulie-august 1965

SFINXUL MICRO-MACRO

Motto :

*Tu, mic de tot, sau mare de tot,
cîm vrei... ?*

Pluteam sfios prin vrăji apocalipse,
Prin ceruri varii, nesperate muzici,
Cînd, pironit, în fața mea se-nfipse
Un indic sfinx, cu ochi adînci, ventuzici...

Părea din lut, prea deșirat, scheletic —
Trup infantil mulat din plastilină —
Gol, doar pe cap și șold păstra un petic —
Un vâl adietor de muselină...

Sclipea-n sudoare corpul lui ca tuciul
Fosforescentă, pielea măslinie
Își licărea ca sub un fulger luciul —
Și aștrii-ncinși mocneau privirea vie...

N-aș fi știut dacă trăgea din pipă
Prin tubul lung al unei narghilele,
Sau dintr-un clarinet, prin care țipă
Un cântec deșirat ce stins ca el e....

Insinuos, ca din cerești izvoare,
Se-nsipurau năpîrcile fluide,
Și-acele muzici moi, gîlgîitoare,
C-un străn ecou mimau prin cer firide...

Iar drept în fața lui — plasmatic crîng —
Un fel de rug aprins creștea-ntr-o vatră
Cu limbi și brațe ce se-ntind, se frîng,
Ca mările-animînd corali din piatră...

Dar focu-acela metamorfic își
Schimba mereu trudită-nfățișare,
Flambînd puternic, sau prelins tîrîș,
Cînd cît un mugur firav, cînd pom mare !...

Și se părea că fiecă ecou
Ce se prelinge-n preajmă, ca un vaier,
În facla ceea se-ntrupa din nou,
Cu-ndurerat contur dansînd prin aer...

Fiecă sunet se tîra de-a bușe
Umflînd în cîte-un smalt de foc un luger,
Și ca un puls zvîcnit într-o mînușe,
Îi anima împurpuratul uger...

Fantast zbugneau din crîngu-acela jnepii —
Cînd cît niște balauri și cînd minimi ! —
În flux-reflux, ca jetul unei sepii,
Ca pulsu-nflăcărat al unei inimi !...

Înmărmurit ședeam aci-naînte
Și zborurile moi de catifele
Mă ponegreau pe față și pe minte,
Împărtășind ecou inimii mele...

Atunci se pare c-auzii o voce
Atît de-nceată oa paloarea umbrei
Și care parcă sta să se sufoc :

— Tu, mic de tot,
sau mare de tot,
cúm vrei ?...

Și fără să-mi deschii coralul buzii,
Și poate numai ca o adiere,
În prada unei intime efuzii,
Ca ne-al-meu aud un glas cum oere :

— Vreau mic de tot, cît poți tu a mă face !
Și glasul-acela îmi răspunse :

— Pot !

Vei fi așa întocmai cum îți place !
Vei fi cît un pitic, cît o răgace,
Un bob de mei, mai mic... mic... mic de tot !...

Și ca prin farmec, prăbușit în mine
Pe treptele concavelor oglinzi,
Simții cum corpul meu tot mai puțin e
Și cum abia-ntr-o palmă de-l cuprinzi...

Iar sfinxu-acela mi-apăru deodată
Cum crește, crește-n cer, vijelios,
Ca un aerolit care s-arată
Cînd tu te surpi spre lumile din jos...

Eu tot mai mic și el mereu mai mare...
Păream o broască lingă un altar...
El, munte-ntreg de piatră zdrobitoare,
Eu, un gîndae, apoi cît un țînțar...

Apoi mai mic, mai mic... cît o grăunță,
Un purice, un bob de mei, un punct...
Apoi nimic... nimic... nici-o zgrăbunță...
Uitasem tot, cum aș fi fost defunct...

Nu mai zăream pădurile de iarbă,
Nici gizele cum cresc în preajma mea,
Cît orice muscă poate să mă soarbă
Or și-un microb, asemeni ar putea !...

De-acele zări, ce, treaptă după treaptă,
Tot descreșteau în noul univers,
Sub sfinxu-acela — culme înțeleaptă —
Ca un nenimeni în nimic m-am șters...

.
Dar iarăși auzii ca din străfunduri
Un cheag de glas, un simbure de foc
Și ochii-acea, flăcăroase prunduri,
Mă țintuiau :

— Vrei să te faci la loc ?

— Fă-mă la loc !

— Ca ne-al-meu răspunse
Un glas pe care îl credeam al meu

Și din acele lumi nemaipătrunse
Simții cum cresc...
creșteam... creșteam mereu...

Spre treapta veche, treaptă după treaptă,
Glisam din univers în univers,
Tot altă lume, tot mai înțeleaptă,
Tot alt tărîm din urma mea fiind șters...

Uitam napoi pădurile de iarbă,
Furnici gigante, munți-fărimături,
Tot altă lume dintr-o lume oarbă
Prindea, clipă de clipă, alți conturi !...

Dintr-o zgrăbunță bănuită numai
Ce stăruie-n retină-o clipă doar,
Dintr-un clăbuc ce efemer ca spuma-i,
Din punctu-acela stins, imaginar,

Din bobul mic de mei, cît buburuza,
Cît un gîndac... cît broaștele apoi,
Ca rugu-acela ce-ntețise-și spuza,
Mă-nflăcărăm crescînd prin spații noi...

Eu tot mai mare și tot mai aproape
Mă împlineam spre vechiul corp al meu,
Sfinxul scădea — etape de etape —
Ci eu creșteam... creșteam... creșteam mereu...

Astfel încît crescusem într-atîta
În pielea mea și-n vechiul meu soroc,
Încît, făcînd întoarsă toată ruta,
Ca din senin m-am pomenit la loc !...

.

...Înmărmurit şedeam ca mai nainte !

Şi zborurile moi de catifele
Mă-mpleticeau pe faţă şi pe minte
Împărtăşind ecou inimii mele...

Şi iar păru c-aud aceeaşi voce
Atît de-nceată ca paloarea umbrei
Şi care parcă sta să se sufoce :
— Tu, mic de tot,
sau mare de tot,
cúm vrei ?...

Şi fără să-mi deschii mărgeanul buzii
Şi poate numai ca o adiere,
În prada unor intime efuzii,
Ca ne-al-meu, aud un glas cum cere :

— Mare de tot, cît poţi, vreau a mă face !
Şi glasul-acela îmi răspunse :

— Pot !
Vei fi aşa întocmai cum îţi place !
Te vei umfla ca Dochia-n cojoace
Un uriaş... un cer... mare de tot !...

Şi ca prin farmec, trupul meu exultă
Pe treptele convexelor oglinzi :
Simţii cum carnea mea e tot mai multă
De n-o mai poţi c-o zare s-o cuprinzi...

Iar sfinxu-acela mi-apăru deodată
Cum scade, scade-n hău, vijelios,
Ca o furnică firavă, uitată
Sub talpa unui muntè, tot mai jos...

El tot mai mic, ci eu mereu mai mare !...
La început fui cît un elefant,
Apoi cît un copac umbrind o zare,
Apoi crescui cît muntele gigant...

Apoi — cît șapte munți, urieșește...
Cît un ciclon... cît luna... cît un sor...
Cu stelele din cer, dumnezeiește,
Puteam, curînd, curînd, să mă măsor...

Compact cît ziua, dens cît bezna nopții,
Cît lalolaltă noapte-zi discern,
Cît timpul cu solstiții-echinoetii,
Cît cursul vremii însuși, cît un cer...

Roiții aștri mă-mpînzeau, puzderii,
Piperniciți, ca niseai virguli-chimeni
Haotice, fantastice himerii
Horindu-mă... Fui Infinit — Nenimeni !...

.
Dar iarăși auzii ca din străfunduri
Un cheag de glas, un sîmbure de foc
Și ochii-aceia, flăcăroase prunduri,
Mă țintuiau :

— Vrei să te fac la loc ?

— Fă-mă la loc !

ca ne-al-meu răspunse
Un glas pe care îl credeam al meu
Și din acele spații nepătrunse
Simții cum scad,
cum scad...
scădeam mereu...

Spre treapta veche — treaptă după treaptă —
Glisam din univers în univers —
Tot altă lume, tot mai înțeleaptă
Tot alt tărîm din urma mea fiind șters..

Uitam napoi fantasta strălucire
Și bezna cruntă, haosul deplin,
Armoniosul haos în nuntire
Fantastul cer de-a pururea virgin.

Din Făr-de-zarea bănuită numai
Nenchipuită minții orișicît,
Din Ceru-acela ce pierdut acuma-î
N-a mai rămas nimic mai mult de-atît !

Curînd mă micșorai cam cît un soare,
Apoi cît luna și apoi m-am stins
Cît un taifun, putînd să se măsoare
Cu șapte munți conturul meu cuprins...

Apoi c-un munte numai
și pe urmă
Și mai redus, cît un copac gigant
Și-apoi din tot ce-am fost, doar o fărîmă —
Un maldăr palid, cît un elefant...

Mereu mai scund și pururi mai aproape
Mă împlineam spre vechiul trup al meu —
Sfinxul creștea, etape de etape,
Eu descreșteam...

scădeam...

scădeam mereu...

Tot amurgeam, dînd jos piele de piele,
Cum scade-n vatră veștejitul foc,

Strîngîndu-și creanga brațele-n de ele
Și m-am tot stîns pîn-am ajuns la loc...

...Înmărmurit ședeam ca mai înainte
Și zborurile moi de catifele
Mă-mpleticeau pe față și pe minte,
Împărtășind ecou inimii mele...

Și iar păru c-aud aceeași voce
Atît de-nceată ca paloarea umbrei
Și care parcă sta să se sufoce :
— Tu, mic de tot,
sau mare de tot,

cum vrei ?

Și fără să-mi deschii mărgearul buzii
Și poate numai ca o adiere,
În prada unor intime efuzii,
Ca ne-al-meu un glas prinse putere :

— Mare de tot, or, mic de tot, totuna !
Lasă-mă-așa ! Așa cum sînt îmi place !
Lasă-mă-așa să fiu pe totdeauna,
Fă-mă ce sînt *acuma* !

— Te voi face !

— Dar ce ești tu ?

— Eu ? ce sînt eu ? Așa e :

Sînt inimă și flacără și cînteo
Și ramura învoaltă de văpaie,
Dintîiul — Punct, Universalul Pîntec,

Sînt bob de mei, sînt gîză și sînt broască,
Sînt elefant și sînt copac, sînt munte,
Sînt lună și sînt sor, boltă cerească,
Sînt noapte și sînt zi, legate-n punte,

Sînt mic de tot și mare, deopotrivă,
Sînt cît-cuprinzi și-atomul decimîndu-l,
Genună sînt, sînt zenital — ogivă,
Sînt Timp, sînt Haos,
Totul sînt,
Eu — Gîndul !

26 I 1957

NEPTUN PETREȚE

Balada celor două valuri

De amintirea verii, încă vie,
Topită-n suflet cu torenți de aur,
Sătul de-atîta caldă-aurărie,
Sedus și îmbăiat de-atît tezaur,

Sătul de-această epocă divină,
Cu aurul prelins pe trup, pe piele,
Mușcat de fastuoasa lui rugină
Vreau vînturile toamnei să mă spele,

Vreau blînda briză ce-mi dădea deoparte,
Molatică, o buclă de pe frunte,
Să își ascută gheara ei de moarte
Și furtunoasă părul să-mi frămînte

Iubesc cum delicatele lor linii
Ce-abia le clătinău pe-arcada serii
Le vînzolesc la țarm, acum, măslinii
Și chiuie cu frunzele — puzderii.

Suavii plopi, ca sterpele catarge,
Se descomează-n porțile cetății :
Solzoasa lor armurărie-o sparge
Un duh dușman proșcînd cu decorății !

Ador fermecătoarea lor derută,
Culcați de vînt, sub greaua lui aripă,
Și-această-nfățișare nouă, slută,
Îscînd sub fastuoasa lor risipă !

Ajunge-atîta aur și armură
De solzi metalici și de-ncinsă zală ;
Medievalitatea verii-azură
Cu fast decorativ și huzureală !

Să se despoaie toate-aceste faime
Care-ntregesc lasciva pantomimă :
Cu păru-n vînturi, năucit de spaime,
Trăiți o nouă epocă, sublimă !

Jos fastul zornăit care se-aude !
Răsară-mi iar sub sterpele cascade,
Ca valul gol, cu trupurile ude,
Înfrigurate, durere monade !

Cînd, încă-nspăimîntați și albatroșii
M-au părăsit la țărmul desperării,
Răzbat tîrîș nisipurile roșii
Și mă întorc, sedus, la sînul mării...

— Tu, numai tu, înflăcărată Mare !
Din tine-mi simt vigoarea-ntreagă suptă !
Adoarme-mă și-n dulcea-ți legănare
Mai povestește-mi, tu, un cînt de luptă !

Cu ochi prelungi stau pironit și încă
În val de val rotit, care-o cuprinde,
Eu re trăiesc fremătătoarea Stîncă
Ce-ntotdeauna marea o aprinde...

Ca Sînca asta, inima-mi vitează,
Ce pare-un sloi cînd marea-i liniștită
Se-aprinde de furtună și pulsează
Și-ntreaga mare-n pulsul ei palpită.

Aprinde iar această Stîncă, rugul
Acestei patimi aprigă-n furtună !
Reverse-și iară flori de foc belșugul
Și fruntea ei cu flăcări o-ncunună !

...Văzui, *atunci*, cu trupurile goale
Iscîndu-se prin uleioase șaluri
Din hruba mării două mătăhale
Doi uriași de apă, două valuri...

Pe după stîncă ceea stau la pîndă
Și-ncălecînd pe de-a furiș bazaltul,
Meșteșugindu-i celuilalt osîndă,
Se cocorea cînd unul, cînd cellaltul !

Se dibuiau, vădind încrînoenare,
Strîngînd în brațe stîncă cu putere
Și-abia-ndrăznind cu fire moi-ușoare
Să-l pipăie pe cellalt prin antere.

De-a „v-ați ascunsea“ se păreau că umblă,
Ca doi îndrăgostiți în primăvară
Dup-un stejar dînd umbră după umbră,
Pîndind o clipă să se prindă iară,

Și-n mărginile stîncii, fără preget
Tot prelingîndu-și umbrele, subțire,
Se pipăiau, pe-ascuns, la cîte-un deget
Cum crabii se încearcă-n dibuire.

Pe deget — deget, palmă peste palmă,
Și-nvîrtoșară mînă peste mînă
Pîn' să se-apuce, năvăbind de valmă
În trînta oarbă care tot se-amînă.

Păienjeneau fosforescente brațe
Mulînd alinturi noi, clipă de clipă,
Neîndrăznind din vrile să se-agate
În dragoste-absolută și polipă.

Cu gît prelung, zbuclind ca o girafă
Neașteptat se oțărise unul,
Cînd, din senin, îl apucă de ceafă
Învîrtoșîndu-și celălalt cășunul,

Dar degetele-n aer rășchirate
Rămaseră ca stuful unei sepii,
Cînd necuprinzător și prea bogat e
Conturul prăzii, să-l cuprindă țepii !

Și-n gest temut, păzîndu-și deopotrivă
De brațu-advers cețoasa lui făptură,
Se povîrni pe șoldul dimpotrivă
Care-l boltea-ntr-o parte stîncă dură.

În tăndrări ca oglinzile sar sparte
Sudorile, plesnind ciorchini de perle,
Și numai pentru-o clipă îi desparte
O plasă înpumată de dantele,

Ca rafiile părul lor se sparge
Împlătinat pe carnea stîncii — roșă —
Prin mușchi gălbui și prin vernile alge
Înfăldurînd fantastica fantoșă...

Cine-i această inimă de flame
Care domnește-nflăcărata vatră ?
Și-acești demoni ce vin să se destrame
Pe fruntea ei ?
Cine-i această piatră ?

Prin nori saturnieni cîndva răzbate
Din fundul lumii joase, ca un turn,
Păienjenită de singurătate
O stîncă grea, cît fruntea lui Saturn.

La clipa solitarelor litanii
— Ce țin milenii prin acele locuri —
Cu nimb rotit vin spirite uranii
Și iscă-n preajma ei fantastice jocuri.

A pîclelor încăierare surdă
Mimează-n preajmă monștri în de-a valmă,
Ce se-nelcesc c-o patimă absurdă
Sub ochiul ei divin și fața-i calmă.

Și pare că din stîncă se-ntrupează,
Topindu-se suav, acele fumuri
Ce se-mbulzesc la trupeșa emfază
S-o tot nimbeze-n spelbele duiumuri...

...De-această clipă mi-amintește, parcă,
Zbucnita stîncă dăinuind prin pronii
Și valurile mării care-o-ncarcă
De-aprinse nimburi, răscolind tritonii...

O, înțeleg acum mahia oarbă,
Și-a-eeastă-nvolburare ce se-ațiță
Cu chiote, cu hăituieli, cu zarbă
Sub stînca sfîrcuită ca o țîță !

În pieptul lui Neptun acum se zbate
Petrecerea acestor valuri-goale
Și inimii — de mult pietrificate —
Îi dau impuls războinice tîrcoale !

Zeițele cu trup prelins, de pește,
Ce-l alintau din evantaiul cozii
Și barba lungă i-o mulau prin dește,
Se irosiră zornăindu-și solzii...

Trident divin a despîcat din cremeni
Înneguratul zeu cu fruntea-n cute
Și alegînduși doi tritoni asemeni
Unul în contra altuia i-asmute :

— În acest ceas, să ne distrăm ca zeei !
În lături gestul flascelor imbolduri
Și șoldul de rățușcă al femeii !
Topiți-vă voi sîni și curbe șolduri !

Voi, brațe, ce ca lebedele tandre
Vă alungiți și fremătați din gîturi
Înflăcărînd tulburător meandre
Pe lira brizei, desfătînd țesuturi,

Voi, plete de rogoz și de brădeturi,
Voi, văluri moi, desfătătoare bluze,
Unduitoare falduri, dulci pînzeturi,
Voi, nereide palide, meduze,

Ondine și sirene-ncântătoare,
Voi, spasmul spelb, voi lamentabil vis,
Curmați ghergheful vostru de visare !
Să vie-aici cei doi tritoni !

Am zis !

— Ați fost aleși ca să-mi cîntați desfătul
Potrivnicelor forțe și al luptei,
Simbolizînd cu totul și cu totul
Temeinicia Vooi-Mele rupte !

Și pentru-a face încă mai cumplită
Disputa voastră, încă și mai vie,
Cea mai frumoasă nimfă-o dau iubită
Cui va învinge-n luptă !

Ia, să vie !

...De după-un vâl de unduioase-atlazuri
Alunecă prin bolțile luminii
— Ținîndu-i trena selfi ușori de gazuri —
Ondina lină — soră cu delfinii...

Avea, întîi de toate, sîinii roșii
Înmuguriți, cum mugurese mărgenii
Și ochii ei sub pleoape — languroșii ! —
Clipeau plătînd ca seoica-n palpii genii.

Iar zîmbetul cu buzele carmine
Sticlea-n tăiș ca perlele din stridii
Și păru-n răvășite museline
Împădurea penumbre de invidii.

Alinătoare brațe unduiră
Păienjenind pe fire nevăzute
Și înstrunau fermecătoarea liră
Pe care pircoteau acorduri mute.

Iar coada ei cu solzi crustați în durgă
De-argint și de platin — molatec dans —
Din talia mult subțiată-n strungă
Cu șold precurb vibra-n prelung balans...

Eterică pluti numai o clipă
— Eternă clipă ce etern te scurmă —
Și amurgind prin cer ca o aripă
Penumbre dulci o ponegreau din urmă...

— A voastră e ! V-o dau amîndurora !
Voi împărțiți-o ! Voi ! Dar numai unul
S-o aibă roabă ! Alui!alt i-i sora !
Cui ce noroc va hărăzi cășunul !

...Privirile luciră cu pumnale
Străfulgerînd ca panglica prin ape
Și mari vîrtejuri își dădeau tîrcoale
Ciocnindu-se-n văpăi, tot mai pe-aproape ..

Apoi cu deget ridicat despică
Tăriile lichide drept în două :
— Aici, cu-această Stîncă, s-aridică
Hotărnicia voastră ! V-o dau vouă,

Împărăția apelor, deplină !
Luptați-vă să faceți UNA iar
Din furia ce forța v-o dezbină !
Pun inima din pieptul meu, hotar !

Și, ca un sloi, din pieptul lui crescuse
Prin scoarța apei murgurind altoi

Hotarul Stînei aspre, nesupuse,
Care-i horea prin preajmă pe-amîndoi...

— Izbiți-vă-n puteri, voi, mimi ai lumii,
Cum se-ngenunche-n patimă titanii...!
...Și împrôșcîndu-i cu perdeaua spumii
Zvîrli-nspre ei o ploaie de șampanii :

Pe trupul lor străfulgerau paiete
Lichide jaduri, aur scurs și platin
Orfevrării prelinse cu comete —
Șerpi ce-ți rănesc privirea cînd se clatin...

Fățiș se smulg și-averile-și devoră
Unul din altul cele două duhuri
Și năvălind ca doi pirăți la proră,
Ca doi vulturi se-ncaieră-n văzduhuri,

Sar piept în piept, carenă la carenă,
Cu gheare lungi prin care se sfișie
Și poftitori se smulg cu colți de hienă,
Dar trupul lor din ape iar învie...

— Ia să vă faceți doi pirăți ! Corăbii,
Izbiți-vă în burtă și în ciocuri !
Plesniți din cnut, străfulgerați din săbii,
Surpați catarge ! Săgetați din focuri !

...Și ca prin farmec cele două valuri
Se prefăcură-n doi pirăți mulatri,
Învîrtoșind marinele scandaluri
Pentru izbînda celor două patrii...

Bombardele se descărcau prin pînze
Și spînzurau rostogolind de-a dura,

Ca niscai zdrențe, marile osînze
De la catarg, prin răbufneli de : uraaa !

— Destul ! Destul !

Acum să fiți doi vulturi,
Cum mi-apărurați voi mai adineauri !
Pe urmă izbitoarele tumulturi
Să-mi prăznuiască luptele de tauri !

...Și ca prin farmec valurile-și saltă
Prelungul gît cu-mpăunate giulгии
Și vulturește-n gheare șui se-asaltă,
Proșcîndu-le ca o ninsoare fulгии,

Iar aripile lor, ținîndu-și tiră
Cu ghionturile aprige și brîncii,
Ca mari stindarde se dezvăluiră,
Orgolios, jur-împrejurul stinci...

Abia mai filfîiau din niscai pene
Surpați și năruiți de vitejie
Cînd iată că, din ruinele viclene,
Fantastio trup, din ape, iar le-nvie !

...Și, ca prin farmec, s-au făcut doi tauri
Cu nări de foc, cu-nflăcărate coarne
Incoronați cu cimișir și lauri
Ca doi titani porniți să se răstoarne :

E unul negru, ars cum îi catranul,
În țarcul lui nemaiaflîndu-și locul !
Iar celălalt e rumen ca șofranul
Și-i roșu, roșu, aprig cum îi focul !

Se arăped hupînd din părți avîntul
Și vin, și vin, întăritați ca orbii,

Catran și flăcări cotropind pământul,
Proșcînd prin slăvi focoși flamingi și corbii,

Se bat în frunți și se ciocnesc în bonturi,
Se dau-napoi, se caută în coaste ;
Doi munți rostogolind pe orizonturi
Imaginea coridelor fantastice !

Sar avalanșe de scînteii și birne,
Bolizi de sînge, aștri de-ntunerio
Se cotropesc prin cărnurile cîrne
Străluminînd un țipăt luciferic,

Și-ngenuncheați de-avidele asalturi,
Se copleșesc pe frintele gionoe,
Surpîndu-și spumegoasele bazalturi
Sub șerpuiți torenți, sudori perlate...

— Destul ! Destul !

Însîngerății prapuri
Ai luptei voastre astfel irosite
Să-i preschimbați în zburătoare trapuri :
Doi armăsari zburîndu-se-n copite !

...Și ca prin farmec, sar spumoase coade
— Brusc jetul de șampanii și-l destupă —
Și coame lungi pe gîturile-arcade :
Cresc doi centauri tropotind din crupă.

Fantastic trup din ape iar le-nvie :
E unul verde, altul e albastru,
Cu galbenă scînteie daurie
Se poticnesc ca-n cremeni : astru-n astru !

...Topindu-și diamantele de rouă,
Din vraja veche ce-i ținea, se rup :
Ca o clepsidră-ntorși în vraja nouă,
Simțiră cum le-nvie noul trup !

Și ca prin farmec, cele două valuri,
Din bucefali, doi tigri se făcură
Fosnindu-și pielea unsă cu opaluri
Jur împrejurul Stîncii, arși de ură...

Ca două nopți se-nfruntă față-n față,
Abia flambînd catranul lor molatic,
Sălbatic pironind prin densa ceață
Privirile — luceferi de jăratice —

Pășește-n falduri Unul, parcă-i zebra,
Tărcat în dungi, cu grile de văpaie
A căroră cutremurată febră
I-ascute blana-n suple ferăstraie...

Pășește lin, halucinant, himeric ;
Ca luna printre gratii, pielea fină
Insinuează trepte de-ntuneric
Rostogolind pe drugii de lumină.

O noapte e ! O noapte de furtună
Ce prevestește-n beznele cu fulgeri,
Clipind spăimos, turbarea ce-i cășună — ●
Cascadele de patimi și distrugeri,

Fantasmagoric trup mulat din trepte
De negru-vioriu și alb ca mierea,
De trăznete ce-n bezne stau s-aștepte
În teci de catifea dospind puterea !

Par orgi de sulii gata de izbîndă,
Cu-asalt de imnuri zări să tragă-n țeapă !
Arici enormi în labe-i stau la pîndă !
Flambează șerpi ca treștiile-n apă !...

Iar Celălaltul, tăbîrcit prin stele,
Pe coasta dimpotrivă se arată
Cu mari luceferi năclăiți în piele ;
O noapte e ! O noapte constelată !

Alunecă, pliindu-și catifeaua
Ca o manta pe umerii lui tandri,
Abia foșnind și zornăind paftaua
Acelor galaxii de-ncinși ciuleandri.

Tîrăște toga căilor lactee —
Floriții aștri-ai nopților păune —
Și-i mișună, scînteie de scînteie,
Ca furia ce-n ochi stă să-i cășune...

Vin față-n față, moi, cu pași de pîslă
Unduitori, cu trup de nebuloasă !
Nebănuît, ca o tăinită vîslă
Despică valuri laba lor spăimoasă...

Doar ipocritul zîmbet le-nflorește
Pe magic chip mocnindu-le ideea
Cu-acel surîs mimînd dumnezeeste
Un fard fermecător, ca orhideea :

Ghioc de vis tulburător se cască
Vădind de foc, în funduri, floarea bolții
Și o teroare dulce-îngerească,
Cu lungi petale își ascute colții...

Ce peșteră magnetică, hipnotă !
Xilofonii de orgă diafană !
Te-ademeneste captivanta grotă
Ca un sesam, ca o cerească rană !

Narcisiacă hrubă peste hrubă
În propria-i găvană se ogindă
Și ochi în ochi privirea și-o-nșurubă,
Necutezînd nici unul s-o desprindă !

Numai din cozi prelungi oit oocostîrcul
Foiese ușor și gudură ca șerpui
Sfichind nervos ca pe-o șopîrlă sfîrcul
Strușește stins prin răbufneala ierbii...

Dar uneori crotalii-acelor coade
Zbucnesc rotat, se-ncaieră prin pronii,
Plesnindu-se deasupra să se-nnoade
În arbaleta lor, ca scorpionii

Își despletesc fulgerător lassoul
Și-și biciuie trufașele reptile
Cu limbi de șuier înspicînd ecoul,
Neîmpăcate, vrednice, ostile...

Acele limbi ce se-mbălau cu hulă
Părelnic doar le potolesc irozii
Cînd furia s-a-nghemuit destulă
În trupul dens, nîmbat de sfîrcul cozii.

O clipă doar : Extaz depîin ! O clipă !
Nici un fior în carne ! Nici un tremur !
Tăcere absolută-n creier țipă !
O liniște-n străfund, ca la cutremur...

Grifoni adversi pietrificați extatic !
Detenta clipei, pîn' să se năpuste !
Și-au împietrit traiectul subțiratic
Mustățile țîșnite cu lăcuste !

Apoi, prea mult strunit, zvîcnește arcul
Acelor mușchi izbînzile rivale
Și-n spasmul dîrz avîntul lor descarcu-l
Boltind înalt cu arcuri triumfale.

Se prăbușesc din slăvi — catapetezme...
Cu zgomot surd, cu tandră năruire
Rostogolind fantasticele iezme
Înlănțuite-n maștera iubire...

Ca două nopți de fum se-mpreună, ră,
Ca două fluvii mari de catifele,
Învîrtoșind licoarea lor amară,
Izbindu-se-n amnar cu pești și stele.

Haotică, acea împleticeală
Prin horbota de puncte și de linii
Străfulgera traversele de smoală
Prin alb-lăptos, cum se-mpletesc rechinii.

Și zornăiră lung, ca-ntr-o genune
Avarul gest, ce lalolaltă varsă
Din două ceruri varii să-mpreune
În chip comun comoara lor întoarsă.

Pleiade-aprinse, sălcii de comete
Desprind arcade-n luminoase zboruri
Și pleoape iuți de cătrănite pete
Pasaju-aceia l-împînzesc cu storuri.

Vii trăsnete înșiroiră uliți
Prin beznele încăieratei trînte
Străfulgerînd cu luminoase sulți
Tridentul lor ca trestile frînte,

Vertiginos, cum se prăval castanii
În decăderea toamnelor deplină,
Împroască-n jur diamantine cranii
Plesnind seduși luceferi de lumină.

Zodiacal, prin pajiști potopite
De aprigul vînzol, distingi vrîun soare —
Arici venal cu razele zborșite —
O labă grea cu colier de gheare,

Și înflorind ca nuferii-n lișteavă
Adeșori prin bazbuceala ceea
Tot hohotînd cu rîsul ei — grozavă ! —
Hulpav și-asmute colții orhideea :

Fantasta gură ! Gura înflorită !
Ghioc de vis tulburător se cască
Gherdapele de aștri să le-nghită
Într-o teroare dulce-îngerească...

...Mult timp prin bolte le-au foit erotalii
Insinuînd protuberante delte,
Amestecîndu-și suplele detalii
În flăcăriia căpielii zvelte,

Și doar tîrziu, ca două nebuloase
De blonzi luceferi și luceferi negri,
S-au descompus în văluri vapoaroase,
Extenuați de moarte, cei doi tigri...

— Destul ! Destul !

Un rug să-mi faci acuma !

Și fiecare-o flacăra să fie !
...S-aridicără iarăși cît huiduma
Și noul trup simțiră cum le-nvie...

— Voi, spór le dați, fantastice marea,
Acestor mimi, și-ntreaga voastră vlagă
Prin cele două flăcări-curcubee
Tot sufletul din vine să vi-l tragă !

Pompați din foale, pulsuri-vibratile,
Bureți cu mii de inimi laolaltă,
Polipieri cu foale contractile,
Acestor flăcări horbota înaltă !

Madreporari-arhangheli să plutească
Cu săbii lungi de foc la porți edene
Coregrafînd o scrimă îngerească
Și-naripînd celestele arene !

Grădini de lux cu ramuri înflorite
Să-și întretaie, în 'duel, belșugul
Înflăcărîndu-i inimii vrăjite,
Cu patima acelor lupte,

Rugul !

Mult s-au luptat și mult privi cum schimbă
Euforia luptelor acele,
Sfădîndu-se cu fiecare limbă
Cu fiecare braț de ghimpi și stele

Ca doi copaci se prinseră-n bătaie
Cu creangă-n creangă, frunză peste frunză,
Smulgîndu-și ramuri, șuierînd din foaie,
Strîngîndu-le la piept să se pătrunză.

Și îndelung s-au săgetat în ghimpuri
Smulgîndu-și una alteia beteala,

Îmbătrânind prin fel de anotimpuri
Și prin culori stropite alandala.

Gălbii-vernile-roze-violete
Se răsuceau pe lujeri lungi, din creștet,
Mușcînd din stîncă sîngeroase pete
Și copleşindu-și pulsul tot mai veșted...

— Ce valuri coșcovite !

Cad grămadă !

Ca tot ce-i viu avînt și lor sortit e
Să-și surpe obosita lor plămadă
În liniștea eternă ce le-nghite !

Ajunge, flăcări ! Poate, altădată,
Avîntul sterp să-l mai rîvnesc o vreme,
Dar pîn-atunci cu vocea-nrourată
Ondinele să-mi cînte !

— Să le cheme !

...Și ca prin farmec — filf ! — se scuturară
Petalele de flăcări — tandre preșuri —
Pe trepte line cripta funerară
Topi-n adîncuri cele două leșuri...

Doar Stîncea dură își păstră altoiul
Neolătinat pe scepticele unde
Și prinprejur, alegănîdu-și boiul,
Boltiră nimfe forme dulci, rotunde.

Și brațe moi, spălînd-o de visare,
Pe fruntea stîncii lunecau cu-nzetul,
Clătînd de-o parte brumele ușoare
Care-mpînziră algele, brădetul...

Și lunecau, cu gesturile tandre,
Stăruitoare, plutitoare stafii

Păienjenind, fermecător, meandre
Cu mîini de duh pe lira lor de rafii...

3—15 IX 1967

UN RUG AL TOAMNEI

...Treceam pe-aleea toamnei, singuratec —
Cătîndu-mi, poate, ultimul popas —
Pe un covor de sînge și jăratec
Foșnind metalic — mătăsos sub pas.

Și nu mai știu, dar parc-aveam o teamă
Și-o strîngere de inimă aveam,
Că-n pasul meu calc inimi de aramă
Nu frunze moarte-n pasul meu destram.

Castani pleșuvi — imense candelabre —
Scheletici orchestrau fără făclii
Amenințînd cu viziuni macabre
Ca șpăngile sculate-n panoplii.

Era pe-atunci o liniște de stampă
Netulburată, doar, din timp în timp,
De cîte-un țurțur greu prelins din lampă,
De cîte-o frunză arsă ca un limb...

Arareori, plesneau înalte astre,
Desprinse din tării cădeau în gol —
Luceferi puhavi jinduind dezastre,
Comete duruind de-a rostogol...

Puteai, cumva greșind, să calci pe-aproape
Acele scoici bizare și să simți
Că ai călcat cumva pe niscai pleoape
Pe niscai ochi cu gene lungi de zimți...

Pe-ncetul, îmi păru firesc să fie
Și nu arar, în mersul meu izbii
Dezghiocate în devălmășie
Din globul lor, pupile castanii...

Or frunzele cu palma veștejită
Parcă zburînd prin aer, făceau semn
Și stacojii vedeam cum se agită
Plecîndu-se sub mersul meu solemn.

Dar dincolo de-această-nfiorare
A insului care-ar păși prin cer,
Stîlcind cîte-un luceafăr, cîte-un soare —
Nimic nu mai era, nici un mister !...

Doar îmi părea că-s dus într-altă parte,
Într-un tărîm care-l știam de mult,
Și mă miram că, dincolo de moarte,
Un dans de oase încă văd și-ascult...

Și mă miram că încă mai simt vîntul
Pe chipul meu, pe trupul de prisos
Și că aievea-mi flutură veșmîntul
Și mă-nfioară frigul pîn'la os !

Melancolii trecute, vreți voi, oare,
Să mă mai plec, ca frunzele sub pas,
Să mai jelesc cu toamna trecătoare
Paragina splendorii ce-a rămas ?

Nu mă mai tem, căci înțeleg prea bine
A vieții cicluri, cercul luminos ;
Prin ningerea de astre care vine
Luceferii vor încolți din jos !

Aminte-ți împietrita cataractă
Ce-n toiul verii împrășca scînteii !
Sub încrustate văluri se contractă,
Dar mai frenetic fi-va pulsul ei !

Nu ! Vîlvătaia vieții nu se stînge !
Nu ! Sevele luminii nu dispar !
Din inima cu-aprinsul miez de sînge,
Va pîlpîi izvorul vieții iar !

Atunci îmi amintii o veche rugă
De care prima oară mi-aminteam :
„Fă, Spirite, ca focul să-mi distrugă
Fiece frunză-a mea, fiecare ram !...

Tu, vino, toamnă și-mi binecuvîntă
Cu flăcări trunchiul fă-l să nu-l mai vezi
Și oasele-mi, ca pulberea măruntă,
S-or troieni-n eternele zăpezi !

Cenușă să s-aleagă, doar, din chipul,
Din trupul meu, din arătarea-mi sumbră,
Ca pulberea de stele, ca nisipul
Să mă împrăștii — cenușie umbră !

Să mă întorc în rădăcină iară,
Ca sevele în teaca sumbrei ierni,
De unde, într-o altă primăvară,
Voi înflori și voi rodi, etern.

Or, mult mai bine, fără anotimpuri,
Voi vecui pe-atunci eternul azi
Încercănat în luminoase nimburi,
O, toamna mea, te-ndură să mă arzi.“

...Și-atunci, un fulger lin ca o șopîrlă
Văzui cum saltă singeriul smalt
Și frunzele într-un vârtej s-azvîrlă
Și ca un șarpe-n coadă se înalță.

Părea o nebuloasă siderală,
Or un taifun din mări ce saltă-n jur,
Cînd frunzele-n aprinsa lor spirală
Mi-nconjură trupul ca un șnur.

Și îmi păru că mă înalță în aer,
Ca un comet or soare lucitor,
Horindu-mă incandescentul caier
Cu îngerii de foc ai frunzelor...

Mă năpădiră ca un roi de flăcări
Pojar de frunze, aripe de pară,
Puteai de-a surda-n jur să te bălăcări,
Necum să ieși din jetul lor afară !

Și-n rugu-acelă-nflăcărat, pe dată,
M-am și văzut cuprins precum Hercul —
Din care amintire-nflăcărată
Păstrez și-acuma vilvătăi, destul.

Mi-oi aminti de-a pururi *acea* toamnă...
...Cumva, pe-aleea toamnei, la hazard,
De-oți întâlni vârtej-u-acela-nseamnă
Că-n mintea voastră, astfel, pururi ard !

Mă mai satur de vorbe, mă mai satur și-ades
 Cerul gurii mi-l simt ars, spuzit de-o cocleală,
 Impregnate meningi pier de-un cancer or stres —
 Ieroglife se-nscriu ca pe-un coif al lui Zefs,
 ies prin tîlv la iveală !

Și-l detest pe Horaț, cu-angoasele lui,
 Din *Poetica Ars* ce-amăgise Pisonii,
 Doar văd bine că, azi, nu-i e drag nimănu
 Un poem cumînțel la ocazii să-l spui,
 îndrugînd bazaconii !

Mai degrabă mă-ncred în străbunul Ovid,
 De legendele lui nicidecum teamă nu mi-i,
 Metamorfiœe zări în atom se deschid
 Și Geneza o văd — electronicul ghid
 luminînd chipul Lumii !

Vreau să văd ! Vreau să văd ! Ca un Argus s-absorb
 C-un burete ochios dispersatele gene,
 Fericit să-mi petrec în mirificul sorb
 Ipohimeni și zei, ce-mi vrăjau ochiul orb
 cu migrații edene !

Nu-l invoc pe Homer, nici seraful Virgil,
 Ce lui Dante îi fu cicerônul, timona —
 Un delfin mi-aș dori, prietenos și vigîl,
 Acel chip înstemat cu divinul sigil,
 ce-l purtă pe Iona !...

Te invoc, Jacques Cousteau ! Te invoc,
 Jacques Cousteau !
 Căci prin Ochiul Tău văd și-al Tău Nimb mă-ntrupează

Într-un Înger sublim, cum visam a fi Io ! —
Peregrin explorînd infinitul Cavou
de penumbră și rază !...

•

...De mult nu m-a mai prins un dor atît de crunt
De a zbura, ca-n vis, incert și impalpabil —
Un *Fifi-Ntraripatul*, ăsta sînt,
Rulînd, ca p-un turban gigant, în rotocoale,
Turnul Babil !...

Zburînd fără de aripi precum scufundătorii acelui
Jacques Cousteau

Cu brațele prin cer lipsite de penet,
Ce îngerește-atunci într-un costum etanș zbura-voi, o,
Prin spațiul devenit ocean concret !

Plutind prin dansu-afundelor splendori,
Putea-voi îngerește să mîngîi cu spectrul meu
incadescențele puzderii
Ursinele celeste, luceferi tandri și pelagici sori,
Purtînd pe umeri despletite-asterii...

Va fi un cer cu mari ninsori de calamari
și-nvîrtejite sepii
Cu inimi zvîcnitoare săgetător din înflorite-aorte,
Arici de mare, aștri mați, zburlindu-și, înșorindu-și țepii,
Angelice murene-n straniul fresc, holbate, pitulîndu-se
prin borte...

Mi-i dor, de fapt, de-un zbor inapt pătruns pe dincolo
de specii,
De mîngîierea ce-o presimt în flori, în pietre, în molusce,
Cînd insondabilii curenți, duc infuzorii și culbecii
Depuși în drojdii și-n culori ca-n necropolele etrusce...

Iar printre anemone, crini stelari, gigantici crabii
Coroana lor de raze moi prin vast imperiu

și-or rostogoli-o
Peste moschei de vis cu dantelatul scris, pierdute-Arabii,
Peste corăbii spaniole scufundate, venind
dinspre La Plata sau din Rio.

Pe cînd rugina din metale se irosise ca un sînge,
Iar lemnul se zborșea-n tărîțe, mai ți-amintești,
depuse tainic,
Servicii, farfurii, cupare de porcelanuri nibelunge
Și-acel viu-arbor, rug plasmatic al hidrei izbucnind
din ceainic ?!

O caracatiță cu zurgălăi va zornăi din milioanele de brațe,
Un Buda înșorit cu milioane de săruturi și de buze,
Egidă despletită c-un straniu păr și bucle deltuite
să mă-nhațe,
Să mă sărute pătimaș mitraliindu-mă-n ventuze !

Incertă hidră-mi pare, încă, o Andromedă nebuloasă
Un sumbru sorb cu mii de ochi pîrjolitori,
un sumbru Argus,
Afundul Cerber priveghind în iad inform —
hidra geloasă
Pe neștiutele-i comori — rug negru, flăcări
ce-n tot largu-s...

Sudori de scrum ne-mbrobonau, ca Loth, pâlți
de-acea Sodomă,
Tînjind spre-un țarm de sicomori și tamarinzi
ce-n față-aveți-i
Printr-un imperiu vast, luetic, înfloritor cu flori —
de gomă,
Cu-aprinși plămîni ca niscai plopi flambuaianți,
palpam bureții...

Stindarde și eșarfe, lungi urale, artificii-alge,
Ne alintau în zbor, pulsînd vii șaluri brațele lor suple
Printr-un tărîm de glorii, flase, încercănat
cu porți hidalge
Prin care vidre drăgăstoase într-amurgeau
ca să s-acuple...

Ori poate-atunci îmi năzărea, prin ceruri, lacul Titicaca :
Boltind un codru milenar de alge sumbre, nu cunoaște
Doar amoroșii heruvimi în zdrențe ce-i colindă cloaca,
Foind cochetul evantai — buchetul labelor de broaște...

Duc spaima spațiului închis, claustrofob, robît,
contemplu
Teroarea bălții de huzur în care-obsceni hipopotamii
Dolmeni, menhire-afundă-n mîl și-ncalec templu
peste templu
Ca-n valea Nilului egipt surpînd sub val tectonici
stranii !

Pe fundul apelor văzum ca-n Macbeth, templul viu
cum fuge,
Cum împrôscînd incendiar nămolul, scapătă-n cenușă...
Și cum în roiuri de scînteii zbucnesc bizarele păstruge
Pentru ca liota de pui spăimoși s-o culcușească-n gușă !...

Ori placodermii crocodili cu ochi extatici și hipnotuși,
Pseudoplauri gaviali și-aligatori, caimani amfibii,
Ce punți fermecătoare-aștern pe-un trunchi ornat
cu flori de lotuși,
Rînjind pe-un colier colțos crocante cranii, coaste,
tibii !...

Mi-oi aminti și de-acel morb sortit cirezilor de vite
Cînd mîină-nspre adăpători vînjoșii cowboy hărmălaia :
Ca-ntr-o leșie se topesc și carnea pîn' la os le-o-nghite,
Ca stolul de lăcuste prompt, norodnic, pește le piraia !...

Mai drag îmi fuse-acel tărîm cu dens plancton și otrățele
Giganta creșă-n care-și cresc giganții puieri cetaceii,
Ciocnindu-se-ntr-un surd vacarm, izbindu-și clopotele
grele,
Dînd puls pacificei laguni, ferîți de flacăra mării...

Dar vreau la larg ! La larg ! Mai la larg !
Eliberat și mai pur să m-apropii,
Scufundător din zenitalul catarg,
Sub fruntea mareelor, rigoarea lor — tropii !...

Mi-a fost dor de-acel cer mai lucid și mai clar,
mai lucid,
Unde-n zbor se rotesc cu comete de foc, zepeline-rechinii
Care îngeri și-arhangheli, prinși din zbor, îi ucid —
Grandiosul incendiu singeros al luminii !

Am trecut nevăzut ca și cum nu văzusem dansul lor —
dansul piric,
Unde-ncinsul focar întezit atrăgea în catozi alte raze,
Însetat de un spațiu mai galant și mai liric,
Precum Nero m-am tras lîngă Insula Focilor,
la stîncosele oaze !

Eu pe-acolo știam scoici florale sunînd ocarine de-azur
și prin goarne de naeru,
Cilibii acei melci Coryphela aprind giuvaeruri luxuriante
Și cu stele hrăniți madreporii-i colind prin celestul
masacru,
Un mistral submarin clătînînd nemilos prin livezi
de mărgeane și-acante.

Mi-amintisem *atunci* că logodnica mea cea dintîi
a fost focă !
Trupul ei planturos nesperat se-nmlădie —

Cuceritoare, monumental, soclu-și află-n colțurateca rocă,
Dar infinit mai suavă-i zveltă-i înotînd -

ca o flacără vie !

Trebuiește-admirat baletul acestor nefirești balerine,
Înșurubatele lor piruete și împletitele grații,
Senzualele pîrtii și sugestii de sirene marine —
O gimnastică aeriană de comete în sublime formații !...

Cum tot joacă, horind, ca-ntr-un joc de copii, iguana
cu creastă :
Ca pe-o minge o-mping și-o gonesc pîn' la țarm,
amețindu-și unealta ;
Ori cu peștele-lună, pești hamletici ce cad precum
frunzele toamnei cînd un vînt le devastă...
Foca mea, Doamna mea, care-n vis îmi apare dănțuind
ca nealta !

Despre vidrele mării, gîndesc, prea-s hazlii cînd
își scarpină blana,
Ori, întinse pe spate, plutitor, ciocănind cîte-un melc
într-o piatră !
Elefanții de mare cu bastoane de fildeș — ce grotească-i
hirjoana,
Colcăitul de viermi uriași cu mustăți care latră !

N-am să uit lamantinii blajini, prigonîți de turiști
prin Florida,
Cum cirezile lor, voluptos, alge pasc prin profunde
poene,
Cînd papuci-zburători cu helicea-i rănesc — în smintită
corrida ! —
Ca bostanii-n răboj tatuaje-nstemînd peste-acele
ghiolbane sirene !

Prăbușite-ntr-un somn îmi apar și acum gigantești
tubercule,
Burdihane de vin, saci de grâu parc-ar fi,
ori antice-oenoe,
Submarine de plumb ori torpile ce zac demorsate
și nule —
Adormite sirene care, mitic, cîndva, i-au cîntat
lui Ulise : — Ahoe !

Milenarii atleți peste ere transfugi !...
Inima mea, încă vie, într-o criptă asemenea bag-o,
Matusalemic durînd, în extatic tîriș, ca acele tortiugi —
Să mă duceți să văd uriașe tortiugi undeva-n Galapago !

Amintescu-mi de-acum de o lacrimă, doar, ce-o prelinge
din ochi Iguana,
De sublimul cleștar unde clar se răsfrîng
ancestralele ere
Uriașii străbuni ce prin ierburi decad, ori i-nghite
bulboana,
Într-un trist avatar de șopîrle-bazar, inotînd
prin hățișuri stinghere !...

Melancolic privesc printr-o lume privesc — infestată
cu îngeri și bestii !...
Și-n al mării cumplit clocot văz și auz — mai ales
în auz e
Acel zumzet străfund, zornăitul astral îmbibat
de sugestii
Și de clopote mari ceru-ntreg s-a umplit
c-un *bing-bang* de meduze !

Un *bing-bang* de azur, un *bing-bang* de vernil,
un *bing-bang* de olivuri,
Legănite-ntr-un dans policrom și perfuz, fără trepte
nici ranguri,

Într-un cer absolut, într-un clopot lipsit de-orizonturi
și tivuri,
Din meduză-n meduză clintind diafane *bing-banguri* !...

Și prin roiuri de pești, prin ninsori ce tresar
într-o iarnă de hașiș sublimă
Să plutesc ca un vînt lîngă piatra zburînd a truditei
broaște-țestoase
Ca un soare prin slăvi ce-n sistolele lui tot oceanu-i
animă
Cu-acel straniu fior din supremul ei zbor ce-a putut
să ni-l lase !

Doar la Tomis văzui în zgărditul acvar o pisică marină
Sau o vulpe cu ghimp din afundul Olimp — o *manta*
din Atlantic —
Diafanul ei zbor, ca o togă în vînt, cînd Ovid o animă,
Ori nimbă într-un fald, Eminescu plutind
sub valtrapu-i romantic !...

De-oi zbura, oarecînd, cum mă bate un gînd, împrejurul
Planetei,
Mi-am ales un profil de *manta* fluturînd să mă poarte
la bord,
De-am să trec apa Lethei,
Să plutesc prin azur, cu conturul ei pur — ca gigantul
„Concorde“ !

Iar de nu, de va fi, printr-un arctic ținut,
să-mi găsesc pinguinii,
Să expiu fericit, o troiță pe-un sloi, o extată statuie —
Degeratul cleștar ars în mierea luminii —
De uraniu s-apar ca un spectru solar ce nîcînd
n-o s-apuie !

Ori la Nord, troienit, urs polar nălucit pe banchize —
 Buimăciții laponi m-or izbi cu harponi cînd le-apar —
 Înhamat la alt cer scurs din ochiul de ger — togă —
 Pe cînd ghipsul ușor mă cuprinde cu spor peste trup —
 și mă-ngheață...

1977

SCARABEUL SACRU

Motto :

*Chacun d'eux écrit un chapitre
 Du rituel universel ;
 Il n'est rien que l'homme ne tente.*

V. HUGO, *Les Mages*

*C'est un phare allumé sur mille
 citadelles*

BAUDELAIRE, *Les Phares*

Ne place să descindem din rang de zei — sonor —
 Icarî zdrobiți din aștre, luceferi trențuroși,
 Cu ponosite aîpi tîrîte fără spor,
 Orbecăind, ca-n cîrje, betegii Albatroși !

O glorie umilă și-un har pateticos,
 Cerșetorită milă, compătimitul lest —
 Cabotinaj sinistru amușinînd din jos
 La constelatul Forum defăimător protest !

Ne place simbol, încă, de Prometeu tilhar
Ce-ar fi răpit o rază din trestia divină —
Hultan clonțos ciobindu-i ficatul, pe altar,
Din coapsă cu amnaru-i să-i scapere lumină !

Dar colo-n piramide, pe-un straniu hieroglif,
Acolo-n scrisul-horbot, acolo, ce văd eu ?
Un scarabeu de aur, un scarabeu mirif —
Străduitorul *Simbol* — umanul Scarabeu !

Iar colo, dac-ai Noptii luceferi scad în ghimp,
Din bezne se decupă o-ntruchipare sfântă
Un Ochi, un Pîntec, Oaza de sare — Sacrul Timp —
Se redeșteaptă piatra la Templul Ra și cîntă...

Solarul Disc și-l saltă, zeiesc, Atum-Khepré
Peste-un deșert de astre ce-n pîrgul catastrofil-s
Și-un Scarabeu gigantic din plăci granitice
La Karnak i-L prosternă nimbă lui Amenophis !

Bizar, champollionic motiv mi-l aminteso —
Metaforă-mpietrită-ntr-un astronomio calcul —
Un timp sacral se-ngîină c-un timp copilăresc :
Heraldica eghiptă mi-a sugerat decalcul !

E timpul fără-toarceri spre Secolul Copil,
Al Amintirii-i timpul, trăită într-aieve :
Aflat în cîmp, prin ierburi pe-*Atunci* să mă tupil,
Întimele *simboluri* țărîna să-mi releve !

Cu chitinate aripi, cu zborul oetluit,
Voi urmări iar truda sublimei mele goange,
Rotitele planete de balegi, după rit,
Rostogolind de-a dura pe-un dans de picioroange !...

•
Ți-ar fi părînd vrun Atlas titanul cel ce cară
Cupola scorojită, or trupeșul Anteu
Legat de-al Geei pîntec și sînu-i de povară !...
Dar, nu ! C-un glod gigantic sălta un Scarabeu !

Ți-ar fi părînd prin trepte și prin ostile valuri
Cristos purtîndu-și crucea, Sisif sortit la munci —
Un ins ce poartă-n cîrcă sublime idealuri !...
Cînd colo : Scarabeul încăibărat, pe brînci !

Ți-ar fi părînd, posibil, pe cînd pica la vale
Într-aurita sferă, din slăvi alunecînd,
Că-ntr-un amurg fantastic Apollo se prăvale
Să-și regăsească astrul, deconcertat profund !

Destule-or fi pre lume întraurite balegi
Galactice turbane și sori dintru-nceput,
Hoznalele luminii sînt roi ; nimica n-ălegi,
Doar dumicatu-acela extras din aur brut !

Ți-ar fi părînd, într-astfel, pe-o stranie tocilă,
Cum că Vulcan, el însuși, tartarul meșteșug,
Stîrnind scîtei în preajmă din fîn tocat și-argilă,
Închipsea discul aceluia strajnic rug !

Vrun făurar din Rodos, de neam *Telhin*, să-ntarte
Nemernica lui forță prin steiuri ce decad —
Hulit de Calimahos Cirenianul, foarte,
Cînd munți și fluvii mută din vetre și-al lor vad ?!

De nu cumva-n vîltoarea homericelor facile
Cielopicele forțe, c-un har necunoscut,
Rostogoleau Infernul, trudind pentru Herakle
Mai zdravăn ca El Însuși — copleșitorul Scut !

Un Buda briareic cu flamboaiente brațe
Le gigantescul pîtec rodind tentacular
Cu rituale dansuri de crab sublim s-agațe
Prin harfele luminii extazul lui solar !

Smulgînd din acel bulgăr de aură diformă
Protuberante falii ca soarele-n vînzol,
Îl tai, cum piatra-n apă, cu zimții și pe or mă,
Rotindu-l pe orbită, îl dai de-a rostogol !

Întăritînd în greabăn stîrnitul Minotaur,
Pe cornul frunții cursul planetele și-l schimb !
Neptun — săltînd pe brațe imensul glob de aur !
Divinul, zeul Apis, încoronat cu Nimb !

O, criselefantină imagine-a Ta, Zeus,
De Fidias scornită din aur și ivoar,
La templu-ți morganatic, solarul scarabeus
Pe treptele luminii tot urcă, fără spor !

Prin legămate dîmburi solare, de mătăsurî,
Prin ierburi însozite, prin cîmpul însozît,
Proptîndu-ți-l în cîrcă, amar cu el te măsurî
Și-acestui sor ce-l tîrîi tu-i pari un satelit !

Lui Ptolomeu te-asemeni, fixînd buricul lumii,
Supremul Glod pe care-l cuprinzi c-un nimb cucernic,
Or, dincolo de slova și falsitatea humii,
Visezi heliocentrul gîndirii, cu Copernic ?!

Sau, rotelînd crăcitul compas, ca Arhimede,
Tu-nsămînta-vei colbu-n spirale și-n inele,
Ca să-ntăritîi năvala crepidelor bipede,
Strigînd : — Păzea, de-o parte ! Sînt cercurile mele !

Dintr-arcuirea frunții închipuind cupole,
Purtînd sclavia-n sînge, precum Buonarroti,
Boltînd celeste nave, supremul vost orgol e
Cu-ai Proniilor Ctitori a Vă numi cimotoii !

Lumina e vehicul al astrilor, prin care
Comunicăm cu Cerul din pămîntești provincii,
Leite legi înnoadă vîrtej din soare-n soare,
Ne-ngemănăm cu Zeii ! — cum decreta Da Vinci !

Davincianul Spirit și-a lui mirază tandră
Ne-nvăluie tărîmul de apă, aer, cremeni,
C-o aură celestă, c-o luminoasă meandă,
Cît pămînteanul bulgăr reflectă aștrii gemeni !

Divine-arhipelaguri carnale de ivory
Din părul Magdalenei — celestul ei zălog ! —
Răsar, cum vîrtejite-ntr-un spectru iluzoriu
Planetele dau roată-n pictura lui Van Gogh !

Un scarabeu metalic mai amintește-ți, încă —
Umanul vis dînd aripi lunarului modul —
Imboldul de milenii, încununata muncă,
Prin care globul lunii mai lîngă tine-adu-l !

Resimt celest reverber, căci martor fui cu tine
Cînd mîngîiași obrazul Selenei, Neil Armstrong —
Supremul chor de îngeri, icoane bizantine
Sclipind din nimb în nimburi, sunînd din gong în gong...

Se mai scorniră poate-n popoarele furnice
Asemenea prășile divinizînd Eroul
Și-asemeni ipohimeni — la filosofi ca Nietzsche —
Mai falnic decît insul să-nsemețească Oul ?

Cunosc firescul *simbol*, mai știu materna scoică
Durerea ei profundă și tandrul ei mister,
Cînd, ca pe-o stea pierdută o lacrimă eroică
Neînsemnata perlă și-o-implintă-n sumbrul cer !

Pipernică-ntr-atîta de-neîns cuptor să fie,
În bolta ei concavă, anamorfoza ei,
Pe cît, boltind convexă-n găoacea sidefie,
Imaginea-și dilată-n grandoarea de pigmei !...

Pe-atît, deci, Scarabeul, ca-ntr-o clepsidră, Perla
Și-o proiecta-ntr-afară : Iluzie, Oglindă
A sufletului vajnic, Vezuv ce-și umflă șperla,
Meduză care-ncearcă Oceanul să-și cuprindă !...

În veșnic-opintea : la deal, din trepte-n trepte,
Din sfere-n sfere-o urcă pe creste — stea intactă,
La vale, povîrnind-o, povara să-i aștepte
Și-i gilgîie-n suișuri prelinsa cataractă !

Încît Sublima Rază-a Teluricului Spirit
Tresaltă înde sine, din glod se descătușe —
Platonică izbîndă și-a geniului stagirit —
Se-nsumețește-n Slavă columna tă, Brîncușe !

O, binecuvîntată, tu, ludica mea Iarnă —
La derdeluș, în bulgări cînd burdujam omătul !
Solara bucurie ce-n Searabeu se-ntoarnă
Și-n dauritul bulgăr leit îi simt desfătul !

El, de pe-acuma, simte, puzderii, cum s-acumul
Zăpezile luminii-n cupole fastuoase ;
I-nvăluie-n visare înșoritorul tumul
Odrasla-nsămîntată în astrul de mătase !...

De mult, timpanu-acelor mistere să-l contemple,
Cu clopote-ngropate-n edemic mausoliu —
Precum Borobudurul cu tragicele temple,
Uitarea și Tăcerea vălindu-le-n orgoliu !

Din Bach, *Astrala Fugă* își rostogoale ghemul,
Surd Logos și-nșurubă înflăcărata slovă-n
Sublimul ~~o~~hor de îngeri ce-animă *Recviemul*
Simfonici sori rotindu-i bagheta lui Beethoven !

Desprinsele-avalanșe-ale Cerului Integru,
Cu sorb de grohotișuri, s-or cumiți sub tesle,
Cînd Scarabeul Sacru — Luceafărul cel Negru —
Va rîndui-n sisteme de orgi Solara Iesle !

Dar, încă mai încoace, din sfinte bălegare,
Poet — asemeni trudnic și dedulcit cu greul —
Io mi-am creat, de-a tirșa, Închipuitul Soare
Și l-am tîrît cu mine-n mormînt — ca Scarabeul !

26 IV 1979

VI. VARIA

CU CINE SĂ MĂ LUPT ?!

Fanfaronilor de epocă

Cu *cine* să mă lupt și *cum* ?!
Te lupți cu munți — nu cu caverne,
Cu oameni — nu cu zmei de fum,
Cu trunchiuri dure — nu cu perne !

Să lupți cu morile de vînt,
Or cu balauri de cimpoaie,
Isprăvi și-acelea încă sînt —
Dar să te lupți cu munți de paie ?

Dacă-i de paie pleava lor
S-o sfarme furca, nu cuvîntul !
Or, semeția paielor
Se spulberă cît bate vîntul !...

Aceștia chiar că nimeni îs,
Sînt apariții, ipohimeni
Scorniți din lacrimi și din rîs !
Și cum te poți lupta cu *nimeni* ?!

Ar fi-n zadar să mă pornesc,
Că i-aș reda eu însumi firii,
Luptîndu-mă, ca nefiresc,
Cu plăsmuia nchipuirii !...

Se spulberă pe limba lor
Inconsistențele de pleavă,
Cînd le înalț-un vîntișor
Cu imn de glorie spre slavă !

26 III 1960

IDENTIFICARE

De-ai fi doar un biet puric între puriei,
Infimul kimen rătăcit prin kimeni,
Plăpînd și flasc cum viermii ofiurici
Și tot ai fi ceva, — dar n-ai fi *nimeni* !

Dar tu ești *nimeni* ! — Geaba, avatare ! —
Speri, morganatic, false existențe :
Ai vrea gîndac, vrei rîmă tîrîtoare,
Păduche-ai vrea, să rătăcești prin trențe !

Dar pentru tine nu s-au scris tipare,
Matrite nu-s și nici nu-s ipochimeni
Să-ntruchipeze-asemeni arătare,
Nefiind nimic — ca tine — nefiind *nimeni* !

Cu vîntul, o, ți-ar place să te-asameni
Cătînd un chip, ce-n fel și chip să-l primeni,
Dar nici cît vîntul nu-i înșeli pe oameni
C-ai fi un cît-de-cît ! Că doar ești *nimeni* !

1959

NEAVENITUL INTERVIU
CU ÎNTREBAREA :
DE CE Scriu ?

*Prietenului
Ion Horea*

Ce întrebare-i și-asta : „De ce scriu ?“
E ea și cum mă-ntrebi : „De ce respiră
Printr-un pulmon de frunze — pomul viu ?“
Or : „Soarele de ce-ar cînta din lyră ?“

Mă-ntrebi, la fel, cum te-ai mira de ce
Sonorul vînt alunecă-nspre baltă
Burzuluind un stol de lebede,
Ce-n tandru gest al patimei lui saltă !

E ea și cum, uitîndu-te-nspre munți,
I-ai ancheta din cauza splendorii
Și pentru ce saturniene frunți
Cu clop rembrandtian nimbează norii !

E ea și cum te-ai minuna, văzînd
Cîmpia aburind, spre primăvară,
Ogari de ceață cu profil plăpînd,
Ce printre arbori stranii se strecoară...

Cum e posibil — cum ? — să mai mă-ntrebi
De-o pasăre, la ce-ar zbura-nspre stele,
(De mîndrul vultur, mai îndeosebi),
Cînd are aripi tocmai pentru ele ?!

E-ndeajuns să-l vezi cum. auster,
Zăganul ager taie-n slăvi cărare, —
Cum Însuși-Zevs s-ar iscăli pe cer,
Or pruncul Ganimed — clătind pahare !

De rîma tîrîtoare-i ca și cum
M-ai întreba : ce-i bucla ei, pe-ncetul,
Și-autograful flasc, stîlcit în drum,
Cînd, după ploaie, zmîngăle-alfabetul ?

La ce m-ai întreba-ntr-un țintirim —
Cînd vâlțuie grilajul, hyacintul —
De melcul palid — scribul anonim —
Ce panegiric i-a-mbălat argintul ?

Or iedera-n fantastu-i arabesc
Tu m-ai putea-ntreba : de ce palpită,
Întortochiat, cu scrisul arăbesc,
Mărturisind vorbirea ei sanscrită ?

Ai fi capabil să mă-ntrebi, te cred,
De ce port umbră și de-a lungul vremii-l
Tot vîntur trupul ăsta, ca pe-un pled,
În care locuiește Peter Schlemil !

Or, dacă într-o piatră bate-au nu
O inimă — un foc cîntîndu-și erezul —
Sau, niciodată, nimeni n-o văzu,
Decît un sculptor — Michel Olandezul !

Al ghimpelui zimțat cuneiform
Întreabă-l tu, în plastica lui limbă :
Ce-nțelepciuni ascete oare-i dorm
Sub tichioara mov de puf cu nimbă ?

Aiurea, ca-n exoticul tumult
Cel juvenil, pe cînd visam corăbii,
Poveștile catargelor le-ascult
Din călimara mării — zvelte săbii !

Cum poți să-ntrebi fantasticii atoli
La ce-au durat fantastele recife,
Prin care bravii mateloți matoli
S-au încîlcit, ca-n niscai hieroglifice ?

Întreabă Timpul — cugetul aztec
Și templele ce-n vînturi se distramă,
Cît au durat, de ce ca vîntul trec,
Mai dăinuind cîte-o ideogramă ?

Istoria întreab-o, nod cu nod,
Ca-n scrierea incașilor mătănii —
Circumvolutul, împletitul cod
Al vracilor, ce-n van legară anii !

Întreabă codrii, cerbii-nrămurați
Ce-și elatină heraldicele rune,
De ce nimbează-acești străbuni Carpați
Și ce balade-n flăcări au a spune !

La ce mai scriu și eu ? E-adevărat,
E vrun nărav ! Or ritual ! Pesemne
Îl fac și eu ca musca la arat !
Îl fac cum pădurarul taie lemne !

Așa m-am pomenit, de cînd mă știu,
Cu un plaivaz în mînă și-o hîrtie,
Ca bunul meu cu glaja de rachiu
Or eu cormana-n pumn, la plugărie !

Întreabă-l tu, de-ți place, pe-acel ouo,
Ce-mi tot cucește, împuind pădurea,
Și ți-ar răspunde — sigur că năuc ! —
Tot *cucu*-așa cum știe el, aiurea !

Întreabă-l tu pe păstrăvul ușor
De ce înoată, șui, în susul apei,
Mai către vatra apei, spre izvor, —
Cînd tihna apei line mai pe-aproape-i ?

O libelulă, încă, dac-aș fi
Cuprins, cumva, de iuțile-i sugestii,
M-aș face-un ix, ori doar un punct pe i,
Spre-ngîndurarea boarei dinspre trestii...

Din scorburi — liliac, în avatar —
Cu fulgerul meu negru, printre astre,
Parafa mea nervoasă, cu radar,
Aș sugera-o uluielii voastre !

E-n totul — Universul — precum vezi
O Carte-Mare, plină de trimiteri,
În care cei din urmă buburezi
Și ultimii microbi, sînt niscai literi !

E-adevărat că hronici s-au mai scris
Și de semnale lumile sînt pline,
Dar niciodată nici un alt trimis
N-a fost mai unic, mai divers ca mine !

Nu-i frate-frate nimeni nimănu-i,
Nici gemenii nu au asemănare,
E unul, decît altul, mai întîi !
Nici ochiul tău, cu cellalt samăn n-are !

Să-mi treci prin sită stelele, să-mi spui
De-s două ce lucesc cu-același soare ?
Ca deștele la mînă, unul nu-i
Leit cu cellalt ! Unic — fiecare !

Nesemuit cu nimeni pururi ești —
Nisipul spellb de-ai fi, de-ai fi Taifunul —
Neseamăn printre semenii firești !
Printre zgrăbunțe, or taifuni, ești Unul !

Reverberînd întregul univers —
Cum ceru-ntreg în lacrima de rouă, —
Tu Unic ești, ca Versul — vers de vers —
Lumina ta adăogînd-o nouă !

Cum val de val și undă-n undă-apun
Mareele ce Cosmosu-l durează
Și-i son din son din Clopotul Străbun —
Ireversibil Son — fiecă Rază !

AHOE !

CE ÎNSEAMNĂ-ACEST : „AHOE“ ?

Un țipăt e un țipăt, doar ? Și-atît ?!
Ce poate, oare, însemna un țipăt ?
De-mi crește — cît un arbore — din gît,
Cît un vulcan — cu temeraru-i sclipăt !

El poate crește-n slăvi, cît un taifun
Pe șapte voci, c-o orgă de tornade —
Un țipăt — ca tridentul lui Neptun !
Or — trăsnetul lui Jupiter, cînd cade !

Un ți păt poate fi un Lucifer !
Or Prometeu — din slăvi zvirlit pe-o stîncă —
Înflăcărînd durerea lui prin cer,
C-o spadă grea de-nsîngerare-adîncă !

Titanul Encelade dat în brînci
Și afundat în Etna, spart în tină —
De unde — ars de furii — printre stînoi,
Tot străduie să iasă la lumină !

Hefaistos cel șehiop e — din străfund,
Izbind la forjă, uneltindu-și arme —
Într-un vacarm de sonuri — pînă cînd,
Din Iadul lui, Olimpul o să-l sfarme !

Un ți păt e un pathos de Eol
Închis în pieptul munților — de unde,
Prin buza strîmtă-a unui munte gol,
Ca un concert de sistru-n cer pătrunde !

Un ți păt poate fi Acel Păun,
Or Pom-Celest, cînd stelele-n tot largu-s,
Cînd Mările cu Cerul și-mpreun
Pleiadele-n Universalul-Argus !

Un ți păt e leonicul văzduh
Al blondului Apollo-n cataractă !
Or aisbergul-Arhanghel, straniul Duh,
Cu strălucirea lui de ger, compactă !

Un ți păt e un pathos declanșat
Pulsînd năvalnic, izbucnind prin vene
• *Vocalele* — cu magicul substrat
Al viziunilor rimbaldiene !

Cumplite sonuri : A ! E !! I ! O ! U !
Din care s-a compus cumplita gamă
A luptelor ce-n Mythos se dădu —
Prin care lumi se nasc or se destramă !

Un țipăt e teribilul diftong,
În care, parcă, sunetul de-apoi e,
Cum răsăritul lumii bate-n gong,
Or soarele-n vecernie : Ahoe !

Din noapte se desprinde-un pescăruș
Țivlind — solar — o rază-n zidul besnic !
Or țipătul strident — trenînd, tîrîș,
Funestul drap de umbre — Burevestnik !

Un țipăt e o punte peste Timp :
Aheii dînd asalat la vechea Troie —
Homericele spectacol din Olimp —
Troianul Cal, cu-aprins nechez : Ahoe !

Un țipăt e funestul „halali !“
Al crîncenei Diane, cînd apari-i
Cerberul Aeteon, spre-a-l urmări,
Zburlindu-și peplu-n vînturi și ogarii..

Coridă moldovană, din trecut,
Nechez de cal și durăt de eroi e
Și mugetul bourului durut,
De Dragoș-Vodă-nsulițat : Ahoe !

Ahoe ! Suie-mbărbătatul ritm,,
Ce-nlănțuia vîslașii la trireme !
Argonauții-n pathos unanim —
Unindu-și duhul, peste val și vreme !

Olimpicii vîslași care-i văzui,
Ca-ntraripați delfini — caiac, canoe —
Aveau un ritm din țipătul dintii,
Un duh — din știma apelor : Ahoe !

Cu Heyerdahl, or cu Alain Bombard,
Cu Chichester, cu Robinson Crusoe,
Aud, pe mări, supremul Son solar,
Salutul lor uranian : Ahoe !

Plutașii iuți pe bistrețe-i mai văd
Rostogolind bușenii sub țapine
Și-n cîntec ritmic, cum se arăpăd ;
Ahoe ! — armonizîndu-se-n destine !

Ahoe ! — Suflet dens ! Ahoe ! — Trup
Cu-același pathos, în vîltori s-aruncă
Ahoe ! — Grandios : „hei-rup ! hei-rup !“ —
Salut silvanic, semețit prin muncă !

Ahoe ! Din străfunduri ! Bravi mineri —
Ce sufletul luminii-i scot afară,
Ca să proclame-albastre primăveri !
Ahoe ! Proserpina ! Primăvară !...

E-un glas din Cer, din Mări, de sub Pămînt,
De pe pămînt — parfum de brad și-aloe —
Un imn sublim A-Toate-Cîte-Sînt
Insuflete-n țipătul : Ahoe !

Euhoe, Bachus ! Dionisiac,
Mă-ntorc — sedus — prin vii și roș ca macu-s
Și-ncoronat de ugeri de butac,
În cinstea Vieții țip : Ahoe, Bachus !

Iar toate-acestea, câte-n piept le simt,
C-un viers de-amor, le-nchin frumoasei Chloe —
Descătușînd din pieptul meu — prea strimt ! —
În cinstea ei, un drăgăstos : Ahoe !

E-un țipăt orfio — glasul lui Orfeu,
Care-ar putea Infernul să-l despice —
Pierzînd, pe veci, al dragostei trofeu —
Privind spre umbra ta, Euridice !

Ahoe !-i glasu-acelor, mai curînd —
Ce-au naufragiat, de bună voe !
Eneas și Ulisse-or fi strigînd —
Urmînd destinul lor ●umplit : Ahoe !

Ahoe ! Poate-i glasul luptător
Al celor drepti — rîvnind edene zile —
Spre Insula Preafericiților —
Unde, cu greu, de-abia răzbi Ahile !

E, poate că, un imn al lui Pindar —
Care-nsorea Olimpica Arenă —
Și-nsulițatul glas l-aduc în dar
În cinstea ta — Puternică Athenă !

Și-atîtea temeri, bucurii ce-am strîns —
Precum Hercul, spre slava-ți le-aduc, Joe,
Și-nspre Olimpul tău, de nepătruns,
Înalt — de fum — ●olumna mea :

AHOE !

E ORA !

Rondel

E ora denselor sinteze,
Cînd pot cînta orice-ntr-un vers,
Și Sfîntul-Duh să mi s-așeze,
Ca-n hulubar, pe Univers !

Puncta-voi ceru-n pioneze,
Comete voi stuchi, din mers...
E ora denselor sinteze,
Cînd pot cînta orice-ntr-un vers !

Bieți prozatori de rit' pervers —
Cu alegorice proteze —
Voi vă veți pierde-n katahreze
Și-n aștri spelbi, cu ritmul șters,
Cînd pot cînta orice-ntr-un vers !

E ora denselor sinteze !

FOCOSUL TRANDAFIR

Rondel

Focosul gurii trandafir
Mi l-ai pirogravat în sînge,
Plătind acestei flăcări, bir,
Infernul tandru ție-mi străpunge !

Săgeți prin inima-mi se-nșir,
Prin vîntre-mi fulgeri suliți lunge !...

Aprinsul gurii trandafir
Mi l-ai pirogravat în sînge !

Dar cînd voi spune-odat' : „Ajunge“ !
Acestor flăcări în delir ?
Roș taur — al Demenței zbîr —
Cu cornul lui, drăcesc, mă-mpunge ;
Mi l-ai pirogravat în sînge !

Focosul gurii trandafir !...

O ! BUCURIE...

Rondel

O ! Bucurie — ciută rară —
În ochiul puștii te surprind !
Și-abia ochită, piei, ușoară,
Cu cornul tău de mărgărit !...

De prea mult timp, te așteptară
Pupile dilatate-n jînd !...
O ! Bucurie — ciută rară —
În ochiul puștii te surprind !

Aievea-mi pari și-adeverind
Fantoma ta incendiară,
Cînd porți pădurile-n spre sară,
La iazul cu astral perind...
Din ochiul puștii te desprind !

O ! Bucurie ! Ciută rară !...

IMN LA CIRCE

Sextină

Dar cine, amfora ta *pură*
Privind-o, sclavu-ți nu *devine*
Și umilința nu și-o-*ndură*
Spășit, sub pleoapele-ți *divine*
Și-mpurpurat de-aprinsa-ți *gură*
N-ar arde-n scrum, ca rugul, *cine* ?

Din fiară, miel blajin *devine*,
Vrăjit de vrăjile-ți *divine*,
Pontif de-ar fi, or Prinț, *oricine*,
Ioan cel Sfânt cu de-aur *gură* —
Teroarea ta, răpus, o-*ndură*,
Rîvnindu-ți boiul — floarea-ți *pură* !

Circee, cu cîntări *divine*,
Mai trilură-n cereasca-ți *gură*
Privighetoarea nopții, *pură*,
Al cărei patos cin' l-*îndură*,
Își uită cine-a fost el, *cine*,
Și monstru-a doua zi *devine* ?!

Atunci, avea-vei bot, nu *gură*,
Și-n loc de piele, blană-*ndură*,
Iar mîna-ți, brîncă-ți și *devine*,
Lătrînd, ca fiara, la *oricine*,
Ca lupul, prin zăpada *pură*,
Urlînd la stelele *divine* !

Iubirea umiliante-*ndură* —
Neștiind cucuta-i de la *cine* ? —
Otrăvile îi par *divine*,

Iar tîrîtura — fee *pură*,
Cum lacrima de seu *devine*
Ciorchin de picurat pe *gură* !

Cine-ar mai vrea, *Circeea, cine*,
Să te mai bea — zăpadă *pură* —
D-ar şti ce-aiazme porţi în *gură*,
Iar Ispitul ce-mi *devine* —
Surpat din slăvile *divine* —
Cînd topoganul tău l-îndură !

Devine-o arătare *pură* —
Divine chinuri cîte-ndură —
Cine-a-ndrăgit funesta-ţi *gură* !

24 I 1974

PANTUM

O zi-i ca alta, noaptea-i idem !
Ne repetăm, ca-ntr-un Pantum ;
În versuri ciclice ne-nohidem
Misterul dezgropat postum !

Ne repetăm ca-ntr-un Pantum !
Măcar prin rime inedite
Misterul dezgropat postum
Pe cel ce vin — să-i mai ispite !

Măcar prin rime inedite,
Ca nesperate orhidei,
Pe cei ce vin — să-i mai ispite
Înfloritoarele ideii !

Ca nesperate orhidei
Slăvind extacticele ore,
Înfloritoarele idei
Aprinsul timp să ni-l devore !

Slăvind extaticele ore,
Misterul dezgropat postum
Aprinsul timp să ni-l devore !
Ne repetăm, ca-ntr-un Pantum !

Misterul dezgropat postum
În versuri ciclice-l închidem ;
Ne repetăm, ca-ntr-un Pantum !
O zi-i ca alta, noaptea-i idem !

11 XI 1973

ULTIMA RIMA

Distihuri

Albastră liniște,
Dă-mi tandra-ți liniște !

Vîntul și-ncetine
Zborul prin cetine !

Fără regrete ne
Ducem, prietene !

Spre țintirimele
Stoluri — sublimele !

Viori să-mi tragăne
Peste paragăne !

Să cînte îngerii
Din Valea Plîngerii

Clătind aripele
Cum zboară clipele
Prin tandra inişte...

Dă-mi *acea* linişte !...

30 XI 1973

INDICE ALFABETIC AL POEZIILOR
(după titlu)

A

- Acolo, 92
Aho ! Ce înseamnă-acest :
 „Aho” ?, 260
Amintiri de la baia cu aburi,
 128
Amintiri dintr-o lume-a tă-
 cerii, 238
Am stat uitat acolo, 29
Aparțiune, 182
Armura de sudoare, 158

B

- Balada cânăriței Lil, 64
Balerina de ghips, 170
Balada din Pacific, 181
Balada mișelor, 69
Brâncușiana revelație, 177

C

- Canossa, 153
Cartea, 158

- Caruselul nupțial, 36
Cavalerul Dreptății, 74
Ce-ar fi ?, 100
Cheia, 30
Clinele negru, 98
Coroana de sonete, 160
Cortul, 25
Cortul avatar, 52
Cotoiul de la Morgă, 78
Cu cine să mă lupt ? !, 254

D

- Dialog cu frumoasa, 38
Dioptriile timpului, 29

E

- Efemerul cîntec, 175
E ora !, 265

F

- Focosul trandafir, 265
Funambulescă, 93
Funambulescul Mim, 169

G

Gaudianul panegiric, 138
Generația singaporeană, 58

I

Iată-m-ajuns !, 187
Identificare, 255
Imn la Circe, 267
Imn Polymniei, 174

I

Întrăripire, 157
În umbra lor, 185

L

La bar, 32
Lament la Cavalerul Mărgărit
81
La-ntrecere : Homer și
Hesiod !, 180
La peșteră, 184
Lebedele din parc, 91
Legenda broaștei țestoase, 21
Legenda cerbului, 3

M

Mansarda, 72
Mă părăsesc prietenii, 119
Metafora împietrită, 32
Michelangel și Meduza, 196
Moartea ariciului, 47

N

Naiade și centauri, 56
N-am timp să mor, 159
Nașul vorbelor, 175
Neavenitul interviu..., 256
Neptun petrece, 215

O

Oare-am putea să definim
sonetul ?, 177
O ! Bucurie..., 266
Orfeu, 122
Orfeu (*Trecere la țărni*), 115

P

Pagurul, 191
Pantum, 268
Peștișorul, 136
Pelicanul, 33
Polipierul avatar, 55
Portret, 117

R

Remember, 51
Recviem, 142
Rotonda de la Tomis, 147

S

Salut, străbunilor rapsozi !,
187
Scarabeul sacru, 246
Sfinxul Micro-Macro, 206
Stăpînul vorbelor, 49
Strigoi îndărătnic, 173
Somnul bunicului, 143
Sublima Noapte, 183
Sublimul panegiric, 102
Sugestii pentru monumentul
meu, 74
Superb destin de tînăr şoim,
101

T

Tematica eternă, 186
Tinereţea titafului, 146
Trecere prin parc, 156
Trei lucruri, 178
Turmele soarelui, 40

Ț

Țara migrenelor, 87

U

Ultima rimă, 269
Un chiot, 179
Un rug al Toamnei, 234

SUMAR

<i>Prefață</i>	V
<i>Notă bio-bibliografică</i>	XXXVII

I. LEGENDE

Legenda cerbului	3
Legenda broaștei țestoase	21
Cortul	25

II. BALADE

Dioptriile timpului	29
Am stat uitat acolo	29
Cheia	30
Metafora împietrită	32
La bar	32
Pelicanul	33
Caruselul nupțial	36
Dialog cu frumoasa	38
Turmele soarelui	40
Moartea ariciului	47
Stăpînul vorbelor	49

Remember	51
Cortul avatar	52
Polipierul avatar	55
Naiade și centauri	56
Generația singaporeană	58
Balada cănăriței Lil	64
Balada mițelor	69
Mansarda	72
Cavalerul Dreptății	74
Sugestii pentru monumentul meu	74
Cotoiul de la Morgă	78
Lament la cavalerul Mărgărit . .	81
Țara migrenelor	87
Lebedele din parc	91
Acolo	92
Funambulescă	93
Clinele negru	98
Ce-ar fi ?!	100
Superb destin de tânăr șoim . .	101
Sublimul panegiric	102

III. ELEGII

Orfeu (<i>Trecere la țarm</i>)	115
Portret	117
Mă părăsesc prietenii	119
Orfeu	122
Amintiri de la baia cu aburi . .	128
Peștișorul	136
Gaudianul panegiric	138
Recviem	142
Somnul bunicului	143
Tinerețea titanului	146
Rotonda de la Tomis	147

IV. SONETE

<i>Canossa</i>	
I. Cînd clericii — mandat celest ! — se ceartă...	153
II. Zmintit ce sînt într-o zmintită hulă...	153
III. Nu, nu mi-a fost prea greu să-mi leapăd tronul...	154
IV. Care-i greșeala cea mai grea : — zi-mi, Papă !...	154
V. Renunț la Roma azi, precum Ovidiu...	155
VI. Clementa ta, azi, Papă, n-o mai voiu !...	156
Trecere prin parc	156
Intraripare	157
Cartea	158
Armura de sudoare	158
N-am timp să mor	159
Coroana de sonete	160
I. Matrice	160
II. Eccelest	160
III. Grafit	161
IV. Atavic cumul	161
V. Baroc	162
VI. Litera	163
VII. Ochiul	163
VIII. Broboana	164
IX. Minerva	164
X. Anselmus	165
XI. Mit	165
XII. Un punct de foc	166
XIII. Arahne	167
XIV. Proteu	168
XV. Coroana de sonete	168
XVI. Boustrofedon	168
Funambulescul Mim	169
Balerina de ghips	170
I. Catatonie	170
II. Balerina de ghips	170
III. Ce fulger !	171

IV. Funesta sirmă !	171
V. S-ar mai putea ?	172
VI. Mie-mi rămi !	173
Strigoi îndărătnic	173
Imn Polymniei	174
Naşul vorbelor	175
Efemerul cîntec	175
I. Mesajul gîzei	175
II. Rusalie	176
Brîncuşiana revelaţie	177
Oare-am putea să definim sonetul ?	177
Trei lucruri	178
Un chiot	179
La-ntrecere : Homer şi Hesiod !	180
Balada din Pacific	181
Apariţiune	182
Sublima Noapte	183
La peşteră	184
În umbra lor	185
Tematica eternă	186
Iată-mă-ajuns !	187
Salut, străbunilor rapsozi !	187

V. POEME

Pagurul	191
Michelangel şi Meduza	196
Sfinxul Micro-Macro	206
Neptun petrece	215
Un rug al toamnei	234
Amintiri dintr-o lume-a tăcerii	238
Scarabeul sacru	246

VI. VARIA

Cu cine să mă lupt?!	254
Identificare	255
Neavenitul interviu...	256
Ahoe ! Ce înseamnă-acest : „Ahoe“ ?	260
E ora !	265
Focosul trandafir	265
O ! Bucurie...	266
Imn la Circe	267
Pantum	268
Ultima rimă	269

<i>Indice alfabetic al poeziilor (după titlu)</i>	271
---	-----

Lector : NICOLAE TEICA
Tehnoredactor : VASILE CIUCA

Bun de tipar 18.06.1985. Apărut 1985.
Coli ed. 11,65. Coli tipar 10.

Tiparul executat sub comanda
nr. 198 la
Întreprinderea Poligrafică
„13 Decembrie 1918“,
str. Grigore Alexandrescu nr. 89-97
București,
Republica Socialistă România

Scanare și prelucrare digitală

de

Anonim

și

CAT Graur

Antwerpen

2025

